LAILA IBRAHIM

KAKTUSUN

Güneşin Ardındaki Topraklar

Gitmek miydi zor olan yoksa kalmak mı?

ARKADYA

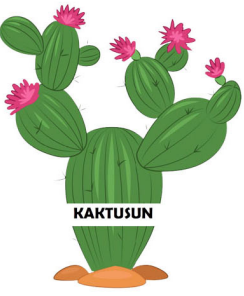
ROMAN

Gitmek miydi zor olan yoksa kalmak mı doğduğun, kokusu ile yoğrulduğun topraklarda? Nasıl giderdi ki insan en sevdiklerini bırakıp ardında? O topraklar ölüm, açlık ve sefalet koksa bile…

Takvimler 1923 yılını işaret ederken, Kuzey Çin'de anneleri evlatsız, çocukları yetim bırakan ağır bir savaş hüküm sürmektedir. Henüz on sekiz yaşındaki Mei Ling'in ailesi de bu savaştan nasibini almıştır. Geri kalan ailesinin açlıktan ölmemesi, hayatlarının kurtulabilmesi için Mei Ling'in omuzlarına büyük bir sorumluluk yüklenmiştir: Para karşılığı hiç tanımadığı bir adamla evlenmek. Üstelik de sahte bir isimle…

Yanında ona tamamen yabancı bir adamla uzaklara, onun için güneşin bile ardındaki bir ülkeden ibaret olan Amerika'ya olan uzun yolculuğu başladığında, tutunduğu tek şey orada güzel bir hayatı olacağına dair hayalleridir. Fakat çok geçmeden yalanlarla örülü bir çemberin içinde olduğunu, artık kocası olan bu yabancıya güvenemeyeceğini fark eder. Dilini bile konuşamadığı bir ülkede, sadece kendisi için değil, karnındaki bebek ve büyük bir tehlikenin içinde olan yetim bir kız çocuğu için de savaşmak zorundadır.

Peki, Mei Ling sevdiklerinden bu kadar uzakta bir başına hayatta kalabilecek, sahte evliliğine rağmen gerçek bir aile kurabilmeyi başarabilecek midir? *Güneşin Ardındaki Topraklar*, cesaret ve inançla atan bir kalbin inanılmaz yolculuğunu her sayfada yüreğimize işlerken, anneliğin mutlaka bir canlıyı dünyaya getirmek demek olmadığını bizlere bir kez daha hatırlatıyor.

KDV'den muaftır.
ISBN: 978-605-69556-2-4
9 786056 955624

Güneşin Ardındaki Topraklar

LAILA IBRAHIM

ARKADYA

ARKADYA YAYINLARI

GÜNEŞİN ARDINDAKİ TOPRAKLAR
LAILA IBRAHIM
Özgün adı: Paper Wife

Yayın Yönetmeni: Bülent Oktay
Çeviren: Yasemin Büte
Editör: Çağla Dirice Çakır
Kapak ve Sayfa Tasarım: Kübra Yeşilyurt

EKOSAN MATBAACILIK
Maltepe Mah. Hastaneyolu Sok. No: 1 (Taral Tarım Binası)
Zeytinburnu - İstanbul

Cilt: My Matbaacılık, İstanbul

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 49238
MATBAA SERTİFİKA NO: 19039

1. Baskı: Ocak 2020
Yeni Baskı: 2021
ISBN: 978-605-69556-2-4
©Laila Ibrahim, 2018

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif ve Lisans Hakları Ajansı Ticaret Limited Şirketi aracılığıyla Amazon Publishing'den alınmış olup Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi'ne aittir. Yayınevinin izni olmaksızın kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ARKADYA YAYINLARI
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. MB İş Merkezi
No: 14 Kat: 1 D: 1 Zeytinburnu / İstanbul
Tel.: 0212 – 544 41 41 / 544 66 68 / 544 66 69
Faks: 0212 – 544 66 70
info@arkadya.net

Arkadya Yayınları, Beyaz Balina Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Güneşin Ardındaki Topraklar

LAILA IBRAHIM

İngilizceden Çeviren

Yasemin Büte

ARKADYA

Uzak diyarlara göç etmeyi seçerek sonsuza kadar minnet duyacağım vahşi ve değerli hayatı banan sunan ailem Hilmi Ibrahim ve Margaret Loughlin için...

Günümüz Çin işçi göçünün (ki bu kadınların ve çocukların dâhil olduğu duygusal bir göç değil) tehlikeli ve heves kırıcı olmasından memnunum. Örneğin siyahiler ve Kızılderililer gibi zayıf ırklarla olan mücadelemizdeki deneyim, pek de umut verici değildi.

- Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Rutherford B Hayes

Birinci Bölüm

Ata toprakları
Guandong Eyaleti, Çin
Mart 1923

Mei Ling kapıyı açmadan önce arkasına dönüp son kez ailesine baktı. Boğazındaki yumruyu güçlükle yutkunarak sevdiklerini incelerken yüzlerinin her bir çizgisini zihnine kazıdı. Çok yakında birbirlerinden kopacaklardı, belki de sonsuza kadar...

Mei Ling'in on dokuz yaşındaki ablası Jah Jeh, anne babasının arasına âdeta bir talih kuşu gibi tünemişti. Parlak siyah saçları, süslü bir tokayla arkadan toplanmıştı. Soluk yanaklarında beliren hafif pembelik, pürüzsüz ve sakin yüzündeki tek telaş belirtisiydi. Anneleri gururundan ödün vermezken babalarının yorgun, kara gözleri yenilgiyle gölgelenmişti.

Odaya şöyle bir bakınca ailesinin ne hâllere düştüğünü görebiliyordu. Parlak, siyah vernikli masaları, eski, tozlu zeminde bir ahırdaki mücevher gibi duruyordu. Kabaca tamamlanmış ahşap duvarlarda şık sarmal süsler asılıydı. Guandong eyaletindeki birçok aile gibi savaş, kıtlık ve hastalıktan oluşan

üçlü felaket zinciri, Mei Ling'in ailesinin servetini de yok etmişti. Geriye kalan tek şey buydu işte: Biricik ablasını bir yabancının ellerine öylece teslim etmek.

Anneleri yıllar önce kızları için farklı bir yol izlemişti. Bir Çin âdeti olan ayak bağlamayı çocuklarına uygulamadığı, peş peşe doğduklarından ikiz diye karıştırılan kızlarının özgürce koşmalarına izin verdiği için komşularının aşağılamasına maruz kalmıştı.

Şehirde yaşadıkları dönemde kızlarının da oğulları gibi eğitim almasında ısrarcı olmuş, onları okula gönderecek kadar ileri gitmişti. Uzun zaman önce alınan bu kararın, kızlarının gelecekteki evlenme şansını artıracağını mı yoksa azaltacağını mı bilmiyorlardı.

Son iki yılda ellerinde avuçlarında ne varsa yitip gidince, ailelerindeki sıkıntılar topraklarındaki savaşa ayna tutmuştu. Ya bildikleri yola tutunacak ya da yeniye uyum sağlayacaklardı. Bir bilim insanı ve öğretmen olan babaları, doğruluktan ayrılmazsa atalarının ona yardım edeceğine inanarak, çocukluğundaki gibi Konfüçyüs öğretilerine sarılmıştı. Her başarısızlıkta daha çok tütsü yakıp adaklar adamıştı. Fakat hayaletler, güç âşığı kumandanların ya da çıkarları için Çin'i bölen açgözlü yabancı istilacıların barutlarıyla eş değer değildi. Babasının duaları, aileleri parçalayan, kadın, erkek, yaşlı, çocuk dinlemeden insanları katleden savaş çığırtkanlarının nidaları arasında yok olup gidiyordu.

Ve artık ne yazık ki yolun sonuydu. Babaları, kapının arkasında bekleyen çöpçatanla görüşmek zorundaydı. Bunu evlatları için yapmalıydı. Alacakları üç kuruşla en azından kalanların açlıktan ölmesini bir süre daha erteleyebilirlerdi. Elinde

seçenek yoksa karşı çıkmak anlamsızdı, sadece sana sunulan şartları kabul etmek zorundaydın.

Mei Ling ise ruhunda hâlâ dans eden o ipek bağ hariç tüm umutlarını çoktan kaybettiğini düşünüyordu. O incecik ipek bağ, sevgili kız kardeşi Jah Jeh'in hayatlarında kalacağı, yakınlarda yaşayan bir aileye gelin gideceği ve ailesini ziyaret edebileceği ihtimalini barındırıyordu.

Büyükannesi, Mei Ling'e baktı. Beyaz saçları sıkı bir topuzla arkadan toplanmıştı. Kara gözlerinin etrafı kırışıklarla doluydu. İkisi de nefesini tutmuştu. Sonunda başını aşağı yukarı salladı. Artık Mei Ling'in kapıyı açma vakti gelmişti.

Mart ayı yılın en güzel ayı olsa da bu ilkbahar sabahı, Mei Ling'in ruhunu acıyla eziyordu. Çöpçatanın o soğuk yüzü, kalbindeki karmaşayı yok etmiyordu. Mei Ling açık kapının yanında durup, bu davetsiz kurtarıcıyı başıyla selamladı. Mei Ling ile bir işinin olmadığını bilen kadın, herhangi bir yönlendirme talep etmeden onun yanından geçip gitti.

Yaşlı kadına misafirleri için ayırdıkları yeri gösterirken zavallı babasının elleri titriyordu. O sırada annesi iki fincana kokulu çaydan koydu. Mei Ling, büyükannesinin sandalyesinin yanında ayakta dururken baş döndürücü bu kokuyu içine çekti. Şu an görünürlerde olmayan en küçük erkek kardeşinin, mutfaktan onları dinlediğini biliyordu. On yaşındaki erkek kardeşi, bunun önemli bir toplantı olduğunu anlasa da toplantının amacı hakkında bir fikri yoktu.

Mei Ling gözlerini Jah Jeh'in yüzüne çevirdi. Ablasının korku dolu gözleri, her şeye rağmen durumu kabullendiğini, olanlara boyun eğdiğini söylüyordu. Yaşlı kadın çayını yudumladı ve sert bir gülümsemeyle başını aşağı yukarı salladı. Bu sessiz bekleyiş dayanılmazdı.

Babası boğazını temizlediği sırada kadın, beklenti dolu bir ifadeyle bir kaşını kaldırdı. Annesi de birden durumu anlayarak başını kaldırdı ve bakışlarını kocasının eline çevirdi. Kocası kaybolmuş gibi görünüyordu. Bedeni burada ama ruhu başka bir yerde gibiydi. Tıpkı en büyük oğlunun son nefesini verdiği o kara günde olduğu gibi... Mei Ling'in babası, bir anlık duraksamadan sonra niyetlerini hatırladı. Kesesinden bir bozukluk çıkarıp masanın siyah yüzeyine koydu. Teklifi öğrenmek için küçük bir ödeme yapmak zorundaydılar.

Yaşlı kadın çay fincanını göğsüne kaldırmış, iki eliyle özenle tutuyordu. İki parmağını belli belirsiz fincanından kaldırırken omuz silkti. Mei Ling'in babası iç çekip masaya bir bozukluk daha koydu. Kadın karşısındaki paralara dik dik baktı. Babası hareket etmeyince annesi öne doğru eğilip paraları çöpçatana itti.

Kadın bozuk paraları alınca tutumu da hemen değişti. "Bu onurlu aileye güzel haberler getirdim," dedi kuruntulu bir ifadeyle.

"Hizmetleriniz için minnettarız," diye yanıt verdi annesi. "Lütfen, bize haberlerinizi bildirin."

"Büyük kızınız için bir eş buldum. Kendine bir gelin arayan yeni bir dul."

Bir dul... Bir sürü çocuğu olan yaşlı bir adam olmalıydı. Mei Ling bir anlam çıkarmak için yaşlı kadının sözlerine ve yüzündeki ifadeye odaklandı.

"İki yaşında bir oğlu var. Eşi ölmüş..." Yaşlı kadın sözlerini seçerken tereddüt içindeydi. "Daha yeni."

Bir çocuğu olduğuna göre muhtemelen genç bir adamdı.

"Öküz yılında doğmuş, bu da tavşan yılında doğan kızın için en uygun koca olduğu anlamına geliyor." Yaşlı kadının yüzünde bir gülümseme belirdi.

Mei Ling hemen hesap yapmaya başladı. Adam, Jah-Jeh'den ya iki yaş ya da on dört yaş büyüktü. Yirmi altı yaş büyük olması ihtimalini düşünemiyordu ama bu duyulmamış bir şey de değildi. Kız kardeşinin kaderi hakkında daha çok fikir edinmek için yaşlı kadını yeniden incelemeye başladı.

Adam nerede yaşıyor?! Modern ulaşım şartları ve savaşın sona erme hayallerinin yanında, aradaki mesafe de önemliydi. Bir kere evlendiler mi birçok kadın kendi ailelerini doğru düzgün göremiyordu. Gelenekçi kayınvalideler yeni kızlarının, öz aileleri hayatlarını kaybetmiş gibi davranmalarını istiyorlardı. Mei Ling, kız kardeşi Jah Jeh'in yeni ailesinin böyle insanlar olmaması için içinden dua ediyordu.

"Adam bir tüccar," dedi yaşlı kadın, bu bilgiyi verdiği için hâlinden gayet memnundu.

Mei Ling'in zihni adamın nerede yaşadığı konusunda çalışmalara başlamıştı bile: Shanghai ya da Hong Kong. Hong Kong olması için dua ediyordu çünkü iki gün uzaklıktaydı ve Shanghai kadar uzak değildi. Öte yandan birçok tüccar, ailelerinin büyük şehirlerde değil de büyüklerle birlikte ata topraklarında yaşamasını istiyordu.

Tam o sırada çöpçatanın dudaklarından dehşet verici bir cümle döküldü. "Adam bir *Gam Saan Haak*."

Mei Ling âdeta karnına yumruk yemiş gibi hissediyordu. *Dağ Altını*. Adam California'da yaşıyordu!

"Kızımız belki de birçok Gam Saan Haak'ın tercih ettiği gibi Guandong eyaletindeki köyünde yaşar?" Annesi, Mei Ling'in beklentisini yüksek sesle dile getirmişti.

Yaşlı kadın başını iki yana sallarken şefkatli bir ifadeyle Jah Jeh'ye baktı. "Hong Kong'tan Amerika Birleşik Devletleri'ne üç dönüş bileti almış."

Mei Ling'in annesinin yüzünde sert bir ifade belirdi. Babası ise çaresizliğini yansıtan derin bir iç çekti. Kız kardeşinin gözlerinde ise acı vardı.

California. Dünyalar kadar uzaktaydı.

"Amerikalılar, ailelerini ziyaret etmek isteyen Çinli işçilerin seyahatlerini kısıtlamak için yasa değiştirdi. Yasa yürürlüğe girmeden eşlerin ve çocukların California'ya getirilmesi adına yoğun bir telaş var. Aileler burada, kocalar orada dönemi artık bitiyor."

Mei Ling zar zor yutkundu. Keder ve korku tüm bedenini sarmıştı. Ablası okyanusun ötesine, güneşin ardındaki topraklara gelin gidecekti! Belki de sonsuza kadar Çin'i terk ediyordu. Başı korkunç derecede dönünce ayakta durabilmek için büyükannesinin oturduğu sandalyeye tutundu. İçindeki ejderhanın hareket ettiğini hissedebiliyordu, onu sakinleştirmek için derin derin nefes alıp verdi.

"Ne zaman...?" diye araya girdi Jah Jeh, nezaket kurallarını hiçe sayarak.

"Gemi on gün içinde ayrılacak," diye yanıt verdi çöpçatan. "Bugün kararını vermelisin. Hemen şimdi."

Mei Ling büyükannesinin omzunu tuttu. Büyükannesi buz gibi eliyle onun parmaklarını okşamıştı.

"Bu eşleşmeyi kabul etmeme ihtimalinize karşı başka bir aileyle görüşme ayarladım. Tahmin edeceğiniz üzere adam bu durumu halletmek için acele ediyor."

Kahredici bir sessizlik odayı sarmıştı. Mei Ling'in içi âdeta kördüğüm olmuştu. Bu bunaltıcı sessizliğe daha fazla dayanamayarak saygılı bir şekilde sorusunu dile getirdi. "Acaba beyefendinin adı nedir?"

Kadın başını çevirip Mei Ling'i ilk defa görüyormuş gibi baştan aşağı süzdü, ardından konuşmaya başladı. "Chinn Kai Li."

Güçlü bir isimdi. Çin takvimine göre tavşan yılında doğan Jah Jeh'in ürkekliği göz önüne alınırsa, bu şanslı bir eşleşme olabilirdi.

"Kabul etmeniz gereken başka bir mesele daha var." Yaşlı kadın dikkatini yeniden Mei Ling'in ailesine vermişti. "Bu bir nevi kâğıt üzerinde bir evlilik olacak."

Mei Ling'in babasının yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu. *Kâğıt üzerinde bir evlilik.* Kızı başkasının kimliğine bürünecek, California'da başka biri olarak, bambaşka birinin adıyla yaşayacaktı.

"Amerika Birleşik Devletleri'nin Çinli göçmenler için getirdiği kısıtlamalar mayıs ayında geçerli olacak. Bu adam bir tüccar, yüksek bir maliyetle eşi ve çocuğu için geçiş izni almış. Öte yandan ne yazık ki kısa süre önce eşi hayatını kaybetmiş. Gemi yola çıkmadan önce de bu geçiş iznindeki isim değiştirilemez. Göçmenlik kurallarına göre kızınız Wong Lew She olarak davranmak zorunda."

Annesi bir çöpçatana bir büyük kızına bakıyordu.

"Yani adından vazgeçmek zorunda, öyle mi?" diye sordu babası.

"Sadece evrak işleri için," diye doğruladı kadın. "Bu önemli bir şey değil."

"İnsanların buna inanacak kadar aptal olduklarını nereden biliyorsunuz?"

O an kadının gözleri öfkeyle parladı. "Yaptığım işi iyi bildiğim konusunda sizi temin ederim! Eğer bana güvenmiyorsanız işimiz burada bitmiş demektir." Kadın oturduğu yerden doğrulmaya başladı.

"Lütfen..." diye yalvardı anneleri. "Sadece endişeleniyoruz. Lütfen, bizi bağışlayın."

Yeniden sandalyesine oturan kadının yüzünde tatmin olmuş bir ifade vardı. Niyetini yeterince ortaya koyduğunu biliyordu. Mei Ling'in babası gözlerindeki acıyı daha fazla saklayamıyordu. Bu evlilik karşılığında alacakları para olmadan tüm ailesi birkaç aya açlıktan ölebilirdi. Hem böylece zengin bir tüccarla evlenen büyük kızı için de endişe etmek zorunda kalmayacaktı. Masanın üzerine sekiz bozukluk daha koydu ve kadına doğru itti. Yaşlı kadın da usulca başını salladı.

"Chinn Kai Li'ye bu iyi haberi ileteceğim. Bu eşleşmeden memnun olacaktır. Normal ayaklara sahip olan ve okuma bilen bir eş, San Francisco'da fazlasıyla değerli. Bu başarılı bir eşleşme olacak. İki gün içinde düğün için onu Guangzhou'ya götürmeye geleceğim."

İki gün! Bu hıza şaşırmamak gerekirdi. Evliliklerin bu kadar hızlı olması yaygın bir durumdu. Ancak Mei Ling'in hayatının sonsuza kadar değişeceğini kabul etmesi çok zordu. Ablasına baktı. Jah Jeh'in yanakları kıpkırmızıydı. Hisleri yüzünden okunuyordu. California neredeyse efsanevi bir yerdi. Mei Ling orayla ilgili duyduğu hiçbir hikâyeye pek inanmıyordu.

Kimileri oranın kolayca ve bolca para kazanılan bir rüya ülkesi olduğunu söylerken, kimileri de yabancılara yapılan katliamları barındıran korkunç hikâyeler anlatıyordu. Öte yandan Mei Ling ne olursa olsun kız kardeşini bir daha göremeyeceğini biliyordu. Ona, biricik ablasına, sonsuza dek veda etmek zorunda kalacaktı. Bunun düşüncesi bile midesini bulandırıyordu.

Çöpçatan çayının son yudumunu da içti. Ardından fincanını dikkatle masaya bırakıp gitmek için ayağa kalktı. Mei Ling, az önce verdiği haberlerle kız kardeşinin hayatını hem mahveden hem de kurtaran kadına kapıyı açmak için hareketlendi. En azından artık Jah Jeh'in bu acımasız savaş yüzünden açlıktan ölmesinden korkmayacaktı.

Kadın kapıdayken, "Adam bir Hristiyan, bu yüzden düğün kilisede olacak," dedi. "Gerekirse ne yapılacağını seyahat esnasında anlatırım. İnançlarınız konusunda tüccara yalan söylemeyeceğim fakat inancınızı kendinize saklamayı seçerseniz akıllılık edersiniz."

Bu son bilginin ardından en azından şimdilik hayatlarından uzaklaşıp gitti.

Jah Jeh tek bir kelime etmeden masadan kalktı. Ailesinin yanından uzaklaşıp yatak odasında gözden kayboldu. Mei Ling bu sessizliğe sadece bir dakika kadar dayanabildi, ardından kız kardeşini bulmak için aceleyle arka tarafa doğru ilerlerdi.

Yıpranmış ahşap valizin ağzı açıktı. İçindekiler katlı bir yığın hâlinde yatağın üzerinde duruyordu. Jah Jeh kıyafet yığınına dik dik baksa da Mei Ling'in geldiğini hissetmiş

olmalıydı. Dolabına dönüp terliklerini aldı. Titreyen elleriyle kızaran yanakları, içinde kopan fırtınaların yoğunluğunu gösteriyordu.

"Jah Jeh." Mei Ling'in sesi birden sessizliği bozmuştu.

Jah Jeh acı dolu gözlerle sessizce Mei Ling'e baktı. "Bunun benim kaderim olduğunu kabul ediyorum," dedi. "Yapacak bir şey yok."

Mei Ling onu başıyla onaylarken gözyaşlarıyla mücadele ediyordu.

"Bir tüccarın eşi olarak çok rahat bir hayatım olacak," diye devam etti, Mei Ling kadar kendini de ikna etmeye çalışıyordu sanki. "Şanslıyım. Topraklarımızda hüküm süren bu gerginlik azaldığında burayı ziyaret edebilme şansım da olur belki."

Mei Ling boğazını temizleyip başını salladı ve dudaklarına bir gülümseme yerleştirdi. "Her zamanki gibi ailemizin en akıllısı sensin," diye yanıt verdi.

Bir damla gözyaşı Jah Jeh'in sağ gözünden düşüp yanağına süzüldü. Genç kız bunu önemsemese de Mei Ling aralarındaki mesafeyi kapatıp başparmağıyla o küçük gözyaşını sildi. Ardından parmaklarıyla kız kardeşinin siyah saçlarına dokundu.

"Seni özleyeceğim," diye fısıldadı Mei Ling.

Jah Jeh, Mei Ling'in parmaklarını tutup sıktı. "Ben seni daha çok özleyeceğim." O an her iki kız kardeşin gözleri de yaşlarla doldu. Jah Jeh başını iki yana sallayıp yüzünü ovuşturarak, "Kalbimde yer eden acıyı anne babamıza... Büyükannemize anlatmayacaksın," diye fısıldadı.

"Elbette anlatmayacağım," diye onayladı Mei Ling, buna gücense de Jah Jeh'in zaten bildiği bir şeyi ona hatırlatma ihtiyacı duymasına şaşırmamıştı.

Kız kardeşler sessizce işlerine devam ederken, Jah Jeh'in hayatını küçük ahşap bir valize yerleştiriyorlardı. Bugünün geleceğini çok önceden bildiği ortadaydı çünkü Jah Jeh pek ikilemde kalmadan yapılması gerekeni yapıyor, saklanması gerekenleri saklıyor, bırakacağı şeyleri ise kenara ayırıyordu. En sonunda sıra Quan Yin biblosuna gelmişti.

Şefkat ve merhamet tanrıçası olan biblo, ellerinin arasından Jah Jeh'ye bakıyordu. Gözlerini sıkıca yumdu ve Quan Yin'i rafa yeniden koydu.

Mei Ling derin bir iç çekti.

"Uyumlu bir evlilik için ne yapmam gerekiyorsa onu yapacağım," diye üsteledi Jah Jeh. Hâlâ kendini ikna etmeye çalışıyordu.

Mei Ling onunla aynı fikirdeymiş gibi başını sallasa da kendisinin böyle bir fedakârlığı yapamayacağını biliyordu. Bunca açlığın, sefaletin, ölümün ortasında korkusunu ve acısını Jah Jeh'ye bile anlatmadığı zamanlar olmuştu ama derdini her zaman Quan Yin'le paylaşmıştı. Eğer bir yabancıyla bilmediği diyarlara gönderilen kişi Mei Ling olsaydı, hayata tutunmak için Quan Yin'in gücüne ve şefkatine ihtiyaç duyardı.

Ailenin çoğu yaklaşan değişime telaşla hazırlanırken, Mei Ling'in babası yarıda bıraktığı birkaç kitabından birini okuyarak zihnini meşgul ediyordu. Mei Ling ona dikkatle bakarken kalbinde öfkenin yanında acımanın da yer aldığını fark etti. Babasının yüzündeki yenilgi ifadesi, ona Guangzhou'daki son günlerini hatırlatmıştı.

Yaklaşık bir sene önce apar topar bu köye yerleşmişlerdi ama Guangzhou'da yaşadıkları günler sanki çok geride kalmıştı. 1912 senesinde Çing Hanedanı'nın düşmesiyle Çin de kaosa sürüklenmişti. Babası, inancını ve geleceklerini yanlış bir adama bağlamıştı. Bölgelerindeki lider Sun Yat-sen, yeniden birleşen Çin'in kontrolünü sağlamak için bir ordu toplamıştı. Sun ile Kuomintang Partisi'nin açıkça destekçisi olan babası, zengin ve modern Çin'e öncülük edenlerin bir parçası olacağına inanmıştı. Kuomingtang partisi 1922 yılında düştüğünde Sun, ona bağlılığını sunan aileleri ardında bırakıp Shanghai'ya kaçtı.

Birçok komutan, Guangzhou'yu kontrol etmek için mücadele verip şehir sınırlarında savaşmıştı. Geçen haziran ayında bir grup asker gecenin bir yarısı kapılarını yumruklamıştı. Ellerinde meşaleler tutan gencecik çocukların görüntüsü hâlâ Mei Ling'in zihnindeydi. Uykularından uyandıkları için şanslılardı. Bazı aileler onlar kadar şanslı değildi.

Annesiyle büyükannesi bir saldırı korkusuyla valizlerini hazırlayıp, onları birkaç hafta boyunca her gece dışarıda bir yere götürmüşlerdi. Sabah olduğunda yeniden eve döndükleri için o zamanlar bu Mei Ling'e çok saçma ve gereksiz görünmüştü. Ancak o kaçınılmaz gece gelip çattığında, annesinin ileri görüşlülüğüne minnet duymuşlardı.

Dakikalar içinde evlerinden kaçarken gözyaşları ve sessiz çığlıkları karanlık geceye karışmıştı. Mei Ling evlerinin yanıp yanmadığını hiçbir zaman öğrenememişti. Evlerinin hâlâ yerinde durduğunu ve içinde bir yerde ondan küçük bir parçanın da bulunduğunu hayal etmeyi tercih ediyordu. Bir saç teli, el yazısının olduğu bir kâğıt parçası ya da parlak işlemeli ipek kuşağı mesela...

Guangzhou'da saygın ve varlıklı bir öğretmen olan babası, bu yeni hayata uyum sağlamak için ne bir yeteneğe ne de o mizaca sahipti. Savaşın ve kıtlığın hüküm sürdüğü zamanlarda eğitim öncelikler arasında yer almıyordu. Köydeki hiç kimsenin, çocuklarının eğitimini karşılamak için fazladan tavuğu ya da tahılı yoktu. Mei Ling'in ailesi gibi onların da hayatta kalmak için o yiyeceklerin kırıntılarına bile ihtiyaçları vardı.

Bahçe ailelerine yiyecek sağlasa da altı kursağı doyurmaya yetmiyordu. Annesi ile büyükannesi yemek yiyormuş gibi yapıyorlardı ama Mei Ling, çocuklarının sağlığını korumak için kendilerini feda ettiklerini görebiliyordu. Daha fazla yiyecek olmadan ya da birkaç boğaz eksilmeden gelecek kışa çıkacakları şüpheliydi.

Mei Ling ile Jah Jeh onlara destek olmaktan çok yüktü. On sekiz ve on dokuz yaş, evlilik çağlarının geldiğini, çoluk çocuğa karışarak hayatlarını kurmaları gerektiğini gösteriyordu. Bunu daha fazla erteleyemezlerdi.

Mei Ling hiçbir yorumda bulunmadan babasının yanından geçip gitti. Mutfaktaki kadınların arasına karışıp öğlen için pilavla sebze hazırlamaya başladı. Büyükannesi gibi annesi de ayak bağlama geleneği olan lotus ayak engeline takılmıştı. Hayatının çoğunda yaptığı gibi hiç şikâyet etmeden bu rahatsız duruma katlanarak mutfakta dolanıyordu. Kıymetli birkaç tavuğundan birini kesmeyi düşünmüş ama yarına kadar beklemeye karar vermişti. Jah Jeh'in onlarla birlikte geçireceği son gündü.

"Hem acı hem de tatlı bir gün," dedi büyükannesi, Mei Ling'in omzuna hafifçe vurarak.

Mei Ling, büyükannesinin onu rahatlatmaya çalıştığını bilse de bu günde tatlı bir yan göremiyordu. Evlendikleri zaman sonsuza kadar ailelerinden koparılıp alınacaklarını düşünerek büyümemişti. Annesi, kızlarının birçok Çinli kadının kaderini paylaşmasını istememişti. Guangzhou'da ileri görüşlü biriyle evleneceklerine inanmışlardı. Normal ayakları olan eğitimli bir eşe sahip oldukları için gurur duyacak bir iş adamı ya da eğitimli biri...

Öte yandan bir de hayatın gerçekleri vardı. Hayallerle asla aynı çizgide olmayan hayatın gerçekleri... Savaşın getirdikleri yüzünden evlerinden ayrılacak olmaları kahredici olsa da ölüm, Mei Ling'in kabul edemeyeceği korkunç bir kayıptı. Savaşla beraber gelen en tehlikeli şeylerden biri olan kolera, metal bıçak ve mermilerden daha ölümcüldü. Askerler onları evlerinden ayrılmaya zorlamadan aylar önce Mei Ling'in ağabeyi Dai Loe ve en küçük kız kardeşi Mui Mui ne yazık ki bu hastalığa kurban gitmişti. Çocuklar acı içinde kıvranırken kimsenin elinden bir şey gelmiyordu. Onlar sadece küçücük çocuklardı ama çaresiz anne babalarının gözleri önünde, birkaç gün içinde bir deri bir kemik kalarak hayatlarını kaybetmişlerdi. Geriye ailede sadece üç çocuk kalmıştı; Jah Jeh, ortanca çocuk Mei Ling ve en küçük erkek kardeşi Dai Dai.

Büyükannesi, Mei Ling'in düşüncelerini bölerek, "Jah Jeh tavşan yılında doğdu. Tavşanların yaptığı gibi duruma alışacak," dedi. "Güvende olmak için yeni bir yere hemen uyum sağlarlar."

Bu âdeta dile getirilmeyen bir uyarıydı. Mei Ling'in de kız kardeşi gibi mantıklı davranmasını umuyorlardı. Artık Jah Jeh'in kaderi güvence altında olduğundan annesi ve

büyükannesi, Mei Ling'e bir koca bulmaya çalışacaklardı. Öte yandan Mei Ling ejderha yılında doğmuştu ve dişi ejderhaların mücadeleci eşler oldukları bilinen bir gerçekti. Mei Ling uyumlu bir evlilik istiyorsa içinde barındırdığı ateşi bastırmak zorundaydı.

İkinci Bölüm

Ata toprakları
Guandong Eyaleti, Çin
Mart 1923

Mei Ling ter içinde uyandı. Dışarısı hâlâ karanlıktı, bu yüzden yatağından kalkmak yerine hızla atan kalbini yatıştırmak için derin derin nefes aldı. *Bugün birlikte dolu dolu vakit geçireceğimiz son günümüz*, diye geçirdi içinden. Bu zamana kadar hep Jah Jeh ile birlikte uyumuştu ve yarın birbirlerine veda edeceklerdi. Hem de sonsuza kadar çünkü ablasının bir daha Çin'e dönebileceğini hiç sanmıyordu.

Mei Ling ablasını uyandırmamak için dikkatle yan tarafına döndü ama kız kardeşi kılını kıpırdatmamıştı. Jah Jeh'in yüzünde bir tuhaflık vardı. Mei Ling hemen yatağında doğrulup elini kız kardeşinin terli alnına yerleştirdi. Ateşler içinde yanıyordu. Hemen dünü düşündü. Kız kardeşi karın ya da baş ağrısından, hâlsizlikten bahsetmemişti. Ne öksürmüş ne de ishal olmuştu. Mei Ling'in kalbi hem umut hem de korkuyla hızla atıyordu. Jah Jeh ölümcül bir hastalığa yakalanmadığı

için rahat bir nefes alabilirdi ama bu ateş, ablasının yarınki seyahate çıkmasını engelleyecekti.

Daha erken olmasına rağmen Mei Ling, çay suyu koymak için ateşi yakmak üzere yatağından çıktı. Ancak tuvaletten döndüğünde büyükannesinin çoktan onun niyetlendiği şeyi yaptığını gördü.

"Onun kaderini değiştiremezsin," dedi büyükannesi aniden, sanki Mei Ling'in düşüncelerini okumuştu.

"O hasta, cayır cayır yanıyor."

Büyükannesi başını aşağı yukarı salladı. Sanki çoktandır bildiği bir şeyi onaylamıştı. Sonra Jah Jeh'yi kontrol etmek için kızın yanına gidip hiçbir yorumda bulunmadan geri döndü.

Birlikte sessizce çalışmaya başladılar. Pirinç püresini ısıtıp çay suyunu kaynattılar. Büyükannesi, ateş düşürmek için bir ilaç getirdi, komşu köydeki şifacıdan getirilen hem kokusu hem de tadı kötü olan bir karışımdı.

Mei Ling karışımı ablasına dikkatle içirirken, annesi de telaşla Jah Jeh'yi kontrol etmeye geldi. Kızının ılık bedenini yokladıktan sonra derin bir iç çekti. Mei Ling annesi ve büyükannesinin aralarında geçen konuşmadan bir anlam çıkaramıyordu fakat şifacıyı çağırmak için birilerini gönderme konusunu tartıştıklarından şüpheleniyordu. Gelirleri azaldığından daha önceki muayeneler için ona ödeme yapamamışlardı. Bu yüzden gelmek istemeyebilirdi.

Mei Ling odalarının köşesinde duran valize baktı. *Belki de yarın içindekileri yeniden eski yerlerine yerleştiririz*, diye geçirdi aklından. Bu düşünce yüzünden kalbi arzuyla atmaya başladı. Belki de ablasının kaderinde o kadar uzaklara gitmek yoktu, Çin'de kalabilirdi.

Hiç kimse şifacıyı çağırmaya gitmedi. Tüm günü Jah Jeh'yle ilgilenip sessizce fısıldaşıp dua ederek geçirdiler. Uyku vakti geldiğinde genç kızın ateşi hâlâ düşmediğinden annesi, Mei Ling'i büyükannesi ile uyuması için gönderdi. Ancak ne kadar istese de Mei Ling kendini uykunun kollarına bırakamıyordu. Istırap ve belirsizlik hem bedenini hem de rüyalarını istila etmişti. Sabah olduğunda değişen hiçbir şey yoktu.

Ve çöpçatan kapıyı çaldığında Mei Ling, ablasının yaşlı kadınla birlikte gitmeyeceğinden emindi.

Mei Ling kapıyı açtığında yüzüne soğuk bir esinti çarptı. Çöpçatan içeri girdi ama annesiyle babasının arasındaki boşluğu görünce aniden durdu. Bu kadının birazdan kötü haberler alacak olması Mei Ling'i sevindirmişti.

Annesi fincanlara çay koyarken ortamdaki gerilim yükseliyordu. Fincanları dağıtma işi bittiğinde ilk konuşan Mei Ling'in babası oldu.

"Ailemiz korkunç bir felaketle karşı karşıya."

Kadın tek kaşını kaldırarak konuşması için onu sessizce teşvik etti.

"Kızımız yolculuğa çıkamayacak kadar hasta. Çok üzgünüz ama sözleşmeyi imzalayamayacağız. Kaderin biricik Jah Jeh'imiz için farklı planları varmış."

Mei Ling babasının sözlerini duyar duymaz derin bir oh çekti.

Kadın yüz ifadesini gizlemeye çalışarak odayı incelemeye başladı. "Kız nerede?"

Mei Ling'in annesi ayağa kalkınca kadın da onu yatak odasına kadar takip etti. Jah Jeh yan tarafına kıvrılmış yatarken, soluk yüzü terden parlıyordu. Güçlükle nefes alıyordu ve etrafındaki dünyadan bihaberdi. Tüm bunları göz önünde bulundurunca Mei Ling'in hasta ablası için endişe duyması gerekirdi fakat en sevdiği arkadaşının evlerinde kalacak olması daha çok içini rahatlatıyordu.

Çöpçatan kısa bir süre sonra yerine yeniden oturdu. Yüzünde öfke vardı.

"Biz onurlu bir aileyiz ama kaderle başa çıkamayız. Lütfen, size yaptığımız küçük ödemeyi geri almak zorundayız," diye açıkladı babası. "Diğer aileyle görüşüp bu evliliği ayarlayabilirsiniz."

Yaşlı kadın yavaşça başını iki yana salladı. "Artık çok geç."

Mei Ling'in içindeki ejderha kıpırdanmaya başladı. Ateş göğsünü kavuruyor, öfkesiyle dile gelecek sözler ağzından çıkmak için fırsat kolluyordu. Nasıl olurdu da bu çöpçatan onların bu haklı ricasını reddederdi?

Kadın doğruca Mei Ling'e baktı ve değer biçermiş gibi onu baştan aşağı süzdü. Mei Ling'in öfkesine bir de panik eklenmişti. İçindeki ejderha kaçıp gitmek için kanatlarını çırpıyordu.

"Senin doğum tarihin ne zaman?" diye sordu çöpçatan.

"Hayır!" Bu kelime Mei Ling'in ağzından hiç düşünmeden çıkıvermişti.

Annesi endişeli görünüyordu. Önce kadına, ardından kocasına baktı.

"Kasım 1904," diye fısıldadı babası.

"Ejderha." Kadın başını iki yana salladı. "Gerçek doğum tarihini söylememelisin. Tüccar tavşan yılında doğmuş bir eş

bekliyor, o yüzden sen de öyle olmak zorundasın. Böyle davranacaksın."

Mei Ling'in bedeni isyan ediyordu. Genç kızın dizlerinin bağı çözülmüştü âdeta. Düşmemek için büyükannesinin sandalyesinden destek aldı. Zar zor yutkunurken başını iki yana sallıyordu.

Kadın öfkeyle Mei Ling'e bakarak, "Kız kardeşinin yerine geçmezsen başka bir eşleşme teklifi alamayacaksın... Kız kardeşin de öyle," diye tehdit etti. "Hiçbir çöpçatan bir daha ailenizle çalışmayacak. Kendi kaderin ve kız kardeşinin geleceği senin vereceğin karara bağlı."

Mei Ling ailesine baktı. Babası, yüzünde yenildiğini gösteren bir ifadeyle yere bakıyordu. Annesi dudağını ısırıp Mei Ling'i başıyla onayladı. Bu tavır bir kabullenme miydi yoksa itiraz mıydı? Öyle ya da böyle Mei Ling bu anlaşmaya uyacaktı. Büyükannesi, Mei Ling'e fısıldayarak konuşmaya başladı. Ses tonu sert ve netti. "Bu senin kaderin."

O an Mei Ling her şeyi anladı. Hepsi, bütün ailesi çöpçatanın bunu teklif edeceğini biliyordu! İçindeki ejderha itiraz edercesine gürledi.

Mei Ling, sakinleşmek için derin bir nefes aldı. Acısına bir de duygusal patlama ekleyemezdi.

Zihninin feryatları arasında kadının belli belirsiz konuşmalarını duyuyordu. "Hazırlanmak için bir saatin var. Seni tapınakta bekleyeceğim." Ardından çöpçatan ayağa kalktı ve Mei Ling'in onu saran tehlikeden ve yıkımdan habersiz bir şekilde neşeyle karşıladığı sabaha adım attı.

Mei Ling önce tüm bedeninin uyuştuğunu hissetti. Zihninde beliren kelimeler dudaklarından dökülemiyordu. *Nasıl...? Ne...? Hemen mi?!* Gözleri hücum eden yaşlardan yanıyordu.

Annesi hemen yerinden fırladı ve yatak odasına gitti. Babası da yanından geçerken Mei Ling'in omzunu sıvazladı. Mei Ling en sonunda yerçekimine yenildi, bacakları öyle güçsüzdü ki hayatını mahveden kadının henüz kalktığı sıcak sandalyeye kendini bırakmak o an için bir lütuftu.

Büyükannesi elini açtı. Avucunda birkaç altın para duruyordu. Mei Ling altınları görünce derin bir nefes aldı. Bu kadar çok parayı yıllardır görmüyordu. Büyükannesi altınları küçük bir keseye koydu ve tek bir kelime bile etmeden Mei Ling'in eteğinin kenarını kaldırıp, küçük keseyi bir iğneyle Mei Ling'in elbisesinin katına dikti.

"Bir kadın kocasına her zaman itaat eder, evet," dedi. "Ama akıllı bir kadın kendi parasını kazanır ve kocasının öngöremediği acil durumlar için saklar. Her zaman kendin için biraz sakla. Bir kadın çocuklarını düşünmeli, onları koruyup kollamalıdır... Her zaman."

Büyükannesinin çatlayan sesini duyan Mei Ling, acı okunun bedenine saplandığını hissetti.

"Mei Ling..."

"Efendim, büyükanne..."

"Xinyi oğlunun, Jingyi de kızının adı."

Mei Ling bir an şaşırsa da durumu sonradan anlamıştı. Büyükannesi gelecekteki çocuklarının isimlerini söylüyordu.

Gözleri yaşlarla dolmuştu. Herkesin önünde duygularını bu denli belli ettiği için utansa da bu duygu yoğunluğu karşısında kendini çaresiz hissediyordu. Bu yük ona çok fazlaydı. Tüm benliğiyle buna itiraz edip başka bir çıkar yol bulmak istiyordu fakat ailesinin katı tutumu ortadaydı.

"Evimden bu kadar uzaktayken doğacak çocuklarla mutlu olabileceğime inanıyor musun?" diye sordu Mei Ling, sesi sertti.

"Ah, Mei Ling... Kadınlar güçlüdür. Yüzyıllardır yeni bir hayata başlamak için sevdikleri ne varsa arkalarında bırakmak zorunda kaldılar. Sen herkesten çok daha güçlüsün. Kendine mutlu bir hayat kurmaman için hiçbir sebep yok."

Büyükannesi aradaki mesafeyi kapatıp Mei Ling'in yüzünü ellerinin arasına aldı ve yaşlılıktan eğri büğrü olan başparmağıyla genç kızın gözyaşlarını sildi. Öne eğilip torununu başından öptü. Mei Ling derin bir nefes aldı. Büyükannesi ona bakması için Mei Ling'in başını kaldırdı. Mei Ling ise büyükannesinin gözlerinin içine bakmaktan kaçınıyordu. Eğer o yorgun gözlerle karşılaşırsa kendini büsbütün kaybetmekten korkuyordu. Fakat büyükannesi onun saklanmasına müsaade etmedi. Sonunda göz göze geldiklerinde boğuk bir sesle konuşmaya başladı. "Büyükannemi en son gördüğümde bana birkaç şey söylemişti. Hâlâ aklımdadır..."

İşte o an bir acı dalgası Mei Ling'in tüm bedenini sardı.

"Ne zaman gökyüzünden yükselen ayı görsem senin için dua edeceğim," diye fısıldamaya başladı büyükannesi. "Bilirim aynı ay dualarımla seni aydınlatacak."

Mei Ling kesik kesik nefes alırken başını olumlu anlamda salladı. Gülümsemeye çalıştıysa da yanakları fazla gergindi. Çenesi âdeta kilitlenmişti ve kelimeler dudaklarından

dökülemiyordu. Büyükannesinin, kalbindeki bu tarifi olmayan acıyı hissetmesini umdu. Büyükannesi başını aşağı yukarı salladı ve bir kez daha onu öpüp bıraktı. O, genç kızın yanından uzaklaşır uzaklaşmaz Mei Ling'in babası elinde bir kitapla belirdi.

Mei Ling hâlâ büyükannesinin sözlerini düşünürken babası kitabı uzattı. "Senin için."

Mei Ling şaşkındı. Bu kitabın da diğerleriyle birlikte satıldığını düşünmüştü.

"Her çocuğum için bir tane saklamıştım. *Konfüçyüs'ten Seçmeler*. Erdemli bir hayat yaşaman için sana kılavuz edecek tek şey bilgeliktir."

"Teşekkür ederim, baba." Mei Ling güçlükle yutkunarak başıyla onu selamladı. "Benim için her zaman kıymetli bir hazine olarak kalacak."

"Mümkün oldukça yaz. Lütfen." Babası masanın üzerine kâğıt, mürekkep ve bir kalem bıraktı.

Mei Ling başıyla onu onayladı.

Annesi de yanına gelip elini tutarak hiç vakit kaybetmeden onu mutfağa doğru çekiştirdi. Babasının onunla konuşmasını beklemiş olmalıydı. "Benim Quan Yin'imi yanına al," dedi.

"Ne? Hayır!" diye yanıt verdi Mei Ling. O biblo annesi için çok kıymetliydi.

"Evet," diye üsteledi annesi. "Takas yapıyoruz. Annemden kalan bu bibloyu sana veriyorum. Ben de seninkini alacağım. Kız kardeşin de bu evden gittiğinde onunla da böyle takas yapacağız. O senin biblonu alacak, ben de onunkini. Böylece hiç kopmamış olacağız... Aramızda mesafeler olsa bile." Annesi derin bir iç çekti, ardından konuşmasına devam etti. "Ben de

annemi bir daha hiç görmedim Mei Ling ama onu hep yanımda taşıdım."

Mei Ling başını salladı, bir hıçkırık boğazına düğümlenmişti sanki. Annesinin bilgece sözleri huzur verici ve mantıklı gelse de onun da yüreğinin yandığını hissedebiliyordu.

"Kaderimizi bilmiyoruz. Belki de bu son görüşmemizdir ya da bu veda sadece birkaç sene içindir. Ancak ne olursa olsun sana olan sevgim hiçbir zaman azalmayacak, güzel kızım. Zaman ya da mesafelerin hiçbir önemi yok."

Mei Ling yanaklarından süzülen yaşları silme gereği duymadı. Nasıl ailesini sonsuza dek ardında bırakabilirdi ki? Hem annesi hem de büyükannesi bunu yapabilmişti. Bundan bahsettiklerini duymuştu ama onları bu kadar ürkek ve genç olarak hayal etmemişti. O hikâyelerde onlar hep yetişkindi. Sahi, yoksa evlerini, sevdiklerini arkalarında bırakırken onlar da mı böyle hissetmişti?

"İlk adımı atmak her zaman imkânsızmış gibi görünür," dedi annesi. "Ama ikinci adımda bir öncekinden tecrübeli olduğun için ilerleyebileceğini bilirsin. Sonra bir adım daha, bir adım daha derken bir bakmışsın ki yürümeye başlamışsın. Çok geçmeden yeni hayatına alışacaksın. Yeni yuvanı sevmekle bize ihanet edeceğini düşünme sakın." Annesinin sesi çatlamıştı, sonunda o da duygularına yenik düşüyordu. "Ben... Biz... Senin mutluluğunla mutlu olacağız. Fakat acılarını da bizimle paylaşmayı unutma."

Mei Ling yine başını salladı. Annesinin sözlerindeki duygu yoğunluğuna değil, o sözlerin anlamına odaklanmaya çalışıyordu.

"Kocamdan kızlarıma okuma yazma öğretmesini istedim, neden biliyor musun? Günün birinde ayrı düşersek birbirimizden haberdar olabilmek için."

Annesi bir bohça açtı. İçinde parlak yeşil renkli bitkiler vardı.

"İki kasımpatı," dedi, sesi hâlâ boğuktu. "İki de şakayık. Bu çiçekler yeni hayatında kök salsın, sana ömrün boyunca güzellik ve bolluk getirsin."

Mei Ling derin bir iç çekti. Bu bitkiler annesine baba evinden ayrıldığı gün kendi annesi tarafından verilmişti. Annesi onları ekmiş, çoğaltmıştı böylece yıllar boyunca kasımpatı çayı içmiş ve ilkbahar aylarında annesinin kestiği çiçeklere zevkle bakmışlardı. Şimdi sıra Mei Ling'deydi. Başıyla selam vererek bitkileri aldı. Kalbi öyle ağırlaşmıştı ki elleri titriyordu.

"Çok çalış, kibar ve alçakgönüllü ol... Ve uyumlu bir hayat yaşa." Annesi, küçücük bir kız oldukları günlerden beri kızlarına sürekli söylediği o cümleyi bir kez daha tekrarlamıştı.

Mei Ling'i ablasıyla beraber paylaştıkları odaya götürdü. Jah Jeh'in yanında, yatağın üstünde kırmızı ipekten bir etek, tunik ve işlemeli bir ceket duruyordu. Mei Ling'in bu manzara karşısında âdeta ciğeri yanmıştı.

"Gelinliğini giy, ardından kız kardeşinle vedalaş," dedi annesi düz bir sesle.

Mei Ling derin bir nefes aldı. Siyah tuniğiyle pantolonunu çıkarırken bacakları titriyordu. Tenine değen bu ipek kıyafetler düzgün ve hoş olsa da yabancıydı. Sanki bir kostüm giyiyordu. Annesi ceketi giymesinde ona yardım etti. Tıpkı çocukluğundaki gibi düğmesini bile iliklemişti.

"Artık hazırsın," dedi Mei Ling'in omzunu sıvazlayarak. Gözleri yaşlarla doluydu. Mei Ling kendini hazır hissetmiyordu ama bunu dile getirmek bir şeyi değiştirmeyecekti.

Mei Ling ablasının yanına gidip Jah Jeh'in elini tuttu. Eli gevşek ve sıcaktı. Yüzü hâlâ terden parlıyordu. Hâlâ kendinde olmayan ablası ne yazık ki bir kâbusa uyanacaktı. Mei Ling onun yolundan gitmek zorunda kalmıştı. Ablasının nasıl hissedeceğini kestirmek zordu. Belki kendi belirsiz geleceği için korkardı ama bir yandan da rahatlardı. Ya da Mei Ling çeyizini alıp ilk evlenen kişi olarak sırasını kaptığı için ona kızardı.

Mei Ling boğuk bir sesle, "Hep seni düşüneceğim," diye fısıldadı uyuyan genç kıza. "Benim biricik ablam, Jah Jeh'im olduğun için teşekkür ederim."

Mei Ling kız kardeşinin elini sıktıktan sonra bıraktı.

Valiz oturma odasında tozlu zeminde duruyordu. Artık Jah Jeh'in eşyalarıyla dolu değildi. Mei Ling, içinde katlanmış bir şekilde kendi kıyafetlerini görünce başı döner gibi oldu. Annesi, işlemeli ipek bir kumaşa sarılı Quan Yin biblosunu, kâğıt, mürekkep ve kalemi valize yerleştirmişti. En üstte önceden çekilmiş bir aile fotoğrafı duruyordu. O zamanlar Dai Low ile Mui Mui de hayattaydı. Kitapla bitkiler bir kenara yerleştirilmişti. İşlemeli takımı diğer kenara konmuştu. Ve annesi aniden, içinde Mei Ling'in hayatının olduğu valizi kapattı.

Mei Ling, yanına gelmesi için Dai Dai'yi çağırdı. Erkek kardeşi başı önde bir hâlde ona doğru yanaştı. Genç kız ona doğru eğilip, "Okyanusun ötesinden seni düşüneceğim," diye fısıldadı. "İtaatkâr ve yardımsever bir evlat ol. Yakında babamızla annemize sen bakacaksın."

Çocuk hemen başını salladı. Mei Ling yumruk yaptığı elini açıp avucunu çocuğa uzattı. İçinde kaplumbağa şeklinde bir biblo vardı.

"Bu artık aramızda olmayan kardeşimiz Dai Low'un hazinesi," diye açıkladı. "Onu... ve beni hatırlaman için bunu sana veriyorum." Mei Ling güçlükle yutkundu. Kendinden emin bir ifadeyle bakmayı dilese de kardeşi, ruhundaki huzursuzluğu görmesin diye gözlerini başka tarafa çevirdi.

Büyükannesi kaybettikleri aile üyelerinin fotoğraflarıyla dolu bir köşe olan aile mihrabına gitti. Babası, annesi ve Dai Dai de ona katıldı. Mei Ling de en küçük kardeşinin yanındaki yerini almıştı. Hepsi aynı anda dizlerinin üzerine çöküp alınlarını yere değdirdiler ve derin bir nefes alıp ayağa kalktılar. Bunu üç kez yapmışlardı. Mei Ling boğazında yer eden acıyı bastırmak için dudağını ısırıyordu.

Dualarını bitirdiklerinde Mei Ling önce büyükannesini, ardından annesini başıyla selamladı. Doğruca gözlerinin içine bakamıyordu. Aksi hâlde günün geri kalanında duygularına yenik düşecekti. Mei Ling, artık ona ait olmayan bu yuvaya son kez bakmak için kapının eşiğinde durdu. Kadınlar, evlendikleri zaman kocalarının atalarına sadakatlerini sunmak için kendi atalarından vazgeçmek zorunda kalıyorlardı. Ama Mei Ling kendine söz verdi. Ailesine olan bağlılığı sonsuza kadar devam edecekti.

Mei Ling, babası ve erkek kardeşini takip ederek her iki tarafı evlerle çevrili olan çamurlu dar yolda ilerliyordu. Babası ve

Dai Dai birlikte onun valizini taşıyorlardı. Kapının eşiğinde büyük halasını gördü, kucağında bebek Low Fun'ı tutuyordu. Yaşlı kadın bebeğin elini sallayarak ona veda ederken yüzünde bir gülümsemeyle, "Tebrikler," diye bağırdı.

Oysa kadının onun için duyduğu heyecan, Mei Ling'in içinde büyüyen korkuya zıt düşüyordu. Genç kız birkaç dost yüz görmek umuduyla etrafına bakınsa da kimseyi göremedi. Anlaşılan kimse onu uğurlamayı umursamıyordu.

Küçük köylerindeki evleri, bulundukları sokakta dördüncü sırada yer alıyordu. Beşinci sıradaki ev hariç düzgün bir kare olan alanda on yedi tane ev vardı. Birkaç dakika içinde toprak yoldaydılar. Mei Ling sol tarafa, tapınağa doğru baktı. Yolun aşağısında kalabalık bir grup, yük arabasını çevrelemişti. Köyü, ona hoşça kal demek için orada toplanmıştı.

Genç kız ile ailesi toplanan kalabalığın aksine sağ tarafa, yerleşkenin doğu çıkışına doğru ilerledi. Babası, atalarını onurlandırmak için kâğıtla tütsü yaktı. *Tanrım, sen onları gelecek tüm kazalardan koru. Çektikleri acıları sonlandır. Onları mutlulukla kutsa.* Mei Ling ailesi için böyle dua etmesine rağmen bunun gerçekleşmesi imkânsız bir dilek olduğunun farkındaydı.

Bir süre sonra köyün girişine, tapınağın önündeki kalabalığın ortasında bulunan araca doğru yürümeye başladılar. Mei Ling attığı her adımda kalbini saran ıstırabı hissedebiliyordu. Çaresizliği ile mücadele etmek için canını yakarak sol kolunun iç kısmını sertçe çimdikledi. Duygularını saklamak umuduyla defalarca kullandığı bir yöntemdi bu.

Kalabalık onlara yol açtı. Tanıdık yüzler Mei Ling'e bakıyordu. Küçük kızlar başlarını eğerek onu selamladı. Jah Jeh

ile konuşmaya çekinen Renshu adındaki delikanlı ise ona dikkatle bakıyordu. Halalarının duaları havayı doldururken, genç kız kimin ne konuştuğunu anlayamıyordu. Kalabalığın ortasından onu şok eden bir fısıltı duyabilmişti sadece: *O Mei Ling, Yu Ling değil.* Biri onun sırtını sıvazladı. Bu ritüeli birçok kez kendi de yapmıştı. O zamanlar, tebrikleri kabul eden o genç kızları nasıl da kıskanırdı. Çünkü yaşadıkları korkulardan bihaberdi.

Babası ve küçük erkek kardeşi valizini aracın arkasına yerleştirdi. İki kişinin oturabileceği perdeli bir tahtırevan yük arabasına yerleştirilmişti. Oturması için küçük bir sandalye de vardı.

Babası, Mei Ling'den yana döndü. Başıyla verdiği işaret tapınağa birlikte gitmeleri gerektiğini gösteriyordu. Hiç kimse onların peşinden gelmemeliydi.

Mei Ling, mihrabın önünde duran babasının birkaç adım arkasındaki yerini aldı. Aynı anda diz çöküp alınlarını yere koydular. Mei Ling öyle derin nefes aldı ki yanakları yere değiyordu. *Razı ol.* Annesinin sözleri zihninde canlanmıştı. Tam şu an kendini gerçekten huzurlu hissediyordu. Ayağa kalktılar ve iki kere daha aynı ritüeli gerçekleştirdiler. Babası dışarı çıkmadan önce masanın üstüne adak olarak bir yiyecek bıraktı.

Mei Ling tahtırevanda dururken bacakları âdeta uyuşmuştu. Hareket etmek istemiyor gibiydi. Birden biri arkadan beline sarıldı. Mei Ling saldırganına vurmaya hazır vaziyette bir hışımla arkasına döndü. Kolu havada kalmıştı. Ona sarılan kişi Dai Dai'ydi, yüzünü genç kızın karnına gömmüştü. Mei Ling diz çöküp kardeşinin minik bedenine sıkı sıkı sarıldı. Onu çok özleyecekti. Kısa süre sonra çocuk olarak evde bir

tek o olacaktı. Genç kızın kalbi bu kayba dayanamayacaktı. Tüm bedeni acıyla kavruluyordu âdeta. Bu küçük bedene bir kez daha sıkı sıkı sarıldı. Hâlâ onun gözlerinin içine bakamayan Mei Ling, ayağa kalkıp küçük çocuğun saçlarını okşadı ve başına bir öpücük kondurdu. Ardından arkasına dönüp perdeyi araladı ve içeri girdi.

Çöpçatan da tahtırevana binip onun yanına oturdu. Kadının işaretinin ardından araç sarsılarak hareket etmeye başladı. Mei Ling başını perdenin olduğu tarafa çevirdi, yüzünü ona acıdan başka bir şey getirmeyen kadından saklıyordu. Dışarıya bakmaya, bildiği dünyanın arkada ufalarak yok olmasını izlemeye de kalbi dayanmıyordu. Bir kez daha kolunu çimdikledi ama ıstırabı yok olmuyordu. Bu kez elinden geldiğince sert bir şekilde baldırını sıktı. Bu ani harekete bedeni tepki vermişti. Mei Ling amacına ulaşmıştı; öfke ve panik üzüntüsünü alıp götürmüştü.

Üçüncü Bölüm

Guangzhou
Mart 1923

Guangzhou seyahati her şey yolunda giderse altı saat sürecekti. Mei Ling aracın camından bildiği yola bakıyordu. Bu yol, gerçek evlerine, Guangzhou'nun yeni mahallesinde bulunan modern evlerine gidiyordu. Köy onların baba ocağıydı. Festivallerde, bayramlarda ziyaret edip sonra yeniden kendi evlerine döndükleri yerdi. Küçük bir çocukken köyü ziyaret etmeyi, tarlalarda koşuşturmayı, küçük tapınağa adak yiyecekleri bırakmayı ve hayvanlarla oynamayı severdi. Ancak zamanla basit kırsal hayatı küçümsemeye başlamış ve oraya taşınmak zorunda kaldıklarında üzülmüştü.

Öte yandan askerler geldiğinde köyde bir evleri olduğu için şanslıydılar. Mei Ling ile Jah Jeh köyde kalmanın geçici olduğu konusunda birbirlerini rahatlatmışlardı. Tüm bunlar bitince şehre, bildikleri gerçek hayata geri döneceklerdi. Bu hayatın onu bu sona ulaştıracağını bilseydi, Mei Ling Guangzhou'da kalmak için daha çok mücadele ederdi. Bir Gam Saan Haak ile

evlenip güneşin ardındaki yabancı topraklara yelken açacağını nereden bilebilirdi ki...

Çöpçatan genç kızın düşüncelerini bölerek, "Eğer tahmin ettiğim zamanda orada olursak doğruca kiliseye gideceğiz," dedi. "Sıraların arasından ön tarafa, törenin yapılacağı yere gideceksin. Her şey hemen olup bitecek, o yüzden çok yorulmayacaksın. Papaz her ikinize sorular soracak. Sen de onaylayacaksın. Sonra kâğıtları imzalayacaksın. İşte, bu kadar. O zamana kadar orada duracağım."

Mei Ling sadece bir kez başını salladı. Sonra arkasına yaslandı ve şu kadının onu rahat bırakmasını umarak gözlerini yumdu. Saatler sonra dışarıdan gelen sesler yüzünden gözlerini açtı. Neler olduğunu anlamak için perdeyi araladı.

Kalbi, şehir manzarası karşısında hızla çarpmaya başlamıştı. Burası onun şehriydi. Guangzhou, onu şu an sarıp sarmalıyordu. Mei Ling artık evdeydi, sadece bir günlüğüne de olsa...

Arabalar, rikşalar* ve at arabaları sıkıştırılmış toprakla kaplı caddeyi doldurmuştu. Su, zeytinyağı ve fındık bidonları, zayıf yapılı esmer bir adamın omuzlarında taşıdığı sırıktan sarkıyordu. Bazı satıcılar, sürücü ve yolcuların alışveriş yapacağı beklentisiyle trafiğin içine girip çıkıyorlardı. Anneler, kucaklarında kirli bebekleriyle yerde oturmuş, başları eğik bir vaziyette dileniyorlardı. *Tanrım, sen onları gelecek tüm kazalardan koru. Çektikleri acıları sonlandır. Onları mutlulukla kutsa*, diye tekrarladı

*Çekçek, Uzakdoğu ülkelerinde kullanılan ve 'rikşa' adı verilen, bir insan tarafından çekilen, iki tekerlekli bir taşıma aracıdır. (Çev. N.)

duasını Mei Ling. Bu, Mei Ling'in özlemediği bir manzaraydı. Köyde hiç kimse yiyecek için dilenmezdi.

Ana caddeden çıktılar ve kısa bir süre sonra ön cephesi beyaza boyalı, üstünde Hristiyan sembolü olan bir binanın önünde durdular. İşte oradaydı. Chinn Kai Li, onu bilinmeyen kaderine götürecek kişi... Mei Ling, hızla atan ve acıyla sızlayan kalbini sakinleştirmek için başarısız bir girişimle derin bir nefes almaya çalıştı.

Çöpçatan araçtan indi ve Mei Ling'in duyamayacağı bir şekilde sürücüye bir şeyler fısıldadı. Adam gözden kayboldu. Kadın, elinde bir kumaş parçasıyla Mei Ling'in yanına geldi.

"Bunu başına takıp tören bitene kadar yüzünü örtmelisin," diye açıkladı.

Yaşlı kadın, şişmiş elleriyle beyaz tülü Mei Ling'in siyah saçlarına hızla taktı ve örtüyü gözlerini örtecek şekilde yüzüne indirdi. Genç kızın bedeni bu kumaş parçası yüzünden gerilmişti. Gözlerini kapatıp derin bir nefes aldı ve kendine bunun geçici bir şey olduğunu hatırlattı. Elini kaldırıp yüzüne değmemesi için tülü biraz çekti. Bu hafif kumaş kaşındırıcı ve sertti. Ancak aşağıya bakınca etrafı rahatlıkla görebiliyordu. Eteğindeki renklere odaklanıp görüşünü engelleyen puslu beyaz kumaşı umursamamaya çalıştı.

Yaşlı kadın yine dışarı çıktı. Mei Ling'in ayağa kalkıp aşağıya inmesine yardımcı olmak için perdenin arasından elini uzattı. Ancak Mei Ling uzatılan eli önemsemeyerek ayağa kalkmak için ahşap oturaktan destek aldı. Ardından yaşlı kadının peşinden kiliseye doğru yürümeye başladı. Rahatlıkla etrafı görebildiği alana, yani yere bakarak kadının siyah ayakkabılarının gittiği çini döşeli yolu takip etti.

Kadın durduğunda Mei Ling de durdu. Çöpçatan birden kızın bileğini tutup kaldırdı ve Mei Ling'in elini adamın avucuna bıraktı. Mei Ling neredeyse elini geri çekecekti ama son anda kendini tuttu. Adamın sıcak, nemli parmakları kızın avucunu zar zor tutuyordu.

Mei Ling bakışlarını kaldırıp tülden görebildiği kadarıyla adamın yüzünü incelemeye başladı. Bu loş alanda onu rahatlıkla görebilmek çok zordu ama adam gençti, yaşı onun yaşına yakın duruyordu. Az da olsa biraz teselli bulmuştu. Bir Batılı gibi giyinmişti, üstünde bir tüccara uygun bir takım vardı. Öte yandan genç kız, adamın yüzündeki ifadeyi seçemiyordu. Belki de temkinli, yorgun ya da gergindi.

Papazın sözleri Mei Ling'in bir kulağından girip diğerinden çıkıyordu. Yoğun aksanıyla birleşen Batılı Kanton lehçesini anlamakta güçlük çekiyordu. Papaz ona bir şey sormuş ve Chinn Kai Li ile birlikte onun da onaylamasını istemişti. Cübbeli adam tebriğini yüksek sesle dile getirmeden önce onları karı koca ilan etmişti. Ardından yüzündeki duvak hiçbir uyarı olmadan kaldırılmıştı.

Mei Ling gözlerini kaçırmadan önce bir saniyeliğine kocasına baktı. Düzgün yuvarlak yüzü iyi beslendiğini, dışarıda çalışmadığını gösteriyordu. Mei Ling'in onun hakkındaki ilk izlenimi yakışıklı olabileceği yönündeydi.

Chinn Kai Li'nin de onu incelediğini hissedebiliyordu. O an kalbi hızla atmaya başladı. Adam genç kızın elini bırakıp diğer tarafa döndü. Mei Ling hemen bakışlarını kaldırdı. Chinn Kai Li modern bir dolmakalemle yan tarafta duruyordu. Kâğıda imzasını attıktan sonra kalemi ona uzattı.

Mei Ling'in kocasının ona söylediği ilk söz bir soruydu: "Yazı yazmayı biliyorsun, doğru mu?"

Mei Ling onu başıyla onayladı.

"Sadece X yapmalısın," diye bildirdi Chinn Kai Li ona. "Wong Lew She, yani karım yazamazdı... Hem de hiç."

Mei Ling kalemi aldı ve hayatında ilk kez kendi kimliğini gizleyerek evliliğini yasallaştırdı. Göz ucuyla kocasının çöpçatana bir bozukluk verdiğini gördü. Ardından başlarıyla birbirlerine selam verdiler.

Genç kızın hayatını değiştiren kadın, sonsuza kadar çekip gitmişti.

Kai Li kiliseden çıkıp birkaç adım attı. Mei Ling onu takip etmesi gerektiğini bilse de ne kadar uzakta kalması gerektiğini kestiremiyordu. Kai Li durup ondan yana döndü ve hiç konuşmadan başıyla işaret etti. Mei Ling ona doğru yürümeye başladı. Bir, iki, üç adım... Genç kız az bir mesafeyle onun arkasında durduğunda Kai Li yeniden yürümeye başladı. Birbirleri hakkında öğrenmeleri gereken çok şey vardı fakat Kai Li onu yakınında istiyormuş gibi görünüyordu. Bu, onun farklı bir dünyadan olduğunu gösteren başka bir özellikti.

Yabancı bir sokakta yürüyerek birkaç apartmanın önünden geçtiler. İnce yapılı adamlar, iyi giyimli Çinli ve beyaz insanların içinde oturduğu rikşaları çekiyorlardı. İki direkle dengelenen, dört kişinin taşıdığı hoş bir tahtırevan yolcularını saklıyordu. Mei Ling de eskiden birkaç özel durum için böyle tahtırevanla taşınmıştı. Rikşalara da sık sık binerdi. Şu an

yürüyor olsalar bile artık bir tüccarın karısı olduğundan San Francisco'da bir kez daha tahtırevanla taşınabilirdi. Nehirden geminin bilindik, ürkütücü sesi gelince Mei Ling ürperdi.

Annesi bu sesi severdi. İnci Nehri'ne çok sık gelmese de ne zaman bir geminin düdüğünü duysa suyun güzelliğinden bahseder dururdu. *Hâlâ hepsi yerli yerinde, anne*, diye geçirdi aklından Mei Ling. Jah Jeh'yi düşündü, iyi olup olmadığını merak ediyordu ama şu an son durumu hakkında hiçbir fikri yoktu. Sonra ablasını en son yaklaşık sekiz saat önce gördüğünü fark etti. Ateşi düşmüş olamazdı.

Kai Li dar bir yola saptı. Mei Ling neredeyse bu yön değişikliğini kaçırıyordu. Kocasına yetişmek için acele etti. Burası farklı bir mahalleydi ve yolu saran kokular baş döndürücüydü. Mei Ling pişmekte olan zencefille sarımsak kokusunu içine çekerek gülümsedi. Chinn Kai Li de bunu fark etmişti. Hafifçe başını sallayıp gülümseyerek onun beğenisini onayladı. Mei Ling utanmıştı.

Chinn Kai Li, Batı stiliyle yapılmış yıkık bir binaya girince duraksadı. Mei Ling bir tüccarın daha iyi bir yerde kaldığını hayal etmişti. Ancak bu adamın daha çok genç olduğunu kendine hatırlattı. Kariyerinin başlangıcında olan bir adam, parasını çarçur etmemesi gerektiğini bilirdi. Büyükannesi bunu takdir ederdi.

Eski merdivenle en tepeye, beş kat yukarıya çıktılar. Chinn Kai Li kapıyı açınca, karşılarına karanlık, penceresiz bir alan çıktı. Oda da bina kadar bakımsızdı.

Küçük bir çocuk yatağın üstünde tek başına oturuyordu. Mei Ling ister istemez şaşırdı, aslında şaşırmaması gerekiyordu. Bu onun oğlu Bo olmalıydı. Çöpçatanın dediğine göre

çocuk ağustos ayında üç yaşına girecekti. Mei Ling bir bakıcı var mı diye etrafa bakındı ama göremedi. Küçük çocuk tek başına bırakılmıştı. İçinden çocuğun yanına gitmek gelse de ilgisini kocasına vermişti. Chinn Kai Li soba ile önündeki duvara yaslı bir vaziyette duran leğeni gösterdi. Öyle yakındı ki görmemesi imkânsızdı. Ardından odadaki tek yatağın diğer tarafına doğru yürüyüp çoktan yerini almış olan valizini işaret etti. Sonra da öne eğilerek selam verdi. Bu itaatten çok bir nezaket göstergesiydi. Ardından Mei Ling'i çocukla tek başına bırakıp odadan çıktı gitti.

Hayat ne garipti. Aniden, sadece saatler içinde Mei Ling'in bir kocası bir de oğlu olmuştu.

Mei Ling sakinleşmek için derin bir nefes aldı. Kocasının doğru düzgün bir tanışma merasimine bile yanaşmadan çekip gitmesini umursamamaya çalışıyordu. Bu onura layık olmayanın kim olduğunu bilmiyordu. Çocuk mu yoksa kendisi miydi? Belki de her ikisi birdendi.

Paralarının güvende olup olmadığından emin olmak için valizi kurcalamak istese de çocukla tanışmaya karar verdi. Küçük çocuk, genç kızın hissettiğinden daha çok korkmuş görünüyordu. Tombul eliyle bir şeyi tutuyordu. Mei Ling yakından bakınca iki uzun, kahverengi kulağın ellerinin arasından çıktığını gördü. Tavşan şeklinde bir ahşap oyuncaktı bu. Mei Ling yatağa yaklaşıp çocuğun yanına oturdu. Bedenleri birbirine değiyordu. Küçük çocuğun omzu seğirse de ondan uzaklaşmamıştı.

"Ben senin yeni annenim," dedi Mei Ling dikkatli bir şekilde. Bir tepki vermesi için çocuğun yuvarlak yüzünü inceliyordu. Çocuk ifadesiz bir suratla sadece yere bakıyordu.

"Sana ne denmesi hoşuna gidiyor," diye konuşmaya devam etti. Çocuk koyu kahverengi gözleriyle ona yan yan baksa da sorusuna yanıt vermemişti.

"Sen bana şöyle diyebilirsin..." Mei Ling sustu, ne diyeceğini bilemiyordu. O an boğazına bir yumru oturdu. Şimdi bu çocuğun nesi oluyordu? Nefes almakta güçlük çekmeye başladı, ciğerlerine hava gitmiyor gibiydi. Birden bu kirli oda gözüne boğucu ve küçük gelmeye başladı. Temiz hava girsin diye kapıyı açmak için çocuğun yanından kalktı. Bunaltıcı koridor pek işe yaramamıştı. Mei Ling başını kapı pervazına yasladı. Bunalmıştı ve yalnızdı.

Göz ucuyla bir hareketlilik dikkatini çekince başını o tarafa çevirdi. Küçük çocuk sırtı genç kıza dönük bir şekilde bir top gibi kıvrılarak yatağa yatmıştı. Mei Ling o an bir utanç dalgasının tüm bedenini sardığını hissetti. Bu küçük yavru onun sorumluluğundaydı. Ona iyi bir anne olmak boynunun borcuydu.

Mei Ling derin bir nefes alıp yeniden yatağa gitti ve yanına oturup başını çocuğun başına yasladı.

"Bana anne diyebilirsin," dedi ona. "Artık senin annenim."

Küçük çocuk artık gözlerine bakıyordu. O gözlerde ciddi ve kararsız bir ifade vardı. Ardından başını hafifçe salladı. Ruhunu saran endişe bulutlarına rağmen Mei Ling de başını olumlu anlamda salladı. Minik yavrunun sırtını kibarca okşadığında küçük çocuk kımıldansa da ondan uzaklaşmadı.

Mei Ling gülümseyerek, "Merhaba küçük tavşan," dedi. "Adın ne senin?"

Bo önce elindeki tavşana, ardından Mei Ling'e baktı.

"Tavşanın kulaklarını sevebilir miyim?" diye sordu Mei Ling.

Çocuk belli belirsiz başını sallayınca, Mei Ling çocuğun elindeki tavşanı usulca okşamaya başladı. Bo'ya gülümseyerek bakıyordu ama çocuğun gözleri elindeki tavşandaydı. Mei Ling bu başarısız girişimi karşısında derin bir iç çekerek ayağa kalktı.

Mutfak tarafına gitti. Burası çok küçüktü. Derin bir tava elektrikli ocağın üstüne yerleştirilmişti. İki kâseyle iki yemek çubuğu masaya düzgünce konmuştu. Bulabildiği tek yiyecek küçük bir pirinç paketiydi. Çay için bakındı ama bulamadı.

Hemen arkasında biri hafifçe öksürdü. Mei Ling arkasına döndüğünde Chinn Kai Li'nin ellerinde birer poşetle kapı eşiğinde durduğunu gördü. Mei Ling'in durduğu masaya geldi ve bir poşeti açtı. İçinden tofu peyniri, Çin lahanası ve siyah fasulye ezmesi çıkardı.

"Ben..." Chinn Kai Li cümlesini bitirmek yerine bir parmağını hafifçe kaldırdı. Diğer poşeti açıp bir kâseyle bir yemek çubuğu setini daha masaya koydu. Ardından poşetten küçük çay paketini çıkardı. Şakayık. Bir kutlama çayıydı. Chinn Kai Li yine hiçbir şey demeden çayı da masaya koyup mutfaktan çıktı.

Mei Ling bu yiyecekler karşısında âdeta büyülenmişti. Chinn Kai Li de en az Mei Ling kadar kendini arada hissediyordu. Mei Ling masadaki birkaç yiyeceğe göz attı. Onları yeni ailesine pişirebileceği en iyi yemeği yapmak için kullanacaktı.

Mei Ling yemeği önce kocasının, ardından çocuğun tabağına koydu. Çocuk yemek çubuğunu düşürünce ona kendi yemek çubuğunu uzattı. Küçük çocuk ona uzatılan çubuğa öylece baktıktan sonra dikkatli bir şekilde almak için uzandı. Tabağındaki yemeği bitirince ise şaşırtıcı bir şekilde uzun bir cümle kurdu: "Bo minnettar. Teşekkür ederim."

Mei Ling ona gülümseyerek baktı. "Afiyet olsun, yavrum." O an gerçekten mutlu olmuştu.

Fakat endişe her zamanki yerini hemen aldı. Gerçek bir eş olmakla ilgili korkuları gün yüzüne çıktı. Bu gece onu neyin beklediğiyle ilgili dehşete kapıldı. Yemekten sonra bulaşıkları yıkayıp yatmaya hazırlanırken Mei Ling, kalbinin göğüs kafesinden fırlayıp çıkacağını, nefesinin kesildiğini hissediyordu. Endişesini elinden geldiğince belli etmemeye çalışırken, Chinn Kai Li'nin sohbet etmemesine minnettardı.

Mei Ling, Bo'yu koridordaki tuvalet sırasına soktu, böylece çocuk yatmadan önce kendini rahatlatabilecekti. Yirmi dakika sonra hepsi küçük odadaydı. Daha yeni tanıştığı küçük bir çocukla bu kadar samimi olması şaşırtıcıydı, yine de küçük bir çocuğun bakımını üstlenmek rahatlatıcı derecede tanıdıktı. Mei Ling sekiz yaşındayken, doğumundan bir ay sonra düzenlenen geleneksel kırmızı yumurta partisinin kutlanmasının ardından Dai Dai'nin bakımını üstlenmişti. Kardeşine en az annesi ve Jah Jeh kadar kalpten bağlanmıştı.

Mei Ling banyodaki işini bitirdikten sonra küçük çocuğu yatağa götürdü. Tıpkı hastalandığı ya da korktuğu zamanlarda annesinin yaptığı gibi Mei Ling de ona hikâye anlatmak için Bo'nun yanına uzandı.

Mei Ling, "Tavşan Ay hikâyesini biliyor musun?" diye sorunca, çocuk elinde sıkı sıkı tuttuğu ahşap tavşanına baktı.

"Ay kocaman ve yusyuvarlak olduğunda orada oturan tavşanı görebiliriz. Bir dahaki sefere bunu sana gösteririm," dedi Mei Ling. "Hikâyeyi dinlemek ister misin?"

Bo hiç konuşmadan başını olumlu anlamda salladı.

Mei Ling, tıpkı annesinin anlattığı gibi hikâyeyi anlatmaya başladı:

Ayda yaşayan tanrıça Chang'e, her akşam hayvanların ve insanların neler yaptığını görmek için dünyayı izlermiş. Yorucu bir günün ardından onları dinlenirken görmek onu hep gülümsetirmiş. Çocuklar uykuya dalarken onlara göz kırparmış. Nehirlerle göllerin üzerinde dolaşır, dalgalarla kıyıları aydınlatır ve sağ salim yuvalarına varsınlar diye hayvanlara yardım edermiş. Sonra orada yaşayan çocuklarla hayvanlara yardımcı olmak için farklı diyarlara yelken açarmış.

Gecelerden bir gece Chang'e, ormandaki hayvanların nezaketini ölçmek için açlıktan ölmek üzere olan yaşlı bir adam kılığına girmiş olan her şeyin ve herkesin hâkimi Yeşim İmparatoru'nu izlemeye başlamış.

Yeşim İmparatoru, Maymun, Tilki ve Tavşan'ın yaşadığı açıklığa gelene kadar ağaçların arasından yürümüş. Hayvanlar onu gördüğünde parıldayan gözlerle ona bakmışlar.

"İyi günler efendim," demiş Tavşan. "Nasılsınız?"

"Ormanımıza hoş geldiniz," demiş Maymun ve Tilki de hafifçe öne eğilerek selam vermiş.

"Ah, dostlarım," demiş yaşlı adam, bastonuna yaslanarak. "Hiç iyi değilim. Yaşlı, fakir ve çok aç bir adamım. Bana yardım eder misiniz?"

"Elbette, yardım ederiz," diye konuşmaya başlamış Maymun.

"Dostlarımıza her zaman yardım ederiz," diye onaylamış Tilki.

"Sizin için gidip biraz yemek getireceğiz," diye eklemiş Tavşan ve üç hayvan, hiç tereddüt etmeden yaşlı dilenciye yemek bulmak için ormanın derinliklerinde kaybolmuş.

Yaşlı adam yere oturup sırtını ağaca yaslamış. Gökyüzüne bakarak gülümsemiş.

Bunlar iyi hayvanlar, diye geçirmiş aklından. Bakalım hangisi daha cömert.

Maymun çok geçmeden kucak dolusu meyvelerle geri dönmüş.

"İşte," demiş Maymun. "Muzlarla çilekler çok lezzetlidir. Bu portakalları da al ve şu armutları da. Umarım hediyemi beğenirsiniz." Topladığı meyveleri dilencinin önüne sermiş.

"Teşekkür ederim, dostum. Çok naziksin," demiş dilenci. Konuşmasını bitirmeden Tilki açıklığa gelmiş. Dişlerinin arasında tombul, taze bir balık tutuyormuş. Selam vererek hediyesini dilenciye sunmuş.

"Dostum," demiş Tilki, "açlığını gidermesi için sana taze balık getirdim. Umarım bu seni hoşnut eder."

"Sen de çok naziksin," demiş yaşlı adam. "Ormandaki hayvanların bu kadar nazik olduklarını bilmezdim."

"Elbette öyleyiz," demiş Maymun gururla.

"Ve yiyecek bulmakta da çok yetenekliyizdir," diye eklemiş Tilki.

Sonra üçü oturup Tavşan'ı beklemeye başlamış. Bu arada Tavşan ormanın derinliklerinde koşuşturup dursa da zavallı adam için ottan başka bir şey bulamamış. Hayal kırıklığına uğramış çünkü bulduğu otlarla bir insanın karnının doyamayacağını biliyormuş. Uzun zaman sonra açıklığa geri dönmüş.

"Dostum," diye ciyaklamış Maymun. "Sonunda döndün!"

"Döndüm," demiş Tavşan üzgün bir ifadeyle. "Ama bana bir iyilik yapmanızı isteyeceğim, sevgili dostlarım. Kardeşim Maymun, benim için odun toplar mısın lütfen? Ve sen de kardeşim Tilki, o odunlarla büyük bir ateş yakar mısın?"

Maymun ile Tilki arkadaşının ricasını yerine getirmek için koşuşturmaya başlamış. Bu sırada dilenci de sessizce otururak olan biteni merakla izliyormuş.

Ateş yanmaya başladığında Tavşan, dilenciye dönerek, "Size kendim haricinde hiçbir şey sunamayacağım," demiş. "Ateşe atlayacağım. Piştiğimde lütfen benim etimle kendinize bir ziyafet çekin. Aç karnınızla buradan geri döndüğünüzü görmeye dayanamam."

Tavşan ateşe atlamaya hazırlanırken dizlerini bükmüş. O an Chang'e, oturduğu aydan yeryüzüne inmiş ve Tavşan ateşe atlamadan önce onu yakalamış.

"Sakın korkma," demiş Chang'e. "Ben ay tanrıçasıyım. Hayvanların arasında en nazik ve en cömert

hayvan olduğunu gördüm. Seni yanımda, yuvama götüreceğim. Orada benimle birlikte kalacak, yeryüzündeki çocuklarla hayvanlar zarar görmesin diye onları izlememe yardım edeceksin."

Tanrıça, Tavşan'ı almış ve onu aya götürmüş. Maymun, Tilki ve sahte dilenci de hem şaşkınlık hem de minnetle olup biteni izlemişler.

Eğer dikkatle bakarsan ay kocaman ve yusyuvarlak olduğunda orada bir tavşanın huzur içinde oturup bizi gözetlediğini görürsün. Artık huzur içinde uyuyabilirsin çünkü güvendesin.

Bo hikâyenin sonunda uykulu gözlerle gülümsedi.

"Diğer tarafına dön de sırtını ovayım," dedi Mei Ling.

Bo gözlerini kırparak ona baktıysa da onun dediğini yaptı. Dakikalar içinde de uykuya dalmıştı.

Mei Ling yarı mutlu yarı hüzünlü bir ifadeyle iç çekti. Dai Dai ve Mui Mui'ye bakarken öğrendiği tüm hileler yeni oğlunda da işe yarıyordu. *Tanrım, hepsi iyi olsun.* Mei Ling yitip giden iki küçük kardeşi için bir dua yolladı gökyüzüne. Biri uzaklardaydı, diğerini ise ölüm alıp götürmüştü.

Başını kaldırdığında Chinn Kai Li'nin onu izlediğini gördü. Bundan hoşnut kaldığını gösterircesine başını olumlu anlamda salladı. Mei Ling de başını salladı. Öte yandan az önce Bo'nun yanındayken hissettiği tüm güven, gecenin devamında yaşayacağı şeylerin beklentisiyle eriyip gitti.

Bo yatakta yattığı için Mei Ling, annesinin ona ve Jah Jeh'ye anlattığı evlilikte ilk gece olayını erteleyip erteleyemeyeceğini merak ediyordu. Genç kız uyumak için yeri işaret

etti ama Chinn Kai Li başını iki yana salladı. Uyuyan çocuğu kibarca kollarının arasına alıp yere yatırdı.

Mei Ling'in kocasıyla yatağa girme vakti gelmişti. Kırmızı tunik ve eteğinden oluşan düğün kıyafetiyle yorganın altına girmeyi düşündü ama onları mahvetme korkusu utangaçlığını yenmişti. Bir gecelik bulma umuduyla valizini karıştırmaya başladı. Kocasına selam verip banyoyu bulmak için kapıdan dışarı çıktı. Mei Ling koridora adımını atar atmaz zar zor nefes aldı.

Kırmızı ipek elbise yere değmesin diye çok uğraştı ama sonunda yere değdirmeden üstünü değiştirebilmişti. Bir süre sonra küçük odaya yeniden dönüp yatağa uzandı. Chinn Kai Li büyük olasılıkla banyoda temizlenmek için odadan ayrıldı. Birkaç dakika sonra odaya geri dönüp Mei Ling'in yanına yattı.

Genç kızın eteğini dizlerine kadar yukarıya sıyırdı. Mei Ling kendini huzursuz hissederek kaskatı bir şekilde öylece yatıyordu. Chinn Kai Li genç kızın üstüne çıkıp bacaklarını ikiye ayırdı ve aralarına yerleşti. Yüzünü Mei Ling'in boynuna gömüp tenini öpmeye başladı. Mei Ling ilk temasta irkilse de kendini serbest bıraktığında rahatsız edici bir şey olmadığını fark etti. Aslında bu dokunuşlar şefkat içeriyordu. Hiç düşünmeden ellerini kocasının boynuna doladı. Mei Ling, sanki o bir çocukmuş gibi saçlarını okşamaya başladı. Kocası usulca inliyordu. Sonra birden genç kızın içine girdi. Mei Ling'in tüm bedeni gerildi, genç kız çığlık atmamak için kendini zor tutuyordu. Chinn Kai Li birkaç dakika üstünde ileri geri hareket ettikten sonra titredi. Ardından genç kızın sağ tarafına doğru kendini bıraktı. Mei Ling bitti diye düşündü.

Kocası öylece neredeyse hareketsiz bir şekilde yatıyordu. Mei Ling bir an için ona bir şey olduğunu sandı ama tenine değen ılık nefesini hissedebiliyordu. Bu hâliyle sessiz ve sakin duruyordu. Chinn Kai Li, geceliğinin üzerinden genç kızın kolunu usulca okşamaya başladı. Omzuna bir şey damladığını hissetti. Ter miydi yoksa gözyaşı mıydı, emin değildi. İlk düşünce onu tiksindirse de ikinci düşünce ona karşı şefkat duymasını sağlamıştı.

Chinn Kai Li onun yanağını okşayıp diğer tarafına döndü. Evet, bitmişti. Mei Ling az önce bir eş olarak görevini yerine getirmişti. Aslında izlediği Batılı filmlerindeki gibi olmasını hayal etmişti ama bu da iyiydi. Kendiyle gurur duyuyordu. Bu zorunluluğu da ardında bıraktığı için rahatlamıştı.

Mei Ling de diğer tarafına döndü. Kalbi hızla atıyor, zihni düşüncelerle dolup taşıyordu. Bo'nun uyurken çıkardığı yumuşak sesler yattığı yerden ona kadar ulaşıyordu. Mei Ling ona baktı. Küçük çocuk elinde sıkı sıkı tuttuğu tavşanıyla sert, tozlu, ahşap zeminde kıvrılmış uyuyordu. Yataktan kalkıp çocuğu aldı ve yatağın ortasına yatırdı. Bu sırada onu izleyen Kai Li de hiçbir şey demeden onayladığını gösterircesine başını salladı.

Mei Ling de sırtını Kai Li ve Bo'ya dönerek yeniden yattı. Onu rahatsız eden hiçbir şey olmadığından, zihnine odalarında tek başına ateşli bir hâlde yatan Jah Jeh'in hayali üşüştü. Endişe kalbini öyle sarmıştı ki yataktan kalkmamak için kendini zor tutuyordu. Fakat bu sessiz geceyi bozmak istemiyordu. Öylece yatmak ve içindeki ejderhayı sakinleştirebilmek adına nefes almak için kendini zorladı.

Mei Ling, Quan Yin'e dua etmeye başladı. *Lütfen biricik ablama ve aileme merhamet et.* Etrafını saran kirli duvarlara bakarken dışarısını görebileceği bir pencerenin olmasını diledi. Bu odanın dışındaki dünyayı hayal etmeye çalıştı. Zihninde gökyüzüne yükselen ayı ve ışığıyla aydınlanan köyünü canlandırdı. Ardından o ayın, bu duvarları aşarak onu ve Guangzhou'daki yeni, kırılgan ailesini merhametiyle aydınlattığını hayal etti. *Yüce ruh, sana yalvarıyorum, bana sakin ve uysal bir eş olabilmeyi öğret ki mutlu bir evliliğim ve ailem olsun.* Mei Ling zihninde bu duayla uykuya daldı.

Dördüncü Bölüm

Guangzhou
Mart 1923

Mei Ling gördüğü bir rüyada sert bir şekilde yere düşünce uykusundan sıçrayarak uyandı. Şaşkın bir tavırla etrafına bakındı. Yatakta öylece uzanırken kalbi deli gibi çarpıyordu. Sırtına sokulan küçük bedeni hissedince onun Jah Jeh olmadığını hatırladı.

Sessizce yataktan kalkıp Bo'nun yüzünü inceledi. Dudaklarının köşeleri hafifçe yukarı kıvrılmıştı ve göz kapaklarının altındaki gözleri sağa sola hareket ediyordu. Ardından Kai Li'nin karışmış saçıyla sırtına baktı. Aralarında yatan çocuğa arkasına dönmüştü.

Kahvaltı niyetine bir şeyler hazırladıktan sonra kocasıyla oğlunun uyanmasını beklerken valizinden kalemle kâğıt çıkardı. Sabahın sessizliği içinden geçenleri ailesiyle paylaşması için en mükemmel zamandı.

Eski ahşap masaya oturdu ve evine mektup yazmaya başladı.

Biricik Jah Jeh'im,

Senin yerini aldığımı öğrendiğinde için rahatladı mı yoksa bana kızdın mı? Mei Ling bu sorunun yanıtını öğrenmek için yanıp tutuşsa da bunu mektubuna yazmadı.

Guangzhou tıpkı hatırladığımız gibi. Renkli kostümlerle etrafta dolaşan akrobatlar, mis kokulu yiyecekler satan satıcılar ve kalabalık caddeleri dolduran günlük koşuşturmacalar... Dikkatimi çeken en büyük değişiklik, eşek arabalarının, rikşaların ve tahtırevanların haricinde otomobillerin artmış olması.

Kız kardeşinin Chinn Kai Li ile olan evlilik merasimi tamamlandı. Üçümüz bugün iki üç gün sürecek Hong Kong yolculuğu için eşek arabasıyla Guangzhou'dan ayrılıyoruz. Persia Maru adındaki gemimiz 31 Mart'ta denize açılacak.

Çok korkuyorum ve seni tahmin edemeyeceğin kadar çok özlüyorum, diye geçirdi içinden Mei Ling, ardından yazmaya devam etti, Jah Jeh'in bu mektubu bütün aileye okuyacağını biliyordu.

Senin verdiğin öğütlere uyuyor ve uyumlu, mutlu bir yuvayı kurmak için yapmam gerekeni yapıyorum.

Mei Ling mektubunu bitirmeden önce Kai Li yatakta doğruldu. Mei Ling hemen ayağa kalkıp çay ve pirinç lapasından oluşan kahvaltıyı taşıyarak onun yanına gitti. Kai Li başını sallayarak kahvaltısını kabul etmişti. Genç kız mektubunu tamamlamak için masaya geri dönerken kocasının, bu dikkat dağınıklığına gücenmemesini umuyordu. Ancak Mei Ling,

Guangzhou'dan ayrılmadan önce bu mektubu postaya vermek istiyordu, böylece ailesi onun iyi olduğunu mümkün olduğunca hızlı bir şekilde öğrenebilecekti.

Yeni yeğenin Bo, henüz iki yaşında. Öyle kibar, öyle yardımsever bir çocuk ki... Şimdi olmasa bile ileride yeni annesinden bir şeyler isteyecektir.

Yeni evim San Francisco'da Brooklyn Place 8 numara olacak. Uğurlu bir sayı ve hoş bir ismi var. İki aydan önce oraya varamayız ama senin haberlerini de bekliyor olacağım.

Lütfen anne babama ve büyükanneme saygılarımı ilet, Dai Dai'yi de kız kardeşinin adına kucakla.

Sadık kardeşin Mei Ling

İmzasını atarken Kai Li hemen yanına, masaya bir şey koydu.

"Bu çalışman için," dedi kocası.

Mei Ling, bir anda âdeta içinde yaşadığı hayal bulutundan sıyrıldı. Ona anlaşmalı bir evlilik yaptığını, başka birinin kimliğini çaldığını hatırlatan kâğıtları incelemeye başladı. Sicim iple birbirlerine bağlanarak derme çatma bir kitap hâline getirilmişlerdi. Bir aile ve köyle ilgili olan detaylı bilgiler sekiz sayfayı dolduruyordu. Bir harita da yuvarlak için alınmış bir evle köyün yerini gösteriyordu. O eve tam bir sayfa ayrılmıştı. *Tavan penceresi önemli* cümlesi dâhil kenarlarına notlar düşülmüştü.

Mei Ling yüzünde soru ifadesiyle Kai Li'ye baktı.

"Angel Island'a gittiğinde sana bir sürü soru soracaklar. Yanıtların bu kitaptaki bilgilerle örtüşmeli yoksa seni San Francisco'ya almazlar."

"Burası senin ata köyün mü?" diye sordu Mei Ling.

Yüzünden özlem okunuyordu. Çin köyündeki evini özlemiş olmalıydı.

"Buradan ayrılmadan önce orayı ziyaret edebilir miyiz?" diye sordu Mei Ling.

"Vaktimiz yok." Chinn Kai Li düşüncelerini netleştirmek istercesine başını iki yana salladı. "Çalışırsan başarılı oluruz. Anladın mı? Bu çok önemli. Bizi istemiyorlar ve seni tuzağa düşürüp geri göndermek için ellerinden geleni yapacaklar. Bu yüzden çalışmak *zorundasın*."

Amerika Birleşik Devletleri'nin Çin'in dostu olmadığı hatırlatılınca genç kızın yüreği sıkıştı. Hayatı o yere... Ve bu adama bağlıydı artık.

Chinn Kai Li konuşmasına devam etti. "Kitapta müfettişlerin nelere dikkat ettikleriyle ilgili bilgiler var. Neyin doğru olduğu önemli değil. Sadece yanıtlar buradakilerle örtüşsün yeter. Amerikalılar her gelip gidişimde kayıt tutuyor. Akrabalarım gelip gittiğinde de aynı şeyi yapıyorlar. Ellerinde bir rapor var.

"Onlara işlerin değiştiğini, tapınağın taşındığını, artık köyde yaşamadığımızı anlatmaya kalkarsak bir daha eve geri dönemem, o yüzden onların istediği doğruları söylemek zorundayız."

Ev. O an Mei Ling'in kollarındaki tüyler diken diken oldu. Kocasının evi California'daydı Çin'de değil.

Kai Li masaya başka bir kâğıt daha koydu. Sol tarafta, üst köşede yer alan iki fotoğraf, İngilizce yazılmış kâğıttan ona bakıyordu. Kai Li'nin tanıdık yüzü sağdakiydi. Hoş yüzlü bir kadın fotoğrafı ise sol tarafta yer alıyordu. Mei Ling'in kalbi sızladı.

"Artık bu sensin," dedi Kai Li. "Wong Lew She."

"Eşin?" diye sordu Mei Ling. İlk eşi, diye düzeltti kendini aklından. *Yerine geçtiğim kişi.*

Kai Li onu başıyla onayladı. Gözlerini dikmiş öylece bakarken düşüncelere dalıp gittiği belliydi, ardından derin bir iç çekti.

"Benim bu kadın olduğuma inanacaklar mı?" diye sordu Mei Ling, sesinde şüphe vardı.

"Daha az inandırıcı değişikliklere inandılar."

"Ama bu kadın çok güzel. Ben sıradanım," diye itiraz etti Mei Ling.

Kai Li ona öylece bakıyordu. Mei Ling utandığını hissetti, yanakları kızarmıştı. Bu konuşmayı yapmak niyetinde değildi.

"Sıradan falan değilsin," diye yanıt verdi. "*Bu* hikâyeye hemen inanacaklar... Eğer çalışırsan..."

"Bana onunla ilgili soru soracaklar mı?"

"Evet."

"Bana öğretecek misin?"

Kai Li başıyla işaret ederek, "Kitap sana ihtiyacın olan her şeyi anlatacak," dedi. "Onu bile."

Bo birden Mei Ling'in yanında bitiverdi. Onların konuştuğunu duymuş olmalıydı. Küçük çocuk boş gözlerle fotoğrafa bakıyordu.

"Anne..." dedi usulca.

Mei Ling başıyla onu onaylarken yüreği burkuldu. İçi şefkatle dolup taşmıştı. Bo elini uzattı ve küçük esmer parmağıyla fotoğrafı okşadı.

"Artık senin annen bu," dedi Kai Li. Sözleri kaba değildi, sadece gerçeklerden bahsediyordu.

Küçük çocuk Mei Ling'e bakarken yüzünde hiçbir ifade yoktu. Mei Ling onu rahatlatmak istercesine hafifçe gülümsedi. Bo birkaç kez gözlerini kırpıştırıp başını diğer tarafa çevirdi.

"Gitmek için hazırlanmalıyız. Araba birazdan burada olur," diye bilgilendirdi Kai Li.

Mei Ling onu başıyla onayladı. Yeni kimliğini aldı ve valizine yerleştirdi.

Mei Ling ile Bo arabanın yanında dururken Kai Li ve sürücü iki valizi araca yerleştiriyordu. Bo'nun kendine ait bir valizi yoktu, bu yüzden eşyalarını Mei Ling'in valizine koymuşlardı. Arabanın ahşap koltuğuna üstü toz kaplı, siyah bir minder yerleştirilmişti ama dışarıdan kimse görmesin diye herhangi bir perde takılmamıştı. Mei Ling, Bo'yu kucağına almak için kollarını uzattı fakat küçük çocuk onun bu sözsüz davetine karşılık vermedi. Mei Ling, küçük çocuğun bundan hoşlanıp hoşlanmadığını bilmediğinden onu kucağına almakta tereddüt etti. O daha bir karar veremeden Kai Li küçük çocuğu arkasından yakaladığı gibi arabaya oturttu. Bo hiçbir tepki göstermedi. Köşede sessizce oturup karşıya bakmakla yetindi.

Mei Ling'in gözleri, bir hayli yüksek olan araca binebilmek için etrafta bir sandalye ya da merdiven aradı ama hiçbir şey bulamadı. Ardından bakışlarını Kai Li'ye çevirdi, şüpheci ve talepkâr görünmekten korkuyordu.

"Affedersin," dedi Kai Li. İncinmiş görünüyordu. Ardından diz çöküp merdiven niyetine dizini kullanabileceğini başıyla işaret etti.

"Yapamam," dedi Mei Ling.

Kai Li anlayışlı bir ifadeyle başını aşağı yukarı salladı. "Lütfen."

Bu davranış Mei Ling'in hem yüreğine dokunmuş hem de onu utandırmıştı. Nasıl bir adamla evlenmişti böyle? Babası bir basamak olarak kullanılsın diye hiçbir zaman diz çökmezdi. Ancak o bir bilim insanıydı, tüccar değildi. Demek ki tüccarlar çözüm üretebilen becerikli insanlar oluyordu.

Mei Ling utangaç bir ifadeyle başını sallayıp ayakkabısını çıkardı ve çıplak ayağını Kai Li'nin bacağına koydu. Ardından onun uzattığı elden destek alarak Bo'nun yanına çıktı. Kai Li genç kızın elini bırakmadan önce hafifçe sıkmıştı.

Kocası arabanın ön tarafına, sürücünün yanına geçti. İnce minderin üzerinde mümkün olduğunca rahat oturabilsinler diye Mei Ling'le Bo'yu yalnız bırakmıştı. Savaş beyleri tarafından devrim yapılmadan önce Mei Ling, eşek arabasıyla seyahat etmeye çekinirdi. Ancak hayatı öyle bir altüst olmuştu ki önceden asla yapmayacağı bir sürü şeyi artık yapmak zorundaydı.

Araç köşeyi dönünce ana caddeyi dolduran her zamanki karmaşa etraflarını sardı. Mei Ling meydandaki bir grup akrobatı izlemeye koyuldu. Bo'yu dürtüp onları gösterdi fakat Bo aracın kenarından göremiyordu. Bu yüzden onu kucağına alıp alanı yeniden gösterdi.

"Akrobatlar bize iyi yolculuklar demek için gelmiş," dedi genç kız ona.

Bo baktı ve akrobatların hareketlerini sevinçle alkışladı. Ardından Mei Ling'e dönüp gülümsedi. Mei Ling de ona gülümseyerek yanıt verdi. Belki de küçük çocuk, artık onu sevmeye başlamıştı. Trafik o kadar ağır ilerliyordu ki akrobatlar

gözden kaybolana kadar yedi kişinin birbirinin omuzlarına çıkarak piramit yaptıklarını görebilmişlerdi.

Eski mahallelerinin oradan geçerken Mei Ling'in içi sızladı. Çarşıları, tapınakları ve sokakları tıpkı bırakıp gittikleri gibi duruyordu. Eski evlerini görmek umuduyla sokağın aşağısına baktı ama göremedi. Belki de yanıp sonsuza kadar yok olmuştu. Ya da sapasağlam duruyordu ve içinde başka bir aile yaşıyordu.

Üniformalar içindeki genç kızlar gülüşüp el ele tutuşarak yanlarından geçti. Dertsiz tasasız olduğu o günler ona bir rüya gibi geliyordu artık. Mei Ling okulu ve orada öğrendiği her şeyi sevmişti; öğretmenlerini, arkadaşlarını ve eğitimi. O dönemlerin yeterince kıymetini bilememişti. Hayatının her zaman öyle basit... Ve bolluk bereket içinde geçeceğini sanmıştı.

Biraz sonra güney kapısına varacaklardı. Birçok kez civarında olmasına rağmen asla geçmediği bir sınır kapısı... Kapıdan geçerlerken Mei Ling'in yüreği sızladı. Bu araç onu çok sevdiği Guangzhou'dan alıp götürüyordu. Kucağındaki çocuğa sarıldı, ona arkadaş olduğu için mutluydu. Bir damla gözyaşı süzüldü yanağından. Birinin görmesinden endişelenmediği için o yaşın süzülüp akmasına izin verdi.

Ev ile liman şehri arasındaki birkaç günlük yolculuk yorucu olmasına rağmen olaysız geçmişti. Mei Ling'in bedeni araç yüzünden kaskatı kesilmiş, yabancı bir yatakta yattığı için her yanı ağrımıştı. Kitaptan yeni kocası hakkında bilgiler öğrenerek vakit geçiriyordu. Ancak içini kemirip duran sorunun

yanıtını bir türlü alamamıştı: Bo'nun annesine ne olmuştu? Kitaptaki sayfalar arasında bu gizemi çözemiyordu çünkü resmî kayıtlara göre kadın hâlâ yaşıyordu. Mei Ling bunu soramıyor, Kai Li de bu bilgiyi onunla paylaşmaya gönüllüymüş gibi durmuyordu.

Mei Ling ile Kai Li pek konuşmuyorlardı, doğrusunu söylemek gerekirse genç kız sohbet edeceklerini de sanmıyordu. Her ikisi de kendi rollerine bürünerek rahat bir ritim tutturmuşlardı. Tıpkı anne babası gibi.

Mei Ling düşüncelerini paylaştığı dostu Jah Jeh'yi çok özlemişti. Her gün ablasına da ayrıca bir mektup yazıyor, seyahat sırasında yaşananları anlatıyor ama yüreğinde kök salan hüzünleri kâğıda dökmüyordu. Ailesini korkularıyla boğmak istemiyordu. Özellikle de hasta, öfkeli ya da her ikisi birden olan ablasını...

Hong Kong, Guangzhou şehrine benzese de çok farklıydı. Çin Milliyetçi Partisi ile olan savaş, Batılı yatırımcıların ithalat ve ihracat faaliyetlerini Guangzhou'dan Hong Kong'a taşımalarına neden olmuştu. Hong Kong'daki Batı hâkimiyeti yeni binaların mimarisinden ve seyahat etmeyi kolaylaştıran düzgün taş döşeli sokaklardan belli oluyordu. Caddeler, Batı tarzında giyinmiş insanlarla dolu olsa da düzenliydi.

Bir süre sonra araç onları limana yakın, yine penceresiz bir eve bıraktı. Kai Li sahibiyle sanki eski dostlarmış gibi selamlaşmıştı. Mei Ling, Kai Li'nin Guangzhou'dan buraya olan yolculuğunu anlatışını dikkatle izlerken, kocasının Bo ile onu adama takdim etmesi hoşuna gitmişti ama sahte adıyla ondan bahsedince kalbi hızla atmaya başladı. Pansiyonda ne yemek yapacak bir mutfak ne de hazırlanacak bir yiyecek vardı, bu yüzden akşam yemeği için limana yürümeye karar verdiler.

"Çok güzel," dedi Mei Ling suyu görünce.

Samparlar, küçük kayıklar limanda süzülüyordu, onların ilerisinde de açık deniz seçiliyordu. Yüzüne değen soğuk rüzgâr bir lütuf gibiydi âdeta. Oradan oraya zıplayan, havada süzülen deniz kuşlarıyla eğlenen Bo'ya gülümseyerek baktı. Mei Ling bu manzarayı saatlerce izleyebilirdi. Şehrin ritminden ve değişen renklerden asla bıkmazdı.

Kai Li limandaki büyük bir gemiyi gösterdi.

"Bizim gemimiz, Persia Maru da bunun gibi olacak ama bizimkinde Japonya bayrağı yer alacak."

Mei Ling devasa gemiyi incelemeye başladı. Bir binadan daha büyük olan bu gemi, köy halkından çok daha fazla kişiyi taşıyordu. Sabit durması için koca halatlarla şamandıralara bağlanmıştı. İşçiler büyük kasalarla malları taşıyordu. Bazı kasalar öyle ağırdı ki iki kişi iki kalas desteğiyle taşıyabiliyordu. Mei Ling üç gün içinde bunun gibi âdeta yüzen bir şehirle Çin'den ayrılacaktı. Bu düşünce korkuyla ürpermesine yetiyordu.

Kai Li ertesi sabah onları bir fotoğrafçıya götürdü. Herhangi bir açıklama yapmamıştı fakat Mei Ling üçünün birlikte bir fotoğraflarının olması konusunda acele ettiğini hissedebiliyordu.

Bir yardımcı onları Batı ve Çin işi kıyafetlerin birbirinden ayrıldığı, hazır giyimle dolu olan bir odaya götürdü.

"İstediğinizi seçin. Kıyafetlerin bedeni için endişe etmeyin. Üzerinize oturuyormuş gibi görünmesi için elimizden geleni yaparız," dedi kısa boylu kel adam, ardından onları yalnız bıraktı.

Mei Ling, Çin işi kıyafetlerin olduğu tarafa yönelen Kai Li'yi takip etti. Kocası tek tek birbirinden farklı olan tunikleri inceliyordu. Kıyafetler, hem model hem de renk açısından beş altı çeşit büyük beden olarak sınıflandırılmıştı. Kai Li soylulara yaraşır detaylara sahip parlak kırmızı renkte ipek, işlemeli bir tuniğin önünde durdu. Mei Ling'e soru sorarcasına baktı. Kai Li bunu mu almak istiyordu? Mei Ling böyle güzel bir elbiseyi daha önce hiç giymemişti. Genç kız kocasının yanına gidip elbiseyi incelerken onun aklını okumaya çalışıyordu.

"Çok hoş," dedi Mei Ling, bunu alacak gücü olup olmadığını bilmediğinden beğenisini tereddütlü bir ifadeyle dile getirmişti.

Kai Li başını olumlu anlamda salladı ve Batı tarzı kıyafetlerin olduğu tarafa geçti. Çeşitli kıyafetleri yana doğru kaydırarak incelemeye başladı, ardından beğendiği bir takımı eline aldı. Bu sefer Mei Ling'in onayını almadan yardımcıdan yana döndü.

Adam geniş kırmızı ipek tuniği aldı ve kıyafetleri üzerindeyken seçtiği takımı denemesi için Kai Li'ye yardımcı oldu. Üst kısmına toplu iğneler, pantolona da kalın ipler kullanarak kıyafetin Kai Li için dikilmiş gibi görünmesini sağlamıştı. Yardımcı dikkatini Mei Ling'e çevirip onu baştan aşağı süzünce genç kız kendini rahatsız hissetti. Adam kırmızı elbiseyi askısındayken iğneleyip ayarlamalarını yaptı. Ardından gösterişli bir tavırla Mei Ling'in kıyafeti denemesini işaret etti. Mei Ling, adam ona dokunmaya kalkmadığı için minnettardı ama iki adam, uzun tuniğinin düğmelerini iliklerken onu izleyince utanmıştı. Yardımcı, arka kısımda iğnelenmiş fazla kumaş olmasına rağmen ön kısım mükemmel derecede oturmuş gibi kendinden emin tavırlarla ona bakıyordu.

Bo'nun kıyafetini ayarlamak o kadar da kolay olmamıştı. Adam ona dokunduğunda küçük çocuk çığlık attı. Kai Li sert bir ifadeyle başıyla işaret ederek Mei Ling'in duruma müdahale etmesini istedi. Mei Ling de adamın elindeki tunikle pantolonu alıp Bo'nun önüne diz çöktü.

"Şimdi sen bunu giyince hepimiz uyumlu görüneceğiz, tamam mı?" diye açıkladı Mei Ling. Sonra çocuğun ellerini yukarı kaldırdı ve küçük tuniği başından aşağı geçirdi. Bo karşı koymamıştı. Çocuğu arkasına döndürüp kollarıyla onu sararak pantolonu giymesine yardım etti. Bo ondan destek alarak ona büyük gelen pantolona bacaklarını sokmuştu.

"Aferin oğluma," diye fısıldadı Mei Ling onun kulağına. Pantolonun bacakları öyle uzundu ki küçük çocuk yürümeye kalkarsa düşebilirdi. Bu yüzden ağlama ihtimalini önemsemeyerek onu kucağına aldı. Kai Li başını sallayarak onu takdir ettiğini gösterdikten sonra birlikte fotoğraf makinesinin olduğu odaya geçtiler.

Fotoğrafçı hepsini bir sıraya koymuştu ama makinesine baktıktan sonra Bo'yu bir sandalyenin üstüne çıkardı. Küçük çocuk aralarında dururken, bir eliyle küçük ahşap tavşanını tutuyor, diğeriyle de düşmemek için Mei Ling'in kolundan destek alıyordu. Adam fotoğraf makinesinin arkasına geçip eğildikten sonra onlara o şekilde kalmalarını söyledi. Mei Ling uzun sürecek diye kendini kasmıştı ama adam neredeyse anında fotoğrafı çekip doğrulmuştu. En son beş sene önce fotoğraf çekimi için poz vermişti ve o zamandan bu yana bu iş çok gelişmişti.

Fotoğrafçı büyük cam plakayı çıkardı ve başka bir plaka taktı. Bu kıyafetlerle bir poz daha çektikten sonra Kai Li'nin

seçtiği Batılı tarzdaki kıyafetlerini giydiler. Bu sefer bir kanepede yan yana oturmuşlardı ve Bo da babasının kucağındaydı.

Fotoğrafçı, son kez Bo'nun yüzünü çektikten sonra işleri tamamlandı.

"Yarın gelin," dedi adam. "Öğleden sonra hazır olurlar." Adam bir tanesi için fiyatını söyledikten sonra ikinci kopyanın daha ucuz olacağını belirtti.

Mei Ling, Kai Li'nin karar vermeye çalıştığını görebiliyordu.

"Ailen için bir tane ister misin?" diye sordu Kai Li.

"Evet, lütfen," dedi Mei Ling. "Yeni oğullarıyla torunlarının yüzlerini görmek onları rahatlatacaktır."

Kai Li onu başıyla onaylayıp fotoğrafçıya parmaklarıyla iki diye işaret etti.

"Teşekkür ederim!" dedi Mei Ling, kalbi neşeyle çarpıyordu. Ailesine hiç de küçük olmayan bir armağan sunabileceği için minnettardı. "Peki, senin ailen?"

"Kimsem yok," diye yanıt verdi Kai Li.

Oysaki kitap aksini söylüyordu. Mei Ling üstelemedi. Belki de yanlış anlamıştı.

Beşinci Bölüm

Hong Kong
Mart 1923

Kai Li onları yeniden pansiyona götürdü, ardından hiçbir şey demeden gitti. Mei Ling kocasından ona hesap vermesini beklemese de bu durum rahatsız ediciydi. Birkaç saat sonra elinde torbalarla geri döndü. Bir tanesinde bir kadın eteği, bluz ve şapka ile çocuk için siyah kısa pantolonla çift cepli çizgili gömlek vardı.

"Yarın seyahat belgelerini almak için Amerika Birleşik Devletleri Konsolosluğu'na gideceğiz. Umarım bunlar sana uyar," dedi Kai Li.

Mei Ling siyah renkteki kısa eteği eline aldı. Fotoğrafçıdaki elbise kadar kaliteli değildi ve başka bir kadın tarafından daha önce giyildiği açıkça belli oluyordu. Acaba bu kıyafetler ilk eşine mi aitti? Değilse bunları neden almıştı? Bo eteği ya da inci düğmeli beyaz bluzu fark etmemiş gibiydi. Kıyafetler büyüktü, belki de beyaz bir kadın için yapılmıştı ama üzerine oturacak şekilde onları ayarlayabilirdi.

Mei Ling yanına gelmesi için Bo'yu çağırdı ama Bo duraksamıştı. Bunun üzerine Kai Li de yüksek sesle cık cıkladı.

"Daha önce de böyle miydi..." Mei Ling sorusunu tamamlayamamıştı. "Yani annesi hayatını kaybetmeden önce?"

"Bilmiyorum," diye yanıt verdi Kai Li.

Mei Ling bu cevap karşısında şok olmuştu. Nasıl bir baba çocuğunu tanımazdı ki? "Bo'yu görmeyeli uzun zaman mı oldu?" diye sordu tereddütle.

"Onunla da seninle aynı gün tanıştım."

Mei Ling, bir an ne diyeceğini bilemedi. Hem Kai Li hem de Bo için üzülmüştü. Sakin bir yüz ifadesiyle usulca başını salladı.

"Peki, o ne zaman..."

"23 Mart," dedi Kai Li düz bir sesle.

"Geçen hafta mı? Yoksa geçen sene mi?"

"Geçen hafta."

Mei Ling derin bir iç çekti. Çöpçatan, eşinin yakın zamanda hayatını kaybettiğinden bahsetmişti ama Mei Ling'in aklına, bunun sadece birkaç gün önce olabileceği gelmemişti. Bo'nun suskunluğunu ve Kai Li'nin evlenmek için acele etmesini artık daha iyi anlıyordu.

Kai Li soğuk bir ifadeye bürününce Mei Ling'in sorularını cevaplamayı bitirdiğini de göstermiş oldu. "Yarın saçını bu fotoğraftaki gibi yapmanı istiyorum."

Sonra Mei Ling'i bir kez daha Bo ile bırakarak gitti. Mei Ling aklındaki soruların yanıtını bulmak için kitabı eline aldı. Kocası ve Wong Lew She, Ekim 1919'da evlenmişlerdi. Gelin henüz on altı yaşındaydı. Kai Li evliliğinden sekiz hafta sonra California'ya dönmüştü. Bo da aylar sonra, yani Kai Li,

Çin'den ayrıldıktan sonra dünyaya gelmişti. Mei Ling geleceğinin bu gerçeklere dayalı olduğunun farkında olarak tarihleri ve olay yerlerini aklına kazıdı. Öğrenmesi... Ve öyleymiş gibi davranması gereken çok şey vardı.

Kai Li gece geç saatte döndüğünde alkol ve sigara kokuyordu. Mei Ling, hayatındaki ani değişikliklerden dolayı onun ne kadar karmaşık bir ruh hâli içinde olduğunu hayal edebiliyordu ama varlığıyla kalp atışları hızlanmış, kendini huzursuz hissetmişti. Bu yüzden o yabancı yatağına geldiğinde uyuyor numarası yaptı.

Kai Li, gün için hazırlanırken fazlasıyla gergindi. Güzelce duş aldı ve düğün gününde giydiği Batılı tarzdaki takımını üstüne geçirip kravatını taktı. Mei Ling de hazırlanıp saçını Wong Lew She'nin fotoğrafındaki gibi düşük topuz yapınca onayladığını başını sallayarak gösterdi. Mei Ling dışarı adım attıklarında kendini biraz mahcup hissediyordu. Bu kısa etekle bacakları gözler önündeydi. Amerikalı kadınların bayılarak giydiği çoraplarla bile kendini çıplak hissediyordu.

İlk önce fotoğrafları almak için stüdyoya uğradılar. Amerikan konsolosluğundan alacakları seyahat belgesi için Bo'nun bir tane fotoğrafına da ihtiyaçları vardı.

"Gerçek Amerikalılar gibi duruyorsunuz," diye bildirdi fotoğrafçı yüksek sesle, üzerlerindeki kıyafetlerden etkilendiği belli oluyordu. Kai Li konsolosluğa gitmek için oradan ayrıldıklarında öne eğilerek selam vermek yerine adamın elini sıktı.

Mei Ling, Amerikalıların yanındayken konuşmak zorunda kalmamak için dua ediyordu. Heyecandan boğazına bir yumru oturduğundan konuşabileceğini sanmıyordu. Ice House Caddesi'ndeki bina, kolonları ve kemerleriyle dışarıdan hemen göze çarpıyordu.

Mavi gözlü, saman sarısı saçları olan genç, beyaz bir kadın, masada tek başına oturuyordu.

".... ....?" dedi kadın İngilizce.

"... ...., Bo," diye yanıt verdi Kai Li. Mei Ling şaşkın bir ifadeyle kocasına bakıyordu. Kendince kocasının İngilizcesinin mükemmel olduğunu söyleyebilirdi. Kitapta on altı yaşındayken Amerika'ya taşındığı yazıyordu. Altı yıl içinde bu dili bu kadar güzel öğrenebildiğine göre fazla zeki olmalıydı. Mei Ling kendisinin de aynı derecede başarılı olması için dua etti. Çoğu Çinli, onca sene California'da yaşasa bile İngilizceyi doğru düzgün konuşamıyordu.

Kadın ona baktı ve konuşmaya başladı. "... ....?"

Mei Ling şaşkın bir ifadeyle donakaldı.

"... ...." diye yanıt verdi Kai Li.

Kadın sorusunu yeniden sordu. "Siz de mi seyahat ediyorsunuz?"

Beyaz kadının dudaklarından, kendi dilleri kusursuz bir şekilde dökülünce Mei Ling şaşkınlıktan sadece başıyla onu onaylayabilmişti.

Kadın, Mei Ling'in şaşkınlığına gülümseyerek bakıyordu.

"Hayatımın çoğunu burada geçirdim," diye açıkladı, kendiyle ilgili beklenmedik bir bilgi paylaşarak. Büyük ihtimalle misyoner ya da bir ihracatçının kızı olmalıydı. Mei Ling,

Guangzhou'da onun gibi insanlarla karşılaşmıştı ve onların gerçekte Çin'e ait olmadıklarını bildiğinden kalbinde hep bir üzüntü taşımıştı. Şimdi kendisi onlardan biri olacaktı. Yeni diyarlarda yaşayan bir yabancı...

Kadın, İngilizce bir şeyler söyleyerek Kai Li'ye bir kâğıt parçası verdi. Kai Li de duvarın oradaki sandalyelere gidip oturdu ve kâğıdı doldurmaya başladı. Mei Ling, Bo ile birlikte onun yanına gitti. Kalemin hareket edişini izlerken bazı harfleri çıkartabilmişti ama banknotlardan öğrendiği sayılar haricinde yazdığı hiçbir şeyi anlamamıştı.

Kai Li belgeyi doldurduktan sonra kırmızı yüzlü, yine tuhaf bakışları olan iri kıyım beyaz bir adam yanlarına gelene kadar beklediler. Adamın ofisine girdiklerinde Mei Ling'in kalbi neredeyse duracaktı.

İki adam İngilizce konuşurken o sadece onları izledi. Bo'nun başvuru formu aralarındaki masada duruyordu. Kai Li âdeta bir fare gibi ciyaklayarak konuşurken, beyaz adam bir köpek gibi hırlayarak konuşuyordu.

"..... ...., Wong Lew She," dedi sabırsız adam, sesinde öfke hâkimdi.

Adam onunla konuşuyordu! Mei Ling korkudan bayılacaktı.

"Ben..." Mei Ling'in kekeleyerek bile olsa konuşacak hâli kalmamıştı.

". ...." diye açıkladı Kai Li adama.

Adam birden ayağa fırladı. Bir süre sonra danışmadaki neşeli kızla birlikte geri döndü.

".... ...." dedi adam.

"Oğlun ne zaman dünyaya geldi?" diye sordu kadın kibarca.

Mei Ling donakaldı. Yanıtı düşünürken gözlerini Bo'ya çevirdi.

"Bo?" diye sordu Mei Ling.

"O senin oğlun, doğru mu?" diye sordu kadın, sonra çaktırmadan iri kıyım adamı işaret etti ve fısıldayarak konuşmasına devam etti. "Kendisi insanları strese sokmaktan hoşlanır da."

"Batılı tarihlerinde mi?" diye sordu Mei Ling, zaman kazanmaya çalışarak. Zihni uyuşmuştu. Daha bir gece önce çocuğun doğum tarihini okumasına rağmen sadece maymun yılında doğduğunu hatırlıyordu.

Kadın onu başıyla onayladı. Mei Ling dikkatli bir şekilde masanın üstündeki kâğıda göz attı. Birkaç tarih dikkatini çekmiş, bir tanesini hemen hatırlamıştı.

"20 Ağustos 1920."

Mei Ling göz ucuyla Kai Li'nin hafiften tebessüm ettiğini gördü. Beyaz adam başını olumlu anlamda salladı. Bir şey daha söylemesinin ardından kadın gitti. Birkaç soru sonra iri adam bir belge doldurup Bo'nun fotoğrafını yapıştırdı ve belgeye mühür vurup gümüş bir dolma kalemle imzaladı. Ardından belgeyi Kai Li'ye verdi. El sıkıştıktan sonra da oradan çıktılar.

Kai Li dışarı adım attıkları anda bir yokuşu tırmanmaya başladı. Mei Ling ile Bo da hiçbir şey demeden onu takip ediyorlardı. On dakika kadar yürüdükten sonra geniş, taş bir merdivene çıkan bir yolun bulunduğu yemyeşil bir bahçeye geldiler. Kai Li önden ilerlemeye başladı. Mei Ling bu yerde hoş karşılanmayacakları korkusuyla tereddüt etti.

Kai Li tek başına kaldığını anlayınca merdivende durarak, "Burası bir park," diye açıkladı. "Girebiliriz."

Kai Li yola devam edince Mei Ling'in de onu takip etmekten başka çaresi kalmamıştı. O kadar çok basamak vardı ki sonunda havaya su püskürten büyük bir çeşmenin olduğu alana çıktıklarında nefessiz kalmıştı. Su aşağıdaki büyük bir alana akıyor, sonra oradan birbirine bağlı üç halkanın en büyüğüne akmaya devam ediyordu. Bo süs havuzunun kenarına çıkıp akan çeşmeyi yakından inceledi. Mei Ling de ona katıldı, hatta ileri giderek soğuk suya elini soktu. Mei Ling, Kai Li'nin gözlerinin üzerinde olduğunu hissedince başını ondan yana çevirdi. Kai Li bir şeyi işaret etti, Mei Ling de onun gösterdiği şeye bakmak için doğruldu.

Daha önce gördüğü hiçbir şeye benzemeyen olağanüstü manzaraya bakarken soluğu kesilmişti. En tepede olduğundan aşağıdaki hareketli şehirle kalabalık limanı görebiliyordu. Limanın ilerisinde Pasifik Okyanusu güneş ışınlarıyla parlıyordu. Okyanusun ufuk çizgisiyle birleştiği yer sonsuzluğa aralanan bir kapı gibiydi. Hem göz kamaştırıcı hem de ürkütücüydü.

Dört haftalık yolculuktan sonra San Francisco'ya, dünyanın öbür ucuna, ufukta batan güneşin ardındaki topraklara gideceklerdi. Mei Ling uzun süre bir kara parçası görmeden suyun üstünde kalabileceğinden emin değildi ama böyle bir güzellikle çevrili olmanın nasıl hissettireceğini hayal etmek de heyecan vericiydi.

Mei Ling, Kai Li'ye gülümsedi. İlk defa Kai Li de gerçek bir gülümsemeyle ona karşılık verdi. Işıldayan gözlerle genç kıza bakarken, Mei Ling onun hâlinden memnun olduğunu hayal edebiliyordu. Kusursuz denilebilecek kadar iyi olmasa da bugün büyük bir sınavı atlatmıştı. Alışık olmadığı kıyafetler giymişti ve Kai Li'nin gerçek eşi, Bo'nun da öz annesiymiş

gibi sorulara yanıt verebilmişti. Mei Ling oğluna baktı. Bo havada süzülen bir kuşu izledikten sonra suyla oynamaya devam etti.

"San Francisco'da da böyle tepelerle bir körfez var. Belki orayı da seversin," dedi Kai Li.

Mei Ling kalbinin yumuşadığını hissetti. O an bu adam ve bu çocukla San Francisco'daki hayatını sevebileceğine inandı. Kai Li kibardı, ona kâğıt üzerindeki nikâhlı karısı değil de gerçek eşiymiş gibi davranıyordu. Böylece nadiren de olsa Mei Ling kendini bir sahtekâr gibi hissetmiyordu. Belki de gelecekte mutlu ve uyumlu bir aile olabilirlerdi.

Mei Ling birkaç gün kaldıkları Hong Kong'u sevmişti. Okyanustan gelen esinti âdeta her şeyi yeniliyorken kuşlar her daim neşe kaynağıydı. Restoranlarda yemek yemek eğlenceliydi. Kendi ailesiyle böyle bir deneyimi hiç yaşamamıştı ama mutfağı olmadığından, yeni ailesiyle birlikte Hong Kong'da bunun tadını çıkarmıştı. Bir kez daha buradan ayrılacağı için üzülüyordu.

Kapıyı açıp çöpçatanı ilk kez içeri aldığı günün üzerinden sadece bir hafta geçmişti ama ona, aylar geçip gitmiş gibi geliyordu. Mei Ling önündeki küçük masada duran iki fotoğrafa bakarken, Çin'den ayrılmadan önce hangi fotoğrafı köye göndermesi gerektiğine karar vermeye çalışıyordu. Yeni ailesindeki yüzler fotoğraftan ona dik dik bakıyordu. Bir tanesinde yabancıydı, diğerinde Çinliydi. Ailesi bu kıyafetleriyle onu tanır mıydı? Mei Ling sonunda Batılı kıyafetleri içinde olduğu fotoğrafta karar kıldı, böylece ailesi onun neye dönüşeceğini görebilirdi.

Mei Ling o tuhaf etekle ikinci kez dışarı çıkınca artık eskisi kadar utanmadığını fark etti. Onlar gemiye doğru yürürken, valizlerini taşıyan iki işçi de onları takip ediyordu. Yolda giderlerken uzun yolculuk için bir şeyler almak adına çarşıya uğradılar. Kai Li gemide birçok yiyecek olduğunu ama her zaman iştah açıcı şeylerin çıkmadığını söylemişti. Mei Ling, Kai Li onları düşündüğü için memnundu.

Persia Maru uzaktan kocaman görünüyordu ve yaklaştıkça daha da büyüyor gibiydi. Mei Ling, gemiye binmek için oluşan uzun kuyruğa girince kendini kolonisine katılmayı bekleyen bir karınca gibi hissetti. Bu kalabalıkta Bo'yu kaybetme korkusuyla küçük çocuğun elini sıkı sıkı tutuyordu. Normalde onu kumaşlarla bedenine sarardı ama bu kıyafetler içindeyken pek uygun değildi. Bo, Mei Ling'in kolunu çekiştirdi. Aşağıdaki suyu görmek için liman kenarına gitmek istiyordu. Kai Li, küçük çocuğu kucakladığı gibi omzuna oturttu. Bo'yu memnun eden güzel bir noktaydı orası.

Tırabzanlardan sarkan yolcular, aşağıdaki karmaşayı izliyordu. Ten ve saç renkleri açıktan koyuya doğru sıralanıyordu. Kıyafetler ise çeşit çeşitti. Birçok farklı insanın bir arada olduğunu görmek fazlasıyla şaşırtıcıydı. Mei Ling Guangzhou'da Amerikalıları, Hintlileri, Rusları, Müslümanları, Filipinlileri görmüştü ama herkes kendi alanındaydı ve kimse kimsenin alanına girmezdi. San Francisco'da gemiden indiklerinde de tüm bu insanların kendi yollarına gideceklerini umuyordu.

Sıranın önüne doğru ilerledikçe Mei Ling'in sinirleri de geriliyordu. Deniz üniforması içindeki beyaz bir adam, bütün yolcuların biletleriyle kimliklerini kontrol ediyordu. Kai Li, Wong Lew She'ye yeterince benzediği için Mei Ling'in rahatlıkla geçebileceğinden emin olduğunu söylemişti. Öte yandan bunları söylerken endişeli göründüğünden, Mei Ling onun bu sözlerine pek inanmamıştı.

Ön sıraya daha da yaklaştıkları sırada hemen önlerinde bir tartışma patlak verdi. Bir adam biletleri kontrol eden kişiye Çince bağırıyordu. Bu olay karşısında Mei Ling'in kalbi deli gibi çarpmaya başladı. Kai Li, Bo'yu omzundan indirip çocuğu Mei Ling'e verdi.

Ön tarafa yürüyüp iki adamla hem İngilizce hem de Çince konuşmaya başladı. Mei Ling onları anlayamıyordu ama Çinlinin çantasından bir kâğıt çıkarıp biletleri kontrol eden adama verdiğini gördü. Adam kâğıdı inceleyip başıyla onayladıktan sonra geri verdi.

Çinli ve Kai Li karşılıklı olarak birbirini selamladı.

Beyaz adam da Kai Li'nin elini sıkıp İngilizce bir şeyler söyledi.

Kai Li yeniden Mei Ling'in yanına dönmüştü. Sıranın önüne geldiklerinde beyaz adam Kai Li'yi tanıdı ve belgelerine bakmadan sadece biletlerini kontrol etti. Adam Bo'ya gülümsedi ve "….. …. ……, Wong Lew She," dedi.

Mei Ling teşekkür etmek maksadıyla adama başıyla selam verip gemiye bindi. Aynı şeyi başka bir görevliye yaparak geçtiğinde ise rahatlamıştı artık. Kai Li adamın gösterdiği yöne yürüdü. Geminin arka kısmında iki merdiven vardı. Başka

bir görevliye biletlerini göstermek için merdivenin ortasında durdu.

Adam İngilizce bir şeyler söyledi.

Kai Li ağır ağır nefes aldı, adamın dediklerini tercüme ettiğinde yüzünde acı, hoşnutsuz bir ifade hâkimdi. "Erkekler sol taraftan, kadınlarla çocuklar sağ tarafta olacakmış. Birlikte kalamıyoruz ama güverteye çıkmamıza izin verdiklerinde sizi görmeye geleceğim."

Kai Li, Mei Ling'e iki parça kâğıdı uzatırken utançtan başını kaldıramıyordu. Başıyla selam verdikten sonra Mei Ling'i Bo ile bırakarak merdivende gözden kayboldu.

Mei Ling'in içindeki ejderha öfkeden kanat çırpmaya başladı. Kocası seyahat koşullarını biliyordu. Ayrı yerde kalacaklarını kibar bir dille ona açıklayabilirdi.

Mei Ling sanki başka bir yol bulabilecekmiş gibi şaşkın ve kafası karışmış bir hâlde etrafına bakındı. Başka bir beyaz görevli onu inceliyor, hareket etmesini bekliyordu. Mei Ling rahatsız olduğunu bu adama daha fazla belli etmek niyetinde değildi. Derin bir nefes alıp Bo'yu kucakladı ve *Persia Maru*'nun derinliklerine doğru yürümeye başladı.

Altıncı Bölüm

Persia Maru
Nisan 1923

Mei Ling yorgun ve bezgin bir hâlde kapıda duruyordu. Midesi bulanmak üzereydi. Berbat kokuyu almamak için burnunu tuttu. Geminin iç tarafı bu zamana kadar bulunduğu en korkunç yerdi. Karanlık, sıcak ve gürültülü olan geniş alanda sıra sıra dizilmiş ahşap ranzalar bulunuyordu. Bu penceresiz alandaki bayat hava kötü kokuyordu. Buranın bir tüccar ailesine göre olmadığı çok açıktı. O an Kai Li'nin yüzündeki utancı hatırladı ve bunun bir hata olmadığını anladı. Bo ile birlikte bir ay boyunca burada uyuyacaklardı.

Şimdilik herhangi bir değişiklik istemek niyetinde değildi. Nasılsa okyanusu geçtiklerinde bu kötü koşullardan kurtulacaklardı. Öte yandan zihnini susturmak için elinden geleni yapsa da Kai Li ile ilgili şüphelerine engel olamıyordu. *Çöpçatanın bahsettiği kadar başarılı bir tüccar mıydı gerçekten? Karısına ne olmuştu? Mei Ling'in bir yabancıyla okyanusun ortasında, pis kokulu bir gemide ne işi vardı?* Dudaklarını

sıkıca kenetleyip ağlamamak için gözlerini yumdu ve başını sertçe iki yana salladı. Ailesi mecburdu... Mecbur kalmasalardı onu hiç tanımadıkları bir adamla öylece göndermezlerdi. Ailesi için kaderine razı olmak zorundaydı.

Tam o sırada gürültülü bir kahkaha etrafta yankılandı, ardından kahkahaların sahipleri omzuna sürterek yanından geçti.

"Manda," diye fısıldadı bir kadın yanındaki arkadaşına. Ranzalara doğru ilerlerken daha çok kahkaha atıyorlardı. Mei Ling'in yanakları kıpkırmızı kesildi.

"Sana ettikleri hakaret karşısında sessiz kalmana değecek insanlar değiller," diye bağırdı başka bir kadın yatağından. Ardından yanına gelmesi için Mei Ling'e işaret etti.

Kadın, Mei Ling'in elindeki kâğıtları alıp okuduktan sonra, "Yataklarınız şuradakiler," diye işaret etti, neyse ki duvar kenarında olan bir ranzayı gösteriyordu. Valizinin yerde durduğunu görünce Mei Ling'in içi ferahladı.

Kirli zemine oturmamak için kendini zor tuttu, onun yerine valizini açtı. Elinden geldiğince alt kattaki yatağı yatak örtüleriyle güzelce düzenledi. Ardından kendini yatağa bıraktı. İçini çaresizlik sarmıştı. Bo da yanına tırmanınca küçük çocuğun sırtını okşamaya başladı. Tek arkadaşı artık bu küçük çocuktu.

Gözyaşları gözlerini yakarken annesinin kıymetli biblosunu eline aldı ve sarılı olduğu bezi çözüp Quan Yin'in o güzel yüzünü okşamaya başladı. *Lütfen yüce ruh, bize göz kulak ol ve bu kötü koşulları atlatabilmem için bana güç ver.*

Mei Ling çocukların kahkaha seslerine uyandı. *Bo!* Hemen doğruldu, kalbi hızla atıyordu. Nasıl olurdu da yabancılarla çevrili bu pis yerdeyken uyuyakalırdı?

Neyse ki küçük çocuk hemen yanında yataktaydı ve hem güvendeydi hem de küçük Çinli bir kızla kıkırdıyordu. Mei Ling, o ana dek küçük bedeninden yayılan kahkaha bir yana Bo'nun yüzünde bir gülümseme bile görmemişti. Bu manzara içini ısıtmıştı.

Kız eğilip Bo'nun kulağına, "Uyandı," diye fısıldadı. Aşağı yukarı beş yaşında olmalıydı. Gözleri ışıl ışıl parlıyordu. Omuzlarına gelen kahverengi saçları, kuru bir ot yığını gibi başını çevreliyordu. Uzun zamandır saçının taranmadığı belliydi. Üstündeki yırtık pantolondan dizleri görünüyordu.

Bo başını arkaya çevirip Mei Ling'e baktı ve kolunu okşadı, ardından oyununa devam etmek için küçük kızdan yana döndü. Küçük kız başını aşağıya eğip öylece kaldı. Mei Ling oyunlarını bozduğunu düşünerek korkmuştu. Tam bunda bir sakınca olmadığını söyleyecekti ki küçük kız birden başını kaldırıp bir ejderha gibi kükredi. Bo gülümsedi ve başını sallayarak küçük kızı devam etmesi için teşvik etti. Küçük kız yeniden başını aşağıya eğip öylece kaldı, ardından başka bir hayvanın taklidiyle Bo'nun üzerine sıçradı. O hayvan taklidine devam ederken Bo gülümseyip alkışlıyordu. *Teşekkür ederim.* Mei Ling, küçük kızı onlara gönderdiği için Quan Yin'e sessizce minnetini sundu.

"En sevdiği bu!" dedi çocuk otoriter bir tavırla. Acaba ne kadar zamandır oynuyorlardı?

"Çünkü o maymun yılında doğdu!" diye açıkladı Mei Ling.

"Ben de ejderha!" dedi küçük kız. Eğer şubatta doğmadıysa altı yaşında olmalıydı. "Peki, ya sen?"

Ben de ejderhayım! diye bağırdı Mei Ling zihninde ama dudaklarından dökülen farklıydı. "Tavşan."

"Bu yüzden mi elinde bunu taşıyor?" diye sordu küçük kız, Bo'nun elindeki oyulmuş küçük tavşanı göstererek.

Mei Ling'in dudaklarında gergin bir gülümseme belirdi. Tam küçük kıza, o oyuncağın öz annesinden kaldığını anlatıyordu ki hikâyelerini saklaması gerektiğini hatırlayınca sadece başını olumlu anlamda salladı.

Üçü birden yerlerinde sıçradı.

"Güverteye çıkıyoruz!" diye bağırdı bir kadın.

Odadakiler kapıdan merdivene doğru yürümeye başladı. Küçük kız da kalabalığa karışmıştı. Bo da onu takip etmeye yeltendi sonra arkasına dönüp Mei Ling'e baktı. Onun gözetimine ihtiyaç duyan bir çocuğa sahip olmak hem dokunaklı hem de rahatsız ediciydi.

Küçük kardeşi Mui Mui'nin son nefesini verdikten sonraki durgun yüzü Mei Ling'in zihninde canlandı. Elini istemsizce kalbine götürdü. Hayat bu küçücük bedenler için bile gereğinden fazla ağırdı. Yüreğindeki acının onu tamamen ele geçirmesine izin vermeyerek bu sahneyi zihninde uzaklaştırdı.

Mei Ling de daha ufakken bu küçük kız gibi Dai Dai ve Mui Mui'yle oyunlar oynardı. Okul saatleri haricinde Jah Jeh ile çocuklara bakmak zorundaydılar. O zamanlar dünyaya masum bir pencereden bakıyordu, sonra hayatta her şeyin ters gidebileceğini görmüştü.

Mei Ling ayağa kalktı ve Bo'nun elinden tuttu. Kalabalık artınca çocuğu kucağına aldı.

Dışarı çıktıklarında onları yıldızlarla donatılmış bir gece karşıladı. Ne kadar süre uyumuştu? Karanlık bir odada zamanın nasıl geçtiği anlaşılmıyordu. Tırabzanların yakınında bir açıklık bulana kadar yürümeye devam ettiler. Mei Ling suya düşer korkusuyla Bo'yu sıkıca tutuyordu. Birinin kibarca dizine dokunduğunu hissetti. Küçük kız onları bulmuştu. Bir kuşu gösterip ötmeye başladı. Bo küçük kızı yakalamak için kollarını öne uzattı. Mei Ling çocuğu yere bırakmakta tereddüt ediyordu.

"Elini tutarım," dedi küçük kız. Öyle ciddi ve umutlu görünüyordu ki Mei Ling onu hayal kırıklığına uğratmak istemedi. Bo'yu yanında duracak şekilde yere bıraktı. Küçük kız verdiği sözü tutarak hemen onun eline yapıştı.

Mei Ling kızın yanında bir yetişkin var mı diye bakındı ama kimseyi göremedi. Herkesin gözü arkalarında bıraktıkları parıldayan şehirdeydi. Mei Ling kalbinin sıkıştığını hissetti. *Hoşça kal, Çin.* Yuva diye bildiği toprakları gerçekten terk ediyordu, belki de sonsuza kadar...

Tavşan'ı gösteremeyecek kadar küçük olan yarım ay şehrin üzerinde duruyor, büyükannesinin sözlerini hatırlatıyordu. Mei Ling, büyükannesinin de tam şu an aya bakıp bakmadığını merak etti. Gökyüzünde parlayan aya bakarak dua etti. Köyde buruk bir şekilde ışıldayacağını biliyordu.

Eğer durumu daha da kötüye gitmediyse Jah Jeh şimdiye kadar iyileşmiş olmalıydı. Mei Ling'in onun hayatını çaldığını öğrenince rahatlamış mıydı yoksa öfkelenmiş miydi? Mei Ling bunun yanıtını haftalar ya da aylar sonra öğrenebilecekti.

Kız kardeşinin iyi olduğunu ve onu affettiğini belirten mektubu okumayı dört gözle bekliyordu. Öte yandan Mei Ling, Jah Jeh'in gerçek duygularını o mektuba dökebileceğinden emin değildi. Ailesini korumak isterken Jah Jeh de kendi hoşnutsuzluğunu saklamayı tercih edebilirdi.

"Baba!" Bo'nun tatlı sesi düşüncelere dalmış zihninde yankılandı. Kai Li onları bulmuştu. Mei Ling'e başıyla selam verip limana, oğluna ve aralarında duran küçük kıza baktı. Ortada bırakıldığı hissi derinlerde bir yerde ortaya çıkmaya çalışsa da Mei Ling, kocasının bu anı paylaşmak için onları bulmasına sevinmişti. Bir tüccar için bile bilet parasının çok pahalı olduğunu kendine hatırlattı. Kai Li bu yolculuk için yıllardır para biriktiriyor olmalıydı, hatta aşağıdaki o rutubetli odada bile...

Liman artık gözden kaybolunca Mei Ling, "Ailen nerede?" diye sordu.

Küçük kız ikinci sınıf güverteyi işaret etti.

"Amcam orada," dedi kız, yukarıdaki tırabzanda duran bir gruba el sallayarak.

Mei Ling hemen grubu incelemeye başladı, üzerinde yelekli bir takım elbise olan bir adamın da onlara doğru el salladığını gördü.

"Onu gördün mü?" diye sordu kız.

Mei Ling görmüştü. "Seninle birlikte aşağıda kimse var mı?"

Küçük kızın yüzü hüzünle gölgelendi. Başını iki yana sallarken saçları yüzüne değiyordu. "Amcam yetimhaneye tek başına geldi."

Mei Ling'in kalbi şefkatle dolup taştı.

"Babam, büyükannem ve annem bu kış gökyüzüne taşındılar. Ben onlarla gitmedim, bu yüzden amcam da yeni bir hayat kurmak için beni Amerika'ya götürüyor."

Karahumma, yokluk, salgın hastalıklar, grip, yüksek ateş... Ailelerin bu dünyadan göçüp çocukların kimsesiz kalmasına neden olan birçok yol vardı. Kim bilir bu küçük kızın ailesini hangi ölüm alıp götürmüştü.

"Biz de yeni bir hayat kurmak için Amerika'ya gidiyoruz," dedi Mei Ling ona. "İsmin ne bakalım?"

"Siew."

Tıpkı Bo gibi, diye düşündü Mei Ling. Karmaşık bir hikâyesi olan bir çocuk için basit bir isim...

Şehir tamamen gözden kaybolduğunda Siew ile birlikte güverteden aşağıya indiler. Kai Li, merdivenin başında ayrıldıklarında fazlasıyla üzgün görünüyordu.

"Yakında seni yeniden göreceğim," dedi.

Mei Ling gülümsedi, bu sözler kalbine dokunmuştu. Yine de gemideki koşullar konusunda onu uyarmadığı için kızgındı.

Siew, Mei Ling'in onlarla birlikte ranzanın üst katında yatma önerisini reddetti. Bunun yerine birkaç ranza ötedeki kendi yatağına gitmeyi tercih etti. Çoğu kimsesiz gibi bu çocuk da bağımsız ve cesurdu. Siew de çocukluklarını yaşayamadan hemen yetişkin olmak zorunda kalan o çocuklardan biriydi.

Banyoların sıkış tıkış ve kirli olmasına şaşırmamıştı. Mei Ling sürekli şunu kendine hatırlatıp duruyordu: *Bu geçici.*

Birkaç hafta içinde San Francisco'daki yeni evimde olacağım. Yatağının yanında ışık olmadığı için Jah Jeh'e mektup yazamıyordu ama sözlerini daima kalbinde hissediyor ve sürekli dua ediyordu. *Lütfen, ailemi koru.* Mei Ling rahat uyuyup uyuyamayacağını merak ediyordu fakat geminin sarsıntısı öyle rahatlatıcıydı ki kucağında Bo ile çoktan uyuyakalmıştı.

Yerden gelen bir sesle gecenin bir yarısı uykusundan uyandı. Bir fare görür gibi oldu. Bu kadar yakınlarına gelebildikleri düşüncesiyle yerinden sıçradı. Mei Ling hayvan yataklarına çıkmasın diye örtüleri yukarı kaldırıp kenardan aşağıya baktı. Ranzanın altından küçük bir kol sarkıyordu. Paniğe kapılan Mei Ling dikkatli bir şekilde yere inip ranzanın altına baktı. Siew yataklarının altında yatıyordu.

Bu küçük kızın onlara ihtiyacı vardı ama o bile bunun farkında değildi. Mei Ling çocuğu kucaklayıp Bo'nun yanına yatırdı. Valizini karıştırırken yandaki bir kadını uyandırmıştı. Özür dileme niyetiyle eğilerek selam verdi. Yatak örtüsünü üst kattaki yatağa serdi ve daha fazla kimseyi uyandırmadan sessizce yukarı çıktı. Bu kadar yüksekte olmak rahatsız ediciydi. Uykusunda yere düşmemek için sırtını duvara yasladı, sonra geminin sallantısıyla uykuya geri döndü.

Sabah olduğunu ise ancak dağıtılan yemeklerin sesinden anlamıştı. Kadınlar bir kâse pirinç ve birkaç sebze almak için kapı girişinde sıraya girmişti. Mei Ling uyuyan çocukları bırakarak sıraya girdi.

Elinde kahvaltıyla geri geldiğinde çocukların yatakta oturduklarını gördü. Kai Li'nin çantasına tıkıştırdığı soya sosu yemeğe az da olsa lezzet katmıştı. Mei Ling, dün onlara yataklarını gösteren kadına biraz sos uzattı.

"June Young." Yuvarlak yüze ve lotus ayaklara sahip olan kısa boylu kadın, ikramı kabul ettikten sonra kendini tanıtmıştı. Yoğun aksanıyla kanton lehçesi konuşuyordu.

Mei Ling birden donakaldı. Hayatında ilk kez bir Çinliye adıyla ilgili yalan söyleyecekti. "Wong Lew She," dedi yüksek sesle, kalbi bu sadakatsizliği için itiraz edercesine deli gibi atıyordu.

"Wong evlendikten sonra aldığın isim mi yoksa ilk adın mı?" diye sordu June Young.

Mei Ling bu soruya nasıl yanıt vereceğini bilemeyerek kadına dik dik baktı.

June sorusunu basitleştirerek yeniden sordu. "Wong kocanın soyadı mı?"

Bu, Mei Ling'in yanıtlayacağı bir soruydu. Başını iki yana salladı.

"Onun soyadı ne?"

"Chinn," diye yanıt verdi Mei Ling.

"O zaman Amerika'da Bayan Chinn, Bayan Lew She Chinn olacaksın. Batıda böyledir, tek bir soyadı kullanılır. Buna alış, yoksa hiç yoktan yere sıkıntı yaşarsın."

"Tavsiyenizi dikkate alacağım," dedi Mei Ling ve hafifçe eğilerek selam verdi. "Teşekkür ederim." Wong She Lew ya da Lew She Chinn onun için pek bir şey fark etmiyordu. Nasılsa ikisi de o değildi.

"Benim gibi İngilizceye uyum sağlayan bir ada sahip olduğun için şanslısın," dedi kadın. Kaç yaşında olduğunu kestirmek zordu. Yanakları yaştan ve iyi beslenmekten tombul tombuldu. Mei Ling'den ya on ya da on beş yaş büyük olabilirdi. Yirmili yaşlarının sonlarında ya da otuzların başlarındaydı.

Kadın hiç susmadan konuşmasına devam etti. "Adım Joon'du ama sonradan June oldu. Sen de şu an Lew'sin. Lou olacaksın ve Amerikalılar bunu anlayacağı için adını doğru düzgün söyleyebilecekler. Onların alfabesiyle onlara sevimli geliyoruz. Amerikalılar benzerliği sever." Kadın bir kahkaha patlattı. "Belki de tek seven sadece Amerikalılar değildir, ne dersin?"

Mei Ling kadının neden bahsettiğini anlamış gibi gülümsedi. İngilizce kelimelerin de tıpkı Çince gibi birçok anlamının ve açıklamasının olmasıyla ilgili olsa gerekti.

"Okyanusu ilk kez mi geçiyorsun?" diye sordu June.

"Evet."

"Senin gibi genç bir anneyken 1909 yılında oraya taşındım. Evimiz Oakland'de, San Francisco körfezinin karşısında. Nerede yaşayacaksın?"

"San Francisco," diye yanıt verdi Mei Ling. "Eşim bir tüccar."

Kadın gözlerini kısarak bakarken hafifçe yan yan güldü. Mei Ling onun ifadesini okuyamıyordu.

"Annemi ilk kez görmeye geldim. Kendisi yaşlandı. Benimle gelip yanımda kalması için yalvardım ama atalarının mezarlarına bakmak için kalması gerektiğini söyledi." June dilini şaklatıp başını iki yana salladı. "Can çıkar huy çıkmaz."

Kadın konuşmasına devam etti. "San Francisco çok yoğun bir şehir. Üç sene orada kaldık. Oakland ise çok sakin. Çok ağaç var. Gün ışığı da fazla. Büyük şehirden de sadece bir feribot uzaklıkta."

June, paylaşmaktan çekinmediği güçlü fikirleri olan bir kadındı. Mei Ling bunu hem bunaltıcı hem de yenilikçi

bulmuştu. Daha önce hiç kimse yetişkin meselelerini onunla böyle açıkça konuşmamıştı. Artık evli olduğu ve genç bir kız yerine bir kadın olarak görüldüğünden dolayı olmalıydı.

June ona doğru eğilerek, "Çalışma kitabın var mı?" diye fısıldadı.

Yeni tanıdığı birine bu gizli bilgiyi vermek istemeyen Mei Ling, kadının neden bahsettiğini anlamamış gibi kaşlarını çatarak baktı.

"Tamam. Yapmak zorunda olduğun şeyi yapmaktan çekinme," diye bilgilendirdi June, Mei Ling'e parmağını sallayarak. "1909 yılında bir tanesini kullanmıştım. Elimde bir kopya daha var. Kocamın büyükbabasının köyündeki detaylı bilgileri kim nereden hatırlayacak? Amerika Birleşik Devleti hükümeti hileyi sever. Söylediğimiz her şeyi not alıyorlar ama biz Çinliler de hileyi severiz. Onların dosyasını bulup kopyasını aldık. Birlikte çalışabiliriz."

Anlaşılan June sırdaş ya da dost olacakları konusunda hiçbir şüphe duymuyordu. Mei Ling bu hükmetmeyi seven kadına kızsa da böyle bir seyahatte kendisine bir rehber ve arkadaş bulduğu için memnundu.

"Kahvaltıdan sonra temiz hava almak için dışarı çıkarız. Ardından kitaba çalışır, dinleniriz ve yeniden temiz hava almaya çıkarız. Akşam yemeği ve sonra da uyku. Bu seyahatte vakit öldürmenin yolu bunlardan geçiyor. Elimizden geleni yapalım, değil mi? Ancak bu şekilde başarılı oluruz."

Mei Ling kabul ettiğini gösterircesine hafifçe gülümsedi. June fırtına gibiydi... Onun peşinden gitmek kolaydı fakat etrafında uzun süre kalmayacak kadar bilge ve ne zaman seni etkisi altına alacağını bilecek kadar da akıllı olmak gerekiyordu.

Yedinci Bölüm

Persia Maru
Nisan 1923

Motorların sesi birden kesildiği sırada Mei Ling kitabı inceliyordu. Geminin titremesi durmuştu. June bu değişikliğin sebebini öğrenmek için lotus ayaklarıyla güverteye gitti.

"Nagasaki!" diye bağırdı June döndüğünde, sanki Japonlar onların düşmanı değildi. "Gelin de görün."

Mei Ling'in içi bu hain ülkenin düşüncesiyle bir tuhaf oldu. Guangdong eyaletinden uzakta olmasına rağmen bütün sadık Çin halkı, Kore Yarımadası'nı istila edip Çin'e bağlı diğer ülkelerin haklarını ihlal etmeye teşebbüs ettiği için Japonya'dan nefret ederdi. Yine de Mei Ling, peşinde iki çocukla birlikte June'un peşinden merdiveni çıkmaya başladı. Bo merdiveni çıkarken eteğinden tutuyor, Siew da küçük çocuğun boşta kalan elini bırakmıyordu. June gibi Siew da bu yolculukta onun için iyi bir arkadaş oluvermişti. Böylece grupları dört kişiye çıkmıştı.

Şimdi tepeden kıyıyı izleme sırası Mei Ling'teydi. Tenine değen güneş ve serin esinti, aşağıdaki bunaltıcı, karanlık alana kıyasla güzel bir tezatlık oluşturuyordu. Kalbindeki kine rağmen Nagasaki'nin Batı ve Japon tarzı binaları ve denizden yükselen dağlarıyla çarpıcı bir şehir olduğunu görebiliyordu.

Mei Ling, Kai Li'yi görebilmek için bakındı ama kalabalıkta onun tanıdık yüzünü seçemedi. Genç kız iç çekip derin bir nefes aldı. Siew'u Bo'ya göz kulak olması için tembihledi ama buna gerek olmadığını biliyordu. Bu minicik kızın, küçük ailelerine katıldığından beri onları bırakmaya niyeti yokmuş gibi duruyordu.

Siew'un varlığı Mei Ling'i hem rahatlatıyor hem de mutlu ediyordu. İtaatkâr ve sorumluluk sahibi bir abla gibi Bo'yu eğlendirip ona göz kulak olarak Mei Ling'e düşüncelere dalması, kitaba çalışması ve ailesine mektup yazması için fırsat veriyordu.

Gemi limana yaklaştıkça Mei Ling, çoğunun erkek olduğu bir kalabalığın ahşap iskelede beklediğini gördü. Sadece birkaç kadınla çocuk *Persia Maru*'yu bekliyordu.

"Onları gördün mü?" June, aşağıda gemiye binen renkli kimonolar giymiş on ya da daha fazla kadını gösterdi. Çoğu Mei Ling'in yaşındaydı ama bazıları daha gençti, hatta çocuk yaşta sayılırlardı. Üzerinde sade kıyafetler olan gri saçlı yaşlı bir kadın, aralarında yürüyordu. Hepsi birbirinden güzel ve hayat dolu görünüyordu. İçlerinden bazıları kahkaha atıyor, bu yeni macerayı hevesle kucaklıyordu. Diğerleri hüzünlerini saklama gereği duymuyordu. Üst dudağının kavisi belirgin olan yuvarlak yüzlü genç bir kadın arkasına bakarken gözlerinde özlem vardı. Mei Ling'in kalbi sızladı, kadının neler hissettiğini

anlayabiliyordu. Köyünden alınıp götürülürken kendisinin de tıpkı bu kadın gibi göründüğünü hayal edebiliyordu.

"Resimli gelinler," diye açıkladı June bilmiş ses tonuyla. "Şu kadın onları California'ya varınca gelecekteki kocalarına satacak. Japonlar güvenilir olmadığından sürekli izleniyor olmalılar."

June konuşurken bazı kelimeleri vurgulamaktan hoşlanıyor gibiydi, anlatmaya devam ederken sesi olduğundan daha dramatik çıkmaya başlamıştı. "Son seyahatte bir Japon kız gemide çalışan bir Rusla Hawaii'de gemiden ayrıldı. Ah, tabii çöpçatan çıldırdı! O kız yüzünden parasından olmuştu."

Mei Ling şüpheli bir tavırla June'a kaşını kaldırarak baktı.

"İnan bana bu doğru canım," diye ısrar etti June. "Bir aşçıdan öğrendim. O bana yalan söylemez, biz aynı ailedeniz."

June, şimdi ve çocukluğunda kullandığı soyadlarını paylaşan tüm Çinli tanıdıklarını anlatmaya başlamıştı. Ufak bir sohbetten sonra bir aile oldukları fikrini destekleyen ortak ya da sözde ortak bir akraba buluyorlardı. June, bu bağlantıları gemideki havadisleri öğrenip Mei Ling'e anlatmak için kullanıyordu. Mei Ling onun genelde olayın etkisini artırmak için abarttığını düşünse de anlattığı hikâyede bir gerçeklik payı vardı.

"Amerika'da Japonlar ile Çinliler arasındaki farklılıkları anlayamazlar," diye fısıldadı June, Mei Ling'i şaşırtmak niyetindeydi. Ancak genç kızın şüphelerinin artmasına neden oldu.

"Biz düşmanız, birbirimize hiç benzemiyoruz," diye itiraz etti Mei Ling.

"Bunun doğru olduğuna yemin ederim. Batılılar bizim kıyafetlerimizi, dilimizi, yiyeceklerimizi ya da dinimizi bilmez.

Tek gördükleri siyah saçlarımızla koyu renkteki gözlerimiz. Bu yüzden bizim birbirimize benzediğimizi düşünürler."

"Bu nasıl olur?"

"Sen bana inanmıyorsun ama doğru!" diye yanıt verdi June. "California Çin'den çok farklı bir yer. Orada hem birbirimizden ayrıyız hem de birbirimize karışmış durumdayız. Çocuklarım Alman, Filipinli... Japon ve hatta siyahî öğrencilerle birlikte devlet okuluna gidiyor."

"Devlet okulu mu?" diye sordu Mei Ling.

"Hükümetin tüm çocuklar için sağladığı okul," diye açıkladı June kararlı bir ifadeyle başını sallayarak.

Buna inanmak Japon bir kadının, Rus bir adamla kaçmasına inanmaktan daha zordu. "Düşük sınıftakiler bile mi?"

"Herkes," diye onayladı June. "Elbette, bazı okullar diğerlerinden daha iyi. Çinlilerin olduğu okullar en iyisi, o yüzden diğer ırklar da bizim okullarımıza gelmek istiyor. Kimisi okulların tamamen karma olması gerektiğini söylüyor ama ben öyle düşünmüyorum. Herkes birbirine karşı hoşgörülü olmalı, evet ama kendi milletine bağlılık ayrı bir olay."

Mei Ling karma olmanın ne demek olduğundan tam olarak emin değildi. Oraya gittiğinde June'un hikâyesinin ne kadarının doğru olduğunu görmek için bekleyecekti. Şu an bu temiz hava ile aşağıdaki manzaranın tadını çıkarmak istiyordu. Malların gemiye yüklenmesi ve yolcuların binmesi saatler sürmüştü. Ama ne Mei Ling ne de çocuklar bu değişimi izlemekten yorulmuşlardı.

Mei Ling aşağıya inmeden önce bir kez daha Kai Li'ye bakındı ama kocasını göremedi. Bu durum canını sıkmaya başlamıştı. Acaba Kai Li meşgul müydü? Hasta mıydı? Yoksa

umurunda mı değildi? Mei Ling, kocasının neden burada olmadığına dair mantıklı bir neden bulmaya çalışıyordu.

"Kocana bakıyorsun ama o burada değil, öyle mi?" diye sordu June.

Mei Ling onu başıyla onayladı.

"Ondan haber alması için aşçıya soracağım," dedi June. "Bu seni mutlu edecektir." June genç arkadaşının sorununu çözdüğü için kendinden memnun görünüyordu. Mei Ling bu öneriyi seve seve kabul etti.

Kısa bir süre sonra ranzalarına döndüklerinde, Mei Ling kitabı açıp çalışmaya başladı böylece karaya çıktıkları zaman tamamen hazır olacaktı.

"Vatandaş ne demek?" diye sordu Mei Ling, June'a.

"O ülkeye bağlı olduğun anlamına geliyor. Bir bakayım."

Mei Ling kitabı uzatınca June da sayfayı okumaya başladı.

"Bu harika! Senin kocan bir Amerikalı!"

"Hayır, o bir Çinli," dedi Mei Ling, June'un onun bir beyaz adamla evlendiğini düşünmesine şaşırmıştı.

"Bazıları çifte vatandaş olabiliyor. Yani hem Çinli hem de Amerikalı," diye yanıt verdi June. "Buraya bak." Parmağıyla bir dizi ismi gösteriyordu. "Kocanın büyükbabası demiryolunda çalışan bir işçiymiş. Oğlu, yani kocanın babası Amerika'da doğmuş. O yüzden o bir Amerikan vatandaşı. Oradaki yasa böyle. Eğer orada doğarsan sen de oranın bir vatandaşı sayılırsın." Mei Ling'e doğru yaslanırken sesinde heyecan vardı. "Hatta çocukların bile!"

"Dediğim gibi Amerikalılar hileyi severler ama Çinliler de öyle," diye devam etti konuşmasına June. "Wong Kim Ark adındaki Çinli bir adam babası Amerika'da doğduğu için

kendisinin de bir Amerikalı olduğunu savunmuştu. Bu tartışma yüksek mahkemeye taşındı ve hâkim adamın haklı olduğunu söyledi. Amerika'da doğmak seni bir Amerikalı yapar. Şanslısın. Çocukların için iyi bir evlilik yapmışsın. Kocanın oğlu olduğunu kanıtlarsan Bo da bir Amerikalı olacak."

Mei Ling hâlâ Kai Li'nin nasıl hem Çinli hem de Amerikalı olduğunu anlamamıştı. Öte yandan dile getiren, abartılı bir etki bırakmak uğruna gerçekleri çarpıtan June olsa bile, iyi bir evlilik yaptığını duymak hoşuna gitmişti.

"Bu kitaplar nereden geldi?" diye sordu Mei Ling, Kai Li'nin bu kitabı ona verdiği günden beri aklında bu soru vardı.

"Benimkini almak için Oakland, Chinatown'daki tefeciye çok ama çok para verdik. O adam da siparişleri Çin'e gönderdi. Guangzhou'ya gittiğim zaman kitabı aldım," diye açıkladı June. "Birçok kişi için bu bir iş. Oğulları, kızları ve eşleri için bu belgeleri hazırlıyorlar. Bu kitaplarla, belgeleri yapıyorlar, sonra bilet satın alıyorlar..."

"Bu kitabın iyi olduğunu nereden biliyorsun? Yani, doğru bilgileri içerdiğini?"

June omuz silkti. "Herkes bu adamın iyi olduğunu söylüyor, biz de ona güvendik. Eğer bu kitap berbatsa herkese söyleriz, o da işinden mahrum olur. Oakland Chinatown'da herkes her şeyi bilir." Sonra bir iç çekerek başını iki yana salladı. "San Francisco büyük, çok büyük. Çok insan var. Büyük depremden yararlanmak isteyen açgözlü tefecilerden sonra orada birilerine güvenmek çok zor."

Mei Ling soru sorarcasına kaşlarını kaldırdı.

"Bütün kayıtlar 1906'daki deprem sonrasında çıkan yangında kül oldu," diye açıklamaya başladı June. "Açıkgözlü

Çinliler, babalarının Amerika'da doğduğunu iddia ettiler. Bütün kayıtlar yandığı için kimse bunu kontrol edemiyordu. Bu yüzden bu dokümanları satın alıp dersine iyice çalıştığında kâğıt üzerinde birilerinin oğlu veya kızı olup çıkıyorsun."

"Neden biri sahte kimliğe bürünmeyi seçer ki?" diye sordu Mei Ling. Çok merak etse de canını acıtan, tam da onu tanımlayan bu terim hakkında çok düşünmek istememişti. Ancak şimdi karşısına bir fırsat çıktığı için memnundu, artık öğrenebilirdi.

"Neden Amerika'ya gitmek istiyorsun?"

Ben Amerika'ya gitmek istemiyorum, diye geçirdi içinden Mei Ling ama bir şey demedi.

"Daha iyi bir hayatın olsun diye, doğru mu?" diye yanıtladı June sorusunu. "Çoğu bunu isteyerek seçmez. Daha onlar çocukken başlarına gelir. Tüm bu savaşın, yıkımın, açlığın ortasında aileler çaresiz kalıyor, Mei Ling. Kim doğduğu toprakları terk edip hiç bilmediği bir ülkede yaşamak ister ki? Ancak kader insanları çaresiz kılıyor. Amerika'da bir hizmetçi olmak, onlara çocuklarını hayatta tutmak için en iyi yolmuş gibi görünüyor. Kimi aileler de kızlarını istemiyorlar. Kızlar onlara fazladan bir boğaz, bir yük oluyor. Kızların işe yaramadığını düşünüyorlar, bu yüzden öz kızlarını başına ne geleceğini umursamadan oraya satıyorlar. Çoğunun bilet parası bile ödenmiyor, satıldıkları yerlere gidebilmek için gemideki ağır işleri yapma karşılığında yolculuk yapıyorlar."

June açıklamasına devam etti. "Varlıklı aileler ise ikinci oğulları Amerika'da zengin olur da yaşlılıklarında onlara bakar umuduyla yatırım yapar. Çoğu durumda da sahte belgeler bunun tek yoludur."

Benim gibi, diye düşündü Mei Ling. Kai Li ile evlenmişti ve elindeki sahte belgeler Amerikalılar için tek geçerli yoldu. Öte yandan bu hikâyedeki tek sahtekârlık bu değildi. O da kocasına, kız kardeşi Yu Ling olduğunu söyleyerek onu kandırmıştı. Mei Ling kendini bir yalanlar ağıyla katman katman örülmüş gibi hissediyordu.

"Birçok kişi. Birçok sebep," dedi June.

Mei Ling odada etrafına bakarken onun gibi hayatını bir yalan üzeren kuran başka biri var mı diye düşünüyordu. Ardından June'a baktı. Belki o da nesiller boyu aktarılan yalan bir hikâyeyi anlatıyordu.

"Kaç kişi?" diye sordu Mei Ling.

"Kâğıt üzerinde oğul mu? Kâğıt üzerinde kız evlat mı? Yoksa kâğıt üzerinde eş mi?" diye sordu June.

Mei Ling onu başıyla onayladı.

"Kim bilir. Belki çok, belki çok az. Kimse bunu yüksek sesle dile getirmez." June omuz silkip fısıldayarak konuşmasına devam etti. "Akıllı insanlar bunu bir sır olarak saklar."

Mei Ling'in kalbi deli gibi atıyordu. Eğer bu bir uyarıysa buna ihtiyacı yoktu. Kendisinin kâğıt üzerinde bir eş olduğunu kimseye söylemeye niyeti yoktu.

Gemide geçen günlerin ardından Mei Ling'in kıyafetleri artık giyilemeyecek kadar kirlenmişti. Çamaşırlarını yıkama imkânı var mı diye etrafı araştırması gerekiyordu ama bugün siyah tuniğiyle pantolonunu giymeyi tercih etmişti. Kıymetli paralarını üstünde taşımadığı için huzursuz olsa da bu rahat

ve kullanışı kolay kıyafetlerle kendini daha iyi hissediyordu. Parasını valizin dibine saklamak için eşyasının çoğunu dışarı çıkardı.

Tam o sırada annesinin valize yerleştirdiği bir ipek yığını dikkatini çekti. Mei Ling onu açtığında karşısında sararan bitki dallarını gördü. Bitkiler bu karanlık yerde solmaya başlamıştı. Bu manzara karşısında içi burkuldu. Amerika'ya ulaşamadan bitkiler tamamen ölüp gidecekti. Mei Ling dalları usulca okşadı. *Lütfen beni bırakmayın, hayata tutunmak için içinizdeki güce sarılın*, diye fısıldadı. Bu sözleri bitkilerden çok kendisine söylemiş gibiydi.

Siew omzunun üzerinden bakıp, "Onlara su getirmemi ister misin?" diye sordu.

Mei Ling başını iki yana salladı. "Annem güneşe kavuşuncaya kadar bu şekilde kalmaları gerektiğini söyledi. Sadece dinlenmeli ve sahip olduklarına bağlı kalarak hayatta kalmalılarmış."

Mei Ling, Siew'a baktı ama küçük kız Mei Ling'in yatağa koyduğu fotoğrafı inceliyordu.

"Bu senin annen mi?" diye sordu Siew fotoğrafı göstererek.

"Evet," diye yanıt verdi Mei Ling. "Bu benim ailem." *Benim ailem mi?* diye düşündü kendi kendine. Onları düşünmek hem kafa karıştırıcı hem de acı vericiydi. Fotoğraftaki iki küçük beden artık hayatta değildi, geri kalan dördünü ise bir daha görebilecek miydi, bilmiyordu.

"Bu çok tatlı! Tıpkı Bo gibi," dedi Siew, Dai Dai'yi göstererek.

"Artık ondan daha büyük. Hatta senden de büyük."

Bo onların neye baktığını görmek için başını o tarafa doğru çevirdi.

"Bak Bo," dedi Siew. "Bu senin ailen."

Mei Ling zar zor yutkundu. Siew, Mei Ling'in Bo'nun annesi olduğundan emindi. Keşke Mei Ling de böyle hissedebilseydi, bunu öyle çok istiyordu ki.

Bo, Mei Ling'in vefat eden küçük kız kardeşi Mui Mui'yi işaret ederek, "Siew?" diye sordu.

"Hayır," diye yanıt verdi Mei Ling ama yuvarlak yüzleri ve parlak gözleriyle iki kızın arasındaki benzerliği görebiliyordu.

"O ben değilim, Bo," diye açıkladı Siew. "Bu kız senin...?" Küçük kız, bakışlarını Mei Ling'e çevirdi, gözleri merakla doluydu.

Mei Ling'in kalbi kederle doldu. "Teyzen..." diyerek Siew'un cümlesini tamamladı. "Benim küçük kız kardeşim." Konuşurken kelimeler dudaklarından zar zor dökülmüştü. "O artık aramızda değil."

"Tıpkı benim ailem gibi," dedi Siew başını yere eğerek.

"Evet," dedi Mei Ling. *Ve Bo'nun öz annesi gibi*, diye geçirdi aklından.

"Manila'ya geldik!" diye araya girdi June onların sohbetini bölerek. "Buraya gelin."

Mei Ling, Siew'a gülümsedi. Küçük kız Bo'nun elini tutup onu oradan uzaklaştırdı. Mei Ling küçük hazinesini, dağıttığı valize yeniden koyma fırsatı yakaladığı bu sessiz anın tadını çıkarıyordu. Eve göndereceği mektubu yanına aldı, böylece güvertedeyken olan biteni yazabilecekti.

Valizini yatağının altına, duvar dibine kadar itti. Güverteye doğru giderken Bo'ya göz kulak olması için Siew'a gözü

kapalı güvendiğini fark etti. Ne kadar geçici olursa olsun burada bir aile olmuşlardı.

Mei Ling merdivenin başına çıktığında serin, temiz havayı içine çekti. Mavi gökyüzü güneş ışığıyla parlıyordu. Kimse bu limanı görmeye çıkmamıştı, bu yüzden diğerlerini bulmak daha kolaydı. Kai Li onlarla değildi. Mei Ling onun hasta olup olmadığını ya da onları umursayıp umursamadığını öğrenmeyi çok istiyordu. Her iki açıklama da can sıkıcıydı ve kalbine farklı korkuların tohumlarını ekiyordu.

Mei Ling'in endişesini anlayan June, Filipinler hakkında ona bilgi veriyordu. "Burası bir Amerikan sömürgesi. O yüzden gerçek Amerikalı olmasalar da Amerikalı sayılıyorlar. Tıpkı Kore'nin gerçekten Çin topraklarından olmayıp Çin'e bağlı olması gibi. Filipinler, Çinliler gibi gerçek Amerikalı olduklarını hâkimlere söyletecek kadar açıkgözlü değiller. Büyük Amerikan askeri üssü buraya yakın," diye fısıldadı. "Bu yüzden Amerikalılar Filipinler'i istiyor. Çin gücünden korkuyorlar, Çin'e karşı güçlü olduklarını göstermek için buraya kadar geldiler."

Mei Ling bununla pek ilgilenmese de başını olumlu anlamda salladı ve June'un devam etmesini bekledi.

"Bu duraktan sonra Hawaii'ye çok uzun bir yolumuz var," dedi ondan yaşça büyük olan kadın. "Dünyanın en güzel yeri. Yeryüzündeki cennet. Amerika için şeker üretiyorlar. Hem de çok ucuza."

Çinli olmayan bir adam günde üç kez yemeklerle onların rutubetli odalarına geliyordu. Kai Li'nin de söylediği gibi yemekler fena olmamakla birlikte iştah açıcı değildi. Mei Ling, Kai Li'nin aldığı soslar için minnettardı. Çeşitli yaşlarda ve farklı hikâyeler barındıran esmer yüzlere gittikçe aşina olsa da Mei Ling onlarla iletişim kurmamıştı. İçlerinden birinin gelip soru sorması hem şaşırtıcı hem de rahatsız ediciydi. "Sen Bo musun?"

Siew erkek kardeşi olarak gördüğü çocuğun adına konuşmaya başladı. "Evet, ben de Siew. Sen kimsin?"

"Pasha," diye yanıt verdi siyah saçlı bir delikanlı gülümseyerek. Çocukluk döneminden yeni sıyrılmış gibi duruyordu. Ardından Bo'ya doğru eğilip fısıldamaya başladı. "Sana babandan bir haber getirdim."

Kocasının bahsinin geçtiğini duyan Mei Ling hemen başını kaldırdı. Belki de bu delikanlı June'un, Kai Li'nin iyi olup olmadığına dair soruşturmasına yanıt vermek için gelmişti.

"Odasından çıkamayacak kadar çok hasta. Seni hiç unutmadı," dedi delikanlı.

Hem rahatlayan hem de endişeye kapılan Mei Ling, "Onu yatağa düşüren nedir?" diye sordu.

Delikanlı omzunu silkerek, "Bilmiyorum ama sorabilirim," diye yanıt verdi.

Mei Ling yemek sırasından çıktıktan sonra çocuğun Çince konuşabildiğini fark etmişti.

O zamandan itibaren Pasha her sabah kahvaltıyı servis ederken Kai Li ile kadınlar kamarası arasında haber taşımaya başlamıştı. Çok şükür ki kocasının durumu kötü değildi ama çok zayıf düşmüştü, zar zor yürüyor ve çok az yemek yiye-

biliyordu. Kadınlar kamarasındaki birçok kadın da kendini iyi hissetmiyor, yataklarından ancak banyoya koşturmak için çıkabiliyordu. Mei Ling, Pasifik Okyanusu'nu aşarken yolculuklarını yatakta geçirenlerin, ayaklarını toprağa basar basmaz iyileşeceklerini söyleyen June'un tesellisiyle kendini avutuyordu. Hastalığın nedeni tamamen deniz tutmasından kaynaklanıyordu, başka bir şey değildi.

Siew, Pasha ile sohbet etmekten keyif alıyor, ona soru sormaktan çekinmiyordu. Mei Ling özel hayatla ilgili sorular sorulmasının hoş olmadığını düşünse de Pasha kendi hayatıyla ilgili hikâyeler anlatmaya hevesliydi ve Mei Ling çocukla ilgili yeni şeyler öğrendikçe şaşkınlıktan ağzı açık kalıyordu. Pasha arada sırada Bo ile Siew'a ananas ile kurutulmuş mango ikram ediyordu.

Hawaii'deki Oahu Adası'nın başkenti olan Honolulu'dandı. Şeker kamışı tarlasında büyüyen delikanlı, limana gidip gelirken büyük bir hayranlıkla gemileri izlemişti. İki sene önce on iki yaşına basınca, kendi topraklarını satın almak için para kazanma hayaliyle gemide çalışmaya başlamıştı.

"Dilimizi nasıl öğrendin?" diye sordu Mei Ling bir gün, kişisel soru sormaya artık alışmıştı. Hawaii'li bir çocuğun onun dilini nasıl öğrendiğini günlerdir merak ediyordu ve bu zamana kadar kimse bu soruyu sormamıştı.

"Şeker kamışı tarlasında su taşıyıcısıydım. Bütün tarlaları dolaşıyordum. Çince, Japonca, Okinawaca, Korece öğrendim. Ama bir şu İngilizceyi öğrenemedim." Delikanlı bir kahkaha attı. "İngilizce konuşan hiç kimse tarlalarda çalışmaz. Amerikalılar yakında gidecek, bu yüzden İngilizcenin Hawaii için bir önemi kalmayacak."

Manila'dan ayrıldıktan günler sonra Mei Ling deniz tutmasının ne demek olduğunu anladı. Sabah midesindekileri tamamen çıkarmadan lavabonun başından ayrılamamıştı. June haşlanmış pirinçle temiz havanın en iyi ilaç olduğu konusunda ısrarcıydı. Bu yüzden bir şeyler yemek için kendini zorlayıp güverteye çıktı. Çocukları aşağıda bırakıp kâğıtla kalemi yanına aldı.

June haklıydı. Temiz havayla muhteşem manzara onu kendine getirmişti. Güneş gökyüzünde ışıldıyor, dalgalar da güneş ışınlarıyla parıldıyordu. Âdeta bir sihrin içinde gibiydi. Görünürde hiçbir şey yoktu. Ne kuş ne de bir kara parçası... Koca okyanusun ortasında bu gemiden başka hiçbir şey yoktu.

Ailesine yazdığı mektuba devam etmek için sakin bir köşede bir sıra bulup oturdu.

Korku benim en büyük arkadaşım, diye geçirdi içinden ama yazmadı.

Pasifik Okyanusu'nun ortasında ve evden çok çok uzaklarda olduğumuzdan gemideki birçok kişi deniz tutmasından mustarip. Kocam erkekler kamarasında yatak döşek yattığı için onu günlerdir göremiyorum. Hatta haftalardır... Yol arkadaşım karaya çıktığımız zaman onun iyileşeceğini söylüyor fakat onun zayıf bir adam olmasından korkuyorum. Okyanusun büyüklüğü hem büyüleyici hem de korkutucu. Bu koca su dünyasında nasıl da ıssız ve savunmasızız diye düşünmeden edemiyor insan. Tatları berbat olan yemeklerin oranı azaldı çünkü taze gıda maddesi temin edemiyoruz. Moralimizi yüksek tutmaya çalışıyoruz ama ben de iştahımı kaybettim ve kendimi pek iyi hissetmiyorum.

Bu seyahatte iki yolcu bize yol arkadaşı oldu. On senenin ardından annesini ziyaret etmek için Shekki'ye dönen Çinli bir kadın June ve tıpkı bizim Mui Mui gibi akıllı ve güzel kalpli olan küçük yetim Siew. June bir gün benim de eve dönebileceğimi söylüyor. Siew ise Bo'yu oyalıyor ve hepimizi neşelendiriyor. Sabahlarımı Angel Island'daki gümrükten rahatlıkla geçebilmek için kocam ve onun ailesi hakkındaki bilgileri ezberlemeye çalışmakla geçiriyorum. Diğer zamanlarda da hikâyeler anlatıp kâğıttan hayvanlar yapıyoruz.

Mei Ling mektubunu orada yarıda kesti. San Francisco'ya varmadan önce bahsedecek daha çok günü vardı...

Ertesi gün Mei Ling bir kez daha mide bulantısıyla uyandı. Kendini yemek yemeye zorlayarak midesini yatıştırmaya çalıştıktan sonra daha iyi hissedene kadar dışarıda oturdu. Bir sonraki sabah Pasha onun payına düşen pirinç haşlamasını servis ettikten sonra ona küçük bir çanta verdi. Mei Ling soru soran gözlerle ona baktı.

"Kocanızdan," dedi çocuk.

Mei Ling keseyi açtı, içinde toz zencefil vardı.

"Zencefilin size daha iyi gelmesini umduğunu söyledi," dedi Pasha.

"Lütfen ona teşekkürlerimi ilet," diye yanıt verdi Mei Ling. Deniz tutmasına iyi gelir miydi bilmiyordu ama kocasının bu ince düşünülmüş hediyesi onun ruhunu neşelendirmişti.

Birkaç gün sonra Pasha, Mei Ling sabah kahvaltısı için haşlanmış pirincini alacağı sırada duraksadı.

Dikkatli bir ifadeyle Mei Ling'e baktıktan sonra kulağına eğilip sadece onun duyacağı şekilde fısıldamaya başladı. "Bir kız çocuğu size büyük sevinç getirecek."

Mei Ling'in aklı karışmıştı. "Siew mu?"

Pasha dikkatle Siew'a baktı, gözleri buğuluydu. Sanki zihninde bir şeye odaklanıyormuş gibi göz kapaklarını kapattı. Pasha yeniden gözlerini açtığında yüzünde acı dolu bir ifade vardı.

"Siew değil," diye yanıt verdi Pasha. "Orada sadece geçmişin acı hatıraları var." Mei Ling'in karnını işaret ederek yeniden kulağına eğildi. "Bu kız size büyük neşe getirecek."

Mei Ling elini karnına götürdü. Yoksa...?

"Bir... Kızım mı olacak?" diye sordu Mei Ling.

Pasha başını olumlu anlamda salladı. Berraklığına kavuşmuş olan kahverengi gözleri sakin ve kibar bir ifadeyle bakıyordu. Mei Ling önündeki haşlanmış pirinçten uzaklaştı. Mümkün müydü? İlk geceden bu yana kaç hafta geçtiğini hesaplamaya başladı. Neredeyse dört hafta olmuştu. Aylık döngüsü beklediği zamanda gelmemişti ama bunu gemide kaldığı için stres yapmasına bağlamıştı.

Bir bebek... Bu düşünce korkusunun daha da alevlenmesine neden oldu fakat içinde kelebekler de uçmaya başlamıştı. Bo'ya, sorumlu olduğu çocuğa baktı. Ona şimdiden bağlanmıştı. Ardından karnına dokundu. Bu bebek de hayatına sevgi... Ve Pasha'nın inandığı gibi neşe getirecekti.

Büyükannesinin ona söylediği isimleri hatırladı: Xinyi ve Jingyi. Aniden dışarı çıkıp ayı görmeyi her şeyden çok istedi. Böylece ailesine ulaştırması için onunla küçük sırrını paylaşabilirdi. Mei Ling, hamileydi! Karnında torunlarını taşıyordu.

Sekizinci Bölüm

San Francisco Körfezi
Mayıs 1923

"Gel, gel!" diye bağırdı June, Mei Ling'i uykusundan uyandırarak. "San Francisco. Eve geldik!"

Ev. Mei Ling, June'un heyecanını ya da fikrini paylaşmıyordu ama bu ona da bir umut vermişti. Burayı şimdilik bir ev gibi görmese de kim bilir belki zamanla öyle hissedebilirdi.

"Kitabını getir," diye emretti June.

Mei Ling çocukları uyandırdı. Kıymetli sayfaları ceketinin altına sıkıştırarak diğerleriyle birlikte merdiveni çıkmaya başladı. Dışarıda gri bir gökyüzü vardı. Hava, şehrin manzarasını kapatan sabah sisiyle fazlasıyla rutubetliydi. Korku yine Mei Ling'in kalbini sarmıştı. Gemide olmak iyi değildi fakat kendisi ve Bo için huzur verici bir uyum yakalayabilmişti. Angel Island'da yargılanacak ve bunun sonucunda ya yeni hayatına adım atacak ya da geri gönderilecekti. Hem June ve Siew'a veda etmek zorundaydı. Onları nasıl da ailesi gibi benimsemişti!

"Yemin ederim orada. Birazdan sen de göreceksin," dedi June. "Yeryüzündeki en güzel şehir!"

Diğer yolcular da güverteye çıkmaya başlamıştı. Mei Ling, Kai Li'ye bakındı ama yine hayal kırıklığına uğradı.

"İşte orada! Bak, gördün mü?" dedi June, sisin arasında güçlükle görünen şehri işaret ederek. "Şu yol Playland at the Beach'in* yolu. Diğer yolda Marin'in. Bu da Turuncu Köprü."

June, sanki saydığı bu yerlerin büyük bir önemi ve anlamı varmış gibi konuşuyordu ama Mei Ling'e göre siste yok olan koca bir kayalıktı.

Mei Ling doğru düzgün yanıt vermeyince June, "Burası San Francisco Körfezi'ne açılıyor!" dedi.

Tam o sırada tanıdık bir ses duydu Mei Ling. "Merhaba..."

Hemen başını sesten yana çevirdi. Kai Li yanındaydı. İçi rahatlamıştı, gülümsedi. Onu gördüğüne, ne olursa olsun onun yanında duracağını bildiği için memnundu.

Mei Ling kocasını baştan ayağa süzdü. Çöküк yanakları ve çukura kaçmış gözleri, seyahat boyunca kilo kaybettiğini gösteriyordu. Batılı tarzdaki takımı omzundan düşüyordu. Tıpkı onun gibi Kai Li de çamaşır yıkamaya çalışmış ama bu uzun yolun kiri gemide doğru düzgün çıkmamıştı. Mei Ling'in içi ona karşı merhametle dolup taştı. Çok yakında güzelce yemek yiyip duş alacakları evlerinde olacaklardı.

"Mideme iyi gelsin diye zencefil gönderdiğin için teşekkür ederim," dedi.

Kai Li utangaç bir ifadeyle gülümsedi. "Umarım yardımcı olmuştur."

---

* 40.000 metrekare büyüklüğünde, okyanus kenarında yer alan bir eğlence parkı. (Çev. N.)

"Oldu, evet." Mei Ling bir bebek taşıdığıyla ilgili olan şüphesini ona söylemeyi düşündü ama içinden bir ses ona beklemesi gerektiğini söylüyordu. Henüz erkendi. İç sesine kulak vermeliydi. Eğer Pasha'nın öngörüsü doğruysa Kai Li bir kız çocuğu haberine sıcak bakmayabilirdi.

"Şimdi!" diye fısıldadı June, kitabını tırabzanların üstünden Pasifik Okyanusu'nun sularına bırakarak.

Hayır! Mei Ling zihninde bağırıyordu. O kitaba ihtiyacı vardı.

"Şimdi!" diye ısrar etti June. "Adadan biri görmeden önce yapmalısın. Hâlâ çok uzaktayız. En iyisi bu. Biliyorum."

Mei Ling, Kai Li'ye baktı. Ne sakladığını görmesi için ceketini açtı.

"Çalıştın mı?" diye sordu Kai Li.

"Evet."

"Başaracaksın. Bize güven. Arkadaşın haklı, suya at," dedi. "En güvenli yol bu."

Kolunu tırabzanın üstünden uzattı, kalın el yazması kitap elinde sallanıyordu. Bu bilgileri yazmak kaç saat sürmüştü? Kocasına ne kadara mal olmuştu? Babası her zaman kitaplara çocuğu gibi bakmasını, her yazıyı, her bilgiyi birer hazine saymasını söylerdi. İçinden bir ses hayır yapma diye bağırıyordu ama atalarından özür dileyip elini açtı ve kitap dalgalara kavuşmak için düşmeye başladı. Mei Ling kitabın etrafa sular sıçratarak okyanusa kavuşmasını izledi. Tuzlu okyanus suyu usulca onu çekti, ta ki tamamen gözden kaybolana kadar...

"Ah, hayır!" diye bağırdı Siew.

"*Ah, hayır* değil," diye düzeltti June küçük kızı. "Bu iyi bir adım. Açıkgözlü olmanın ilk kuralı."

Mei Ling elini kalbine götürüp derin bir nefes aldı. Bir kitaba zarar vermek canını acıtmıştı fakat yapılması gerekeni yerine getirmişti. Bunu yapan tek kişi kendisi değildi. Turuncu Köprü'yü geçerlerken körfezin ağzını çevreleyen iki kara parçasında birçok kitabın suya atıldığını gördü. Bu gemide eşler kadar birçok kâğıt üzerinde evlat da vardı. June'un dediklerine bakılırsa kâğıt üzerinde bir bağ hak edenler hariç, diğerleri de göçü tamamlamak için bu çalışma kitaplarına ihtiyaç duyuyordu.

Gemi körfezin sağ tarafında kalan kara boyunca ilerlemeye devam etti. Kıyı şeridinde koyu yeşil renginde tuhaf çalılıklar vardı. Tam o sırada Mei Ling'in dikkatini bir şey çekti. Aşağıya bakınca bir adamın tırabzanların diğer tarafına geçtiğini gördü. O an eli ayağı birbirine dolandı. Adamın kurtarılmaya ihtiyacı vardı! Tam yardım için bağıracağı sırada adam ona bakıp başını iki yana salladı.

Mei Ling onun derin bir nefes alıp kendini denize bırakışını izledi. Adam suya düşüp gözden kaybolurken kalbi deli gibi atıyordu. Dikkatle adamın körfeze girdiği yere baktı.

"Adam düştü," dedi Bo tatlı, tiz bir sesle.

"Nerede?" diye sordu Kai Li.

Mei Ling işaret etti.

"İşte orada, Bo," dedi Kai Li, uzakta bir yeri göstererek.

Adam kıyıya doğru yüzüyordu.

"Neden?" diye sordu Mei Ling, sorusunu tam dile getirememişti.

"Kâğıtları yok," dedi Kai Li omuz silkerek.

Körfeze yapılmış birçok limandan geçtiler. San Francisco, kıyıdan yükselen dik yamaçlara inşa edilmiş binalarla çevriliydi. Sadece motorlu araçların kullandığı bir asfalt yol, kıyı şeridinden geçiyordu. Mei Ling ne bir bitki ne de bir hayvan görmüştü.

"San Francisco!" diye bağırdı June heyecanla. "Dünyanın en güzel şehri."

Mei Ling, June ile aynı fikirde değildi. Gemiden gördüğü kadarıyla Hong Kong ya da Honolulu, hatta güzel Nagasaki'ye kıyasla tam bir hayal kırıklığı gibi duruyordu. Öte yandan dört bir yanının yabancılarla çevrileceği yabancı bir diyar olsa da burası onun yeni eviydi. Mei Ling onu sevmenin yolunu bulacaktı.

Gemi hoş bir saat kulesinin yanındaki limana ağır ağır yanaştıktan sonra sarsılarak durdu.

"Oakland, yaşadığım yer," dedi June, körfezin karşısını göstererek. Sonra sol tarafı işaret etti. "Şurası da Berkeley. Kuleleri görüyor musun? Birbirine uyumlular."

Mei Ling şehri incelemeye başladı. Yeşilliklerin ortasında gökyüzüne doğru yükselen kuleleri görebilmişti. Üç kule dev bir üçgen oluşturuyordu.

"Benim şimdi gitmem gerek," dedi Kai Li coğrafya dersini bölerek.

"Ne?" Mei Ling sesindeki panik havasını önleyememişti.

"Vatandaşlar burada inmek zorunda. Sen soruşturma için Angel Island'a gideceksin." Körfezin ortasındaki bir yeri gösterirken yüzünde acı dolu bir ifade hâkimdi. Kai Li genç kıza eğilip fısıldayarak konuşmaya başladı. "Kitaptaki ayrıntıları hatırla. Sakın gerçeği söyleme, sadece kitaptaki hikâyeyi anlatmalısın."

Zihni yalan söylemesi ve Wong Lew She gibi davranması gerektiğini anlamıştı ama kalbi buna itiraz ediyordu. Dürüst olan bir insan asla yalan söylemezdi. Eşler de öyle. Ya yalan söylemeyi becerecek kadar akıllı davranamazsa ne olacaktı? O zaman utanç içinde Çin'e geri gönderilirdi. Bo'ya baktı. O da onunla geri mi gönderilirdi yoksa ona giriş izni verilir miydi? Eğer görevliler hikâyeye inanmazsa, Bo'nun Kai Li'nin oğlu olduğuna inanacaklarından da emin değildi. Mei Ling her an kucağında kendine ait olmayan bir çocukla ülkesine geri dönmek zorunda kalabilirdi.

Kai Li'nin ailesi onu yeniden köye kabul eder miydi? Peki, kendi ailesi? Bir başına ne yapar, nereye giderdi? Mei Ling düşünceleri zihninden uzaklaştırmak için başını iki yana salladı.

"Yeniden bir araya gelene kadar aklım hep sende olacak," dedi Kai Li. Bo'nun başını okşayıp Mei Ling'in omzunu sıvazladı. Bir şey söylemek ya da yapmak istermiş gibi bakıyordu ama sadece arkasına döndü ve yürümeye başladı. Mei Ling'in kalbi yeniden hızla atmaya başladı, kısa bir süre sonra kalabalığın arasında artık onu göremedi.

Yukarıdan iskele tahtasını incelemeye başladılar. Çoğunluğu erkek olan kalabalık tek sıra hâlinde ağır ağır ilerliyor, belgelerini görevlilere veriyordu. İkinci grup sağ tarafa doğru

ilerliyordu. Tamamen beyaz ırktan oluşuyordu. Mei Ling gemide bu kadar çok Avrupalı olduğunu fark etmemişti. Çinliler, Japonyalılar, Filipinliler ve Hawaii'liler bu kadar uzun kuyrukta beklerken beyazların olduğu taraf kısa sürede bitince, genç kızın içindeki öfkeli ejderha yeniden kendini göstermeye başlamıştı.

Bo heyecanla zıplayarak bir şeyi gösterdi. "Bak. Bak."

Kai Li'yi fark etmişti. Belgelerini takım elbiseli bir görevliye verirken elleri titriyordu. Görevli Kai Li'yi baştan aşağıya süzdü. Beyaz adam konuştu, Kai Li yanıt verdi. Görevli başını iki yana sallayarak belgeleri ona geri verdi. Ardından Kai Li ahşap iskele tahtasından yürüyerek kıyıya indi. Yürüme yolundan sonra suyun kenarında durup valizini yere bıraktı ve onlara el salladı. Yüzünde ufak, acı tatlı bir gülümseme vardı. Onlar da ona el salladılar. Kai Li iskele tahtasındaki sıra tamamen azalana kadar orada durup onları izledi. Bu manzara Mei Ling'in yüreğine dokunmuştu.

Sonunda gemi sarsılarak limandan uzaklaşmaya başladı. Kai Li yeniden el salladı. Mei Ling ve Bo da kıyıdan uzaklaşıp Kai Li gözden kaybolana kadar el sallamaya devam ettiler.

Dokuzuncu Bölüm

Angel Island
Mayıs 1923

Angel Island'daki iskele hoş bir ahşap yola açılıyordu. Etrafı serin esintiyi yakalayan palmiye ağaçlarıyla çevriliydi ve yol iki katlı beyaz bir binaya çıkıyordu. Bir adam iskelenin sonunda koca bir çanı çalmaya başladı, âdeta hoş geldiniz diyordu.

Mei Ling kendi grubuyla birlikte valizlerini almak için kamaralarına döndü. Siew'un sırtında taşıyabildiği küçük bir sırt çantası vardı. Küçük olmasına rağmen güçlü ve yetenekli bir kızdı. Valizlerini taşıma işini kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan kendi başlarına halledebildiler. Mei Ling bir eliyle Bo'nun elini, diğeriyle de valizinin sapını tutuyordu. Siew da iki eliyle June'un valizinin ucundaki kayıştan tutuyordu. Ortada duran June da her iki valize destek oluyordu.

Asyalı kadın ve erkeklerin indiği sıraya girdiler. Bu sefer Mei Ling farklı ırkları seçebilmişti. Başta Japonlar, Hintliler, Sihler ve Filipinliler. Mei Ling gemiden inerlerken içinden

dua ediyordu. *Bizi sağ salim bu kıyıya ulaştırdığın için teşekkür ederim.*

Etrafa bakındığında kadınların başlarını örttüğü, çoğunluğu Rus Yahudilerden oluşan sırayı gördü. Krem rengi bir takım elbise giyen beyaz bir adam, görevliye bir şeyler bağırıyordu ama Mei Ling hiçbirini anlamadı.

June ona doğru eğilerek, "Onu anlayamıyorum ama görevli İngilizce yanıt verdi," dedi.

June söylenilenleri tercüme etmeden önce aksi görevli onlara İngilizce bir şeyler bağırmaya başladı.

"Biz bu tarafta kalacağız," diye çevirdi June. "Erkekler o tarafa geçecek."

Mei Ling dünyanın bir ucundaki karaya adımını attı. Valizini düzgün tutmak için büyük bir çaba sarf edip Bo ile Siew'un yanında olduklarından emin olmaya çalışırken, kendini sakinleştirmek için derin bir nefes aldı. Birden ayağının altındaki yer sallanmaya başladı. Düz toprak yolda tökezleyince neredeyse valizini düşürüyordu. Mei Ling dengesini sağlamak için duraksadı.

"Gemiden dolayı başın dönüyor," dedi June. "Ama çok uzun sürmez. Belki saatler ya da günler."

Mei Ling yüzünde şaşkın bir ifadeyle June'a baktı.

"Sadece normal bir şekilde yürümeye bak," dedi June. "Yer düzgün ama sen öyle hissetmiyorsun. Haydi gel!"

Siew'un, amcası Suk Suk olduğunu söylediği adam kadınların sırasına geldi. Kendini hiç tanıtma gereği duymadan konuşmaya başladı. "Yeğenimi seyahatiniz boyunca ailenizden biri olarak saydığınız için teşekkür ederim. Haydi, gel, Siew!" Sonra adam erkeklerin sırasına geri döndü.

Siew, Mei Ling'in gözlerinin içine bakıyordu. O gözler ona, âdeta başka bir yol var mı diye yalvarıyordu. Mei Ling'in içi acımıştı. Bo ile ikisi onunla ilgilenmiş olsalar bile küçük kızın onlarla kalmasını istemeye hakkı yoktu.

Mei Ling bir yanıt veremeden Siew omuz silkip yüzüne bir gülücük kondurdu ve Bo'nun avucuna kâğıttan bir kurbağa bıraktı. Sonra Suk Suk'un peşinden koşmaya başladı, giderken onlara el sallıyordu.

Bo da küçük kızın peşinden koşturdu.

"Geri gel," diye bağırdı Mei Ling. Küçük çocuk koşmayı bıraktı. Başını hüzünle aşağıya eğmişti, Mei Ling'den yana dönmeyi reddediyordu. Mei Ling küçük çocuğun yanına gidip onu kendi sıralarına soktu. Bo da tıpkı Mei Ling'in hissettiği gibi büyük üzüntü içindeydi.

Ancak şu an duygusallığa yer yoktu. June sıranın önünü gösterdi. Valizlerini arkadaki bir barınağa bırakmak zorunda kaldılar. Kitabı okyanusa atmak gerçekten akıllıcaydı. Kadınlar deli gibi eşyalarını karıştırıyor, sadece taşıyabileceklerini yanlarına alıyorlardı.

"Valizlerimizi alacağımızı söylüyorlar ama buna gözümle gördüğüm zaman inanırım," dedi June gülerek. "Amerikalıların dediği gibi."

"Ne kadar süre burada kalacağız?" diye sordu Mei Ling.

Arkadaşı omuz silkti.

"Geçen sefer ne kadar süre burada kaldın?"

"O zaman Angel Island'a gelmedik. 1909 yılında San Francisco'ya, iskeledeki eve gittik. Orada bir hafta kaldım. Sonra Angel Island'ı yaptılar, bu yüzden daha uzun tutulabiliriz. Bazılarının bir yıl kaldığını duydum." June hoşnutsuz bir

ifadeyle cık cıkladı. Mei Ling'in tüm bedenini bir panik duygusu kapladı. Titremeye başlamıştı. *Bir yıl!*

Beyaz binaya yürürlerken Mei Ling eşyalarını dikkatli bir şekilde taşıyan kadınları inceliyordu. Sadece kıyafetlerini değil nevresim takımlarını da almışlardı. Bazılarının yanında çerçeveli fotoğraflarıyla yiyecekleri bile vardı. Mei Ling güneşin altında dururken seçeneklerini düşündü. Bo'nun yorgun ve susamış olduğunun farkındaydı ama eşyalarını bırakmak için sıra beklerken küçük çocuk hiç şikâyet etmedi.

Mei Ling valizini açıp içindekileri karıştırmaya başladı. Burayla ilgili hiçbir şey bilmezken nasıl karar vereceği, ne yapacağı konusunda şaşkına dönmüştü. Kenarına para kesesini diktiği kirli eteğini giymesi akıllıca olmuştu. Değiştirmeleri için yedek kıyafet, aile fotoğrafı ile Quan Yin'in biblosunu yanına aldı. Bo'ya baktı. Kendi nevresim takımını, toz zencefili ve fasulye sosunu taşıyabilirdi. Mei Ling valizini incelediğinde beze sarılı bitki saplarını gördü. Etrafına bakındı. Burası onları ekmek için uygun bir yer gibi görünmüyordu ama burada haftalar, hatta aylarca kalacaksa bitkileri yanına almak istiyordu. Onları çıkarıp yanına aldı. Sonra geri kalan tüm eşyalarını arkasında bıraktı.

Büyük beyaz binada kontrol edildikten sonra sağlık kontrolleri için bir yere gönderildiler. İlk odada kadınlar ağaç kökleri gibi yere çömeldi. Mei Ling'in eline bir kap verilmiş ve ona tuvaletini yapması söylenmişti. Bedenini saklayan eteği haricinde herhangi bir mahremiyet hakkı yoktu.

June bu aşamayı çabucak geçti ve "küçük kız kardeşinin" yanında kalmayı rica etmesine rağmen başka yere gönderildi. Mei Ling, kadının onun yanında kalma isteğini takdir etse de

bunu tek başına atlatmak zorundaydı. Bo hemen yanında duruyordu. Dört bir yanı yabancılarla çevriliyken ruhu utançtan cayır cayır yanıyordu. *Yapmak zorunda olduğum şeyi yapmalıyım*, diye hatırlattı kendine. Gözlerini kapattı ve rahatlamak için derin bir nefes aldı.

Sonunda bedeni ona uyum sağladı. Herkes bu kadar şanslı değildi. Yaşlı yüzü gözyaşlarıyla ıslanmış bir büyükannenin yanından geçip gitti. Öte yandan hemşireler kaba davranmıyorlardı, sadece bu küçük düşürücü durumu yaşayana kadar o odada kalması gerektiğinde ısrar ediyorlardı.

Bir sonraki odada bir adam, Mei Ling'in mahremiyetine saygı duymadan bedenini muayene etmeye başladı. Mei Ling, adam onun bedenine dokunup başını incelerken kendini âdeta bir hayvan gibi hissetti. Sonra adam yanındaki hemşire not düşsün diye bir şeyler söyledi.

Adam Mei Ling'in kafatasına dokunup İngilizce konuşmaya devam etti.

Ardından göz kapaklarını kaldırıp yüzünü inceledi ve yine bir şeyler söyledi. Son olarak da etrafında dolanıp bir parmağıyla omurgasını inceledi.

Bu inceleme hiç bitmeyecekmiş gibiydi. Mei Ling gözlerinin yandığını hissediyordu. Dilini öyle sert bir şekilde ısırdı ki kanın tadını alabilmişti. O ani acıyla gözyaşlarını durdurabildi.

Bo onun yanında duruyordu. Siew olmadığı için fazlasıyla sessiz ve sakindi. Küçük kızın diğer odada bu küçük düşürücü davranışlara maruz kaldığını düşününce Mei Ling'in içi acıdı. O da erkekler tarafından incelenirken bu şekilde savunmasız ve çıplak mıydı? Her ne kadar bunu öğrenmeyi çok istese de

Siew'u sorarak dikkatleri üzerine çekmek istemiyordu. En büyük arzusu mümkün olduğunca hızlı bir şekilde bu durumdan kurtulmaktı. Mei Ling kendisi için yapabileceği en uygun şeyi yaptı; dua etti. *Lütfen, Tanrım ona göz kulak ol.*

Mei Ling ile Bo incelemelerden geçip kadınlar yurduna gönderildiğinde neredeyse hava kararmıştı. Ahşap merdiveni çıkarken karnı gurulduyordu. Geminin kadınlar kamarasına yemek servisi yapan Pasha'yı düşündü. Gemi yeniden Shanghai'ya dönüyordu. Döngü devam ediyordu, bu göç kısıtlaması istedikleri gibi olursa Amerika'ya sadece birkaç Çinli gelebilecekti.

Geniş yatakhane çeşitli yaşlarda olan Çinli kadınlarla doluydu. Büyük demir direkler odanın her iki yanında yerden tavana doğru yükseliyordu. Üç katlı yataklar bu direklere sabitlenmişti. Birkaç tanesi bir kelebek kanadı gibi katlıydı ama çoğu aşağı indirilmiş ve özel eşyalarla doluydu.

Yatakların arasından dar bir yol geçiyordu ve direklerin arasına gerilmiş bir çamaşır ipi görüşü engelliyordu. Metal kaplı pencerelerden giren güneşin son ışınları korkusunu körüklemişti. Burası bir misafirhane değil âdeta bir hapishaneydi.

"Buraya, buraya." June'un tanıdık, hükmedici sesi Mei Ling'i rahatlatmıştı. Mei Ling, Bo'ya gülümseyip sesin geldiği yere doğru ilerledi.

"Yanımda yatak yok ama şu pencere kenarını senin için tuttum. Burası sana uygun," diye fısıldadı June. "Banyoya da yakın. Bebek için de iyi, değil mi?"

"Biliyor musun?"

"Elbette." June'un yüzü sevinçten parlıyordu, ardından kendini işaret etti. "İki çocuğum var. Belirtileri anlarım."

Mei Ling soğuk metal yataklara baktı. Çıplak yatağa doğru yürüdü, görünüşe bakılırsa bir döşeği bile hak etmiyorlardı. Mei Ling yatak örtülerini serdi, böylesi biraz daha iyiydi. Yatak pek belli olmuyordu ve örtülerden dolayı o kadar da soğuk değildi.

"Bo, sen burada uyuyacaksın," dedi Mei Ling, sağ taraftaki yatağı göstererek.

"Siew ile mi?"

Küçük kızın adını duyunca Mei Ling'in içi sızladı. Aynı özlemi küçük çocuğun sesinde de duymuştu. Neşeli bir şekilde yanıt vermeye çalıştı. "Hayır, benimle. Ben hemen senin yanında olacağım." Direğin sol tarafındaki yatağı gösterdi.

Bo'nun dudakları büzülmüş, titremeye başlamıştı. Gözyaşları yüzünden kara gözleri parıldıyordu.

Mei Ling başını iki yana salladı. Küçük çocuğun acısını paylaşıyor olsa da acılarını bu şekilde dışa vuramazlardı, özellikle de yabancılar varken...

Mei Ling yatağa oturdu ve eliyle yanındaki yere hafifçe vurdu. Bo bir elinde Siew'un ona verdiği kurbağa, diğer elinde ahşap tavşanıyla yatağa tırmandı. June da hiç davet beklemeden genç kızın diğer tarafına oturdu.

"Ben herkesle tanıştım," dedi June ve öğrendiklerini anlatmaya başladı. "Buradaki kadınların hepsi Çinli. Bu binada sadece kadınlar var. Çinli olmayanlar diğer odalarda kalıyorlar. Erkekler başka bir binada kalıyor ve onlar da Çinli ve Çinli olmayanlar diye ayrılmış. Şurada uyuyanı görüyor musun? Bir seneyi aşkındır burada kalıyormuş!"

Mei Ling karnından yumruk yemişti âdeta. Bir sene! Ayları bırak haftalarca burada kalacağını hayal bile edemiyordu. Koca bir sene... O zamana kadar kızı dünyaya gelecekti. Bu berbat yere göz attı. Duvarlar parlak beyaza boyanmıştı, yatak korkuluklarına çamaşırlar asılıydı ve eşyalar yatakların altına itilmişti. Makine yağı ve insan kokuları havayı dolduruyordu.

Aklı dağılan Mei Ling, June'un en son söylediği şeyi kaçırmıştı ama onun tiz ses tonuyla yeniden kulak kesildi.

"Uzak dur. O kadınlar kötü, tabii neden bahsettiğimi biliyorsan. Sadece para için buradalar."

Mei Ling, June'un ne demek istediğini bilmiyordu. "Kim?"

June odanın diğer köşesini işaret etti.

"Üstündeki o gösterişli kıyafetlerden onların iyi olmadıklarını söyleyebilirim," diye ısrar etti June.

Mei Ling'in aklının karıştığı yüzünden anlaşılıyor olmalıydı ki June ona yanaşıp kulağına fısıldayarak konuşmaya başladı. "Onlar fahişe."

Mei Ling o tarafa doğru baktı ama yatakların arasına asılan çarşaflar yüzünden kadınları göremedi. Sonra yeniden arkadaşından yana döndü. June koca koca açtığı gözleriyle başını aşağı yukarı sallıyordu.

Mei Ling ayağa kalkıp o tarafa dikkatle baktı. Fahişe dediği kızlar neredeyse çocuk yaştaydılar, taş çatlasın on dört yaşında olmalıydılar ve üstlerinde parlak kırmızı saten elbiseler vardı. Dudakları onları daha da küçük gösteren kırmızı bir rujla boyanmıştı.

Üç kız yatakta kıkırdıyordu. Bir tanesi doğruca Mei Ling'e baktı, yorgun gözleri âdeta meydan okuyordu. Bu durumdan utanan ve rahatsız olan Mei Ling, gözlerini başka tarafa çevirdi.

June onun elini çekiştirdi. "Biz onları rahat bırakalım, onlar da bizi rahat bıraksın, ne dersin?"

"Amerikalılar içeri girmelerine izin mi veriyor?" diye sordu Mei Ling.

"Evet. Belgeleriyle hikâyeleri birbirine uyuyorsa ve sağlıklılarsa onları içeri alıyorlar. Bunu gizli Çin Derneği* ayarlıyor. Para için... Birçoğu bu yolla geliyor, bu da Amerikalıların Çinlilere kötü gözle bakmasına neden oluyor."

Ardından konuyu değiştirdi. "Akşam yemeğini kaçırdın ama akrabalarım burada aşçı, o yüzden sana kraker getirebilirim. Bir tek onu buraya getirebiliyorum. Yanında ben olduğum için şanslısın. Angel Island'da iyi beslendiğinden emin olacağım."

Mei Ling bir kez daha adanın adını düşündü. Melek Adası... Sanki onlarla dalga geçiyorlardı. Belki de adanın adı yanlış çevrilmişti. Belki de İngilizcede *melek*, öfkeli bir hayalet, kaba bir ruh anlamına geliyordu.

"Bo?!" Siew'un tanıdık sesi havayı doldurdu.

Mei Ling'in kalbi hızla çarpmaya başladı. Bo yatağından fırladığı gibi o muhteşem sesin geldiği yöne koşturdu. Bir dakika sonra geri geldiğinde Siew ile el eleydi. Küçük kızın yüzünde kocaman bir gülümseme hâkimdi.

"Bak, anne. Siew!" dedi Bo.

Anne... Mei Ling neredeyse sevinçten çığlık atacaktı. Siew buradaydı ve Bo ona anne demişti! Siew'a el sallayıp öne eğilerek onu selamladı.

---

* *Tong*. 19. yüzyılda Amerika'ya gelen ilk Çinliler tarafından kurulmuş gizli bir örgüt. (Çev. N.)

"Orada kızlara yer yoktu, o yüzden yeniden burada sizinleyim," diye açıkladı Siew, utangaç ve şaşkın bir hâlde omuzlarını silkip dudaklarını büzerek.

Mei Ling oturduğu yatağı gösterirken Siew'un hoş karşılanmadığı düşüncesine kapılmamasını umuyordu. "Bo'nun yanında uyuyabilirsin." Aylarca burada kalıp karnı gittikçe büyüyecekken yukarıda yatma fikri hoşuna gitmiyordu ama Siew'un yeniden onlarla birlikte olmasına o kadar çok sevinmişti ki gerisi mühim değildi. Çocuklar alt katta yan yana yatabilirlerdi. O üst katta idare ederdi.

Ertesi sabah daha gün tam ağarmadan çalan çan sesiyle Mei Ling uykusundan uyandı. Yattığı yerden etrafına bakınıp neler olduğunu anlamaya çalıştı. Alt kattaki yatak boştu. Bo yoktu! Bedenini saran bir panik dalgasıyla Siew'un hâlâ orada olup olmadığına baktı. Siew yataktaydı ve çok şükür Bo da yanındaydı, küçük kıza iyice sokulmuş, öylece uyuyakalmıştı. Gece onun yanına geçmiş olmalıydı. Mei Ling'in içi rahatlamıştı.

"Önce erkekler yemek alır," diye açıkladı oda arkadaşlarından biri June'a yüksek sesle. "Sonra biz."

Mei Ling aşağıya inip çocukları uyandırdı. Kahvaltıdan önce kendilerine gelmek için buz gibi olan banyoya gittiler. Siew sifondan gelen yüksek sesi duyunca irkildi. Bunu ilk kez gördüğü anlaşılıyordu. Bu rahatlık ve musluktan akan su merakını cezbetti. Mei Ling o an bu küçük kız hakkında çok az şey bildiğini fark etti. Ya çok fakir ya da küçük bir köyde yaşıyor olmalıydı. Suk Suk'un görünüşüne bakılacak olursa fakir

olamazdı ama Amerika'da zengin bir amcasının olması onun Çin'deki ailesine göz kulak olacağı anlamına gelmiyordu. Mei Ling, California'da ne kadar zengin olursa olsun bu zenginliği ailesiyle paylaşacağına dair yemin etti.

Yemekhane masalarla doluydu. Haşlanmış pirinçle, pörsümüş sebzenin önünde uzun bir sıra vardı. Ne tofu ne sos ne de çay vardı. Mei Ling bu tatsız tuzsuz yemeği yemeye çalıştı fakat midesi almıyordu. Sabah bulantıları bu yemekle yatışacak gibi değildi. Neyse ki June onlar için fazladan bir muz alabilmişti. Bu sabah Siew için ilklerin sabahıydı. Siew çok dikkatliydi ama Bo'nun sarı meyveyi gördüğü zamanki heyecanı tarif edilmezdi. Mei Ling'in de hoşuna gitmişti. Az da olsa mide bulantısını bastırmıştı.

Yemekhaneden çıktıkları zaman Mei Ling'in dikkatini duvara işlenen yazılar çekti. Üstü boyanmıştı ama genç kadın bunun bir şiir olduğunu anlayabiliyordu.

Bunu kim yaptıysa şiiri duvara kazıması çok uzun zamanını almış olmalıydı. Kim bilir burada ne kadar kalmıştı. Kasvetli yemekhaneye baktı. Ardından elini karnına yerleştirdi. Bu bebek burada mı büyüyecekti? Kalbini saran bir hüzünle June'u takip etti.

"Bunu düşünüp durma. Üzüntü veren şiirleri görmezlikten gelmelisin. Amerika'da hayat mükemmel değil ama kendin ve çocukların için bu hayatı mükemmel kılabilirsin. Sana söz veriyorum," dedi June.

Mei Ling gülümsemesine rağmen June'un söylediği şeyi yapabilmesi çok zordu.

Kadınlarla birlikte sıralarla çevrilmiş küçük metal bir kafese girdiler. Bir sıraya oturmuş beyaz bir kadın, yeni gelenleri

selamlayıp kendisini peder yardımcısı Katherine Maurer olarak tanıttı.

June, Mei Ling'e eğilip, "Angel Island'ın meleği," diye fısıldadı. "Kendisi çok ünlüdür."

Mei Ling bu kadının gerçekten yardımsever bir ruh mu yoksa açgözlü bir şeytan mı olduğunu merak etti. Belki de her ikisiydi. Katherine Maurer, kilisede çalışan dindar bir kadın olarak, umut dolu göçmenlerin hayatlarını biraz daha dayanılır kılmayı amaçlıyordu. Çoğu günler ana karadan paketlerle mektuplar getiriyor, onlara İngilizce kelimeler öğretiyor ve yeni evlerinde hayatta kalabilmeleri için bazı temel yetenekleri gösteriyordu.

Makyajlı üç kız, papaz yardımcısı onların adını söyleyene kadar bir köşede kendi aralarında fısıldaşıp duruyorlardı. Sonra dikkatli bir şekilde onu dinlemeye koyuldular. Görevli kadın ana karadan gelen postaları dağıtıyordu. Onca kalabalığın arasında Mei Ling kendi adını duyunca neşeden uçacak gibi oldu.

"Burada!" dedi June, Mei Ling'i göstererek.

Kadın Mei Ling'e İngilizce bir şeyler söyledi. Mei Ling anlamadığını gösteren bir ifadeyle bakınca kadın hafifçe başını salladı ve ona küçük bir paket verdi. Mei Ling sırasına geçip paketi açarken Bo ile Siew da heyecanla ona bakıyorlardı. Çay!

Mei Ling memnun ama şaşkın bir ifadeyle bir yanıt almak için June'a baktı.

"Kocandan," dedi June. "Bak, seni unutmamış."

İçinden çıkan notu okurken Mei Ling'in dudaklarına neşe dolu bir gülümseme yerleşti.

Karıcığım,

Bu çayın bir nebze de olsa sana huzur getirmesini umuyorum. Yeni yuvana geleceğini söyleyeceğin günü bekliyorum.

Kocan

Kısa ama anlamlı bir nottu. Mei Ling, Kai Li'nin sağlam duruşuna ve zarafetine hayran olmuştu. Kim bilir belki bu tuhaf adamı sevebilirdi.

Beyaz kadın paketleri dağıtmayı bitirdiğinde, kırmızı rujlu kızlardan birinin gözlerindeki hayal kırıklığı rahatlıkla okunuyordu. İçlerinden biri hiçbir şey almamıştı. O ve yanındaki arkadaşları kafesten koşarcasına ayrıldılar. Kırmızı rujlu kız, Mei Ling'in yanından âdeta bir fırtına gibi geçerken ona öfkeyle baktı.

Beyaz kadın diğerlerine İngilizce konuşmasını söyledi.

"Şimdi size İngilizce öğretiyor," dedi June onu dürterek. "Size 'Merhaba, sizinle tanıştığıma memnun oldum' dedi." Bir yandan söylenilenleri ona çeviriyordu. "Sizin de tekrarlamanızı istiyor."

"....," dedi Katherine Maurer.

Grup onun dediğini tekrarladı.

"....," dedi öğretmen.

Grup bir kez daha onun dediğini tekrarladı. Bu sefer Bo ile Siew da onlara katılmıştı.

"....," dedi Maurer yeniden.

Mei Ling de grupla beraber kelimeyi sesle bir şekilde tekrar etti. "Merhaba."

Bo, Siew ve June onu alkışladılar.

"Artık bir İngilizce kelime biliyorsun!" diye bağırdı June sevinçle.

Ders devam etmiş, hemen Mei Ling'in diline ve zihnine kazınan cümlelere geçilmişti. Ancak Bo ile Siew bunları daha çabuk öğreniyor gibi görünüyordu. Mei Ling de odaklandı ve elinden geldiğince bu tuhaf kelimeleri söylemeye çalıştı.

Ders bittiğinde June, Katherine Maurer'e görüşmelerinin ne zaman gerçekleşeceğini sordu ancak iyi niyetli beyaz kadın, bu konuyla ilgili bir bilgisi olmadığını söyledi. Mei Ling o günü beklemek zorundaydı. Günler, haftalar, hatta belki de aylar sürüp sürmeyeceğini bilmeden bu hapishanede beklemek zorundaydı...

Onuncu Bölüm

Angel Island
Haziran 1923

Günler genelde sıkıntı ve kalbini saran hüzünle geçip gidiyordu. İştahsız yenen yemek, her gün maruz kaldığı sıkıcı şive, Mei Ling'e zamanın geçtiği hissini verse de mide bulantılarını pek yatıştırmıyordu. June yemesi için iştah açıcı bir şeyler de getiriyordu fakat onu güçlendirmeye yetmiyordu. Karnı belirginleştikçe Mei Ling'in yüzü çöküyordu.

Mei Ling, görevlilerle görüşmeden önce kitaptan edindiği bilgilerin de zihninden silinip gitmesinden korkuyordu. Düzenli olarak detayları aklından geçiriyor, doğum tarihlerini, soyağacını ve köyüyle sözde evinin nerede olduğunu mırıldanıp duruyordu. Siew onu gemide dikkatli bir şekilde dinlediğinden herhangi bir yanlış duyduğunda onu uyarıyordu.

Bir sabah ailesine yazdığı mektuba devam ederken, kırmızı rujlu kız Mei Ling'in yanına geldi.

"Okuyabiliyor musun?" diye sordu kız kusursuz Çincesiyle.

Mei Ling yakınlarında bir görevli olmadığından emin olduktan sonra başını olumlu anlamda salladı. Ürkek bir ifadeyle bakan kız, bir kâğıt uzattı.

"Burada ne yazıyor?" diye diretti. Çoğu kadın gibi buradaki yazılar onun için de pek bir şey ifade etmiyordu.

Mei Ling kırışmış kâğıdı alıp yüksek sesle okumaya başladı:

Amerika'da başın belaya girecek!

Fahn Quai'ye dikkat et: Donaldina Cameron, yani Beyaz Şeytan. Chinatown'da, tepedeki tuğladan yapılma görev evinde kalıyor. Fahn Quai, Çinli kızları bodrumda kilitli tutuyor. Yabancı şeytan kadın, güzel Çinli kızların organlarını yiyor çünkü bunun kendisini güçlendireceğine inanıyor. Tepedeki eve sakın gitme! Fahn Quai, Tien Wu'yu da büyüsü altına aldı. Hiçbirine güvenme.

Mei Ling yüzünü buruşturup kıza baktı. İçindeki ejderha öfkeyle soluyordu.

"Bunu nereden aldın?" diye sordu kıza.

Kırmızı rujlu kız omuz silkti.

Mei Ling yeniden mektuba baktı ve kelimeleri incelemeye başladı. Uyarıları göz önünde bulundurabilmek için her bir harfi zihnine kazımaya çalışıyordu.

Kız mektubu geri almak için elini uzattı. Yüzünde sert bir ifadeyle kâğıdı alıp yürümeye başladı. Yarı yolda arkasına dönüp minnetini göstermek için hafifçe öne eğilerek selam verdi. Mei Ling'in içindeki ejderha, arkadaşlarının yanına giden kızı koruma isteğiyle gürlüyordu.

Biri, onurlu bir hayata gidecek yolu bulması için ona yardım etmeliydi. Belki de Anne Maurer'in bu zavallı kız için bir fikri olurdu.

Düşüncelerini bölen Bo, "Çişim?" dedi.

Mei Ling küçük çocuğun elini avucunun arasına alıp berbat banyonun yolunu tuttu. Bu yerde ne kendine ne de Bo ve Siew'a doğru düzgün bakabiliyordu. Şu kırmızı rujlu, küçücük kızları nasıl koruyacaktı ki?

Mei Ling fırsat buldukça papaz yardımcısı Maurer'in derslerine gidiyordu. Bir sabah bir peçete, bir iğne ve renkli işleme ipleri verilince çok mutlu oldu. Bazı kadınların aksine Mei Ling dikiş işlerinde iyiydi. Bir hayali ilmek ilmek hayata geçirmek, bu kasvetli tutsaklıktan uzaklaşmasına yardımcı oluyordu. İngilizcesi için iltifat almasa da kadınların çoğu, papaz yardımcısı da dâhil, nakış işlerinin ne kadar güzel olduğunu her seferinde söylüyordu.

Adada geçen altı günün sonunda beyaz bir kadın, yatakhanede kalan kadınlara adayı gezdirmeyi teklif etti. Kendisi doktorlarla birlikte hastaları muayene eden orta yaşlı bir hemşireydi. Mei Ling zayıf düşen bedeni yüzünden tereddüt etse de çocukların biraz temiz hava alıp yürüyüş yapmaları fikrine karşı koyamadı.

Yatakhanedeki çoğu kadın, hem ruhsal hem de bedensel olarak kendilerini yorgun hissedip havasız odada kalmak istediklerinden, çok küçük bir grup yürüyüşe katıldı. Mei Ling binadan dışarı adımını attığı anda kendini canlı hissettiği için

memnundu. Manzara nefes kesiciydi. Dalgalar güneş ışınlarıyla parıldıyordu. Küçük grup, karşı taraftaki Tiburon şehrini görene kadar kuzeye doğru yürüdü. Körfezde büyüyen yeşil ve kahverengi bir mücevher gibiydi.

Adanın etrafını turlamaları yasak olduğundan geri dönüp hasta kadınların dinlendiği hastanenin yolundan geçerek güneye doğru ilerlediler.

Çalılıkların arasındaki bir patika yoldan yürürlerken Siew ile Bo, Mei Ling'in önünde el ele tutuşuyordu. Siew, Bo'nun kulağına burada yaşayan sihirli hayvanlarla ilgili bir hikâye anlatıyor, boş eliyle anlattıklarını vurguluyordu. Birden yürüdükleri çalılıklı yol bitti ve parıldayan körfezin karşısındaki arazi muhteşem bir manzaraya açıldı. Durup karşılarına çıkan bu manzarayı izlemeye koyuldular.

June işaret ederek, "Bak, çan kulesi Campanile," dedi. "Berkeley Üniversitesi'ndeki kule. Tıpkı gemiden gördüğümüz gibi."

Mei Ling, June'un işaret ettiği yere baktı. En tepede üçgen çatısıyla uzun yapıyı görünce başını olumlu anlamda salladı.

"Bir gün hep birlikte oraya gideceğiz," dedi June. Sonra dinlediklerinden emin olmak için Bo ile Siew'a baktı. "Çocuklarım Dorothy ve Timothy de gelecek. Sizlere yeni arkadaş olurlar!"

June bunu fark etmemişti ama Mei Ling, Siew'un yüzünde beliren anlık korku ve acı ifadesini görebilmişti. Mei Ling gibi küçük kız da bunun geçici bir vaat olduğunu biliyordu.

"Belki Suk Suk seni ziyaret etmemize izin verir," dedi Mei Ling, yüzü hüzünle gölgelenen çocuğa umut vermek isteyerek.

"Gerçekten mi?" diye sordu Siew.

"Soracağım. Kibar bir adama benziyor."

Boş bir ifadeyle bakan Siew, omzunu silkti. Mei Ling bu manzara karşısında şefkatle dolmuştu. Ailesini, yuvasını ve ülkesini kaybetmek on sekiz yaşındaki Mei Ling için bile çok zordu. Altı yaşındaki bir çocuk için bu dayanılmaz olmalıydı. Büyükannesinin onu yatıştırdığı gibi Mei Ling de Siew'un korkularını gidermek için doğru sözleri dile getirmek istiyordu fakat aklına bir şey gelmiyordu.

Bunun yerine hiçbir şey demeyip babasının yaptığı gibi küçük kızın sırtını okşadı. Bu basit dokunuşun ne anlama geldiğini ise o zaman anladı. Durumu değiştirmeye gücün yetmediğinde, karşındakini rahatlatmak için duyduğun tutkuyu anlatıyordu...

Yatakhanelere döndüklerinde kırmızı rujlu kız, yatağının önünde bir ileri bir geri yürürken Mince bir şeyler bağırıyordu. Mei Ling'in anlamadığı bir dildi. June söylenenleri dinliyor gibiydi.

Dördü birkaç yatak ötedeki küçük alanlarından, karşılarındaki dramayı izliyordu.

June eğilip Mei Ling'in kulağına fısıldayarak, "Genç kızın hamile olduğunu öğrenmişler ama kız evli değilmiş," dedi. Ardından da hoşnutsuz bir ifadeyle cık cık diye ses çıkardı. "Bir sonraki gemiyle geri dönmek zorunda. Dediğim gibi o iyi biri değil."

June'un sözlerini duyan genç kız bir hışımla onlara doğru yürüdü. Gözleri öfke saçıyordu. Saçları Mei Ling'in yanağına

değen June'a iyice yanaşarak Çince bağırmaya başladı. "Beni tanımıyorsun, seni aptal *inek*!"

Öfkeli ve güçlü bir iblis bu ufacık kızı âdeta esir almıştı. June'a onu öldürecekmiş gibi bakıyordu.

Mei Ling'in kalbi deli gibi çarpıyordu. Bo ile Siew'u kızın öfkesinden korumaya çalışarak kollarını onlara siper etti. Herhangi bir şey yapmaya fırsat bulamadan genç kız onların yanından uzaklaştı. Yatağına gidip öfkeyle oturdu. Bir süre sonra öfkesi dindiğinde ise geriye kalan ürkek bir çocuk olmuştu.

Arkadaşları onu teselli etmek istercesine omuzlarını sıvazlıyordu. Bu durum, yatakhanedeki diğer kadınların umurunda değildi. Belki de yaklaşırlarsa kızın kötü kaderinin onlara bulaşmasından korkuyorlardı. Kısa bir süre sonra bir görevli kapıya gelip seslendi. "Jui Lan." Genç kız ayağa kalktı. Kollarının arasında eşyalarının bulunduğu küçük bir bohça vardı. Arkadaşları öne eğilerek ona selam verdikten sonra genç kızın gidişini izlediler. Kız eşikte durup etrafa bakındı. O sırada Mei Ling'in onu izlediğini gördü. Jui Lan'ın sert, hüzünlü bakışları Mei Ling'in zihnine kazındı. Bu küçücük kız, evinde, ailesinin yanında olması gerekirken karnında bir bebekle kaderine terk edilmek için ne günah işlemiş olabilirdi?

Yatakhanedeki herkesin sabaha kadar gözüne uyku girmemişti. İçlerinden birinin geri gönderilmesinin kâbusunu hâlâ yaşayarak kahvaltıya gittiler. Hepsi Jui Lan'ın kaderini yaşama ihtimalinden korkuyordu, hatta oturum iznini garanti olarak düşünen June da buna dâhildi.

June akrabalarından aldığı dört adet haşlanmış yumurtayla masaya geri döndü. Ama bu hoş davranış bile Mei Ling'in ruhunu saran huzursuzluğu yatıştırmaya yetmemişti.

"Jui Lan'ı gemiye bindiriyorlar," diye bildirdi June, havadisleri getiren kişi olarak genelde sesine hâkim olan o keyif tınısı bu kez yoktu.

Kalbinde ani bir acı hisseden Mei Ling, June'a baktı. Elleri titremeye başlamıştı.

"Şey... O... Ah, bu çok kötü, Mei Ling." June başını iki yana salladı. "Ona ne olacağını kimse bilmiyor."

Birden herkesin ayaklanıp pencerelere koştuğunu fark ettiler. Mei Ling cesaret almak istercesine June'un elini tuttu. Göreceklerinden korkarak birlikte pencerelere yaklaştılar. Kalabalığın arasından ileriyi zar zor görseler de limana yanaşan gemiye ağır adımlarla ilerleyen Jui Lan'ı seçebilmişlerdi.

Genç kız, görevliler tarafından ittirilerek gemiye bindiriliyordu. Bu manzara Mei Ling'in yüreğine ağır gelmişti. Ne olursa olsun o daha küçücük bir kızdı. Çok geçmeden gemi hareket etti. Güvertede duran Jui Lan bir süre hiç kıpırdamadan bekledi. Giderek uzaklaşıyor olsa da Mei Ling, kızın gözlerini üzerinde hissedebiliyordu.

Geminin hareket etmesinin ardından liman yeniden sakinliğine kavuşmuş, izleyiciler de ilgilerini kaybedip birer ikişer masalarına dönmeye başlamışlardı. Ancak tam o sırada bir şey oldu. Jui Lan bakışlarını bir kez bile yere indirmeden tırabzanlara tırmandı, gökyüzüne baktı ve sonra da annesinin kucağına atlayan küçük bir çocuk gibi kendini okyanusun buz gibi sularına bıraktı.

Mei Ling istemsizce çığlık atıp elini ağzına götürdü. Herkes yeniden pencerelere koşmuştu. Kimse, hiç kimse bir şey yapamıyor, sular Jui Lan'ı ve karnındaki masum bebeği yutarken herkes bu faciaya seyirci kalıyordu. Gözyaşları Mei Ling'in yanaklarından süzülmeye başladı. Jui Lan'ın suya batıp çıkan başının görüntüsü zihninden silinmiyordu. Sular onu içine alırken neler hissetmişti? O sert, hüzünlü gözlerinde panik var mıydı? Dudakları kırmızıya boyalı mıydı hâlâ? Kaderine boyun eğmiş miydi? Yoksa öfkeli miydi? Mei Ling'in kalbi Jui Lan için acı çekiyordu. Genç kadının ruhu muhtemelen öfke içindeydi.

Bir yudum çay bile içemeyecek kadar üzgün olan Mei Ling, yumurtasını yüce ruhlara sunmak için tuniğinin içine sakladı. *Quan Yin, Jui Lan'ın ruhunu serbest bırak ki huzur içinde uyusun*, diye dua etti. Sonra genç kız hayatını kaybetmeden önce ona dua etmeyi hiç düşünmediğini fark ederek pişmanlık duydu.

Mei Ling yatakhaneye gitmek için masadan kalktı. O an gözleri kararda ve başı döndü, ardından kara bir gölge tüm bedenini sardı. Masaya tutunup yeniden oturmaya çalıştıysa da faydası yoktu. Bilincini kaybetmeden en son gördüğü şey Siew'un korkmuş yüzüydü.

Mei Ling kendine geldiğinde ne olduğunu anlamaya çalıştı, şaşkındı. Sanki birileri tarafından taşınıyor gibi hissediyordu. Başı birine yaslı hâldeydi. İki adam onu kol ve bacaklarından tutarak taşıyordu. Bir anda doğrulmaya çalıştı ama bir tanesi ona, "Öylece kal," diye bağırdı.

Toprak bir yoldan ilerleyerek bilmediği bir binaya gidiyorlardı. Kıyıya vuran dalgaların sesi ona hâlâ adada olduğunu söylüyordu. Bir elini usulca göğsüne götürdü. Yumurta hâlâ orada duruyordu. Ardından eteğine uzanmaya çalıştı fakat altınları yetişemeyeceği kadar aşağıdaydı.

Binaya girdiği zaman telaşlı sesler bezgin yanıtlarla sakinleştirilmeye çalışılmıştı. Mei Ling beyaz yatak örtüleriyle kaplı yumuşak ve temiz bir yatağa yatırıldı. Onu taşıyan adamlar tek bir kelime bile etmeden onu yalnız bıraktı.

Başını çevirip etrafına bakmaya çalışınca sol kulağının arkasının acıdığını fark etti. Başının o noktasında koca bir şişlik vardı. Beyaz hemşire kıyafetleri giymiş olan Amerikalı bir kadın, Mei Ling'in yanına geldi. Bu renk onun kültüründe ölümün rengiydi.

Kadın İngilizce bir şeyler söyledi.

Mei Ling ona öylece baktı.

Kadın yeniden bir şeyler tekrarladı.

Mei Ling ona soru sorulduğunun farkındaydı ama ne olduğunu anlayamıyordu.

"Çocuklarım iyi mi?" diye yalvardı Mei Ling. "Bo ile Siew?"

Hemşire ona omuz silkerek yanıt verdi. Ardından omzunu okşayıp yanından ayrıldı. Mei Ling oturup nerede olduğunu görebilmek için pencereden dışarı bakmayı istiyordu ama yeniden bayılmaktan korkuyordu. Başını çevirmeden etrafa bakmaya çalıştı. Burası başka bir yatakhaneydi ama birkaç tane yatak vardı ve ranza değildi. Mei Ling'in yanındaki köşede kimse yatmıyor olsa da diğer yataklar dinlenen kadınlarla doluydu. Mei Ling adadaki hastanede olduğunu fark etti.

Hemşire üstünde bir bardak su ve lapa kâsesi olan küçük, metal bir masayla geri döndü. Beyaz bir adam olan doktor, onun yanına geldi ve hiçbir şey demeden ya da izin almadan onu muayene etmeye başladı. Mei Ling doktorun elini itip ona bağırmamak için kendini zor tutuyordu. İrkilmemeye çalışarak derin bir nefes aldı. Bu adaya geldiği ilk zamanki gibi doktor onu muayene ediyor, yazması için hemşeriye bir şeyler söylüyor, ardından bedeninin farklı noktalarını inceliyordu. Baştan ayağa onu kontrol ediyordu. Çinli doktorların aksine diline ya da nabzına bakmamıştı. Doktor karnının olduğu bölgeye bastırdığında, genç kadının kalbi deli gibi atmaya başladı. Doktorun yüzünü incelese de ifadesini okuyamamıştı. Sonra adam daha da ileri giderek onun göğüslerine dokundu.

Kısa bir süre sonra da doktor ve hemşire onu yalnız bıraktılar. Mei Ling kendini sakinleştirmek için derin derin nefes alıp verdi. Hâlâ iştahı yoktu ama suyu içip lapadan birkaç lokma ağzına atmak için kendini zorladı. Yalnız kalmıştı, yapacak bir şeyi de yoktu. Bu sessiz sakin yerde elinden geldiğince dinlenmeye çalıştı. Pencereden görünen manzara çok hoştu ama çocukları ve belirsiz durumuyla ilgili duyduğu endişeyi silip atamıyordu.

"Evli misin?" diye sordu başka bir hasta iki yatak öteden.

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı.

"O zaman bir sorun çıkmaz," dedi kadın. "Doktor hamile olduğunu düşünüyor. Senin düzgün bir kadın olup olmadığını anlamak için kayıtlarını incelemeye gitti, o yüzden seni diğer kız gibi geri göndermezler."

Kadının yatıştırıcı sözlerine rağmen Mei Ling korkuyordu. Saatlerdir öylece şüphe içinde beklemeye terk edilmişti.

Doktor, güneş batmaya başladığı zaman yanına geldi ve bir şeyler demeye başladı. Mei Ling bir tek "sen" kelimesini anlamıştı.

Boş gözlerle doktora baktı ve öğrendiği birkaç İngilizce kelimeyi söyledi. "Üzgünüm. Pek İngilizce yok."

Doktorun yüzünde beliren öfke, Mei Ling'i korkutmuştu. Adam bir hışımla arkasına dönüp oradan uzaklaştı. Bir kez daha şüphe ve belirsizlik içinde kalakalmıştı.

Doktor birkaç dakika sonra Çinli biriyle geri döndü.

Adam öne eğilerek selam verdi ve Çince konuşmaya başladı. "Ben tercümanım. Doktor bana ihtiyacı olduğunu söyledi. Sze Up, Sam Yup, Min yoksa Kantoncayı mı tercih edersiniz?"

"Hepsini konuşabiliyor musunuz?" diye yanıt verdi Mei Ling Kantonca, endişesine rağmen büyülenmişti.

Adam başıyla onu onaylayarak, "Bir de İngilizce," diye ekledi.

"Kantonca lütfen," dedi Mei Ling.

Endişeli görünen doktor İngilizce bir şeyler söylemeye başladı.

Tercümanın yüzünde utanç ve öfke belirmişti. "Doktor sizin hamile olduğunuzdan şüpheleniyor. Ama belgelerinizde bir oğlunuz olduğundan bahsediliyor. Belki de gerçekte iddia ettiğiniz kişi değilsinizdir?"

Mei Ling'in gözleri iri iri açıldı. Kalbi deli gibi çarpıyordu. Jui Lan gibi o da aşağılanarak geri gönderilecekti. Bu yabancıya evli ve iyi bir kadın olduğunu söylemek istiyordu ama zihni âdeta donmuştu, doğru kelimeleri seçemiyordu. *Bo!* Onu bir daha görebilecek miydi? Peki, Kai Li'yi?

Doktor yine tercümana bir şeyler geveledi ardından da Mei Ling'e anlam veremediği bir ifadeyle baktı. Başını aşağıya indirmiş, kaşlarını yukarı kaldırmıştı.

"Kimsenin bilmesine *gerek* yok," dedi tercüman. "Anladınız mı?"

Mei Ling'in içi umutla doldu fakat doktorun ne demek istediğini anlamamıştı. Tercüman, Mei Ling'in anlayıp anlamadığını mı sormuştu yoksa o soru da Amerikalı doktora mı aitti?

"Anlamadım," dedi Mei Ling usulca.

Tercüman onun durumunu doktora anlattı. Doktor gözlerinde tiksintiyle ona bakıyordu. Elini yukarı kaldırdı. Mei Ling adamın ona vuracağını sanarak korkuyla geri çekildi ama ona vurmak yerine tombul başparmağını diğer iki parmağına sürttü. Sonra arkasına dönüp uzaklaştı. Doktor ondan bir şey istiyordu ama Mei Ling bunun ne olduğunu anlamıyordu. Aklı karışmıştı ve korkuyordu.

"Rüşvet," diye açıkladı tercüman. "Sırrını saklamak için ödeme istiyor."

O zaman durumu anlamıştı. Tabii ya! Doktorun da diğer hükümet çalışanlarından farkı yoktu.

Mei Ling hem rahatlamış hem de telaşlanmıştı. Buradan hemen gönderilmeyecekti ama hiç Amerikan parası yoktu.

"Ne kadar?" diye sordu Mei Ling.

"On dolar öneririm," diye yanıt verdi tercüman.

Mei Ling bu yüksek meblağ karşısında derin bir iç çekti. "Bunu nereden bulabilirim?" diye sordu.

"Vaatte bulunabilir ya da para yerine geçecek bir şey teklif edebilirsiniz," diye yanıt verdi adam.

Mei Ling vaadin ne anlama geldiğini, para yerine neyin geçebileceğini bilemez hâlde ona şaşkın şaşkın baktı. Aklı karışmıştı. Sonra aniden gelen mide bulantısıyla durumu anladı. Adam onunla ilişkiye girmek istiyordu!

"Parayı kocamdan istemek için zamanım var mı?" diye sordu ama Kai Li'nin on dolarının olup olmadığını bilmiyordu.

Doktor omzunu silkip başını iki yana salladı. "Doktorun ruh hâline bağlı. Belki o paraya bu gece ihtiyacı vardır, yarın çok geç olabilir."

Mei Ling onu başıyla onayladı. Sakin ifadesi bedeninde hissettiği duygularla çelişiyordu.

"Eğer pazarlık yapmak istiyorsan mutfakta çalışan Sun'ı bul. O böyle şeyleri ayarlıyor. Evet, ödeme fazla ama diğer seçenekleri düşününce o kadar da yüksek olmayabilir."

Daha önce de Mei Ling'in zihni karışmıştı ama bu sefer sanki pustan hiçbir şeyi net düşünemiyordu. Yan yataktaki bir kadının ona baktığını hissetti. Bakışlarını kadından kaçırarak diğer tarafa döndü. Kimseyle yüzleşmek istemeyerek duvara bakıyordu. Ne yapması gerektiğini bilmese de büyükannesinin zar zor kazandığı servetini verme düşüncesiyle midesi bulanıyordu. Mei Ling'in altınların ne kadar tutacağı hakkında bir fikri yoktu, fakat doktorun susması için yeterli olmasını umuyordu.

Ağır hareketlerle eteğinin kenarına uzandı. Keseye dokunduğunda parmağını dikişin arasındaki boşluktan sokmaya çalıştı ama dikiş çok sıkıydı. Tırnağını kullanarak dikişle oynamaya başladı. Bu zorlamadan dolayı parmağı acımıştı, bu yüzden başka bir dikişi denedi. Bu sefer dikiş ikiye ayrılmıştı. Sonra hemen yanındaki dikişi sökmeye çalıştı, küçük

aralıktan bir altın para alana kadar kumaşı sökmeye devam etti.

Elindeki yuvarlak altın parayı ilk kez inceliyordu. Tırtıklı kenarı yaşlı bir kadının başını çevreliyordu. Birleşik Krallık'ın önceki kraliçesi Victoria'ydı. Yan tarafına dönüktü ve yüzü bir taç ve duvakla örtülüydü. Mei Ling parayı çevirdi. Arka tarafındaki resmi görünce kalbi hızla atmaya başladı. At üstünde bir adam bir ejderhayı öldürmeye hazırlanıyordu. Tarih haricinde paranın üstünde bir sayı yoktu, bu yüzden ne kadara denk geldiğini bilmiyordu. Bu paranın yetmesi için içinden dua etti.

Doktor tek başına geri döndüğünde Mei Ling altın parayı onun terli avucuna bastırdı. Doktorun dudaklarına bir gülümseme yerleşmişti. Gözlerindeki heyecanlı parıltı, Mei Ling'in ödemeyi fazlasıyla yaptığını söylüyor gibiydi.

Dakikalar içinde bir adam onu yatakhaneye götürdü. Görevli Kantonca bilmiyordu, o da çok az İngilizce konuşabiliyordu. Bu yüzden içini yakan soruların yanıtını ondan almasının bir yolu yoktu. Doktorun bu pazarlığa sadık kalıp kalmayacağını zaman gösterecekti.

On Birinci Bölüm

Angel Island
Haziran 1923

O gece gözüne uyku girmedi. Jui Lan'ın tuzlu suda bir görünüp bir kaybolan başı, ne zaman gözlerini kapasa Mei Ling'in zihninde canlanıyordu. Genç kızın bu dünya üzerindeki son anlarında hissettiklerini düşününce kalbi şefkatle doluyordu. Mei Ling yatağında doğruldu ve tellerle kaplı pencereye baktı. Üst köşeden ay ışığı içeri vuruyordu. Büyükannesi, annesi, kardeşleri, babası... Onları çok özlemişti.

Bana güç ve bilgelik ver, diye dua etti.

Bo ile Siew'a baktı. Demir yatakta yüzleri birbirine dönük şekilde uyuyorlardı. Yarın onu geri gönderecekler miydi? Bu çocukları yalnız mı bırakacaktı? Sınır dışı edilme işi hemen yapılıyordu, tabii karar geri çekilmezse. Ve bir kadının ahlaksızlığı için verilen karar geri alınmıyordu.

Mei Ling bunu düşünmemeye çalışıyordu ama bu adadan ayrılacaktı... Ve Siew'u, hatta belki de Bo'yu ardında bırakmak zorunda kalacaktı.

Doktor onu ele vermese bile görüşmesi olacaktı. O görüşmeyi geçmesi demek Bo ile birlikte ana karaya geçmesi demekti. Siew gümrükten çoktan geçmemişse küçük kızı arkalarında bırakacaklardı. Mei Ling eğer gümrüğü geçemezse neler olabileceğini düşündü. Bo da belki onunla gönderilirdi ya da Kai Li'ye verilirdi... Belki de tamamen yalnızlığa mahkûm olurdu.

Bir anne gemiyle dönmek zorunda kalırsa, çocuklara ne olacağını öğrenmek için papaz yardımcısı ile konuşmaya karar verdi. Bo... ve Siew için plan yapmak zorundaydı.

Sabah olunca yorgunluğuna rağmen çocuklar için sakin ve neşeli olmaya çalıştı. Bir görevli pirinç lapalarını yedikleri uzun masaya geldi.

"Doktor hamile bayana fazladan yiyecek gönderdi!" dedi görevli, abartılı bir tavırla bir sepeti Mei Ling'in önüne koyarak. Mei Ling sepetin içine baktığında altı haşlanmış yumurta, üç muz ve bir portakalın olduğunu gördü!

Çocuklarla June sevinçten alkışlıyorlardı. Mei Ling'in bu cömertlik karşısında kalbi hızla atmaya başladı. Belki de büyükannesinin parası boşa gitmemişti. Doktor pazarlığa sadık kalacak, belki de daha fazlasını yapacaktı. Genç kadın geri gönderilmiyordu, hatta fazladan yemek yiyebilecekti. Bu güzel yiyeceklerle bedeni güçlenebilecekti.

Papaz yardımcısı Maurer ile olan derslerinin ortasında bir görevli geldi ve June'un adını söyledi. Mei Ling'in kalbi heyecandan atmaya başladı. Herkes adını duyunca endişeleniyordu. Tabii risk her zaman vardı, oturum iznini alması için yeterli nedenleri olan June için bile... Dışarıdan sakin görünse de Mei Ling, June'un gözlerindeki korkuyu görebiliyordu.

June için yapabileceği bir şey olmamasına rağmen Mei Ling dersine odaklanamadı. Görüşme ona her ihtimale karşı çocuklar için hazırlık yapması gerektiğini hatırlatıyordu.

Ders bittiğinde papaz yardımcısıyla konuştu. Kadın ona Bo'nun adada tek başına kalamayacak kadar küçük olduğunu söyledi. Mei Ling geri gönderilirse Bo'nun ya babasına verileceğini ya da onunla birlikte gönderilebileceğini söyledi. Ancak buna nasıl karar verileceği hakkında bir fikri yoktu.

Maurer, Mei Ling'in Siew'un herhangi bir yetişkin olmadan kadınlar bölümünde kalabilecek kadar büyük olduğu endişesini doğruladı. Mei Ling, küçük kızdan önce adadan ayrılacak olursa, ona bakması için kadınlardan birine rica etmeye karar verdi. Adaya yeni gelen kişileri düşünmeye başladı çünkü Siew adadan ayrılana kadar onlar burada kalacaktı.

Mei Ling kibar görünen bir kadınla arkadaşlık kuracak ve gidecek olursa, kadının Siew'a göz kulak olması için doktorun ona verdiği yiyecekleri kullanacaktı. Küçük kızın gelecekteki durumunu kestiremiyordu ama onu başka birinin gözetimine verebilirdi. Belki de bu kadın Siew'un geleceği için düzenlemeleri ayarlayabilirdi.

Papaz yardımcısıyla konuşması bittiğinde hemen yukarı çıktılar ama June henüz geri dönmemişti. Neredeyse bir saat olmuştu. Soruşturmalar genelde kolay kolay bitmiyordu.

June birkaç saat sonra sevinçle içeriye girdi. "Geçtim. Yapabileceğimi söylemiştim. Saat dörtteki gemiyle buradan ayrılıyorum."

Mei Ling kendini gülümsemeye zorladı. Boğazı duygu yoğunluğundan düğüm düğümdü. June'un eve gitmesini, çocuklarına kavuşmasını istiyordu ama arkadaşını özleyecekti.

June bir hışımla eşyalarını toplarken, "Şu adresi yaz," dedi.

Mei Ling kâğıdı eline aldı.

"Oakland Çin Presbiteryen Kilisesi 6. Cadde, Harrison Meydanı. Beni her pazar orada bulabilirsin. Ev adresim 911 numara Alice Sokak, Oakland. Bir leydi adı gibi. Çok hoş. 7. Cadde'deki iskeleden birkaç blok ötede. Yakında beni görmeye geleceksin. Unutma. Tamam mı?" June sözlerini âdeta emreder gibi söylemişti.

Mei Ling gözyaşları akmasın diye gözlerini kırparak selam verdi. "Hem zaten Bo ile Siew'a Berkeley'deki üniversitede yer alan kuleyi gezme sözü verdin. Unutmayacağım. Hem de hiç."

June da eğilerek selam verdi, ardından Mei Ling'i kucaklamak için kollarını iki yana açtı.

"Teşekkür ederim," dedi Mei Ling, utancını bastırmaya çalışarak. Başını June'un omzuna yasladı.

"Biz kadınlar birbirimize destek olmalıyız," dedi June. Sonunda veda etmek için birbirlerine selam verirken, June da gözyaşlarına hâkim olamıyordu.

Mei Ling, Bo ve Siew tel gerilmiş olan camdan dışarıyı görebilmek için pencere kenarına gittiler. June sonunda dışarıdaydı. Önce eşyalarını almak için barakaya gidişini, ardından gemiye binişini izlediler. Arkadaşları gerçek hayata yelken açarken peşinden el sallıyorlardı.

Günler sonra bir görevli gelip Mei Ling'in adını söyledi. Kalbi ağzındaydı. O gün gelmişti. Sıra ondaydı.

Mei Ling, Bo'nun elini tutup Siew'a el salladı. "Haydi, gel."

"Çocuk yok," dedi görevli tuhaf bir Kanton aksanıyla.

Mei Ling huzursuzdu. June ayrıldığından beri çocukları hiç yalnız bırakmamıştı.

"Ben Bo'ya bakarım!" dedi Siew.

Mei Ling küçük kıza gülümsedi. "Sen iyi bir ablasın. Teşekkür ederim. Bir şeye ihtiyacın olursa büyük hala orada."

Mei Ling, adadan gidecekleri zaman Siew'a göz kulak olması için ayarladığı kadını işaret etti. Siew gülümsedi. Mei Ling çocukların başlarını okşayıp onları bıraktı.

Her adımda bacakları titriyor, güveni sarsılıyordu. Kitaba çalışalı uzun zaman olmuştu. Bilgileri zihninde sürekli tekrar edip durmuştu ama detayları doğru düzgün hatırlayamayacağı ya da kitapta olmayan bir soruyu yanıtlayamayacağından korkuyordu.

Görevli bir kapının eşiğinde durdu ve soğuk, karanlık bir odayı gösterdi. Demir masanın bir yanında Beyaz bir adam, Çinli bir adam ve önünde bir makine olan beyaz bir kadın oturuyordu.

"Oraya oturabilirsiniz," dedi tercüman bir koltuğu göstererek. "Dosyanızda Kantonca yazıyor. Bu sizin tercih ettiğiniz dil mi?"

Mei Ling, Wong Lew She ile aynı dili paylaştıkları için memnun olarak başını olumlu anlamda salladı. Büyük olasılıkla bu bir tesadüf değildi. Çöpçatanın uygun kişileri bulmak konusunda bir ünü vardı.

Beyaz adam masanın üstündeki dosyayı açtı. Ardından İngilizce bir şeyler sordu. Kadın da daktiloyla yazmaya başladı, parmakları âdeta sinek kuşu gibi her yöne uçuyordu.

"Başvuru 3-23. Doğruları söyleyeceğinize yemin eder misiniz?" diye sordu tercüman. "Yalan söylediğiniz anlaşılırsa

Amerika Birleşik Devletleri göçmen bürosu tarafından sınır dışı edilecek ya da gözaltına alınacaksınız."

Mei Ling yeniden başını salladı.

"Yanıtlarınızın kayda alınması için konuşmanız gerekiyor," dedi tercüman.

Mei Ling boğazını temizledi. "Evet."

"Talep ettiğiniz tercümanı anlamadığınız zaman bunun hemen saptanacağını anlıyor musunuz?" diye sordu tercüman.

Mei Ling yine başını sallayacaktı ki kendini tutup yanıt verdi. "Evet."

"Başvuru 3-24 yemin edemeyecek kadar çok küçük," dedi Çinli adam, Bo'dan bahsediyordu. Mei Ling konuşmaya başladı ama beyaz adam o daha yanıtını tamamlamadan araya girdi.

"Tam adınız nedir?" diye sordu tercüman.

Benim adım Mei Ling. Genç kadın yutkundu ve ilk yalanını söylemeye başladı. "Wong Lew She." Sonra aklına şu sözler geldi. "Amerika Birleşik Devletleri'nde Bayan Chinn olacağım söylendi." Selam vererek konuşmasına devam etti. "Eğer takdirinizi kazanırsam..."

Görevlinin yüzünde hafif bir gülümseme belirdiğini fark etti.

"İfade sırasında her türlü arkadaş, akraba ya da avukat hakkından feragat ettiğinizi söyler misiniz?" Tercüman görevli tarafından sorulan soruyu sordu.

Böyle bir nezakete erişemedim, diye geçirdi Mei Ling aklından ama yüksek sesle, "Evet," diye yanıt verdi.

"Kocanız dışında Amerika Birleşik Devletleri'nde sizi Çin'de tanıyan ve aranızda akrabalık ilişkisi olduğunu söyleyebilecek biri var mı?" diye sordu tercüman.

"Hayır," diye yanıt verdi Mei Ling.

"Kaç yaşındasınız?"

On sekiz, diye geçti zihninden. "Yirmi yaşındayım."

"Eğer kabul edilirseniz burada sürekli mi yaşamayı düşünüyorsunuz?"

Mei Ling bu yanıtı düşündü. Daha o ülkeye adım bile atmamıştı ama hayatı ve çocukları için öyle olması gerekiyordu. Müfettişe baktı, yüzü ifadesizdi. Çinli bir kadının burada devamlı yaşamasını ister miydi?

Söyleyeceklerinin duymak istediği yanıt olduğunu umut ederek, "Evet," dedi.

"Okuma yazma biliyor musunuz?"

Evet, ben eğitimli bir kadınım! "Hayır."

"Daha önce hiç Amerika'dan sınır dışı edildiniz mi? Ya da ülkeye kabul edilmeyip tutuklandınız mı?"

Mei Ling bu soru karşısında gücendiyse de, "Hayır," diye yanıt verdi.

Tercüman gurur kıran sorularla konuşmasına devam ediyordu. "Siz ya da aile bireylerinden herhangi biri akıl hastanesinde bulundu mu?"

Mei Ling doğruca tercümanın gözlerinin içine bakarak sert bir ifadeyle, "Hayır," diye yanıt verdi.

Bu tavırla kendini huzursuz hisseden tercüman, "Çok eşliliğe inanıyor musunuz?" diye sordu.

"Hayır."

Tercüman söylediklerinden dolayı özür dilercesine omzunu silkti "Anarşist misiniz?"

"Hayır," dedi Mei Ling, kırıcı olsa da yanıtı kolay olan sorulara şükrediyordu.

Sorgu, Mei Ling'in sorulara yavaş ve dikkatle yanıt vermesiyle devam ediyor, sorular gittikçe daha detaylı hâle gelirken genç kız kitaptaki bilgileri hatırlamak için elinden geleni yapıyordu. Yaklaşık iki saat sonra genç Çinli bir adam kapıyı açtı. Şu anki tercüman ayağa kalktı ve hiçbir şey demeden odadan çıktı. Onun boş bıraktığı yere bu kişi oturmuştu.

"Bir önceki tercümanın sorduklarını anladınız mı?" diye sordu yeni tercüman.

Mei Ling bu soru karşısında şaşırsa da hemen yanıt verdi. "Evet."

"Evlendiğinizde eşinizle yaşadığınız köy ne kadar büyüktü?"

Mei Ling kitaptaki sayfayı hatırlayarak kendinden emin bir şekilde, "Yüz evden biraz daha büyük," diye yanıt verdi.

"Bu köy hangi yöne bakıyor?"

Mei Ling soruyu düşündü. Köyün çizimini hatırlamaya çalıştı. "Batı."

"Sizin sıranızda kaç ev vardı?"

"On ev," diye yanıt verdi Mei Ling, kendinden emin bir sesle.

"Baştan sayarsak sizin ev nerede bulunuyordu?"

Mei Ling çizimi gözünde canlandırıp zihninden saymaya başladı. Diğer yönden de sayarak sağlamasını yapmıştı. "On beşinci ev, dokuzuncu sıra ya da kuzeyden sayarsak da beşinci ev, üçüncü sıra."

Müfettiş bir kâğıdı ikiye bölüp masanın üstüne bir kalem bıraktı.

"Bir kâğıda evinizi çizip bütün odaları yazın, diğer kâğıda da köyü çizip binaları, tarlaları ve mezarlıkları gösterin."

Mei Ling kalemi tutarken eli titriyordu. Parmaklarını yazı yazmak için kullanılan bir gereçle pek uyumlu değilmiş gibi tutuyordu. Bütün gözlerin onun üzerinde olduğunu bilerek kitaptan hatırladıklarını çizmeye başladı. Binaları isimlendirecekti ki tam zamanında Wong Lew She'nin yazı yazmayı bilmediği aklına geldi.

Mei Ling her odanın adını söyledi, tercüman da onun söylediklerini İngilizce olarak yazdı. Genç kadın bitirdiğinde görevli başını olumlu anlamda salladıysa da ifadesinden hiçbir şey belli olmuyordu. İngilizce olarak başka bir soru daha sordu.

"Mutfaktaki fırın taşınabilir mi yoksa sabit mi?" diye tercüme etti Çinli adam.

Mei Ling bir an korkuya kapıldı. Bu bilgi kitapta yer almıyordu.

Akıl yürüterek bir yanıt verdi. "Taşınabilir."

Beyaz adam hiç duraksamadan yanıtı not etti. Mei Ling karşısında oturan iki adamı inceleyerek bir anlam çıkarmaya çalıştı fakat ikisi de yanıtını ne onaylıyor ne de inkâr ediyordu.

Ev hakkında daha fazla soru sordular. Pencerelerin kaç tane ve nerede olduğu, kimin nerede uyuduğu ve bina teknikleriyle ilgili bilgi içeren sorulardı. Yorucu geçen bir saatten sonra görevli dosyayı kapattı ve bir şeyler söyledi.

"Bugünlük bu kadar," diye tekrarladı Çinli adam başını sallayarak.

Bitkin ve dinlenmeye gönülden razı olan Mei Ling, rahat bir nefes aldı. Soruşturmaya biraz daha devam etselerdi büyük hatalar yapabilirdi.

Yatakhaneye döndüğünde Siew bir hikâyeyle Bo'yu eğlendirmekle meşguldü. Mei Ling küçük ranzalarına gittiğinde Bo ona sırıtıp bacağını okşadı. Mei Ling'in içi rahatlamıştı.

Siew'a karşı duyduğu minnet gözlerinin dolmasına neden oluyordu. Bu küçük kızın neşeli ruhu adada kalmalarını kolaylaştırıyordu. Siew'u arkalarında bırakmak, hem Bo hem de kendisi için çok zor olacaktı. Mei Ling içinin asla rahat etmeyeceğini, kalbinin yarısının burada kalacağını biliyordu çünkü Siew'un iyi olacağına dair bir garantisi yoktu.

Düşüncelerle boğuşan zihnini rahatlatmaya çalışan Mei Ling, Quan Yin biblosunu çıkardı. Onu yatağın ucuna yerleştirdi ve çekingen bir şekilde önünde eğildi. Nefesine odaklanarak sevgiyi içine çekip huzuru dışarı verdi. Sonra küçük kız için aynı şekilde sevgiye odaklanarak duasını etti. *Yüce ruh, Siew'u bütün kötülüklerden koru. Onu bütün dertlerden özgür kıl. Onu neşeyle kutsa.*

Sonra aklına büyükannesinin başka bir öğretisi daha geldi. Büyükannesi onlara her zaman sadece sevdikleri için değil, sevmedikleri, öfkelendikleri insanlar için bile dua etmelerini söylerdi. Çünkü insan ruhu ancak böyle özgürleşebilirdi. Bu yüzden sorgu memuru için de içtenlikle dua etti. *Yüce ruh, onu bütün kötülüklerden koru. Onu bütün dertlerden özgür kıl. Onu neşeyle kutsa.* En sonda derin bir nefes alıp gözlerini açtı.

Siew yatağın yanında durmuş Mei Ling'e bakıyordu, kahverengi gözleri yaşlarla dolmuştu. Ağlamamak için gözlerini kırpıyordu.

"Benim annem de böyle yapardı," diye fısıldadı Siew. Duygularını saklamak için başını öne eğdi. Mei Ling'in de boğazı düğüm düğüm olmuştu fakat hiçbir şey diyemedi. Küçük kızın koluna dokununca Siew ona baktı. "Bana da öğreteceğini söylemişti ama hiç yapmadı."

"Öğreteceğine eminim. Sen daha çok küçüktün..." Mei Ling sözlerine devam edemedi.

"Sen bana öğretir misin?" diye sordu Siew.

Mei Ling dudağını ısırıp başını olumlu anlamda salladı. "Evet, elbette."

O gece Mei Ling, annesinin ve büyükannesinin ona öğrettiği şeyleri Siew'a anlattı. *Başını öne eğ. Atalarını hisset ve onlara derdini anlat. Kendin için dinginliği iste ve içindeki huzuru yakalamaya çalış. Diğerleri için de dua et, özellikle seni kırıp kızdıranlar için. Nefes al. Nefes al. Nefes al.*

"Teşekkür ederim," dedi Siew, ritüeli bitirdiklerinde. Gözlerinde sanki bir şey söylemek istiyormuş da korkuyormuş gibi bir ifade vardı.

Mei Ling ona bakıp başını olumlu anlamda sallayarak konuşması için onu cesaretlendirdi.

Mizacına hiç uymayacak şekilde çekimser olan Siew, gözlerini yataktan ayırmadan fısıltıyla konuşmaya başladı. Mei Ling neredeyse hiçbir şey duymuyordu. "Keşke... Keşke sen benim yeni annem olsan."

Bu sözleri duyan Mei Ling'in içi sızladı. Henüz bir yanıt veremeden Siew yataktan atladığı gibi yerde oyun oynayan Bo'nun yanına gitti.

Mei Ling, Siew'u incelerken yanıt vermek zorunda kalmadığı için memnundu. Bu dokunaklı, tatlı bir istekti ama imkânsızdı. Siew'un kendi ailesi vardı. Ayrıca Mei Ling'in hayatı henüz rayına oturmamıştı. Kendisi hâlâ Bo'nun annesi olma durumuna alışmaya çalışıyordu. İçinde koruması gereken bir canlı vardı ve kocasının dürüst bir adam olup olmadığından hiç emin değildi. Hatta onun kim olduğundan bile...

Ancak her ne kadar bunun imkânsız olduğundan emin olsa da böyle bir şey ona teklif edilse, Siew'un sorumluluğunu seve seve üstleneceğini biliyordu.

On İkinci Bölüm

Angel Island
Haziran 1923

Mei Ling o gün daha sonra yeniden çağrılmayı bekledi ancak ortalıkta derin bir sessizlik hâkimdi. Her sabah ya da her akşamüstü adını duymayı bekliyordu fakat üç gün geçmesine rağmen kimse onun için gelmemişti. Bir nöbetçiyle yürüyüşe çıkmak bu sancılı bekleyişten uzaklaşmak için güzel bir fırsattı. Uzun meşe ağaçları ve sığ çalılıklarla çevrili tepeye doğru yürüyorlardı. Angel Island, arkasındaki köyün tepesine nazaran çok kuraktı.

Fırsatçı doktorun bulunduğu hastaneyi geçtiklerinde Mei Ling tiksintiyle ürperdi. İçinde yükselen olumsuz duyguları bir kenara bırakıp bu anlık özgürlüğün tadını çıkarmaya odaklandı. Bo ile Siew hemen önden ilerleyerek tepeye tırmanıyorlardı. Çocuklara yetiştiğinde, gün ışığında parıldayan suyun muhteşem manzarası karşısında nefesi kesildi. Arazi körfezin diğer tarafına doğru yükseliyordu. Siew, Berkeley Üniversitesi'ndeki Campanile kulesini işaret etti.

"Burası yakında yaşayacağın yer!" diye açıkladı Siew, Bo'ya, o çocuk sesinde açıkça duyulabilen bir heyecan vardı. June'un bir gün onları oraya götüreceğine dair verdiği sözü hatırlamış olmalıydı. Ayrıca June oradan bahsederken "ev" kelimesini kullanmıştı.

Mei Ling'in içi sızladı. Onların umutlarını yok etmek istemiyordu ama bir yanlışa da inanmalarına gönlü razı değildi.

Genç kadın ikisinin arasına geçti. "Bir gün orayı ziyaret etmeyi umuyoruz ama orada kimse yaşamıyor. O sadece bir saat. Çok büyük bir saat."

Çocuklar onun bu açıklamasını yeterli görüp yeniden yürümeye başlamışlardı. Mei Ling de birkaç kadınla birlikte onların peşinden ilerledi. Bo ile Siew sadece çocuktu. Mei Ling birileriyle herhangi bir sohbet etme girişimine gerek duymuyordu. Başka birinin ilgisine ihtiyacı yoktu. Kalbi daha fazla acıyı kaldıracak durumda değildi.

Oakland'deki Tribune Tower gökdelenini görene kadar yürümeye devam ettiler. Mei Ling, genellikle o gökdelenin önünden geçtiğini söyleyen June'a bir selam gönderdi. Gelecekteki evi, Kai Li'nin onları beklediğine inandığı San Francisco karşılarına çıkamadan nöbetçi onların geri dönmesini istedi.

Mei Ling, San Francisco'daki yeni evinin hayaline sarılarak gücünü ve inancını toplamaya çalıştı. Guangzhou'daki evinden sonra yeni evini zihninde canlandırmıştı. Bu evinin bir bahçesi vardı, özenle baktığı şakayık ve kasımpatı filizleri çiçek açıyor, uyum sağladığı hayatına güzellik katıyordu. Hayalinde iki çocuğu ve ona sadık kocasıyla birlikte sıcak, modern bir apartmanda yaşıyor, bir tüccar eşi olarak şık kıyafetler

giyiyordu. Belki de Siew da onları sık sık ziyaret edecek kadar yakınlarında otururdu. Bu yabancı diyarda birbirlerinin yoldaşı olurlardı. Güzel bir geleceğe olan inancı, içinde bulunduğu kasvetli duruma karşı ruhunu güçlendiriyordu.

Haftalar sonra bir nöbetçi gelip onun adını seslendi. Kalbi heyecandan yerinden çıkacaktı. Bu öğleden sonra ya oturum izni alacak ya da geri gönderilecekti. İlk seçenek Siew'u ardında bırakmak, ikinci seçenek ise her iki çocuğu birden ardında bırakmak anlamına geliyordu. Kendini sakinleştirmek için derin bir nefes alıp, kalbini saran hüzünden kurtulmak için kolunu çimdikledi, ardından çocuklara hoşça kalın dercesine el salladı.

Nöbetçi kapıyı göstererek çocukları işaret edip İngilizce bir şeyler söyledi.

Mei Ling, önce Bo ile Siew'u, ardından kapıyı gösterdi. Adamın, çocukların da gelebileceğini söylediğinden emin olmak isteyerek mimiklerini taklit etmişti. Nöbetçi başını olumlu anlamda salladı.

"Siz de gelebilirsiniz," dedi Mei Ling, sakin bir ses tonuyla konuşmaya çalışarak.

"Gel, Bo!" Siew küçük çocuğun elini tuttu. Çocuklar bu öneriye sevinmiş görünüyorlardı.

Tam o sırada nöbetçi kolunu uzatıp Siew'u kapı eşiğinde durdurdu ve yine İngilizce bir şeyler söyledi.

Siew'un yüzü düşerken, Mei Ling'in içi sızlamıştı.

"Üzgünüm. Birazdan geri döneriz," dedi Mei Ling, sonra kendini toparladı. "Belki hemen olmaz ama geri döneceğiz."

Siew gözyaşlarına hâkim olmaya çalışarak arkasına döndü ve usulca ranzaya yürüdü. Öne düşen omuzları kalbindeki acıyı dile getiriyor gibiydi.

Mei Ling kahrolmuştu ama küçük kıza açıklama yapıp onu rahatlatacak vakti yoktu. Hemen arkasını dönüp yürümeye başlayan nöbetçiyi takip etmek için onu bırakmak zorundaydı.

Nöbetçi onu demir masalı küçük odaya götürdü. İlk defa gördüğü üç kişinin gözleri, diğer taraftaki yerine yerleşirken onu inceliyordu. Bo da bir sandalyeye oturdu ama masayı doğru düzgün göremiyordu.

Sorgu yargıcı İngilizce konuşmaya, tercüman da söylenilenleri tercüme etmeye başladı. "Sorgu yargıcı senin davanı biliyor. Beni anladın mı?"

"Evet," diye yanıt verdi Mei Ling.

"Yemininin hâlâ geçerli olduğunu kabul ediyor musun?"

"Evet."

"Oğlun yemin edemeyecek kadar küçük olsa da ona soru sormak durumundayız."

"Evet," diye yanıt verdi Mei Ling, oysaki ona bir soru sorulmamıştı.

"Kaç yaşındasın?" diye sordu adam Bo'ya.

Bo adama öylece bakıyordu.

"Konuşabiliyor mu?" diye sordu adam.

Mei Ling bu soruya nasıl yanıt vereceğini bilmiyordu. Bo, Siew ile birlikteyken sürekli konuşuyordu ama yabancıların karşısında nasıl tepki vereceğinden emin değildi. Adamın sorusunu yanıtlaması için Bo'yu zorlamayacaktı çünkü cevapları adamları şüpheye düşürebilirdi. Küçük çocuk, Siew'un kız

kardeşi olduğunu söyleyebilir ya da öz annesinden bahsedebilirdi. Sonunda Mei Ling sadece başını iki yana salladı.

Sonra yüksek sesle konuşması gerektiğini hatırladı. "Hayır."

Tercüman, sorgu yargıcına durumu anlattı.

Sorgu yargıcı başını iki yana sallayıp onaylamadığını belirten sesler çıkardıktan sonra muhbire bir şeyler sordu.

Muhbir de sorusuna yanıt verdi.

Mei Ling'in içi öfkeyle kaynamaya başlamıştı. Açıkça konuşmalarından hiçbir şey anlamıyordu ama ses tonlarındaki küçümseme ve yargılama, gururunu zedeleyen cinstendi. Bo'yu savunmak için bağırmak istiyordu. Birçok şeyini kaybeden küçük bir çocuktu o. Onlar kim oluyordu da onu ya da kendisini yargılıyordu?

Müfettiş İngilizce bir soru sordu ve tercüman da Mei Ling'den yana döndü. Sesinde saygılı bir tını hâkimdi, sanki Mei Ling biraz önce kendisine ve oğluna güldüklerini anlamamış gibi davranıyordu.

"Kocanız fırının mutfakta sabit olduğunu söylüyor, bu sizin tezinizle zıt düşüyor. Bununla ilgili ne söyleyeceksiniz?"

Mei Ling yanlış yanıt vermişti! Geri gönderilecekti. İçindeki ejderha hareketlenmeye başlamıştı. Bir mutfak eşyasının konumu yüzünden her şeyini kaybetmek için mi kendini öylece kurban etmişti?

"Kocam mutfakta çok vakit harcamaz," diye yanıt verdi, hissettiği korkuyu sesine yansıtmamaya çalışarak. "Ondan fırınımızın yerini bilmesini nasıl bekleyebilirsiniz ki? Gömme gibi duruyor ama o sadece bir aldatmaca. Öyle değilmiş gibi görünmesini sağlamak için küçük bir hile."

Kadın onun yanıtını yazarken daktilonun sesini duyabiliyordu. Müfettiş boğazını temizlese de yanıtına inandığına dair bir şey belli etmemişti. Sorgu bir önceki gibi saatler sürmüştü. Aslında birçok soru, bir önceki sorgudakinin aynısıydı. Mei Ling sonuç için endişelenmese çoktan sıkılmış olurdu.

Bo'yu önemsemiyorlardı, en sonunda küçük çocuk başını masaya dayadı. Mei Ling onu cezalandırmalarından çok korktuğu için çocuğu usulca kollarından tutarak kucağına yatırdı. Bo önce itiraz etse de sonra kendini onun kollarına bıraktı.

Sorgu bittiğinde Bo hâlâ uyuyordu. Müfettiş ayağa kalktı ve elinde dosyayla odadan çıktı. Odadaki sessizlik gittikçe can sıkıcı olmaya başlamıştı. Mei Ling kıyıya vuran dalgaları ve arada sırada duyulan deniz kuşunun seslerini dinlemeye başladı. Beyaz adam yirmi dakika kadar sonra geri döndü. Dosyaya bir şeyler yazdı ve yüksek sesle konuşmaya başladı. Kadın da onları kâğıda döküyordu.

Müfettiş İngilizce yazılan bir kâğıdı onun yanına bıraktı.

"Kâğıda işaretinizi yapın," dedi tercüman.

Mei Ling kalemi alırken elleri titriyordu. Tam adını yazacaktı ki hatasını anlayarak titrek bir şekilde X harfini yazdı. Adam kâğıdı aldı ve özensiz bir şekilde dosyasına yerleştirdi.

"İşiniz bitti," dedi tercüman ve başıyla hafifçe selam vererek ayağa kalktı. "İyi şanslar."

İyi şans ifadesi kulağa uğursuz geliyordu. Mei Ling'in hem zihni hem de kalbi karmakarışıktı ama tercüman, o daha durumunu soramadan çekip gitmişti. Mei Ling uyuyan Bo'yu kollarının arasına alarak ayağa kalktı ve öne eğilip selam vererek odadan çıktı. Eğer buradan geri gönderilecekse onu üzgün bir hâlde görmelerini istemiyordu.

Hiç kimse ona kadınların bulunduğu yatakhaneye kadar eşlik etmemişti. Kendi başına yatakhaneye gitti. *Tanrım, her ne olacaksa soğukkanlı olabilmemi sağla*, diye dua etti içinden. Bo'yu soğuk merdivende kucağında taşırken küçük çocuğun hayatının ağırlığını hissediyordu. Onunla iki ay önce ilk kez karşılaştığında korkmuş, ona nasıl bakacağını düşünmüştü. Ancak şimdi tek korkusu bu küçük melekten ayrı düşmekti. Büyükannesi haklıydı, kadınlar güçlüydü, her şeye göğüs gerebilirlerdi ve doğuştan içlerinde taşıdıkları o annelik içgüdüsüyle her çocuğu sarıp sarmalayabilirlerdi. O çocuğu kendileri doğurmamış olsalar bile...

Mei Ling ranzanın alt katına oturdu. Yarı uykulu Bo, bitişik yatakta yatan Siew'un yanına kıvrıldı. Siew onu kendine çekince Bo yeniden gözlerini kapattı. Acaba yine rüya mı görüyordu yoksa uyukluyor muydu? Mei Ling pencereden dışarıya baktı. Parçalı bulutlu, mavi, parlak gökyüzünden süzülen ışıklar, mahkûmiyetinin daimi hatırlatıcısı olan metal yatağa vuruyordu. O küçük odadayken sis kalkmıştı. Özgür olanlar için tadını çıkarmaları gereken muhteşem bir gündü.

Durumunu düşünmekten yorgun düşen Mei Ling, yatağa uzandı. Siew elini uzatıp genç kadının kolunu okşadı. Mei Ling'in üzgün olduğunu anlamıştı. Mei Ling, Çin'e geri gönderileceği zaman sonsuza dek kaybedeceği küçük kıza gülümsedi.

Çin. Geri gönderilme düşüncesi onu utandırıyordu. O ve bebeği özgür olduklarını düşünen ailesi için koca bir yük

olacaktı. Köye geri dönemezdi fakat Hong Kong'da kendine bir düzen kurabilirdi. Hizmetçi olarak çalışabilirdi.

Kalbi hızla atmaya başladı. Bo ve Siew için plan yapması gerekiyordu. Geri gönderilmeden önce çocukları Kai Li ve Suk Suk'un bulunduğu San Francisco'ya ulaştırmak istiyordu.

Mei Ling doğrulup bir kâğıt çıkardı ve Kai Li'ye göndermesi için Bayan Maurer'e vermek üzere bir mektup yazmaya başladı. Onun okuma yazma bildiğini öğrenmeleri umurunda değildi. Artık kaybedecek çok bir şeyi kalmamıştı.

Daha bir harf yazamadan kapıda bir nöbetçi belirdi. Bütün gözler ona çevrilmişti.

Çinli adam bağırmaya başladı. "*Dai Fow*: Law Bo Low, Wong Lew She, Jui Lum Shee, Chinn Bo."

Dai Fow! İlk şehir! Mei Ling oturum izni alan kişilerin listesindeydi.

Aceleyle nöbetçiye gitti. Kendini göstererek, "Dai Fow? Wong Lew She?" diye sordu.

Adam onu başıyla onayladı.

"Chinn Bo?" Bu sefer Bo'yu gösteriyordu.

Adam yine başını salladı.

"Siew?" Mei Ling âdeta yalvarıyordu.

Adam dudaklarını birbirine bastırarak başını iki yana salladı. Mei Ling gözlerini yumdu, nöbetçiyle tartışmamak için kendini zor tutuyordu. İçindeki acıyı bir nebze olsun dindirebilmeyi umarak derin bir nefes aldı. Sonra başını olumlu anlamda salladı. Adam ellerini yukarı kaldırdı ve İngilizce bir şeyler söyledi.

Mei Ling parmaklarıyla gösterdi. "On dakika mı? Gitmek için on dakikamız mı var?"

Adam başıyla onu onaylayarak İngilizce konuşmaya devam etti.

Mei Ling hızla kıyafetleriyle yatak döşeğini toparladı. Siew, artık tamamen uyanık olan Bo'nun yanında öylece durmuş onu izlerken gözyaşları gözlerini yakıyordu. Küçük kız konuşulanları duymuş olmalıydı. Mei Ling bir parça kâğıt alıp kendi adını, Kai Li'nin adını ve Presbiteryen Kilisesi'ni yazdı.

Sonra Siew'un yanına oturdu.

"Bo ile ben artık gidiyoruz ve senin bizimle gelmene izin vermiyorlar," dedi Mei Ling kibar bir dille, ses tonunu sakin tutmaya çalışıyordu.

"Büyük hala, Suk Suk'un yanına gidene kadar sana göz kulak olacağına dair söz verdi." Mei Ling daha önceki ayarlamasını gözden geçirmişti. Artık yapabileceği tek şey Siew'un, yaşlı kadından önce oturum izni almasını ummaktı.

Mei Ling, kâğıdı Siew'un eline sıkıştırdı. "Sakın bunu kaybetme. Bizi bulmak için bunu kullan. Beni bulacak tek kişi sensin çünkü ne amcanın ailesini tanıyorum ne de yaşadığı yeri biliyorum."

Siew başını olumlu anlamda salladı. Gözyaşları yanaklarından süzülüyordu.

"Seni her gün düşüneceğim. Bo'yu da öyle. Sen onun kahramanısın!"

Mei Ling yanağının içini ısırdı. Siew'un Quan Yin'in resmini çizdiği sayfayı bulana kadar defterini karıştırdı. Ardından o sayfayı yırttı ve titreyen elleriyle kâğıdı küçük kıza uzattı.

"Güçlü olmak için bol bol dua et," dedi Mei Ling. "Ben de dua edeceğim... Senin için."

Mei Ling bir an duraksadı. *Ya bu karşısındaki küçük kıza sunacağı son bilgiyse*? Onu uğurlarken annesinin ona söylediği sözleri hatırladı. İyi bir hayat için uyması gereken bir nasihatti. "Çok çalış, kibar ve alçakgönüllü ol... Ve uyumlu bir hayat yaşa."

Siew başını olumlu anlamda salladı ama bu söz altı yaşındaki bir çocuk için çok fazlaydı.

"Seni seviyoruz," dedi Mei Ling, içindeki ejderha acı ve öfkeyle kükrüyordu âdeta.

"Ben de sizi seviyorum," diye yanıt verdi Siew.

"Çok yakında karaya çıkacaksın ve hep birlikte June'un bize bahsettiği kuleye gideceğiz. Angel Island bizim hapishanemiz yerine manzaramız olacak." Titreyen bir sesle bu arzusunu dile getirse de kalbinin derinliklerinde sadece bir hayal olmasından korkuyordu.

Siew başını salladı. Kendini Mei Ling'e bırakıp kollarını beline sardı ve sıkıca sarıldı. Mei Ling de küçük kızı sarıp sarmalarken gözyaşları gözlerini yakıyordu. Siew ondan ayrılana kadar küçük kızı bırakmamıştı. Siew, Bo'nun yanağını okşadı. Ona doğru eğilip burnunu küçük çocuğun burnuna sürttü.

Mei Ling kalbindeki ağırlıkla çantalarını bir omzuna aldı ve Bo'nun elinden tuttu. Küçük çocuğu çekiştirince Siew'un elini bırakmak zorunda kaldı.

"Gel, Siew. Gel," diye seslendi Bo, bir yandan eliyle gelmesi için işaret ediyordu.

"Hoşça kal," dedi Siew, o masum çocuksu sesiyle. Soğuk demir yatağa tek başına uzanırken onların gidişini izliyordu. O iri kahverengi gözleri gözyaşlarıyla yıkanıyordu.

Mei Ling ondan uzaklaşırken her adımında ona ihanet ettiğini düşünüyordu.

On Üçüncü Bölüm

San Francisco
Temmuz 1923

Mei Ling güverteye doğru giderken yatakhaneye el sallıyordu ama Siew'un onlara el sallayıp sallamadığını göremedi. Şu camlara gerilen teller yüzünden kızın yüzünü doğru düzgün seçemiyordu bile.

"Siew?" diye sordu Bo.

Mei Ling yatakhane binasını gösterip yüzüne sahte bir gülücük kondurdu. "Siew bize el sallıyor. Haydi, gemiye binmeden önce sen de ona el salla... San Francisco'ya, babanı görmeye gidiyoruz."

Babasıyla yeniden bir arada olacağını duymak, Bo'nun yüzündeki hayal kırıklığı ifadesini yok etmemişti. Siew'u arkada bırakıyorlardı. Mei Ling oğlunun neler hissettiğini anlayabiliyordu.

Nöbetçi Mei Ling'i bıraktığı valizini alması için depoya yönlendirdi ve acele etmesini söyledi. Haftalarca bekledikten sonra şimdi acele etmesi gerekiyordu.

Valiz bıraktığı yerde değildi. Kalbi onu kaybettiği düşüncesiyle deli gibi atmaya başladı. Nöbetçi ona aramaya devam etmesini söyledi. Sonunda onu arkada köşede bir yerde buldular. Her şeyin yerli yerinde olduğundan emin olmak istiyordu ama nöbetçi buna izin vermedi. Genç adam kapıdaki bir hamala seslendi, o da valizleri alıp aceleyle gemiye doğru yürümeye başladı. Mei Ling, Bo'nun elini tuttu ve uzun boylu, zayıf adama yetişmek için ahşap yolda yürümeye başladı. Adam valizi, San Francisco'ya giden o kısa yolu geçmek için kalkmak üzere olan geminin güvertesine bıraktı.

Gemiye binen son kişi onlardı. Siew'un onların gidişini izlediğini düşünerek, binaya el sallamak için zar zor tırabzanlara çıkmışlardı. Mei Ling küçük kızın hemen unutulduğu hissine kapılmasını istemiyordu. Siew'dan ayrılacağı günün geleceğini biliyordu ama bu farkındalık, acısını yatıştırmaya yetmiyordu. *Tanrım, birbirimizi yeniden bulmamıza yardım et*, diye dua etti Mei Ling.

Angel Island'ın doğu kıyısından ilerlerken hiç görmediği yerlerden ve Alcatraz Adası'ndaki hapishanenin önünden geçiyorlardı. Bir delikanlı –bir mahkûm ya da bir gardiyandı– güverteden el sallıyordu. Mei Ling de ona el salladı.

Hapishane adasını geçtikten sonra onları San Francisco manzarası karşıladı. Arazinin ucu Golden Gate Köprüsü'nde bitiyor, körfez Pasifik Okyanusu'na açılıyordu. Jui Lan bu suya atlamıştı. Genç kızın tuzlu dalgalar arasında bir görünüp bir kaybolan başının hayali Mei Ling'in zihninde canlanmıştı. Bu düşünceden kurtulmak için başını iki yana salladı.

Limanın ve Feribot Binası'nın göründüğü yere odaklandı.

"Bak Bo, orası bizim yeni evimiz." Mei Ling körfezden yükselen tepedeki bina karmaşasını işaret ediyordu. Bu anın tadını çıkararak derin bir nefes aldı.

"Anne?" diye sordu Bo. Küçük çocuk acaba onu mu yoksa öz annesini mi kastediyordu? Mei Ling merak içerisindeydi.

Onu rahatlatmak istercesine, "Evet," dedi. "Ben de orada seninle birlikte yaşayacağım."

Bo'nun ifadesinden bu yanıtı sevdiği anlaşılıyordu. "Siew?" diye sordu.

"Siew amcasıyla birlikte yaşayacak. O kısa bir süre için bizim yanımızdaydı ama çok yakında koruyup kollayacağın bir kız kardeşin olacak," dedi ona, ses tonu hissettiğinden daha kendinden emin ve memnundu. Bo şaşkın bir ifadeyle ona baksa da daha fazla soru sormadı.

Yirmi dakika içinde güverteye yanaşmışlardı. Mei Ling kıyıda Kai Li'nin tanıdık yüzüne bakındı ama onu göremedi. Yola çıktıklarına dair ona haber vermiş olmalarını umuyordu ama her şey öyle hızlı gelişmişti ki onları beklemesi bir mucize olurdu.

Yoğun kalabalık onları geçerek gemiden inmeye başladı. Bir hamal bulmak umuduyla valizin yanında bekliyorlardı ama kimse gelmedi. Geminin onlarla birlikte yeniden yola çıkmasından korkarak, elinden geldiğince valizi kendi başına taşımaya karar verdi.

"Bo, sen it, ben de çekeyim. Gemiden inme vakti," dedi Mei Ling.

Mei Ling öne eğilince Bo da denileni yaptı. Mei Ling derin bir nefes alıp valizi çekti. Ağır hareketlerle eşyalarını iskele tahtasına getirmişlerdi. İskele tahtasının tepesindeki bir

görevli Japonca bir şeyler söyledi. Mei Ling anlamadığını göstermek istercesine omuz silkti. Adam yeniden bağırınca bir hamal koşarak geldi ve valizlerini kıyıya taşıdı. Adamın tutumuna kızmasına rağmen bu yükten kurtulduğu için sevinen Mei Ling, Bo ile birlikte onun peşinden aşağıya indi. Hamal hiç dikkat etmeden eşyaları yere pat diye bırakıp arkasına döndü ve onları kalabalığın ortasında bıraktı.

Mei Ling, bu hengâmede kaybolup gitmesin diye Bo'nun elini yakaladı.

"Bana yardım et," dedi çocuğa.

Birlikte valizi kalabalığın dışındaki toprak alana ittiler. Mei Ling nefes nefese kalmış bir hâlde valizin üstüne oturdu ve Bo'yu kendine çekti. Eğer burada dururlarsa Kai Li'nin işini bitirdikten sonra buraya gelip onları bulacağına inanıyordu.

Çinli, yabancı bir adam yanına gelip Kantonca bir şeyler söyledi. "Ulaşım? Şehirdeki en iyi ulaşım. Çok ucuz!" Adam üstlerinde oturmalarına rağmen valizi kaldırmaya çalıştı.

"Hayır. Birazdan kocam gelecek," diyerek onu azarladı Mei Ling, bir yandan da kendinden emin bir şekilde konuştuğuna inanmak istiyordu.

Adam omuz silkti ve yanlarından uzaklaştı. Daha sonra başka adamlar da gelip onları gidecekleri yere götürmeyi teklif ettiler ancak Mei Ling, onları da uzaklaştırdı. Bo ile birlikte mallarla ve birazdan San Francisco'dan ayrılacak olan insanlarla dolan gemiyi izliyordu. Bu seyahat döngüsünü düşünüp duruyordu. Onun için inanılmaz bir deneyim olsa da mürettebata göre bu onların hayatıydı. Saatler sonra limanda onlardan başka kimse kalmamıştı.

"Çiş?" dedi Bo.

"Baban gelene kadar sabırlı olup beklemelisin," dedi Mei Ling ama kendi sabrı da tükenmek üzereydi.

Bo başıyla onu onayladı.

"Susadım," dedi Bo.

"Ben de. Baban birazdan burada olur."

Bo başını sallasa da kaşlarını çatmıştı. Mei Ling onu rahatlatmak istercesine bacağını okşadı ama kendisi de tetikteydi. Kulenin saati zamanı göstermek için çaldığında yaklaşık iki saattir orada durduklarını fark etti. Ya Kai Li onları almaya gelmesi gerektiğini bilmiyorsa? Mektubunda ailesine bildirdiği adresi hatırlamaya çalıştı. Brooklyn sokaktı ama Mei Ling evinin kapı numarasını hatırlayamıyordu, zaten sürücüler de kalabalıkla birlikte yok olup gitmişlerdi. Kalabalığın arasında bir altın para çıkarmak da aptallık olurdu. Beklemek şimdilik en iyi seçenekti ama kocası günbatımına kadar gelmezse kiliseye kadar gitmek için bir taksi tutacaktı. Belki orada birileri ona yardımcı olurdu.

"Gittiii," dedi Bo, sesi sıkıntılıydı. Mei Ling onu inceleyince bacaklarının arasındaki ıslak noktayı fark etti.

Mei Ling utanmıştı. Dudağını ısırıp derin bir nefes aldı.

"Sorun değil, Bo. Pantolonunu sonra kuruturuz," dedi ama durumunun, kaderin merhametine kaldığının da farkındaydı.

"Buradayım." Kai Li yanı başındaydı. Yüzünde mahcup bir gülümseme vardı, başıyla selam verdi. Mei Ling'in gerginliği geçmiş, içi rahatlamıştı.

"Gelin." Kai Li valizlerini aldı ve onları bekleyen çekçeke yönlendirdi.

İskelede kısa bir yürüyüşün ardından sola dönüp çakıl taşıyla kaplı dik bir caddeye döndüler. Kai Li araçtan atladı ve yokuşu çıkması için çekçeki çeken kişiye yardım etti. Mei Ling sahil kenarındaki birkaç binayı geçtikten sonra kendini yeniden Çin'de hissetti. Üç veya dört katlı olan binalar, Guangzhou'daki gibi tasarlanmış ve boyanmıştı. Tabelalarda Kantonca et, sebze, baharat ve kıyafet yazıyordu. Adamlar fındık kavuruyor ve yoldan geçenlere satıyordu. Mei Ling'e göre birçok sokağa sapmışlar, en sonunda küçük bir ağaçlıklı yolun aşağısında durmuşlardı.

Kai Li sürücüye ödemesini yapıp valizleri indirdi. Loş ışıklı basamakları çıkarken Mei Ling'in yeni evine dair umutları da yok oldu. Zemin çamurluydu ve çatlamıştı, duvar boyası da dökülmüştü. Bina o kadar eskiydi ki rutubet midesini bulandırmıştı. Kusmamak için ağzından nefes almaya çalıştı ama pek işe yaradığı söylenemezdi.

Kai Li dördüncü katta bulunan döküntü bir ahşap kapının önünde durdu. Kapıyı açtığında karşılarına bir yatak, bir masa ve bir mutfak çıktı. Tıpkı Hong Kong'da kaldıkları ev gibiydi. Mei Ling bunu hayal etmemişti. Kai Li'nin onu incelediğini fark etse de genç kadın neşeli bir ifade takınamayacak kadar yorgun, aç ve üzgündü.

Düşüncelere boğulmuştu. Odada gergin bir hava hâkimdi. Genç kadın patlayıp içindeki ejderha ruhunu ortaya çıkaracağını hissediyordu. Bo hiçbir şey istemeden, ona ya da Kai Li'ye bir şey demeden öylece etrafı izliyordu. Küçük çocuk bu adamı hatırlıyor muydu? Kai Li neden onları saatlerce beklettiği hakkında bir şey söylemeyecek miydi?

"Çiş?" diye sordu Bo usulca, Mei Ling'in düşüncelerini bölerek.

Bo'nun temiz pantolona ihtiyacı olduğunu hatırladı. Temiz kıyafet çıkarıp, gelmesi için onu yanına çağırdı. Küçük çocuk ona doğru giderken yüzünde korku hâkimdi. Mei Ling gözlerini kapattı ve içinde öfkeyle yanan ejderhayı sakinleştirmek için derin bir nefes aldı.

Yemek. Midesi bulanmasına rağmen bir şeyler yemesi gerekiyordu. Küçük mutfağa gitti ve aylardır ilk kez yemek pişirmek için doğru düzgün bir şeyler bulabildi. Buna şaşırmıştı. Yemeği küçük masaya koyduğu zaman kendini sakinleşmiş hissediyordu.

Mei Ling kocasının yemeğini servis ederken, bir tepki vermesi için yüzünü inceliyordu. Kai Li gülümsese de Mei Ling yemeğin çok da lezzetli olmadığının farkındaydı. Böyle dolu bir mutfakta yer alan sosları nasıl kullanacağını bilmiyordu ama zamanla öğreneceğini düşünüyordu.

Yemeklerini yedikten sonra henüz sofradan kalkmamışlarken Kai Li sonunda konuşmaya başladı. "Karaya çıkabildiğiniz için çok mutluyum. Çok beklediniz mi?"

Küçük evlerinde huzur olmasını isteyen Mei Ling ne demesi gerektiğini düşündü. "Çok beklemedik, teşekkürler. Sonunda burada olduğumuz için mutluyuz. Değil mi, Bo?"

Bo başıyla onu onayladı.

"Onun beni hatırladığını sanmıyorum," dedi Kai Li üzgün bir ifadeyle.

"Yüzünü en son göreli iki aydan fazla oldu. Kısa süre sonra senden hikâye anlatmanı isteyecektir," diye yanıt verdi Mei Ling.

"Siew, hikâye," dedi Bo.

Küçük kızın adı, Mei Ling'in içini yakmıştı âdeta. "Siew'un hikâyelerini seviyorsun, değil mi?"

"Gemideki küçük kız mı?" diye sordu Kai Li.

"Yatakhanede de bizimleydi. Bo ile sanki onun kardeşiymiş gibi ilgilendi. Bo onu özlüyor," dedi Mei Ling. Sonra kız kardeşine anlatır gibi konuşmasına devam etti. "İkimiz de özlüyoruz."

O an ailesinden bir haber almak için yanıp tutuşuyordu.

"Ailemden hiç mektup aldın mı?" diye sordu.

Kai Li'nin gözleri korkuyla büyümüştü. O an Mei Ling korkunç gerçeği fark etti.

"Sen okumayı bilmiyorsun, değil mi?"

Kai Li başını iki yana salladı.

"O zaman yazmayı da?"

Kai Li yine başını salladı.

"O zaman adaya gönderdiğin mektupları yazması için birine ödeme mi yaptın?" Mei Ling, sesindeki suçlamayı bastırmaya çalışsa da başarılı olamamıştı.

Kai Li bu kez başını olumlu anlamda salladı.

Mei Ling'in içindeki ejderha yeniden hareket geçti, bu sefer suçlamalarını dile getirmesine neden olmuştu. "Sen bir tüccar falan değilsin, öyle değil mi?"

Yüzünden utanç ve korkunun okunduğu Kai Li, başını öne eğdi.

Mei Ling yerinde zar zor oturuyordu. Gemide ve adada geçen onca haftaya güzel bir yuvanın hayaliyle katlanmıştı ama sonunda pis bir barakaya getirilmişti. Ailesi de kendisi de yalanlarla kandırılmıştı. Nereye baksa sahtekârlık görüyor gibiydi.

"Dışarıya yürüyüşe çıkabilir miyim? Tek başına?" diye sordu Mei Ling, dişlerini sıkarak.

Kai Li en sonunda başını kaldırdı, artık Mei Ling'in yüzüne bakıyordu. Gözlerinde korku, belki de biraz öfke hâkimdi. Sonra onayladığını gösterircesine sert bir şekilde başını aşağı yukarı salladı.

Mei Ling keder ve öfkesini saklamaya çalışarak âdeta bir fırtına gibi odadan çıktı. Hızla merdivenden inerek kendini sokağa attı. Değişen hiçbir şey yoktu. Bina yığınları üstüne üstüne geliyordu. Stockton ve Sacramento Sokakları'nın köşesindeki tabelaları incelerken, geri dönüş yolunu rahatlıkla bulabilmek için isimlerini zihnine kazımaya çalışıyordu. Stockton'dan dönerek dik yokuşu tırmanmaya başladı, yeşillik ya da açık alan arıyordu. Kimse bu koca şehre bir ağaç bile dikmemiş miydi? Bina kalabalığına bakarken körfezin suları dikkatini çekti, Angel Island'da onu tutsak eden aynı suydu.

Siew ile birlikte yatakhanede olmak için içinde yoğun bir istek duydu. En azından ona güç ve umut veren güzel bir eve sahip olma hayaliyle orada huzurla kalabiliyordu. Ancak şimdi gözlerini gerçeğe açmıştı.

Şimdilik iki kişiyle birlikte küçük, harap bir evde kalıyordu ve yakında üç kişi olacaklardı. Kocası okuma yazma bilmiyordu, tüccar falan değildi, bu ülke, evliliği, her şey koca bir yalandı, hatta kendisi bile. Ailesinin iyi bir geleceği olacağına dair umutları boşa gitmişti.

Mei Ling sırtını briket bir duvara yasladı. İnsanlar geçip gidiyor, onu umursamıyordu. Yere çömeldi, sıcak duvar sırtını ısıtıyordu. Daha fazla tutamadığı gözyaşları yanaklarından süzülüyordu. Dudağını ısırdı ama hiçbir şey acısını

dindirmiyordu. Aylardır ilk kez bu ulu orta yerde duygularını tek başına dışa vurmaktan çekinmiyordu. Gözyaşları bir sağanak gibi yanaklarından akıyordu.

Sonunda dökecek gözyaşı kalmadığında ayağa kalktı. Yeni ayın ışığı doğu tarafındaki binaların tepesinden görülüyordu. Bu ışık Çin'den mi geliyordu yoksa oraya mı gidiyordu? İkisi de diye düşündü.

Aya bakınca büyükannesinin duasını kalbinde hissetti. Derin bir nefes alıp bedenine nüfuz etmesini bekledi. Sonra aya bakarak dünyanın diğer tarafında bulunan ailesine dua etti. Arada kilometrelerce mesafe ve geçen aylar olsa da ailesiyle arasındaki bağı hissedebiliyordu.

Mei Ling bir kez daha derin bir nefes alırken ciğerlerinin sisle dolduğunu hissetti. *Güçlü olacağım. Gelmiş geçmiş tüm kadınlar gibi ben de güçlü olacağım. Alışacak, uyum sağlayacak ve huzuru bulacağım.* Gözlerini silip sakinleşmeye çalıştı, ardından dingin bir ifade takınarak yuva olarak bildiği korkunç barakasına yürümeye başladı.

On Dördüncü Bölüm

San Francisco
Temmuz 1923

Mei Ling eve döndüğünde hiçbir açıklama beklemiyordu ama Kai Li açıklama yapmaya hazırdı. Tek göz odalı evlerindeki derme çatma masada onun karşısına oturmasını istedi.

Yüzünde utancın kibre karıştığı bir ifade hâkimdi. Kai Li, "Anladığın üzere ben bir tüccar değilim," diye itiraf etti. "Nob Hill'deki bir malikânede hizmetçi olarak çalışıyorum."

Mei Ling sakinliğini korumaya çalıştı ve başını yavaşça olumlu anlamda sallayarak daha fazla anlatması için onu teşvik etti.

"Nesiller boyunca Amerika Birleşik Devletleri'nde çalıştık ve sadece Çin'deki ailelerimizi ziyaret ettik," diye devam etti Kai Li. "Ama Amerika hükümeti artık bunu imkânsız hâle getirdi.

"Yasalar gittikçe daha da ağırlaştı. Kapılar büsbütün kapanmadan önce Oakland'de Western Produce Company adlı

şirketin sahibi olduğumu gösteren belgeleri ayarlamak için bin dolar ödedim. Wong Lew She ile Bo'ya vize almamın tek yolu kendimi bir tüccar olarak göstermekti."

Kai Li genç kadının gözlerine baktı. "Yani senin için de tabii." Bakışlarını yeniden yere çevirerek, "Ne bin dolarım ne de biletimizi satın almak için param kalmıştı," dedi. "Bu yüzden çok geç olmadan borç aldım. Cenaze ve çöpçatan için yaptığım ödemeler borcumuzu artırdı. Durumumuz her zaman böyle olmayacak. Dört, bilemedin beş sene içinde borcumuz bittiğinde daha büyük bir eve taşınacağız."

Bizim borcumuz. Mei Ling onu dinlerken sakin olmaya çalışıyordu. İçi öfkeden yanarken durumunu anlıyormuş gibi başını salladı. Bir yandan da mide bulantısını yatıştırmaya çalışıyordu.

Çöpçatanın söylediği her şey yalandı. Hayatını emanet ettiği bu adam hakkındaki gerçekleri bilmiyordu. Mei Ling daha fazlasını öğrenmek istese de Kai Li'nin kendisine soru sormasına ve onun da kendi yalanlarını sıralamasına neden olacak o kapıyı açmak istemiyordu. Kendi elleriyle kendi onuruna sürdüğü bu lekeyi benliğine daha da fazla kazımak niyetinde değildi.

Bu evlilikte düzenbaz bir kişi varsa o da Kai Li'ydi. Mei Ling çöpçatanın tavsiyesi üzerine ona yalan söylemişti. Kai Li ise vize almak ve Jah Jeh'ye uygun bir eş olarak görünmek için tüccarmış gibi davranmıştı. Mei Ling de kendini Jah Jeh olarak sunmuş, tavşan yılında ve Hristiyan olarak dünyaya geldiğini belirtmişti.

Ejderha yılında doğduğunu ve inancını gizliyordu. İkisi de yanlış yapmıştı ve sonuçta Mei Ling'in elde ettiği hayat dürüstlükten yoksundu.

Mei Ling ona anlatılan hikâyeye inanacak kadar saftı. Bo bile onun çocuğu olmayabilirdi, belki de Kai Li'nin buraya getirmek üzere ödenek aldığı belge üzerinde bir çocuktu. Bu adamın adı Kai Li de olmayabilirdi. Nasıl bir hayatın içine düşmüştü böyle? Hiçbir yönden olmasa bile iki düzenbaz olarak tam anlamıyla uygun bir eşleşme oldukları söylenebilirdi.

Kai Li kâğıt üzerinde bir tüccardı, Mei Ling de kâğıt üzerinde bir eşti. Ailesi kızlarının geleceğini güvence altına almak için onurlu bir hayat sürülmesini tavsiye eden öğretilerinden vazgeçmişti. Bu adamla evlenmek onun kararı değildi. Ata kuralları ailesine saygı duymayı ve onların isteklerine boyun eğmeyi gerektirse de Mei Ling, ailesinin büyük bir hata yapmış olmasından korkuyordu.

İçinde büyüyen çocuktan Kai Li'ye bahsetmek konusunda kararsızdı. Nedenini şimdi anlıyordu çünkü ona güvenmiyordu. Pasha'nın doğru söylediğini biliyordu, bebek bir kız olacaktı. Erkeklerin çoğu bir kızları olacağına sevinmez, hatta kız çocuklarını öldürürlerdi. Kai Li de onlardan biri olabilirdi. Mei Ling, olur da kocası kızın hayatına son vermeyi isterse ya da bebek dünyaya geldiğinde onu terk ederse diye bir kaçış planı ayarlamak zorundaydı.

Eteğine dikili olan büyükannesinin verdiği altınlara dokundu. Altınlar onun için âdeta güvenlik tılsımı gibi bir şey olmuştu. İçlerinden bir tanesi Angel Island'da güzelce yaşamasını sağlamıştı. Kai Li tamamen güvenilmez biri olduğunu ispat ederse, bu adamdan kurtulması için de yardımcı olacaklarını umuyordu. Kendisinin, Bo'nun ve doğacak kızının hayata tutunması için ne kadar parasının kaldığını bilmiyordu ama bu altın paralar ona güvence veriyordu.

Sakin bir ifadeyle nefes aldı ve Kai Li'nin duymayı istediğini düşündüğü şeyi dile getirdi. "Bu zor zamanlarda hayatta kalmamız için ne yapmamız gerekiyorsa onu yapmak zorundayız. Anlıyorum."

Kai Li derin bir iç çekip ona gülümsedi, rahatlamış görünüyordu fakat Mei Ling, ona güvenmek için bakışından ya da cümlelerinden çok daha fazlasına ihtiyacı olduğunu biliyordu.

O gece Siew, Mei Ling'in rüyasına girdi. Küçük yüzünü Angel Island'daki gibi yatakhanede bulunan camdaki tellere bastırmış duruyordu ama burada büyük parmaklıklar da vardı. Küçük kız aralıklardan kollarını Mei Ling'e doğru uzatıyordu ama aralarında görünmez bir perde vardı. Mei Ling'in kalbi üzüntüyle çarpıyordu. Siew'un yüzündeki hüzün ifadesi daha da derinleşti. Parlak gözleri âdeta siyah birer taş gibi donuklaştı. Sonra parmakları keskin birer ayı pençesine dönüştü. Aradaki görünmez perdeyi yırtmaya çalışsa da başaramadı. Korku ve acı iç içe geçmişti. Tam o sırada Mei Ling uykusundan sıçrayarak uyandı. Kalbi deli gibi atarken hâlâ karanlık ve rutubetli olan odaya bakındı.

Tamamen bir yabancıya dönüşen kocası, yanında yatıyordu. Bo da genç kadının sol tarafında uyuyordu. Bir damla gözyaşı yanağından süzüldü. Mei Ling dikkatli bir şekilde yatağından kalktı ve aile fotoğrafıyla Quan Yin'in biblosunu çıkardı. Kocası Hristiyan olsa bile odanın bir köşesinde gücü ve inancı bulmak için yanıp tutuşuyordu. Quan Yin ile ailesinin önünde yere eğildi. Korkuya ve acıya teslim olup Siew ile Kai Li için dua ederken, güçlü olabilmeyi diliyordu.

Kai Li uyandığında Mei Ling çayla pirinç lapası hazırlıyordu. Sorumluluklarının farkındaydı. Belki o da karısına karşı olan görevlerini yerine getirirdi. Bu evliliğin gerçek olup olmadığını zaman gösterecekti.

Kai Li odanın köşesindeki sunağa bir göz attı, hiçbir şey dememişti. Yüzünde boş bir ifade hâkimdi. Mei Ling herhangi bir açıklama yapmayacağı için rahatladı.

"Chinatown birkaç binadan oluşan küçük bir yerdir. Yakında korkunç yerler var, onurlu bir kadın için pek de uygun değil," diye açıkladı Kai Li. "Caddeler iyidir ama bu sokağın yanındaki ara sokaklardan uzak dur. Özellikle Bartlett Sokağı'ndan. Orada sadece kötü kadınlar var."

Mei Ling onun ne demek istediğini anlamıştı. Başını olur anlamında salladı.

"Peki postane? Nerede olduğunu biliyor musun?" diye sordu Mei Ling. "Aileme mektup göndermek istiyorum."

Kai Li'nin yanakları kızardı ama bu utançtan mı yoksa öfkeden mi bilmiyordu. Kai Li ona postaneyle en iyi marketin yerini söyleyip birkaç kuruş bıraktı.

"Yarın Oakland'deki pazara gideceğim," dedi Kai Li. "Hava aydınlanmadan uyanırım, o yüzden kalkmana gerek yok. İşverenime alışveriş yaptığım zaman sana da yaparım."

Mei Ling başını salladı. Sonra Kai Li, Nob Hill yakınlarına, haftada altı gün bir hizmetçi olarak çalıştığı malikâneye gitti ve Mei Ling'i cevapsız sorularıyla baş başa bıraktı.

Bo uyanıp da dışarı çıkmaya hazır olduğunda Mei Ling onu sırtına bağladı. Bu yabancı diyarı birlikte keşfedeceklerdi. Dolaşırlarken bu yeni şehri öğrenecek, Siew'u arayacaktı. Kai Li güvenilmeyecek bir adam olduğunu kanıtlarsa hayatta kalabilmenin yolunu keşfedecekti.

Kai Li'nin yol tarifine uyarak postaneye gitti. Ellerinde paketleri ve zarfları olan Çinliler, tek bir gişeyi beklerken uzun bir kuyruk oluşturmuştu. Mei Ling etrafı dikkatle izledi, böylece sıra ona geldiğinde ne yapması gerektiğini biliyordu. Her iki evrak memuru da Kantonca konuşabildiğinden onların yönlendirmelerini takip edebildi. Bu zamana kadar kimse ondan isim istememişti. Mektup bırakıp pul satın alıyorlardı. Ne diyeceğini prova etmişti.

Sıra ona geldiğinde gişedeki kadına, "Bu mektubu Guangzhou yakınlarındaki baba köyüme göndermek istiyorum, lütfen," dedi Mei Ling.

"Sadece tek pul mu istiyorsunuz?" diye sordu kadın Mei Ling'e bakmadan.

"Birden fazla mı almam gerekiyor?"

"Birden fazla mı mektup göndereceksiniz?" diye yanıtladı kadın Mei Ling'in sorusunu.

"Hayır. Sadece bir tane. Buraya güvenli bir şekilde geldiğimi aileme haber vermek istiyorum," dedi Mei Ling, sesi çatlamıştı. Boğazını temizledi.

Çinli kadın başını kaldırıp Mei Ling'i inceledi. "Buradaki ilk gününüz mü?"

Mei Ling mahcup bir ifadeyle başını aşağı yukarı salladı.

"Hoş geldiniz. Burası iyi bir yerdir. Kimsenin sizi üzmesine izin vermeyin," diye tavsiye etti kadın, sonra konuşmasına devam etti. "Altı sent. Mektup için. Ulaşması iki ayı bulur."

Mei Ling başını salladı. İki ay. Mektubun ulaşması çok uzun sürüyordu ve aldıkları para da çoktu. Ancak dualarının haricinde ailesiyle bağlantı kurmanın tek yolu buydu.

"Benim adıma herhangi bir mektup var mı? Wong Lew She," diye sordu Mei Ling, kalbi heyecanla atıyordu, sahte adını söylerken dili sürçmüştü.

Kadın başını iki yana salladı ama mektup için bakınmamıştı bile.

"Mektup sizin evinize gelir," diye açıkladı. "Ailenize sokak adıyla ev numaranızı verdiniz mi?"

Mei Ling başını evet anlamında salladı.

"Buraya geldikten kısa bir süre sonra size ulaştırılır," dedi kadın.

Mei Ling şaşkın bir ifadeyle bakmış olmalıydı çünkü kadın kahkaha atıyordu.

"Burası sürprizlerle dolu. İlk sene en zorudur ama sonrası daha kolaydır. Bilirim, her gün gemiden inen yolcularla konuşuyoruz."

Mei Ling birkaç bozuk parayla zarfı kadına doğru itti. "Teşekkür ederim," dedi. "Nezaketiniz ve bilgilendirmeniz için."

Kadın başını sallayarak gülümsedi ve sıradaki müşteriye seslendi.

Mei Ling, kocasının alışveriş için tavsiye ettiği dükkâna gitmek için yokuşu çıkmaya başladı. Yol boyunca gördükleri renkli tabelalarla binaları Bo'ya gösterip durmuştu. Dükkânı bulmuştu ama yürümeye devam etti. Alışveriş yapmadan önce

Siew'un sabah feribotuyla gelmiş olması ihtimaline karşı Feribot Binası'na gittiler. Belki de Suk Suk kızı orada bekliyor olurdu, onlar da onu ziyaret etmek için bir plan yaparlardı.

Parlak renklere boyalı, yüksek binaların olduğu küçük bir sokağa gelmişlerdi. Her bina balkonluydu ve sallanan bayrakları vardı. Deniz tanrıçası Mazu'ya adanmış Tin How Tapınağı insanlarla dolup taşıyordu. Mei Ling alışveriş yaptıktan sonra sağ salim karaya çıktıkları için deniz tanrıçasına şükranlarını sunmak adına portakal getireceğine dair kendine söz verdi. Bazı binaların önünde yazılar yazıyordu. *Wong Ailesi, Hip Sing Tog*, diye okudu. Bu klanda olanlar için bir yardımlaşma derneği gibi bir şey olmalıydı.

Mei Ling, Grant Sokağı'na döndü, parlak kırmızı fenerler asılı olan dükkânlarla dolu bir sokaktı, sonra körfeze çıkan Jackson Sokağı'na saptı. Bu küçük bölgedeki tezatlık çok ilginçti. Birkaç adım sonra gördüğü şey yüzünden bir anda durdu. Bartlett Sokağı... Kai Li'nin girmemesi için uyardığı sokak Grant'tan hemen bir bina ötedeydi ve tamamen ayrı bir dünyaya aitmiş gibi duruyordu. Karanlık ve çamurlu yola baktı. Demir parmaklıklı camların ardından kadınların yüzleri seçiliyordu. Bir genç kadın Mei Ling ile göz göze geldi. İnce parmakları sinekliği itiyordu, koyu kahve gözleri umuttan yoksundu. Kız hafifçe el salladı. Mei Ling'in nefesi kesilmişti. Hemen oradan uzaklaştı ama kızın yüzü zihnine çoktan kazınmıştı.

Sırtında Bo ile dik yokuşu inmek zordu, bacakları titriyordu. Limana geldiklerinde derin bir nefes aldı. Beyaz bir adam, yanından yüksek sesle söylenerek geçince kalbi yerinden çıkacaktı. İngilizce konuştuğundan ne dediğini anlamamış olsa

da bunun bir tehdit olduğu açıktı. Bir gün önce Bo ile birlikte Kai Li'yi bekledikleri yere koşar adım gitmeye başladı. Burası terk edilmiş gibi duruyordu. Görünürlerdeki tek kadın kendisiydi.

Bo'yu indirdi ve suyun kenarındaki kayalıkların yanına gitmesine izin verdi. Bo bir kayaya çıkıp martı gibi ses çıkarmaya başladı.

Başka bir beyaz adam yanlarına gelip alay edercesine İngilizce bir şeyler söyledi. Sonra kahkaha atıp oradan uzaklaştı.

Burada hoş karşılanmıyorsun. Aynı dili konuşmasalar bile verilen mesaj çok netti. Mei Ling, karşılaştığı bu tavırlar ve aşağılanma yüzünden kendini savunmasız hissediyordu. İç çekerek derin bir nefes alıp korkularını görmezden geldi. Körfeze bakarak Angel Island'daki Siew'u düşündü. Küçük kızın ne yaptığını hayal etmeye çalıştı. Siew'un, hemen arkasından gelecek olması Mei Ling'in gerçekleşmesi imkânsız hayallerinden biriydi. Bo ile birlikte San Francisco'da onu beklediklerini görünce, küçük kızın yüzünün alacağı şaşkınlık ve mutluluk dolu ifadeyi hayal etti. Bu ihtimal olmadığına göre büyük hala ile birlikte İngilizce dersi için Anne Maurer'in yanında olmalıydı.

Mei Ling birinin ona baktığını hissetti. Arkasına döndüğünde bir grup beyaz adamın öfkeyle onları izlediğini gördü. Bir korku dalgası tüm bedenini sardı. Burada güvende değillerdi.

"Gel Bo!" diye bağırdı Mei Ling oğluna. Küçük çocuğu kucağına aldığı gibi hızla yürümeye başladı, sırtına bağlamakla uğraşmamıştı.

Chinatown sınırlarına ulaşınca tüm bedeni rahatladı. Siew'u karaya ulaştığında karşılamak istiyordu ama Bo'nun

güvenliği tehdit altında olacaksa bunu yapamazdı. Küçük kız onu kilisede bulabilir ya da birbirlerini sokakta görebilirlerdi. Chinatown büyük bir yer değildi. Elbette, bir yerlerde yolları kesişirdi.

Mei Ling ile Bo, Chinatown'ı birkaç gün içinde keşfetmişlerdi. Çocukların oynadığı bir açıklık ya da boş bir arsa bakınmıştı ama Bo'nun özgürce koşup oynayabileceği bir yer bulamamıştı. Chinatown'daki her yer kaldırım ve binalarla işgal edilmişti. Çin'de, Guangzhou gibi büyük bir şehirde bile böyle alanlar vardı.

Mei Ling annesinin ona verdiği üç çiçek filizi için bir bakır çanak buldu. Yolculuk sırasında şakayıklardan biri ölmüştü ama diğer üçü hayata tutunmuştu. Çanakları almak için kendi parasını kullanmayı düşündü ama Kai Li'nin, kendi parası olduğunu bilmesini istemiyordu. Bunun yerine Kai Li'den, mutfak masrafına ayırdığı paradan birazını kullanmak için izin istedi. Kai Li bunun yararlı olacağını düşünmüştü çünkü bitkiler kök salıp tutarsa, onlardan yatıştırıcı ve sağlıklı çaylar elde edebilirlerdi.

Mei Ling'in gözleri Siew'u beklerken sürekli yoldaydı. Ne zaman siyah saçlı küçük bir kız görse, kalbi acaba o mu düşüncesiyle hızla atıyordu ama hep hayal kırıklığına uğruyordu.

Bir gün Mei Ling, Stockton Sokağı'nın diğer tarafına doğru yürüyünce Bo için bir eğlence alanı buldu. Sokak elektrikli araçların ve nadiren geçen otomobillerin kullandığı geniş bir tünele çıkıyordu. İnsanlar ya tünelin yanından geçiyor ya da

üstündeki fazlasıyla alakasız görünen hoş bir balkona çıkıyorlardı. Merdivenden sonraki bir binayı geçince California Caddesi'ndeki kablo hattı seçiliyordu. Mei Ling tünelin üstündeki alanda oturabileceği bir kaldırım taşı bulunca, aşağıdan gelip geçen arabaları izlediler. Bo sürücülere el salladığında genelde bir korna sesiyle karşılık alıyordu.

Union Meydanı'na gelene kadar dik bir yokuşu tırmanmışlardı. Burası ortasında halka açık bir alan olan bir alışveriş bölgesiydi. Genç kadın buranın Bo'nun özgürce koşabileceği hoş bir alan olduğunu düşündü. Öte yandan maruz kaldıkları bakışlar ve yorumlar buraya uygun olmadıklarını göstermişti. Bir süre sonra gelip geçen arabaları izlemek için California Sokağı'na geri döndüler. Orası onların sınırıydı.

Mei Ling daha önce kendini hiç bu kadar yalnız hissetmemişti. Bu küçük çocuk haricinde konuşacak kimsesi yoktu. Hayatını paylaşabileceği ne okul arkadaşı ne köylüsü ne de bir aile üyesi vardı.

Kai Li şefkatli ve kibardı. Hem kalben hem de zihnen ilk başta dürüst olmamasına rağmen, onun sadık bir koca olabileceğine ikna olmaya başlamıştı. Her akşam eve yorgun dönse de her zaman genç kadına gününün nasıl geçtiğini soruyordu. Mei Ling gün geçtikçe onun arkadaşlığını bekler olduğunu fark etti ama kendine dikkatli ve uyanık olması gerektiğini hatırlatıyordu.

Mei Ling ailesine samimi mektuplar yazsa da yaşam koşullarını tam olarak yansıtmıyordu. Endişelenmelerine veya pişman olmalarına sebep olmak istemiyordu. Her gün belki bir mektup gelir umuduyla girişteki kutuya bakıyordu ama onlardan herhangi bir haber almamıştı. En huzurlu olduğu anlar,

her sabah ve akşam sunağa gidip atalarından ve Quan Yin'den güç istediği, ona kılavuz olmaları için yalvardığı anlardı.

Yaşadığı hayat yüzünden öfkeye kapılıp hüzünlendiğinde, annesinin çok şey kaybetmesine rağmen sakinliğini koruyabildiğini hatırlıyordu. Annesi evini ve iki evladını kaybetmişti ama yine de ailesi için dimdik ayaktaydı.

Bir süre sonra sunağına, Çin'deki ailesinin hemen yanına kendi ailesinin –Kai Li, Bo ve kendisinin– olduğu fotoğrafı da yerleştirdi. Ne kadar mesafe olursa olsun annesinin, kız kardeşinin ve büyükannesinin onu izlediği düşüncesi içini rahatlatıyordu. Onlardan bir mektup alana kadar en güçlü tesellisi buydu.

Mei Ling her akşam yemek yapıyordu ama hiçbiri yaptığı yemekten zevk almıyordu. Kai Li birçok kere önüne konulan yemeği zorla yemişti. Mei Ling de aynı şekilde az da olsa yemek için kendisini zorluyordu. Bunun can sıkıcı bir durum olduğunun farkındaydı. Lezzetli yemekler yapmaya çalışsa da yemekleri Angel Island ve gemidekiler kadar tatsız tuzsuz oluyordu. İçinde büyüyen bebeği bile iştahının artmasını sağlayamıyordu.

Pazar günleri o kahredici yalnızlık hissi biraz da olsa azalıyordu. Kai Li evde oluyordu, birlikte geçirecekleri o günü dört gözle bekliyordu. Kai Li kiliseye gitmek için kendi takımını giymişti ve ondan da Batılı tarzdaki kıyafetlerini giymesini istemişti. Mei Ling buna şaşırmamalıydı ama daha önce Hristiyan bir aile olmanın ne anlama geldiğini hiç düşünmemişti.

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı. Kiliseye gideceği için gergindi. Bu yabancı yerde uygun bir şekilde davranamazsa Kai Li bir yalanını öğrenmiş olurdu. Bir yandan da

Siew'un orada olmasını umuyordu çünkü küçük kıza verdiği kâğıda bu kilisenin adını yazmıştı. Eğer Siew hâlâ adada değilse Suk Suk onu da kiliseye getirebilirdi. Belki Mei Ling kilisede birileriyle tanışır, hatta arkadaş edinirdi.

Binanın kapısından içeri girdiklerinde genç kadının elleri ter içinde kalmıştı. İkinci katın merdivenine çıktılar. Mei Ling, Kai Li'yi takip ederken etrafı inceliyordu. Bo, halka açık alanlarda sessizliğe bürünüyordu. Belki o da ilk defa bir Hristiyan ayinine katılıyordu.

İbadethane rahatlatıcı bir şekilde serin ve karanlıktı ama ne yakacak bir mum ne de tanrılarla donatılmış bir sunak vardı. Ahşap bir sıraya geçip oturdular. Karşılarında alev şeklindeki şamdanlarla buluşan demir asmalarla çevrilmiş, ortasında bir haç işaret bulunan demirden yapılma bir heykel duruyordu. Müzik durduğunda cübbe giymiş bir beyaz adam ayağa kalktı. Adam uzun süre Kantonca konuştu. Söylediklerini takip etmek zordu ve hiç rahatlatıcı değildi. Mei Ling onu dinlemeyi bırakıp, içlerinden biri Siew olabilir mi diye küçük kızları inceleyerek etrafa bakınmaya başladı. Birden kalabalık aynı anda ayağa kalktı ve org yeniden çalmaya başladı. Mei Ling de Bo'yu tutarak ayağa kalktı.

Kai Li bağlı bir kitabı alıp işaretlenmiş bir sayfayı açtı. Bakması için kitabı Mei Ling'e doğru tutuyordu. Kai Li sözleri ezberlemiş olmalıydı çünkü tatlı bir sesle ilahiye eşlik etmeye başlamıştı. Mei Ling tüm bedeninin ürperdiğini hissetti.

Genç kadın birlikte ilahi söyleyen etrafındaki yabancılara baktı. Ön taraftaki gri saçlı bir kadın, yanında duran yaşlı bir adamın koluna girmişti. Bu manzara karşısında Mei Ling'in kalbi şefkatle dolmuştu. Belki bir gün o da kocasıyla bu kadar

samimi olurdu. Mei Ling yeniden kitaba bakıp yazılı sözleri takip etmeye başladı. Yakında o da kendinde ilahiye eşlik edecek cesareti bulabilirdi.

Bir süre sonra ilahi bitti ve herkes yeniden yerine oturdu. Papaz tekrar konuşmaya başladı. Mei Ling, bildiği iki ismi duyana kadar kendi düşüncelerine dalıp gitmişti: Donaldina Cameron ile Tien Wu.

Mei Ling, bu isimleri Jui Lan'ın adadayken ondan okumasını istediği kâğıttan hatırlıyordu. Kâğıtta onların Çinli kızlara işkence ettikleri yazıyordu fakat papaz Çin halkına hizmet ettikleri için onları övüyordu. Bu kadınların zorla sürüklendikleri fuhuş batağından kaçan ya da kocaları tarafından terk edilen kızlara ve kadınlara yardım ettiklerini söylüyordu. Papaz cemaate bağışlarını yakındaki Presbiteryen Derneği'ne yapabileceklerini belirtti.

Kocaları tarafından terk edilen. Bu ifadeyle Mei Ling gerçeğe dönmüştü. Gözü papazda olan Kai Li'ye baktı. Mei Ling karnını okşayarak içinde büyüyen miniğe selam vermek istemişti. Dikkatli olmak zorundaydı, Kai Li'nin sadık, güvenilir bir eş ve baba olacağı hayallerine kapılmamalıydı. Uyumlu bir eş olmaya çalışırken, onsuz hayata tutunmanın yollarını aramaya da devam etmeliydi. Kızı dünyaya geldiğinde kaçması gerektiği takdirde gidecek bir kapısı olması için, bu hafta derneğe bağışta bulunacaktı.

Sonunda ayin bitti. Kai Li onları hemen oradan götürmüştü. Mei Ling'in kimseyle konuşma fırsatı olmamış, birkaç Çinli bayanla tanışma umudu yok olmuştu. Son kez Siew'a bakmak için kapıda durmuş ama küçük kızı görememişti.

Sonunda 10 Ağustos tarihinde, mektubu Çin'deki ailesine gönderdikten haftalar sonra Mei Ling, Wong Lew She adına gönderilen zarfın üzerinde Jah Jeh'in el yazısını görünce sevinçten havalara uçacaktı. Koşarak merdiveni çıkarken Bo'nun onu takip edip etmediğinin neredeyse farkında bile değildi. Kıymetli mektubu yırtmamak için zarfını özenle açtı. Mektubu okurken elleri titriyordu.

5 Nisan 1923

Canım kardeşim,

Hayatınla ilgili haberleri bizimle paylaştığın için çok teşekkür ediyoruz. Yakışıklı kocan ve güzel oğlunla birlikte olan fotoğraf evimizin en özel yerine yerleştirildi. Kelimelerin Hong Kong'a âdeta can verdi. Sanki seninle birlikte biz de oradaymışız gibi hissettik. Muhteşem bir maceraya atılmışsın.

Köy hayatında bir değişiklik yok. Kendi pirincimizi ekiyoruz, pazara satmak için fazla pirincimizin de olmasını umuyoruz. Tatlı patates, yerfıstığı ve liçi meyvesi de ektik. Lütfen, bana gülme ama başımda hasır şapka ve çiftçi kıyafetleriyle beni tanımakta kesin zorluk çekersin. Güneş altında çalışmanın pek de önemli olmadığını gördüm.

Annem mandalina ağacı satın almak için sakladığı paradan birazını kullandı. Yeni yıla kadar elimizde meyve olacağına dair umutluyuz.

Hayatınla ilgili haberleri dört gözle bekliyoruz.

Sonsuza dek ve her zaman,

Seni çok seven kardeşin

Gözyaşları âdeta birer sicim gibi genç kadının yanaklarından süzülüyordu. Kız kardeşinin sakin ve hoş sözleri kalbini delip geçmişti. Mei Ling, Jah Jeh ile diğerlerini öyle çok özlemişti ki...

Mektup çabucak bitmişti. Ailesinin hayatlarıyla ilgili daha çok detay öğrenmek için yanıp tutuşsa da iç rahatlatıcı haberlerini aldığına memnundu. Kız kardeşi iyileşmişti ve kimse hasta değildi. Daha da önemlisi Jah Jeh onu bağışlamıştı: *Güneş altında çalışmanın pek de önemli olmadığını gördüm.*

15 Nisan. Kız kardeşi dört ay önce bu kâğıda dokunmuştu. Mei Ling evin kokusunu almak umuduyla kâğıdı kokladı ama hayal kırıklığına uğramıştı. Jah Jeh'in bahsettiği mahsul artık tohum değildi. Çoktan olgunlaşmış ve ürün vermişti, hatta kalıntıları toprağın verimliliğini artırıyordu.

Ailesi ile arasındaki bağa zamanın haşin elleri değiyordu artık. Hayatlarındaki değişikliğe o an şahit olamıyor, her şeyi çok sonradan öğreniyordu. Aynı şekilde onlar da onun hayatında olup bitenleri bilmiyorlardı. Jah Jeh şu an evlenip ata köyünden ayrılmış, kocasının ailesinin köyünde yaşıyor olabilirdi. Annesi Jah Jeh'in yaşı geçmeden ona uygun birini bulmak için çalışmalara başlamış olmalıydı.

Mei Ling bu sefer çok daha yavaş bir şekilde, daha derin anlamlar arayarak mektubu okumaya başladı. Mandalina ağacı dikmeleri köyde kalmayı düşündükleri, Guangzhou'ya taşınma umudunun artık tamamen yok olduğu anlamına geliyordu. Buna şaşırmamıştı fakat ailesi için üzülmüştü. O üçgen biçiminde büyük şapkayla Jah Jeh'in tarlalarda çalıştığını hayal etti. Masmavi gökyüzünün altında diğerleri gibi görünüyordu muhtemelen. Diğer anlamıyla şehir hayatına dönmeyi

planlamıyorlardı. Geçen yıl tarlayı ekme döneminde annelerine yardım etme tekliflerine rağmen, Jah Jeh ile birlikte hiçbir şekilde toprağa dokunmalarına izin verilmemişti. Aileleri, o elleri mutlu bir evlilik oluşturmak için kullanmaları konusunda ısrarcı olmuştu.

Jah Jeh'in o pürüzsüz elleri artık bir işçinin ellerine dönüşecekti. Onun için dönüş yoktu. Mei Ling kendi temiz, düzgün ellerine baktı. İç çekip derin bir nefes aldı. *Bunu benim yaşamam gerekiyordu*, diye düşündü. *Narin, nazik ablamın değil.*

Onun kaderini değiştiremezsin. Büyükannesinin sözleri kilometreleri ve ayları aşarak yeniden zihninde yankılandı.

Mei Ling tekrar derin bir nefes alıp atalarına dua etmeye başladı.

Onu bütün kötülüklerden koruyun. Onu bütün dertlerden özgür kılın. Onu neşeyle kutsayın.

On Beşinci Bölüm

San Francisco
Eylül 1923

Karnındaki bebek büyüdükçe Mei Ling'in enerjisi daha da azalıyordu. Her gün bir öncekine göre daha yorgun ve uyuşuk hissediyordu. Durumu gözle görülecek kadar ortadaydı ama hâlâ bundan bahsetmiyordu.

Bir gece yatağa yattığında Kai Li çekimser bir ses tonuyla, "Belki bir gün bir oğlumuz daha olur?" dedi.

"Çok yakında, bir bebeğimizin olacağına inanıyorum," diye yanıt verdi Mei Ling.

Kai Li yine o tatlı gülümsemesiyle gülerken koyu kahve gözleri ışıl ışıl parlıyordu. Mei Ling aynı yolu paylaşacaklarına neredeyse inanıyordu ama *oğul* kelimesi o umudunu alıp götürmüştü. Kai Li şefkat dolu bir ifadeyle kolunu okşadı ama ona doğru değil de arkasına dönmesiyle Mei Ling bir kez daha hayal kırıklığına uğradı. Tam olarak ona güvenmese de dokunuşunu hissetmeyi dört gözle bekliyordu.

Mei Ling elinden geldiğince Bo'yu her gün dışarı çıkarmak niyetindeydi fakat bazı günler, gün batımına kadar işlerini halledemediğinden dışarı çıkamıyorlardı. Mevsimlerle birlikte Mei Ling'in ruh hâli de değişmişti. Sisten kaynaklanan soğuk hem dışarıyı hem de içeriyi etkiliyordu. Battaniyelere sarılmak ısınmanın tek yoluydu. Mutfak camındaki filizler pek güneş ışığı almıyordu. Onlarla yeteri kadar ilgilenemediğinden bitkiler sararıp soluyordu. Kai Li'nin onu doğru düzgün yemek pişirememesi ve evle ilgilenememesi yüzünden cezalandırmasından korkuyordu. Ancak Kai Li eve gelip de yemek olarak pirinç pilavı ile kurutulmuş balık bulunca öfkeli değil de daha çok endişeli gibi görünüyordu.

Bir gün eve elinde yemekle gelmişti.

"Ev sahibi bunu gönderdi," dedi yüzünde utangaç bir ifadeyle. Bir yandan da torbayı gösteriyordu. "Soframıza bunu da koyabilir miyim?"

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı.

Kai Li çantayı açtı ve lezzetli kokular etrafa yayıldı. Kâselere zambak soğanı ve havuçla tatlandırılmış balık çorbasını paylaştırdı. Bu tanıdık koku genç kadının gözlerinin dolmasına neden olmuştu. Kai Li eğilerek selam verdikten sonra birlikte sofraya oturdular. Mei Ling geleneksel sonbahar çorbasını kaşıklarken kocasının onu incelediğini hissedebiliyordu. Çorba hem lezzetliydi hem de huzur veriyordu. Çorbayı içip ısındıkça kaslarının gevşediğini hissetti.

Mei Ling gülümseyerek, "Çok lezzetli," dedi. "Lütfen aşçınıza benim adıma teşekkür et."

Kai Li onun bu övgüsüne memnun olmuştu. Genç kadın kaşlarını çatarak ona baktı. Bunu yapmak istememişti ama Kai Li şüpheci tavırlar sergiliyordu.

"Ben pişirdim," diye itiraf etti Kai Li.

Yemeği yapan kocasıydı! Mei Ling hem şaşırmış hem de memnun olmuştu. Bir hizmetçi olarak çalıştığından bu tarz kadın işlerini yapıyor olmalıydı.

"O zaman şanslı bir kadınım," dedi Mei Ling. "Çok iyi bir aşçısın."

Kai Li utangaç bir ifadeyle başını sallayarak övgüsünü kabul etmişti.

O akşamdan sonra Kai Li her akşam Mei Ling'in basit yemeklerine ek olarak besleyici ve lezzetli yemekler getirmeye başladı. Karınlarını doyurup başlarındaki çatıyı korumaya yetecek kadar para kazanma endişesine rağmen, genç kadının mide bulantısını yatıştırmaya iyi gelecek zencefil ile ruh hâlini toparlamasına yardımcı olacak kuşburnu ve kızıl gonca çayı almak için para harcıyordu. Mei Ling bu yemekler ile Kai Li'nin ilgisine minnettardı ama ilgisi yalnızlığını ve ona karşı şüpheci yaklaşımını gidermeye yetmiyordu. İki ihtimal için plan yapmıştı; biri Kai Li ile diğeri de yola tek başına devam etmek durumunda kalırsa diyeydi. Kai Li'nin onun ihtiyaçlarına karşı bu kadar düşünceli davranması Mei Ling için değerliydi fakat kızları dünyaya gelene kadar evliliklerine güvenmiyordu.

Kai Li, bebeklerinin İsa peygamberin doğum gününde doğmasını istediğini söylemişti ama Mei Ling o tarihin erken olduğunu düşünüyordu. Yaptığı hesaplamalara göre bebekleri Batılıların kutladığı yeni yıldan sonra doğacaktı.

Hristiyan geleneklerine göre bir bebeğin dünyaya gelişinin kutlanması onun için değişik bir durumdu. Pazar günü kilisede papaz İsa peygamberin doğumundan, bekleme süresinden bahsediyordu. Mei Ling genellikle bu hikâyelerde pek teselli bulamıyordu ama papaz bu sefer bu sözleri ona söylüyormuş gibi hissetmişti. Önündeki bilinmezliğe karşı ona huzur veriyordu. Ona inançla her şeyin mümkün olduğunu gösteriyordu. İnancın bütün ihtiyacını karşılayacağından emin değildi ama bu sözleri ona umut vermişti.

Papaz bir kez daha dernek için bağış konusuna değindi.

Mei Ling birden fazla kez Sacramento Sokağı ile Joice Sokağı'nın köşesindeki derneğe pirinç bağışında bulunmuştu. Kızlarının doğumundan sonra Kai Li bir canavara dönüşürse kendisi ve çocuğu için orayı geçici bir sığınak olarak görmeye kararlıydı. Gerekirse doğumdan sonra gücünü toplayıp o binaya gider, sonra da Oakland'deki June'u bulmaya çalışırdı. Bu planının en uç noktasıydı ama ilerleyen zamanlarda ona yardımcı olacaktı.

Mei Ling kocasız bir kadının bu topraklarda nasıl yaşayacağı konusunda arkadaşının ona yardımcı olacağına inanıyordu. Pekâlâ, terzi ya da hizmetçi olarak çalışabilirdi. Yalnız ve talihsiz bir hayat olacaktı. Elbette, terk edilmek istemiyordu ama Kai Li onun kaçmasına neden olursa bir planı vardı. En azından gidecekleri bir yer biliyordu.

Bacağına sızan sıcaklıkla uykusundan uyandı. Üstünden yorganı attı ve odadan çıkıp ortak kullanılan banyonun yolunu tuttu, altına yaptığı için kendinden utanıyordu.

Tuvaletteyken karnına korkunç bir sancı saplandı, öyle ki acıdan çığlık atacaktı. Sonra kasları gevşemeye başladı. Mei Ling, acı tamamen geçip karnı yumuşayıncaya kadar nefes nefese kalmıştı ve tüm bedeni titriyordu. *Kızı doğuyordu*! Mei Ling'in kalbini hem korku hem de heyecan sarmıştı. Daha önce hiç doğum yapmamıştı ama ilk doğumun çok uzun sürdüğünü ve rahatsız edici olduğunu duymuştu. Annesiyle büyükannesi, Jah Jeh ile ona korkulacak bir şeyin olmadığını, sonucun buna değeceğini söylemişti.

Kai Li haklı olabilirdi. Eğer doğum günler sürerse çocukları İsa peygamberin doğum gününde doğabilirdi. Mei Ling karnını okşadı ve kızıyla konuşmaya başladı: "Çok yakında kollarımın arasında olacaksın. Ne olursa olsun sana bakacağıma söz veriyorum."

O an Siew'un yüzü Mei Ling'in zihninde belirdi. *Umarım iyisindir küçüğüm. Bu kız yeterince büyüyünce seni aramak için daha çok zamanım olacak.*

Mei Ling karanlıkta yatağına bir havlu serip yeniden yattı. Kocasına sokuldu, sırtını Kai Li'ye yaslamıştı. Kai Li uyku hâliyle bir elini genç kadının kalçasına atıp diğer eliyle karnını kavradı. Kocası, hayatlarının değişmek üzere olduğunun farkında değildi.

Mei Ling'in daimi arkadaşı olan kararsızlık yok olmak üzereydi. Kai Li'yi kocası olarak hayatında istiyordu. İçinden dua etti. *Lütfen Bo'ya olduğu kadar bu küçük kıza da düşkün olsun.*

Ara ara vuran kasılmalar yüzünden bölük pörçük uyumuştu. Bir ara uyurken Kai Li işe gitmişti, uyandığında Bo ile evde yalnızdı. İlkine göre sancısı göz ardı edilebilecek derecede hafifti. Elinden geldiğince günlük işlerini yapabilmiş, sancı vurduğunda nefes alıp gücünü toplamaya çalışmıştı.

Mei Ling'in doğum hakkında pek tecrübesi yoktu ama sürecin normal olduğuna ve bunun üstesinden gelebileceğine inanıyordu. Göbek bağını kesmek için yakınlarında keskin bir bıçak ile yatağın yanında bir leğen su bulundurmanın akıllıca olduğunu duymuştu.

O akşamüstü sancılar yüzünden pek bir şey yapamamıştı. Sancı bedenini sarana kadar bir ileri bir geri yürüdü, ardından yatağın kenarına diz çöküp başını yatağa yasladı. Bo nazik hareketlerle sırtını okşuyordu.

"Anne iyi olacak," diye açıkladı Mei Ling ona. "Bebek bize katılmak için geliyor." Rahatlatıcı bir ifadeyle gülümsemeye çalıştı ama başka bir sancı yüzünden yüzünü buruşturmak zorunda kaldı. Çocuğun aklı karışmış olmalıydı. Kai Li'ye bebeğin doğmak üzere olduğunu söylemediği için pişmandı. Bo ile ilgilenmek için evde kalabilir ya da Mei Ling'i sakinleştirebilirdi ama erkekler doğum odasına girmezdi. Şu an Jah Jeh'yi, büyükannesini ve annesini her zamankinden çok daha fazla özlüyordu.

Sancılar peş peşe geliyor, doğru düzgün nefes almasına müsaade etmiyordu. Fazlasıyla bitkin düşmüş, bir şeylerin

ters gittiğinden korkmaya başlamıştı. Neden bu bebek bir türlü doğmak bilmiyordu ki? Beklediğinden daha da zordu.

"Ah!" Bo'nun sesi düşüncelerini bölmüştü.

Başını yataktan kaldırdı. Bo yeri gösteriyordu. Mei Ling bacaklarının arasına baktı. *Kan*! Çıplak baldırının arasından kan sızıyordu. Ne zaman kıyafetlerini çıkarmıştı da böyle çıplak kalmıştı? Bedeni öyle titriyordu ki kendine engel olamıyordu. Bir sonraki sancıyla zihni vahşi bir hayvanın sesiyle doldu. Bu ses ondan mı yoksa Bo'dan mı gelmişti?

Yanında biri vardı.

"Anne," diye seslendi Mei Ling ama annesi çok uzaktaydı.

Gözlerini açtı. Yanında Kai Li vardı. Mei Ling'in yüzündeki saçı geriye doğru itiyordu. Onu kollarının arasına almaya çalıştı ama Mei Ling buna karşı koydu. Zeminden ayrılamıyordu. Tam o sırada başka bir sancı daha bedenini sardı. Yine o sesi duydu. Kolları bacakları titriyordu.

Mei Ling kocasına sarıldı. Çaresiz gözlerle ona yalvarmaya başladı. "Yardım et," diye çığlık attı. "Bana yardım et. Sanırım ölüyorum..."

Kai Li'nin koyu kahve gözleri korkuyla büyümüştü. Sancı geçtiğinde Mei Ling ondan kurtulup kendini yine yatağa bırakttı. Kai Li ondan uzaklaştı. Mei Ling buğulu bakışlarının arasından Bo'yu alıp odadan çıktığını görmüştü. Kolunu ona doğru uzattı, gitmesini engellemek için bağırmak istiyordu ama gücü tükenmişti.

Hıçkırıklar yüzünden bedeni sarsılırken gözyaşları yüzünü yıkıyordu. Korkusu gerçek olmuştu, en kötüsü de Kai Li onu terk etmişti *ve* Bo'yu da yanına almıştı. Bu odada tek başına ölüp gidecekti.

Sancı üstüne sancı çekiyordu. O sırada kapı açıldı. Zayıf bir kadın odaya girdi ve hemen yanına geldi.

Mei Ling bu yabancıya tutunarak, "Bana yardım et," diye yalvardı.

Kadın sakin bir sesle konuşmaya başladı. "Bunun için buradayım. Kocan beni yanına gönderdi."

Mei Ling'in içi rahatlamıştı. En azından yalnız ölmeyecekti.

"Sana dokunacağım. Sakın utanma. Bu çok doğal bir durum."

Mei Ling derin derdin nefes alarak başını yatağa dayadı ve kendini bu kadının şefkatine bıraktı. Bacaklarının arasına yerleştirilen soğuk bezleri hissedebiliyordu. Ona ılık çay içirmişti. Güçlü kollarıyla sırtına baskı yapıyordu. Saatler sonra ani bir güçle banyoya gitmek isteyince ayağa kalkmaya çalıştı.

"Bebek geliyor, artık dünyayı görmeye hazır," dedi kadın. "Tuvalet bulmana gerek yok. Oğlunu bu odada doğurabilirsin, sadece ıkın."

"Bebeğim bir kız," diye yanıt verdi Mei Ling.

"O zaman ilk nefesini bu odada alacak," dedi kadın sakin bir ses tonuyla.

"O bir erkek çocuk istiyor," diye feryat kopardı Mei Ling gözü yaşlı. "Ya kızımızı kabul etmezse?"

Kadın iç geçirip başını iki yana salladı.

"O zaman ne yaparım?" diye sordu Mei Ling.

"Ne yapılması gerekiyorsa onu yapacaksın. Tıpkı senden önceki annelerin yaptığı gibi," dedi kadın. "Ama şimdi bunu düşünüp canını sıkma. Sadece bu bebeği doğurmaya odaklan."

Sancı âdeta dörtnala koşan bir at gibi hızla onu yeniden sarmıştı. Mei Ling bu bebeği doğurmaktan başka hiçbir şey düşünemiyordu. Sonra sancı yeniden dindi.

Defalarca o ateşli sancı bedenini ele geçirdi, sanki onu parçalamak niyetindeydi ve tekrar dindi. Bu nöbetler arasında yaşlı kadın onun kolunu sıvazlıyor, ona çay içiriyor ve ıslak bezle alnını siliyordu. Mei Ling yatağın kenarından ayrılacak hâlde değildi, bu yüzden yaşlı kadın onun yanına diz çöküp ihtiyaçlarını ahşap zemin üzerinde gidermeye çalışıyordu.

"Saçını görebiliyorum!" diye bağırdı yaşlı kadın Mei Ling'e sevinçle. "Aferin kızım. İyi gidiyorsun. Sen iyi bir annesin."

Mei Ling bir baskı hissederek elini bacaklarının arasına uzattı. Kadın elini yönlendirmişti... Ta ki bebeğine dokunana kadar. Mei Ling'in kalbi hızla atmaya başladı. Kızı neredeyse doğmak üzereydi!

Bir sonraki sancıyla bebeğinin başı bacaklarının arasından göründü.

"Bir kez daha ıkın!" diye cesaretlendirdi yaşlı kadın.

Ama gücü tükenmişti.

"Ikın!" diye bağırdı kadın. "Artık sende. Haydi ıkın!"

Mei Ling bir kez daha çabaladı. Sonra bebeğinin, bedeninin tamamen dışına çıktığını hissetti. O an üzerinden büyük bir yük kalkmıştı.

Genç kadın, bir bacağını hâlâ bebeğine bağlı olan kordondan kurtararak yeni odak noktasının verdiği güçle arkasına döndü. Sırtını yatağa yasladı, zemindeki bez ve örtülerin üstüne oturup bebeğine uzandı. Bir kızdı. Tıpkı Pasha'nın tahmin ettiği gibi. Muhteşem, güzel bir kız.

Bebeğini göğsüne yaslarken minik bebek hızlı hızlı soluyup, başını hafifçe kaldırmaya çalışıyordu. Mei Ling kırmızı, beyaz tonlardaki doğum sıvısından tiksinmeyerek bebeğin sırtını sıvazlamaya başladı.

"Tamam, buradayım," dedi Mei Ling, küçük kızını sakinleştirmeye çalışarak. "Güvendesin."

Küçük kız öksürüp tıksırmaya başladı. İlk tepkisini veriyor, nefes alıyordu. Yaşlı kadın doğum sonrası işlerle ilgilenip bebeğin göbek bağını keserken, Mei Ling bu küçük mucizeyi düşünüyordu. Kızı Mei Ling'in memesine doğru sokuldu. Bebek, başını indirip kaldırıyor, kocaman açtığı ağzıyla meme ucunu kavramaya çalışıyordu. Sonra küçük bebek, Mei Ling'i şaşırtarak annesinin memesini sertçe emmeye başladı. Birkaç çekişten sonra yoğunluk azaldı. Mei Ling bedeninin neşeyle sarıp sarmalandığını hissediyordu.

Neşe! Mei Ling küçük kızına baktı. Yoğun bir sevgi göğsünden taşıyordu âdeta. Büyükannesi güzel bir seçim yapmıştı, Jingyi kızı için mükemmel bir isimdi. O Mei Ling'in neşesiydi. Joy, kollarının arasındaydı.

Yaşlı kadın Mei Ling'i temizleyip kanaması dursun diye onu şifalı otlarla sararken bebek annesini emiyordu. İşleri bitince Mei Ling yatağa geçti. Yaşlı kadın Joy'u yıkayıp kundakladı. Sonra ailesine bebeğin dünyaya geldiğini söylemek üzere Mei Ling'i yalnız bıraktı. Kai ile Bo odaya geri döndüklerinde Mei Ling kollarının arasındaki kıymetli cana bakıyordu.

Kapının eşiğinde duran Kai Li'nin yüzündeki ifadeyi anlamak imkânsızdı. Ürkek baksa da içi rahatlamış gibi de görünüyordu. Mei Ling'in yanına gelip öne eğilerek selam verdi. Hemen yanında duran Bo da babasını taklit etti, sonra Mei Ling'in yanına, yatağa tırmandı.

"Bebek?" diye sordu Bo.

Mei Ling'in kalbi endişeyle hızlı hızlı atıyordu. "Evet. Bu senin kız kardeşin?" Bu cümleyi normal bir şekilde söylemek niyetindeydi ama her nasılsa kelimeler ağzından soru sorar gibi dökülmüştü. Bo'ya gülümseyerek baktı. Bo küçük parmağıyla uzandı ve Joy'un yanağını nazikçe okşadı.

Mei Ling küçük çocuğun gösterdiği şefkate gülümseyerek bakıyordu. Ardından bakışlarını Kai Li'ye çevirdi. Gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Demek mutlu değildi. Mei Ling'in içi sızladı. Hissettiği o mutluluk uçup gitmişti. Yutkundu ve ağlamamak için dudağını ısırdı.

"Bir kız mı?" diye sordu Kai Li.

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı, kalbi nasıl donuksa yüzündeki ifade de öyle donuktu. İçinde korumacı bir öfke belirmeye başlamıştı.

"Bir oğlun olmadığı için hayal kırıklığına mı uğradın?" dedi ters bir sesle.

"Hayır," diye yanıt verdi Kai Li fısıltıyla, bir yandan da usulca başını iki yana sallıyordu. "Bir oğlumuz var zaten." Gözyaşlarını silme gereği duymadan genç kadına bakıyordu. "Şimdi muhteşem bir nilüferimiz de oldu. O çok güzel bir kız. Teşekkür ederim."

Mei Ling sevinçten havalara uçacaktı. Hıçkırarak ağlamamak için bir elini dudağına bastırdı. İçinin rahatlamasıyla gözyaşları yanaklarından süzülürken omuzları sarsılıyordu. Kızını korumak için Kai Li'den kaçmasına gerek yoktu, bu yolu onunla birlikte yürüyebilecekti. Bo yanağındaki gözyaşını sildi.

"Anne üzgün?" diye sordu Bo.

Mei Ling usulca başını iki yana salladı. "Hayır. Anne mutlu. Hem de çok."

Mei Ling, Kai Li'ye gülümseyerek bakarken evlilikleri hileyle başlamasına rağmen ilk kez güçlü ve onurlu bir aile olacaklarını hissedebiliyordu. Kai Li'ye işaret edip kızlarını yukarı kaldırdı. Bu küçük kızı babasına veriyordu. Kai Li'nin gözleri iri iri açılmıştı.

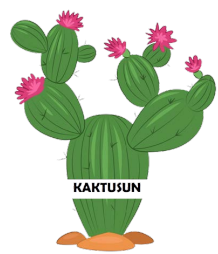
"Gel, yanıma otur. Kızını kucağına al."

Kai Li dikkatli bir şekilde yatağa oturunca Mei Ling bebeği kocasının kollarına bıraktı. Kai Li, Joy'a meraklı gözlerle bakıyordu.

Sonunda konuştuğunda sesi duygu yoğunluğundan boğuk çıkmıştı. "Oğlum doğduğunda onu görememiştim. Onu çok özlemiştim ama bu küçüğüm sayesinde hiçbir şeyi özlemeyeceğim. Hep onun yanında olacağım."

Bo, Mei Ling'e yaslandı ve Kai Li'nin kolları arasındaki bebeği sevdi. Mei Ling onun küçük bedenini sıkıp oğlunun başına bir öpücük kondurdu. Küçük kızları Joy'u tutan kocasına gülümseyerek bakarken kalbi mutlulukla dolup taşıyordu.

On Altıncı Bölüm

San Francisco
Aralık 1923

Doğum yapmasında Mei Ling'e yardımcı olan Bayan Woo ertesi gün elinde çorba ve şifalı otlarla birlikte yeniden geldi. Kai Li yılın ilk ayında yardımcı olması için kadını tutmuştu. Mei Ling gücünü toplayabilmek adına çoğunlukla yatakta dinleniyordu, böylece sütü çoğalabilecekti. Erkeklerin çoğu bu rahatlığı sadece erkek evlatları olduğunda sağlardı ama Kai Li, Joy'un da sağlıklı bir şekilde büyümesini istiyordu. Hatta Bayan Woo, Mei Ling dinlenebilsin ve yeni doğan muhteşem bebeğiyle vakit geçirebilsin diye Bo'yu her gün dışarı çıkarıyordu.

Kai Li gün doğmadan evden ayrılıyor, akşam hava kararınca eve geliyordu. Joy'un doğum masraflarını karşılamak için fazladan çalışıyordu. Her akşam Mei Ling'in sağlıklı beslenmesi için lezzetli yemekler getiriyordu. Mei Ling onun bu çabasına gerçekten minnettardı, bu kadar masrafın arasında kocasının yükünü rahatlatmak için bir şeyler yapmayı yürekten istiyordu.

"Bir kadın evdeki sorumluluklarını tamamladıktan sonra nasıl para kazanabilir?" diye sordu Mei Ling, Bayan Woo'ya.

"Birçok kadın evde dikiş dikiyor," diye açıkladı Bayan Woo. "Çoğu dikişlerini elle ya da makine kullanarak yapıyorlar ama senin için aklıma başka bir fikir geldi. Nakış işi çok hassastır. Bunun için iyi para ödeyecek bir mağaza biliyorum."

"Bunun için mi?" diye sordu Mei Ling, Joy'un battaniyesinin üstündeki bir çiçek motifini göstererek. Nakış her kadının yapabildiği bir şeydi. Birilerinin buna para ödeyebileceğini hayal edemiyordu.

"Evet. Amerika'daki çoğu erkeğin eşi yok. Bazı Batılılar da biz Çinlilerin yaptığı işleri satın almak istiyor." Kadın omuz silkti. "Biz kadınlar bulduğumuz fırsatları değerlendirmeliyiz, öyle değil mi?"

"Evet, kesinlikle," diye onayladı Mei Ling.

"Senin için bunu ayarlayacağım," dedi kadın, ardından masadaki servis örtüsünü gösterdi. "İşinin ne kadar kaliteli olduğunu görmesi için bunu ona götürebilir miyim? Senin için en yüksek ödemeyi isteyeceğim."

Bayan Woo birkaç gün sonra güzel haberlerle geldi. Kenarları siyah şeritli yeşil ipek servis örtülerini gösterdi. "Görüştüğüm kişi işini bitirdiğinde her bir servis örtüsü için sana iki dolar verecek."

Mei Ling derin bir iç çekti. Üç gün içinde bir servis örtüsünü işleyebilmişti. Haftada beş dolar kazanarak evin ekonomisine katkı sağlayabilecekti! Büyükannesinin verdiği paradan satın alacağı nakış iplerini bunun dışında tutuyordu. Onun yeteneği ve büyükannesinin cömert davranışıyla ailesinin

geçimine yardımcı olacaktı. Tam anlamıyla başarı elde edene kadar bu haberi Kai Li'ye anlatmamaya karar verdi.

Bir ayın sonunda Mei Ling, Joy ile Bo'yu tek başına dışarıya çıkarmaya başladı. Kızını emzirdikten sonra altını temiz bir bezle değiştirip göğsüne bağlıyordu. Onu yakınında tutmak tatlı bir histi, sanki yeniden içinde gibiydi.

Ailesine yazdığı yeni bir kız torunları olduğu haberini içeren mektubu aldı ve Bo'nun elini tuttu. Hava hâlâ kapalı ve nemliydi. Joy'u dışarıda çok fazla gezdiremiyordu ama bilindik sokaklarda yeniden dolaşmak iyi hissettirmişti. Bo annesi ve kız kardeşine eşlik ettiği için mutlu bir şekilde yanında yürüyordu.

Mei Ling hâlâ rüyalarına giren küçük kızı görme umuduyla sokaktaki çocukların yüzlerini inceliyordu ama Siew ile bir gün sokakta karşılaşma umudunu çoktan kaybetmişti. Küçük kız büyük ihtimalle San Francisco'nun Chinatown mahallesinde yaşamıyordu. California'nın Guangdong eyaletinden bile çok daha büyük olduğunu öğrenmişti. Siew çok çok uzaklarda olabilirdi.

Önce postaneye giden yokuşu çıktılar, ardından Mei Ling'in en sevdiği marketin yolunu tuttular. Marketteki kadın üçüyle fazlasıyla ilgilenmiş, yeni doğum yapan anneye sarımsakla papaya, küçük ağabeye de şeker vermişti.

Kai Li nefis yiyecekler getirdiği için birçok akşam yemek pişirmiyordu. Öte yandan ciğerleri ısınsın ve bebek kış mevsiminde güçlensin diye onlara bir çorba yapmak istiyordu.

Sonunda tek göz odalı evlerine dönüp biraz şekerleme yapmaya hazırlanırken kendiyle gurur duyuyordu. İki çocukla San Francisco sokaklarında dolaşabilmişti.

Bayan Woo her gün gelmese de hafta bir gün uğrayıp Mei Ling'in özenle işlediği başlıklarla servis örtülerini alıyor ve yerine yenilerini getiriyordu.

"Patron senin işlerini çok beğeniyor," dedi kadın, dört başlık karşılığında iki doları verirken. Bu yorum Mei Ling'in hoşuna gitmişti. Her biri için titizlikle çalışıyor, işinin kaliteli olduğundan emin olmak istiyordu.

"Ama nakışı bu kadar güzel işlemek zorunda değilsin," dedi kadın.

Mei Ling şaşkın bir ifadeyle ona baktı.

"Daha hızlı ol. Daha fazlasını yap. Nasılsa o adam hepsini satmaya devam edecek."

"Yaparım." Mei Ling daha hızlı olup işini biraz daha düşük kalitede yapmayı kabul etti.

Kai Li onun bu başarısı karşısında mutlu olacak ve rahatlayacaktı. Birkaç satıştan sonra kazancını onunla paylaşmaya başlamıştı. Büyükannesinin sözlerini hatırlayarak kazandığının bir kısmını onun verdiği paraya katıyordu ama çoğu borçlarına gidiyordu.

Bu ödeme hızıyla kendisinin ve Bo'nun oturum izni masrafları için alınan borcun geri ödemesini iki yıl öne çekmişlerdi. Kai Li'nin geliri temel ihtiyaçlara gidiyordu; gıda, kıyafet

ve ev işleri. Bu kalabalık şehirde tek odalı evde dört kişi sağlıklı bir şekilde yaşayacak kadar para kazanıyorlardı.

"Karıcığım," dedi Kai Li akşam yemeğinde. Sesindeki gerginlik Mei Ling'i endişelendirmişti. "Elime bir fırsat geçti." Yüzünden okunan hayal kırıklığı kullandığı kelimeye zıt düşüyordu.

Mei Ling sakin bir ifadeyle ona baktı, korkunun zihnine üşüşmesini istemiyordu.

"Johnson Gıda beni satıcı olarak Alameda Adası'na çağırdı. Şu anki satıcı amcasına yardım etmek için Delta'ya gidecekmiş. Orada şu anki kazancımın iki katını kazanabilirim ve çocuklarımızın da hizmetçi bir babası olmaz."

Mei Ling iyi görünen bu fırsatın ardındaki sorunu duymayı bekledi. Kai Li bir tepki vermesi için onun yüzünü inceliyordu.

"Bu muhteşem bir haber," diye yanıt verdi Mei Ling, ardından dikkatli bir şekilde konuşmasına devam etti. "Ama seni rahatsız eden bir sorun olduğunu hissediyorum."

"Pazar günleri hariç her gün Oakland'e giden feribota yetişebilmek için evden çok erken çıkmak zorunda kalacağım," dedi Kai Li. "Ve çok geç döneceğim."

"Yani bizi hiç görmeyecek misin?"

"Bebeğimizin hiçbir anını kaçırmak istemiyorum ama şimdi her şeyi özleyeceğim." Kai Li başını iki yana sallayarak iç geçirdi. Doğrudan Mei Ling'in gözlerine bakarken aklının karışık olduğu yüzünden okunuyordu. "Aptalca isteklerim

yüzünden bütün yükü sana yüklediğim için üzgünüm. Bu ailemiz için kaçırılmayacak bir fırsat. Buna minettarım."

"Çocuklarını yakından görmek, onları tanımak ve onlarla vakit geçirmek istemen saçma değil." Mei Ling onun böyle davranmasına şükrediyordu. Onu neşelendirmek isteyerek konuşmasına devam etti. "Pazar günleri tüm gün evde olmayacak mısın?"

"Evet."

"O zaman o da bizim aile günümüz olur. Haftada bir tatil günü. Bo ve Joy ile birlikte o gün vakit geçirebilirsin. Birçok baba ve çocuk bunu bile yapamıyor." Mei Ling, babaları Amerika'da yaşayan, sadece birkaç yılda bir ailesini görmeye gelen Çin'deki çocukları düşündü.

Kai Li yüzündeki karmaşık ifadeyle dudaklarını birbirine bastırdı. Bu acı-tatlı haberi hazmetmek istercesine sessizce oturdular.

Bu yeni iş Kai Li'nin gün doğmadan evden ayrılması, gecenin bir yarısı eve varması anlamına geliyordu. Kai Li, Joy'u Mei Ling emzirmek için uyandırdığında görüyordu ama Bo, babası evdeyken derin uykuda oluyordu. Tabii, pazar günleri hariç... Mei Ling, Kai Li'nin etrafta olduğu zamanlarda çocuklar konusunda ne kadar yardımcı olduğunun farkında değildi. Hepsi onun lezzetli yemeklerini özlüyordu. Mei Ling koridorun aşağısındaki banyoda duş alırken o çocuklarla ilgileniyordu. O anlar kendi başına kaldığı kıymetli anlardı. Ama şimdi küçücük, rutubetli yere üçünün birden doluşmasıyla günün en stresli anı olmuştu.

Mei Ling yalnızdı ve bitkindi. Hep öfkeliydi. Bu çocuksu duygulardan nefret ediyordu ama bunların üstesinden de gelemiyordu. Kai Li de bitkin ve gergin oluyordu. Her ne kadar kazançları artsa da bu durum ruh sağlıklarına iyi gelmiyordu.

Kai Li pazar günleri uyuyor, çocuklar onu rahatsız ederse bağırıyordu. Kiliseye bile gitmiyordu. Gün geçtikçe zayıflamıştı. Mei Ling birkaç haftadan sonra bu endişesini dile getiremeden edemedi.

Kai Li cumartesi günü akşamı eve çok geç geldiğinde, "Ailemizi güçlü tutmak için çok çalışıyorsun," dedi. "Teşekkür ederim ama sağlığından olursan hiçbirimiz güçlü olamayız."

Kai Li ona öfkeyle baktı. Mei Ling daha önce yüzünde böyle bir ifade görmemişti.

"Yerini bilmiyorsun!" diye gürledi Kai Li.

"Ben sadece kalbimdeki yerini biliyorum," diye yanıt verdi Mei Ling.

Kai Li küçümser bir ifadeyle dilini şaklatıp, gecenin bir yarısı dışarı çıkarak onu uyuyan çocuklarla bir başına bıraktı.

Mei Ling'in içi öfke ve endişeyle dolmuştu. Bu hassas durumu iyi idare edemiyordu. Kocasını rahatlatıp ona destek olmak yerine, onun daha çok evden çıkıp gitmesine neden olmuştu. Şimdi de kocası ona kızgındı. Artık Mei Ling her zamankinden daha da yalnızdı.

Saatler sonra gün aydınlanınca kapı açıldı. Mei Ling kendini korumak isteyerek yatağın içinde büzüşerek uyuyormuş numarası yaptı. Kai Li yanına gelip ona doğru eğildi. Mei Ling alkol kokusunu alınca kalbine hüzün çöktü. Kai Li'nin omzuna hafifçe vurduğunu hissetti. Kalbi hızla atmaya başladı. Bir kere daha vurdu. Mei Ling hâlâ kıpırdamıyordu. Kai Li bu sefer

onu hafifçe sarstı. Mei Ling daha fazla uyuyormuş gibi yapamazdı. Gözlerini açtı, kocasının öfkesine karşı hazırlıklıydı.

"Öyle bağırdığım için özür dilerim," dedi Kai Li. Mei Ling'i saran endişe gitmiş, yerini bir rahatlama almıştı.

Kocası gerçekten üzgün görünüyordu. Mei Ling yatağında doğrulunca Kai Li de yanına oturdu.

"Çalışmak zorundayım," dedi Kai Li. "Ama kibar bir koca ve baba olamayacak kadar çok yorgun oluyorum."

"Kendini harap ediyorsun," diye fısıldadı Mei Ling, elini tutarak. "İşine yakın bir yere taşınmaya ne dersin?"

Kai Li birden başını kaldırdı, kaşlarını şaşkınlıkla yukarı kaldırmıştı. Sanki Mei Ling güzel ama imkânsız bir teklifte bulunmuş gibi bakıyordu. Bu fikri düşünürken gözleri bir sağa bir sola kayıyordu.

"Kira sözleşmemiz var," diye yanıt verdi Kai Li sonunda.

"Ne zaman bitecek?" diye sordu Mei Ling.

"Önümüzdeki sene," diye yanıt verdi Kai Li. "O zaman taşınabiliriz."

"Sözleşmeyi bozma cezası ne kadar?"

"Çok fazla," dedi. "Bir aylık kira kadar."

"Senin sağlığın bir aylık kiradan daha önemli ve değerli."

Kai Li ona şüpheyle bakıyordu.

"Feribota günde ne kadar veriyorsun?"

"On sent," diye yanıt verdi Kai Li.

Bu bir başlangıçtı ama bir aylık kiraya denk gelmezdi. "Belki kiralar Oakland'de ya da Alameda'da daha uygundur," diye önerdi.

Kai Li bu fikri düşünüyormuş gibi bakıyordu.

"Lütfen, araştıracak mısın?"

"Deneyeceğim," dedi Kai Li ama güven veren gözlerle bakmıyordu. Mei Ling gülümseyip hafifçe koluna dokundu. Kai Li buna karşılık olarak genç kadına sarıldı. Mei Ling de kollarını ona dolayarak onu yakınına çekti. Aralarındaki sınırın kalkmasına memnundu.

On Yedinci Bölüm

San Francisco
Mayıs 1924

O konuşmadan birkaç gün sonra Kai Li gün batmadan önce eve geldi. Heyecanlı olduğu anlaşılan Kai Li, elinde pembe bir kutu tutuyordu. Kutuyu masanın üstüne yerleştirdi ve açması için Bo'ya başıyla işaret etti.

"Kurabiye!" diye bağırdı Bo, küçük beyaz kurabiyeler ile kırmızı fasulye doldurulmuş susamlı köfteleri görünce.

"Karıcığım," dedi Kai, çocuk gibi heyecanlıydı. "Sen çok bilge ve kibar bir kadınsın."

Mei Ling bu övgü karşısında kahkaha attı. Kocasının mutluluğu bulaşıcıydı.

"Bize Oakland'de yeni bir ev buldum. Tahmin ettiğin gibi aylık kirası daha ucuz. Bu evin ceza bedeliyle bile rahatça geçinip gidebiliriz," diye açıkladı Kai Li. "Dahası evimiz pazardan sadece üç bina ötede."

"Ah! Bu muhteşem bir haber. Senin adına çok sevindim," dedi Mei Ling sevinçle. "Bizim adımıza..."

Her ne kadar konunun ne olduğunu anlamasa da Bo da onların sevincine ortak oldu. Ellerini sevinçle çırpıp zıplıyordu.

Pazar sabahı nakliye firması bütün eşyalarını çekçeke yerleştirdi. Eşyalarını bu yabancıya emanet etmek rahatsız edici olsa da Kai Li bu adamlara güveniyordu. Ancak Mei Ling en değerli hazinesini yanında taşıyordu; sunağındaki eşyaları. Şakayık ve kasımpatı çiçekleri saksısını yanına almayı düşündü ama yol boyunca kırılma ihtimalini düşünerek onları nakliye firmasına bıraktı. Mei Ling, Çin'den gelen mektupların ona ulaşmasını umut ederek posta kutusuna yeni adresinin olduğu bir not bıraktı.

Birlikte Feribot Binası'na yürümeye başladılar. Joy, Mei Ling'in kucağındaydı, Bo da elini tutuyordu. Mayıs havasını teninde hissetmek muhteşemdi ve güneş onları ısıtıyordu. Joy'un doğduğu evi terk etmek üzücü olsa da yeni bir eve taşınmak heyecan vericiydi. Mei Ling, June'un bilgilerinin yazılı olduğu notu bulmak için eşyalarını çoktan karıştırmıştı. Sonunda arkadaşını görebilecekti.

Kısa bir süre sonra Oakland'e giden feribota bindiler. Tırabzanların orada durarak aşağıdaki koşuşturmayı izlediler. *Hoşça kal, San Francisco.* Mei Ling, bu yerden ayrıldığı için üzgündü ve buna şaşırmıştı. Amerika'daki ilk evini özleyecekti.

Yerba Buena Adası'nı geçip sol taraflarında Angel Island'ı görünce Mei Ling'in kalbini hüzün sardı. Siew'un tatlı yüzü gözlerinin önüne gelmişti. Kalbi onun iyi olduğuna inanmak istiyordu. Yeni evlerine yerleşir yerleşmez o küçük kıza ne olduğunu bulacağına dair kendine söz verdi. Belki de June'un onu nasıl bulacaklarına dair bir fikri olurdu.

"Bo, işte Angel Island, bizim..." *tutsak olarak tutulduğumuz yer*, diye geçirdi aklından ama dilinden dökülen başkaydı. "...kaldığımız yer."

Mei Ling körfezin karşısına baktı. "Ve şurada da kule. Campanile. Hatırladın mı?"

Bo başını iki yana salladı. Elbette, hatırlamıyordu. O adadan ayrılalı neredeyse bir sene olacaktı.

"Bir gün gezmek için o kulenin tepesine çıkacağız. Arkadaşlarımız Siew ve June da olacak," diye açıkladı Mei Ling.

Bo kaşlarını çatmıştı, hatırlamaya çalışıyordu. Sonra omuz silkti ve tepelerinde uçup duran bir martıyı işaret etti. Mei Ling gülümseyerek başını salladı.

Suyun üzerine kurulan uzun, ahşap güverteye indiler. Körfezin bu kısmında tıpkı San Francisco'daki gibi tepeler vardı ama uzakta kalıyordu ve binalar yerine ağaçlarla kaplıydı. Güneş bulutsuz mavi gökte ışıl ışıl parlıyordu. Mei Ling bu ılık havanın tadını çıkarıyordu.

Kai Li ailesini trene yönlendirdi. Tren kibar insanlarla doluydu. Mei Ling küçümseyen ya da meraklı gözlerle karşılacağı düşüncesiyle kendini hazırlamıştı ama kimse oralı bile değildi. Bo ahşap tavşanını yere düşürdüğünde lacivert ünirformalı siyahî bir adam, sanki bu trende olmaları çok normalmiş gibi yüzünde bir gülümsemeyle oyuncağı geri vermişti.

Birkaç büyük binayı geçerek şehir merkezine doğru ilerlemeye başladılar. Oakland'de şehir havası vardı ama San Francisco'dan çok küçüktü. June'un dediği gibi burada çok daha fazla ağaç ve daha az insan vardı. Altıncı Cadde'de indiler.

Buradaki Çin mahallesindeki sokaklar araba park edecek genişlikteydi. Sokaklarda iki ya da üç katlı yapılmış modern

iş merkezleriyle apartmanlar bulunuyordu. Tabelalarında hem İngilizce hem de Çince yazılar vardı.

Kai Li anahtarı evin kapısına yerleştirirken eli titriyordu. Mei Ling, onun gergin mi yoksa heyecanlı mı olduğunu merak etmişti. Belki de her ikisiydi. Burası nasıl bir yer olursa olsun memnun olacağına dair kendine söz verdi. Cilalanmış meşe kapıdan içeri girip merdivenle ikinci kata çıktılar. Mei Ling dört kat yukarı çıktıklarını fark etmişti. Kai Li evlerine açılan kapıyı sonunda açtı. Kahverengi bir kanepe, her iki yanında berjer koltuk ile altı ahşap sandalyeli geniş bir masanın olduğu büyük bir salon karşıladı onları. Masanın diğer tarafında bulunan kemerli giriş bir mutfağa açılıyordu. Mei Ling'in kafası karışmıştı.

"Yatak yok mu?" diye sordu Mei Ling, olumlu konuşacağına dair söz vermesine rağmen sesinde endişe hâkimdi.

Kai Li oturma odasına geçti ve neşeyle başka bir kapı açtı. İki yatak ve bir şifonyer bulunan bir odaydı.

"Ayrı bir yatak odası!" diye bağırdı Mei Ling neşeyle.

Kai Li başını olumlu anlamda sallayarak, "Bak," dedi.

Başka bir odaya gitti.

Mei Ling'in nefesi kesilmiş, bütün bedeni ürpermişti. Kafası karışık bir hâlde Kai Li'nin kocaman açılmış gözlerine bakıyordu.

"Bizim yatak odamız!" dedi Mei Ling heyecanla. "Bu evin masrafını karşılayabilecek miyiz?"

Kai Li kendinden gurur duyan bir ifadeyle, "Evet karıcığım, karşılayacağız," dedi.

"Anne, bak!" Bo'nun sesi yatak odasının gerisinden geliyordu.

Mei Ling hemen yanına gitti. Bo'arka taraftaki küçük bahçeyi gösteriyordu. Mei Ling kendi sebze bahçesini yapabilirdi! Şakayık ve kasımpatılar o küçüçük çanaktan kurtulup gerçek toprağa kavuşabilirdi. Mei Ling, Joy'un doğduğu günden bu yana hiç bu kadar mutlu olmamıştı.

"Kocacığım, bize muhteşem bir ev bulmuşsun."

Kai Li ona sevinçle bakıyordu.

Eşyalarını yerleştirdikten sonra yeni mahallelerini keşfetmek için dışarı çıktılar. Mei Ling'in kalbi bu güzel mayıs gününde şarkı söylüyordu. Hafiften meltemin estiği güneşli, ılık bir gündü. Demiryolunun karşısındaki Webster Sokağı'ndan pazarın kurulduğu yere gittiler. Bugünlük günün telaşesi bitmiş olmasına rağmen havada hâlâ çürük meyve ve sebze kokusu hâkimdi. Kai Li, Johnson Gıda'nın önünde durdu.

"Müşterilerim için en iyi sebze ve meyveleri seçtiğim yer burası. Sonra pazar arabamı alıp Alameda'ya gidiyorum." Kai Li, Webster Sokağı'nın aşağısını gösterdi. Üç bina sonra suyun kenarına gelmişlerdi.

Oakland ile Alameda arasındaki haliçe farklı bir köprü kurmuşlardı. Her iki kıyıda bulunan iki geniş ahşap rıhtım, demir bir köprüyle birbirine bağlanmıştı.

Arabalar ile at arabaları karşılıklı olarak köprüden geçiyordu. Yayalar da köprüyü geçmek için yolun dışında kalan yaya yolunu kullanıyordu.

Kai Li köprüyü işaret ederek, "Hafta içi çok kalabalık oluyor," dedi. "Ortadaki metal kısım vapurlar geçebilsin diye

ikiye ayrılabiliyor. Köprü açıldığında diğerleriyle birlikte vapurların geçip köprünün yeniden kapanmasını beklemek zorundayım. Sonra ulaşmak istediğimiz yere gitmek için hep birlikte hareket ediyoruz."

Birlikte ahşap rıhtımın sağ tarafına yürüdüler. Bo, Mei Ling'in elini bırakıp açık alana doğru koşmaya başladı. Suya düşüp akıntıya kapılmasından korkan Mei Ling, Bo'nun peşinden koşmak için atıldı ama Kai Li onu çoktan yakalamıştı.

"Dikkatli olmalısın," diye uyardı Kai Li, Bo'yu.

Kai Li oğlunun yanına diz çöktü ve bir yeri gösterdi. Küçük çocuk aşağıdaki karanlık suya bakarken oğlunu sıkı sıkı tutuyordu.

"Olur da suya düşersen Golden Gate Köprüsü'nden Pasifik Okyanusu'na kadar sürüklenirsin, biz de bir daha seni bulamayız, seni sonsuza kadar kaybetmiş oluruz."

Bo korkudan iri iri açtığı gözlerle hemen geriledi. Kai Li ayağa kalktı ve Bo'yu omuzlarına aldı.

"Köprüyü bir ara geçeriz," dedi. "Bugün Oakland'deki Çin mahallesini gezelim."

Dairelerinin olduğu binaya doğru gidip sokaklarını geçtikten sonra Yedinci Cadde'yi de arkalarında bıraktılar.

Mei Ling'in soluğu kesilmişti. Yeni dairelerinden bir sonraki binayı geçince bir park vardı. Sadeydi ama yeşildi ve ağaç vardı. Çocuklar, Çinli çocuklar çimlerde oyun oynuyordu. Oturmak için bir bank buldular. Bo çocukları izlemeye koyuldu ama Kai Li onu elinden tutup çocukların yanına götürdü.

Mei Ling onun Bo'nun yanında diz çöküşünü izledi. Bo'nun kulağına bir şey fısıldıyordu. Oğulları da başını olumlu anlamda sallayıp koşmaya başladı. Kai Li de onu kovalıyordu.

Mei Ling kahkaha atıyordu. Daha önce ikisinin böyle özgürce koştuğunu görmemişti. Bo ona doğru koşup kendini Mei Ling'in kucağına attı, nefes nefese kalmıştı. Mei Ling çocuğun sırtını okşarken Joy da etrafa göz atmak için annesinin sırtından başını yana eğiyordu. Bo yüzünü annesinin eteğine gömdü, sonra birden kalkıp kız kardeşine "ce eee" dedi. Joy kahkaha patlatıp tekme atıyordu. Hiç kimse Joy'u Bo kadar güldüremiyordu.

Kai Li de yanlarına gelip banka oturdu, o da nefes nefeseydi. Mei Ling genç adamın elini okşadı. Birbirlerine gülümseyerek bakarlarken Kai Li de onun kadar mutlu görünüyordu.

"Yeni kilisemiz buraya yakın," dedi Kai Li. "Yardımcı olur diye papazın yanına gittim, bize daireyi bulan kendisiydi."

"Arkadaşım June o kiliseye gidiyor."

Kai Li şaşkın bir ifadeyle ona baktı.

"Adadan," diye hatırlattı Mei Ling.

"Ah, evet," diye yanıt verdi Kai Li. "Önümüzdeki pazar gideriz. Belki o zaman onu görürsün."

Mei Ling, June'u bulmak için bir hafta daha bekleyemezdi. Yarın kadının verdiği adrese gidecekti.

"Eğer katılmak istersen kilisede İngilizce dersi veriyorlar," dedi Kai Li.

"İngilizce konuşmak, ben mi?" diye sordu Mei Ling.

"Neden olmasın? Bu onları gururlandırır."

Kimi? Mei Ling tam soracaktı ki onun bakışlarını takip etti. Çocuklar. Bo ve Joy, İngilizceyi akıcı bir şekilde konuşacaklardı.

"Beş yaşına geldiğinde Bo'nun gidebileceği bir okul var," dedi Kai Li. "Tam şurada."

Mei Ling onun işaret ettiği yere baktı. Sokağın karşısında etrafı bahçeyle çevrili küçük bir bina vardı. Kai Li ile konuşurken Joy ile oynayan Bo'ya baktı.

"Onu okul göndermeye yetecek kadar para kazanabilecek miyiz?" diye sordu Mei Ling, okulun herkes için olduğunu söyleyen June'un fikrini doğrulamak istiyordu.

"Masrafları devlet karşılıyor. Çin okullarında bile öyle," diye yanıt verdi Kai Li.

"Peki, kızlar için de aynı şey geçerli mi?" diye sordu Mei Ling, kalbi umutla çarpıyordu. Kızının okula gitmesini istiyordu.

Kai Li gülümseyerek, "Evet, Joy için de geçerli," dedi. "Erkeklerle kızlar aynı okula gidebiliyor."

Mei Ling memnun bir ifadeyle başını salladı. Bir süre sonra banktan kalkıp dükkânlara doğru yürümeye başladılar. Kai Li yeni eve taşınmalarının şerefine sebze, tofu ve bir tavuk aldı.

Kai Li yemek pişirirken Mei Ling de oturma odasında nakış işliyordu. Enfes kokular oturma odasını doldurmuştu.

Mei Ling ciddi bir ifadeyle konuşmaya başladı. "Bu hiç âdil değil."

"Ne?" diye sordu Kai Li, sesinde endişe vardı.

"Lezzetli yemekler yiyen kişi benim," diye takıldı Mei Ling.

Kai Li gülümsedi. Tam konuşmaya başlayacaktı ki sustu.

"Ne oldu?" diye sordu Mei Ling.

"Aptalca bir şey," dedi Kai Li, kırgın görünüyordu.

"Ne oldu?" diye sordu Mei Ling yeniden, Kai Li'nin kalbinden geçenleri duymak istiyordu.

"Hep bir restoranım olsun istemişimdir," dedi Kai Li yüzünde gülümsemeyle.

Mei Ling şaşkın bir ifadeyle, "Gerçekten mi?" diye sordu.

Kai Li başını olumlu anlamda salladı. "Dediğim gibi aptalcaydı."

"Hiç de aptalca değil," diye yanıt verdi Mei Ling. "Bunun iyi bir plan olduğunu düşünüyorum."

Kai Li başını iki yana sallayarak, "Bu bir plan değil," dedi. "Aptal bir çocuğun saçma bir rüyası sadece."

Genç kadının kalbi şefkatle onun için atıyordu. Mei Ling zor zamanlarında zihnini dolduran hayallerini düşündü. Çoğunda Angel Island'da kalırken oturum iznini aldığını ve tam şu anda olduğu yeri ziyaret ettiğini hayal etmişti. O hayali olmasaydı her sabah uyanma isteğini içinde bulamazdı.

"Bir hayalinin olması asla aptalca değildir. Gerçekleşmeyecek olsa bile. O hayal yola devam etmen için sana umut verir."

Kai Li omuz silkti. Hem gücenmiş hem de biraz kızgın görünüyordu.

"Belki bir gün ünlü bir restoranda bir şef olursun," dedi.

Kai Li başını iki yana salladı.

Mei Ling aklı karışmış bir hâlde ona bakıyordu. Neden Kai Li bu kadar şüpheci yaklaşıyordu ki?

"Bir restoranda işe girmeye çalıştım," diye açıkladı Kai Li. "Akrabalarım olmadığı için doğru bağlantılarla iletişim kuramadım."

"Chinn ailesine bağlı değil misin?" diye sordu Mei Ling.

"Derneğe üye olmak hem pahalı hem de karışık. Her Chinn'e yardım ettiklerini söylüyorlar ama bu bir yalan."

"Belki Oakland'de olduğumuz için işler farklı yürüyordur," diye önerdi Mei Ling.

Kai Li omzunu silkti. Sonra yeniden konuşmaya başladı, bu sefer sesi gür ve mutluydu. "Bu akşam başarımızı kutluyoruz. Benim saçma hayalimin yeni evimizdeki ilk akşama gölge düşürmesine izin vermeyelim."

Mei Ling gülümseyerek başını salladı. Ama kocasının hayalini unutmayacaktı.

Ertesi sabah Kai Li pazara gitmek için evden ayrılınca, Mei Ling de çocukları uyanmadan her sabah yaptığı gibi dualarını etti. Herhangi bir şey demeden Kai Li ile birbirlerini anlamaya başlamışlardı. Kocası için kiliseye gidiyor, evlerinde ise aile geleneklerini canlı tutuyordu. Çayını yudumlarken yeni evinin tadını çıkarıyordu.

Mei Ling valizini karıştırmaya başladı, en sonunda June'un adresini yazdığı notu bulabilmişti. *911 Alice Sokak, Oakland.* Bu sabah arkadaşını bulacaktı.

Mavi gökyüzünün altında birkaç binayı yürüyerek geçtiler. Mei Ling hem heyecanlıydı hem de korkuyordu. June da onu gördüğü için Mei Ling kadar sevinecek miydi?

Mei Ling iki katlı binanın kapısını tıklattı. Kapının açılmasını beklerken genç kadının kalbi hızla atıyordu. Tam o sırada yüzü kırışıklarla dolu, beyaz saçlı yaşlı bir kadın kapıyı açtı.

Mei Ling öne eğilerek selam verdikten sonra, "June burada mı yaşıyor?" diye sordu.

Kadın omuz silkti. Yaşlı kadın Çinli gibi görünse de Mei Ling'in dediklerini anlamamışa benziyordu. June'un adını başka nasıl söyleyebileceğini düşündü ama işe yaramazdı. Avucuna

harfleri yazar gibi yaptı ama yaşlı kadın başını iki yana sallayıp, Min diline benzer bir lehçeyle bir şeyler söyledi. Mei Ling hayal kırıklığına uğramıştı. Bir not bırakmak için yanına bir kâğıt da almamıştı ama buraya sonra yeniden gelebilirdi.

Gözyaşları gözlerini yakarken, Mei Ling hoşça kal dercesine yaşlı kadına yeniden eğilerek selam verdi. Ardından Bo'nun elini tutup merdiveni inmeye başladı. Sokağa çıktıklarında zihninde seçeneklerini değerlendiriyordu. June kilisenin, onun nerede olduğunu bileceğini söylemişti. Belki danışma bugün açık olurdu. Eve gitmeden önce kiliseye doğru yürümeye başladılar.

"Yu Ling?!" Bir ses düşüncelerini böldü.

Mei Ling etrafına bakındı. June iki adım ötesinde duruyordu. Mei Ling'in içi sevinçle dolmuştu.

"Bo!" diye bağırdı June. Hemen öne atıldı ve onları özlemle kucakladı. Gözleri sevinçle parıldıyordu.

"Bunca zamandır seni bekliyordum," diye azarladı June. "Neden beni görmeye gelmedin!"

Mei Ling kahkaha attı. Oakland'deki June, gemideki ve adadaki June ile aynıydı.

"Bu o bebek mi? Yeni mi doğdu? Zaman su gibi akıp gidiyor, değil mi?"

"Bu Joy," dedi Mei Ling. "Beş aylık."

"Bir kız demek?" June sessizleşti. "Kocan nasıl karşıladı?"

"Kai Li, Joy'u çok seviyor."

"Çok sevindim! Muhteşem bir kocan var. Gel, haydi gel." June, Mei Ling'in elini tuttu ve onu arka bahçeye götürdü.

Artık June ile birlikteydi, onu daha önceden aramadığına pişman olmuştu. San Francisco'dayken körfezi geçmek hem

bunaltıcı hem de pahalı geliyordu. Dahası June'un onu gördüğünde sevineceğine dair şüpheleri vardı fakat bütün bu endişeleri arkadaşına kavuşmasıyla son bulmuştu.

"Kapıyı açan büyükanne senin adını bilmiyordu," diye açıkladı Mei Ling.

"Arka tarafa geçmeni söylemedim mi?" diye sordu June.

"Hayır."

"Affedersin, özür dilerim. Neyse ki artık her şey yolunda. Yeniden bir aradayız," dedi June gülümseyerek. Mei Ling eski dostunu kucakladı, onu gördüğüne öyle mutluydu ki...

June onları eve yönlendirdi, bakımlı dört katlı bir binanın arka cephesinde kalan bir daireydi. Mei Ling'i onlarla birlikte yaşayan kayınvalidesiyle tanıştırdı. Bir bebek gördüğüne çok sevinen gri saçlı, kısa boylu kadın Joy ile Bo'yu alıp bahçeye oynamaya çıkardı.

Yaşlı kadın uzaklaşınca June, "Ona daha fazla torun vermediğim için bana kızıyor," dedi. "Ama akıllı Çinli kadınlar çekirdek ailelerini korumak için şifalı bitkileri kullanırlar. Bir oğul, bir kız yeter de artar."

Mei Ling kahkaha attı. "Bunu bana da öğretmelisin. Ailenin geri kalanı nerede?"

"Dorothy ile Timothy okulda. Kocam da Emeryville'deki konserve fabrikasında işte."

Kısa bir süre sonra June çay demledi ve mavi-beyaz renteki hoş fincanlarla servis etti. Hayatları hakkında sohbet ederken, mutfaktaki ahşap masada oturuyorlardı.

June'un ilk sorusu, "Siew'u gördün mü?" oldu.

Mei Ling başını iki yana salladı. Küçük kızın adını duymak içini sızlatmıştı. Siew için her gün dua ediyor, Siew da Mei

Ling'i rüyalarında ziyaret ediyordu ama Bo ve Joy'la, nakış işlemekle, yemek pişirip temizlik yapmakla öyle meşguldu ki küçük kızı aramaya bir türlü fırsatı olmamıştı.

June sıkkın bir ifadeyle, "Çok yazık," dedi. "Çok tatlı bir kızdı. Umarım iyidir ama öyle görünüyor ki bunu hiç öğrenemeyeceğiz."

Siew'a ne olduğunu hiç öğrenemeyecekleri düşüncesi Mei Ling'in canını sıkmıştı.

"Ona nasıl ulaşabileceğimi biliyor musun?" diye sordu Mei Ling.

"Amcasının adı neydi? Burada herkes birbirini tanır. Etrafa sorabilirim."

Mei Ling başını iki yana salladı. "Siew, Suk Suk haricinde onun adıyla ilgili bir şey dememişti."

June, Mei Ling'in sadece birkaç bina ötede yaşadığını öğrenince sevinçten çığlık atmıştı. Mei Ling'e Çin kasabasını göstermek için ısrar edince, dışarı çıkıp onu dükkân sahipleriyle tanıştırdı ve ona yerel dedikodulardan bahsetti. Öğleden sonra Lincoln Meydan Parkı'nda buluşacaklarına dair sözleştiler, böylece çocuklar birbirleriyle oynayabilecekti.

Eve giderken Mei Ling sevinçten havalara uçuyordu. Artık çocuklarının oynayabileceği bir parkta buluşacağı bir arkadaşı vardı. Öyle çok ve büyük olmasa da ağaç vardı. Bu ağaçlar yol boyunca ona eşlik ediyordu. Kocası akşam yemeği vaktinde evde olurdu. Sifonlu bir tuvaleti olan kendi banyosu, ekip biçeceği bir bahçesi vardı. Eve gidip mektup yazmak için can atıyordu. Sonunda ailesiyle paylaşacağı muhteşem haberleri vardı.

"Dün gece uykunda yine rüya görüyordun," dedi Kai Li. Ses tonu normaldi ama Mei Ling onun üzgün olduğunu söyleyebilirdi. Kâbusları yüzünden kocasının uykusu bölünüyordu.

"Özür dilerim," dedi Mei Ling. "Joy ile birlikte oturma odasında yatarım, sen de rahatça dinlenebilirsin."

"Uyuyup uyuyamadığımdan bahsetmiyorum," dedi Kai Li. "Senin mutlu olmadığından endişeliyim."

"Ben... Ben çok mutluyum," diye itiraz etti Mei Ling. Kocasının onu memnuniyetsiz biri olarak düşünmesini istemiyordu.

"Bana anlat, lütfen. Uykusuz kalmana neden olan sıkıntı ne? Neden her gece kâbus görüyorsun?"

"Her gece mi?" diye sordu Mei Ling.

Kai Li onu başıyla onayladı.

Mei Ling utanmıştı. Siew için endişelendiğini gizlemekte başarılı olduğunu sanıyordu. Kocasına baktı. Ona güvenebileceğinden emin olunca durumu ona açıklamaya karar verdi.

"Siew'u görüyorum," diye itiraf etti Mei Ling. "Geceleri rüyama giriyor ve bunlar hiç iyi rüyalar değil. Gündüzleri onun iyi olduğuna inanmak istiyorum ama her gece bana bunun aksi olduğunu söylüyor." Mei Ling harap olmuştu. "Özür dilerim. Siew seni ilgilendiren bir durum değil, onun yüzünden uykusuz kalıyorsun."

Kai Li'nin rahatladığı yüzündeki ifadeden okunuyordu. "Onun nerede bulunduğunu, iyi olup olmadığını öğrenmeye çalışacağım. Böylece ikimiz de rahatça uyuruz." Gülümsüyordu.

Mei Ling ona çabalarının boşa gitmeyeceğini söylemek istedi. "İyi bir yuvada olduğunu öğrendiğimde rahat bir uyku çekebilirim."

Kai Li, Mei Ling'e şefkatle bakıyordu. "Henüz çok genç olabilirsin," dedi. "Ama senin çok yüce bir kalbin var Mei Ling."

Mei Ling sadece başını sallamakla yetindi. Bunun bir iltifat mı yoksa şikâyet mi olduğunu anlamamıştı.

Duygularının ne kadar yoğun olduğunu göstermek isteyen Mei Ling, geçmişinden bahsetmeye başladı. "Siew bana kız kardeşimi hatırlatıyor. Onu öyle yalnız, korkmuş ve hasta gördüğümde, ben... Mui Mui koleradan öldüğünde daha altı yaşındaydı. Ona çok iyi baktık ama zayıf düşmesine üç gün yetmişti... O... Benim minik kız kardeşim kollarımda can verdi, Kai Li." Mei Ling iç geçirdi. "Çok korkunçtu ama en azından yalnız değildi. Ya Siew yalnızsa?"

"Kızın amcasına güvenmiyor musun?"

"Küçük bir kızın gereksinimlerini anlıyormuş gibi durmuyordu. Onun için hiçbir ayarlama yapmadı, ne gemide ne de adada. Belki zengin olabilir ama bir çocuğa nasıl bakılacağından bihaber."

"Adamın bir eşi var mı?" diye sordu Kai Li.

Mei Ling omzunu silkti.

Kai Li genç kadının elini tuttu. Sadece birkaç haftadır tanıdığı bir kız yüzünden bu kadar huzursuz olması Mei Ling'i utandırıyordu. Dünyada hiç haberdar olmadığı ne sıkıntılar vardı kim bilir. Kendi ailesine odaklanıp bulunduğu yere, Siew'un iyi olduğuna güvenebilirdi ama bu küçük kız söz konusu olunca içindeki fırtınayı durduramıyordu.

"Teşekkürler," dedi Mei Ling, kocası duygularına saygı duyduğu için kendini hem huzurlu hem de mutlu hissediyordu.

Kai Li nazik bakışlarını Mei Ling'in yüzünde gezdirdi. "Merhamet utanılacak bir şey değildir, Mei Ling."

On Sekizinci Bölüm

Oakland
Temmuz 1924

Mei Ling uyuyan çocuklarını izliyordu. Joy sırtüstü yatmış, bir elini başına götürmüştü. Siyah saçı terli yüzüne yapışmıştı. Bo da yana doğru yatmış, bir elini kız kardeşine atmıştı. Göz kapaklarının ardındaki gözleri hareket ediyordu. Sonra dudağının kenarları gülümser gibi yukarı kıvrıldı. Mei Ling'in kalbi mutlulukla dolup taşıyordu. Daha bir ay olmamıştı ama Oakland onun için şimdiden bir yuvaya dönüşmüştü.

Adadan ayrılalı bir yıl olmuştu. Şu rıhtımda, Kai Li'nin onlara olan bağlılığından şüphe duyarak saatlerce oturmasının üzerinden tam bir yıl geçmişti. Bir tüccarla evlenmediğini öğrenmesinin üzerinden de... O zamana geri gidip kendine şöyle fısıldamayı isterdi: *Korkma, iyi olacaksın.*

Çünkü şu an iyiden de öteydi. Bu hayatı bu kadar benimseyebileceğini hiç tahmin etmemişti. Ona yalan söyleyen ve hâlâ Mei Ling'in gerçek kimliğini bilmeyen adamla, Kai Li ile

evli olmak... Bir de şu çocukları deli gibi sevmek vardı. Hatta bir tanesini kendisi dünyaya getirmemişti ama umurunda değildi. Bir yuva olan bu evle ilgilenmek muhteşem bir histi. Kendilerine ait bir tuvaletleri bile vardı! Ve ailesi için nakıştan para kazanıyordu.

Öte yandan tüm bu illüzyonun ardında, aslında hayatının pamuk ipliğine bağlı olduğunun bilincindeydi. Çocuklar hastalansa, Kai Li yaralansa ya da onun hakkındaki gerçeği öğrenip ona bir daha güvenmese... *Ya* ile başlayan cümleler hep olurdu. Hayatlarının altüst olacağına dair senaryolara odaklanmaması gerektiğini hatırlattı kendine. Zihninde çok senaryo vardı ama şu an için mutluydu ve geçen sene hayal ettiğinden fazlasını yaşıyordu.

Kai Li sözünü tutarak Suk Suk ile Siew'u araştırıyordu. İlk başta çok az bilgi öğrenebilmişlerdi, bir hazine avı, bir yapboz gibi adım adım ilerliyorlardı. Birkaç önemli hamleden sonra Kai Li, gemideki yolcu kayıtlarını tutan kişinin bir tanıdığını bulabildi. Neyse ki gemide tek bir kız çocukla gemiye binen sadece iki Çinli adam vardı. Biri Wong, diğeri de Lee ailesine bağlıydı. Yaşadıkları yerde daha fazla bilgi bulmak umuduyla San Francisco'daki Wong ve Lee Aileleri'nin binalarına gideceklerdi.

Bir sonraki pazar, bütün aile Yedinci Cadde rıhtımına giden trene bindiler. Bu seyehat Mei Ling'in kalbinin derinliklerinde bir yere dokunmuştu. Körfezin bu yakasına endişeli bir şekilde geleli daha çok olmamıştı. Bu sefer San Francisco'ya kalbini rahatlatacak yanıtları almak için dönüyordu ama bu yanıtları alamamaktan da korkuyordu. Uzakta o nefret dolu adayı görebiliyordu. *Beni yıkamadın*, diye geçirdi içinden.

Waverly'deki Wong Ailesi'ne ait dernek binası kalabalıktı. Sert sandalyeye oturup onlara bilgi verecek kişiyi beklemeye koyuldular. Dernek, Amerika'ya göç eden Wong Ailesi'ni belirleyip onlara destek olmak amacıyla kurulmuştu. Borç, ev, iş ya da oturum konusunda sıkıntı yaşayan her Wong'un bulunduğu şehirde büroları vardı.

Elinde deri, büyük bir defter olan bir adım bürodan çıktı. Yanlarına oturdu ve sordukları adamı bulana kadar defterin sayfalarını karıştırmaya başladı. Bay Wong'un adresini bir kâğıda yazıp onlara verdi. Adam Harrison, Oakland'de On İkinci Cadde'de yaşıyordu. Bay Jack Wong onların komşuları sayılırdı. Onu soruşturmak için biraz beklemeleri gerekecekti ama bunu evlerine gittikleri zaman yapmak daha kolay olacaktı.

Lee Aile Derneği'nde biraz daha beklediler ama buradan da bilgi alabilmişlerdi. Yine ellerine bir adres verilmişti. Bay Lee, buraya yakın olan Washington Caddesi'nde yaşıyordu. Ellerindeki adrese giden dik yokuşlu sokağa saptıklarında, Mei Ling'in bedeni gerginlikten kaskatıydı. Kai Li kapıyı çaldı. Mei Ling çocuklarla birlikte onun arkasında beklerken Bo'nun elini sıkı sıkı tutuyordu.

Genç bir çocuk kapıyı açtı.

"Bay Lee evde mi?" diye sordu Kai Li.

Çocuk başını iki yana salladı.

Kai Li, Mei Ling'e baktı. "Siew'u sor!" diye fısıldadı Mei Ling.

"Peki, Lee Puey You burada mı yaşıyor?" Kai Li gemide kayıtlı olan ismi sormuştu.

Çocuk başını iki yana salladı.

Mei Ling, "Siew?" diye bağırdı. "Siew burada mı yaşıyor?"

Çocuğun yüzünde kibirli bir ifade belirdi. "Hayır. Ne Puey You ne de Siew burada yaşıyor."

Mei Ling'in içi sızladı. "Rahatsızlık verdiğimiz için özür dileriz, teşekkürler," dedi iç çekerek.

Çocuk Mei Ling'in kalbinde sakladığı umudun üstüne kapıyı kapatınca, Mei Ling hayal kırıklığıyla yürümeye başladı.

Mei Ling'in ailesinden gelen bir mektup olup olmadığına bakmak için eski oturdukları binaya gitmişlerdi. Joy'un doğduğu bu binaya girince kendini biraz tuhaf hissetse de Mei Ling, bu rutubetli kalabalık binadan ayrıldıkları için mutluydu. Girişteki kutuda adına gelen bir şey olmadığı için üzüldü. Yeni adreslerinin olduğu bir kâğıdı postaneye, diğerini de kutuya bıraktı. Belki de ailesinin mektubu Oakland'deki evlerine gelirdi.

Feribota giden yokuşu inmeden önce Mei Ling'in işlediği servis örtüleri ile başlıkların satıldığı dükkâna, Golden Imports'a gittiler. Daha önce hiç oraya gitmemişti ama Mei Ling şimdi Oakland'deydi, Bayan Woo da teslimat yapacak yaşta değildi. Mei Ling dükkân sahibiyle tanışmayı dört gözle bekliyordu. Yaptığı masa örtülerinden birinin vitrinde sergilendiğini görünce hem şaşırdı hem de mutlu oldu. Her iki ucun sağ kısmına işlediği sülünün kuyruğuna tüy iliştirdiğini hatırlıyordu.

"Ne para ama!" diye soludu Kai Li.

Mei Ling ucunda asılı olan etikete baktı. Kalbi hızla atıyordu. Bu doğru olabilir miydi?

"Ben bu fiyatın onda birini ancak alıyorum," diye fısıldadı Mei Ling. Yüzünde şüpheli bir ifadeyle Kai Li'ye baktı.

"Bunun senin işin olduğuna emin misin?" diye sordu Kai Li.

Mei Ling kendinden emin bir şekilde başını salladı.

"Dikkatli olalım," dedi. "Tıpkı tavşanlar gibi."

Kai Li nazik bir ifadeyle gülümserken genç kadının kalbi korkudan yerinden fırlayacaktı. Kai Li, Mei Ling'den bahsettiğini sanıyordu ama ima ettiği kişi aslında kız kardeşiydi. Mei Ling ona yalan söylediği için utanıyordu. Öte yandan Kai Li ile ilgili şüpheleri de tamamen kaybolmamıştı. Her an tüm bu güzel aile tablosunu bozacak bir şeyin çıkagelmesinden korkuyor, hâlâ onu kandırıp kandırmadığını merak ediyordu. Sakinleşmek için derin bir nefes aldı ve gülümseyerek duygularını saklamaya çalıştı.

Dükkân âdeta hazinelerle doluydu. Her çeşit ve her boyda olan Buda ve Quan Yin heykelleri sol tarafta duruyordu. Sağ tarafta mutfak araç gereçleri vardı; muhteşem kâseler, tabaklar, çubuklar ve bıçaklar. Mei Ling elinden tuttuğu Bo'yu Kai Li'ye verdi. Ödemek zorunda kalacakları hiçbir şeyi kırmasını istemiyordu.

Kibar yüzlü yaşlı bir adam yanlarına geldi. "Dükkânımda en iyi malları satarım. Tam kalite ürün alacağınızdan emin olabilirsiniz. Size nasıl yardımcı olabilirim?" Kantoncası kusursuzdu ama Mei Ling konuşmasında Amerikan şivesini de fark etmişti. Büyük olasılıkla Amerika'da doğmuştu.

"Eşim, şu nakışlarınızı işleyen kişi," diye yanıt verdi Kai Li. "Sizinle tanışmak istiyor."

Adam Mei Ling'e baktı, kaşlarını şüpheyle kaldırmıştı. "Yanlışınız olmasın. Bu nakış işlerinin hepsini kendim seçtim. Sizinle hiç tanışmadık."

"Bunu," diye patladı Mei Ling. "Bunu ben yaptım."

"Hayır. Hayır," dedi adam başını sallayarak. "Bunu bana Bayan Woo getirdi. Çok yetenekli biri. Getirdiği her şey çabucak satılıyor."

"Bayan Woo, bunların kendi işi olduğunu mu söyledi?" diye sordu Mei Ling.

"Ama onun işi," diye ısrar etti adam.

Mei Ling çantasından iki servis örtüsüyle üç başlık çıkardı.

"Ah, anlıyorum," dedi adam. Ortada hiçbir şüphe yoktu. Mei Ling'in çalışma şekli söylediğini destekliyordu.

"İşleri doğrudan sizden almak beni mutlu eder," dedi adam. "Bayan Woo bu keşfini kendine sakladığı için affedilecektir. Yapmamız gerekeni biz yapabiliriz. Aracı bir kişiye gerek yok."

Adam samimi bir ifadeyle kıkırdadı. Bu durumu komik bulduğu ortadaydı ama Mei Ling öfkeliydi ve kendini bu şekilde kullandırdığı için utanç içindeydi. O yaşlı kadına güvenmiş, iyiliğini düşündüğüne inanmıştı. Gel gör ki yaşlı kadın Mei Ling'i kendi amaçları için kullanıyordu.

Adam perdenin arkasında kayboldu, kısa bir süre sonra elinde dolarlarla geri geldi.

"Üç başlık, iki servis örtüsü değil mi?" diye sordu adam, genç kadının gözlerine bakarak. Bu tavrı onun Amerika'da doğduğu şüphesini doğruluyordu.

Mei Ling de aynı şekilde adamın gözlerine bakarak başını olumlu anlamda salladı. Adam ona on dolar ve dört sent vermişti. Bayan Woo'nun ona verdiğinden dört katı fazlaydı. Bu oranı tek başına kazanabilirdi, eğer San Francisco'ya feribotla gelmeyi isterse... Mei Ling bir tepki, Bayan Woo'nun yaptığı

gibi işlenmemiş örtüler vermesini bekledi ama adam yapmadı. Öylece onlara bakıyordu. Anlaşılan onları kendisi satın almak zorunda kalacaktı ama önemi yoktu. İpek ve feribot masrafına rağmen bu işten kârlı çıkacaktı.

"Başka bir şey?" diye sordu adam.

Mei Ling tam başını sallayacaktı ki konuşmaya başladı. "Sizin için özel bir iş yapmamı ister misiniz?"

Adam ona baktı. Soruyu düşünürken gözleri bir sağa bir sola hareket ediyordu. Sonunda kararını vererek başını olumlu anlamda salladı.

"Kızım için bir gelinlik olsa çok minettar olurum. Tören 14 Eylül'de olacak," diye yanıt verdi.

"Benim için bir onurdur," dedi Mei Ling yüzünde bir gülümsemeyle, zihninde hemen plan yapmıştı. "Amerikan mı yoksa Çin tarzında mı bir şey istiyorsunuz?"

Adam iç geçirdi. "Eşim Çin tarzında istiyordu. Kızımsa Amerikan modasına uygun olsun diyor."

"Onlar için neyin önemli olduğunu sorun. Ben her ikisini de yansıtmaya çalışacağım," dedi Mei Ling. "Mükemmel dengeyi sağlayacağım. Hem eşiniz hem de kızınız mutlu olacak. Söz veriyorum. O zaman siz de mutlu olacaksınız."

Adam başını olumlu anlamda sallayarak gülümsedi. "O zaman sizinle daha sık görüşeceğiz?"

"Evet," diye onayladı Mei Ling.

Bir süre sonra Mei Ling memnun bir ifadeyle dükkândan çıktı. Siew'a ulaşacağını düşündüğü, Oakland'de bulunan bir adres vardı elinde. Ailesine destek olmak için de daha fazla para kazanacaktı. Bugün Çin'e göndereceği mektup için harcayacağı beş doları çıkaracak parayı fazla fazla kazanmıştı.

Gelinlik için alacağı ödemede daha da fazla kazanacağını düşünüyordu. Hem hayat hem de kocasıyla uyumu yakaladığına inanan Mei Ling, Kai Li'ye gülümseyerek bakıyordu. Kocası da ona gülümsüyordu.

On Dokuzuncu Bölüm

Oakland
Temmuz 1924

Eve gittikleri zaman saat bir yabancının kapısını çalmak için çok geçti. Sabırsızlıktan içi içine sığmasa da Mei Ling, Siew'un birkaç bina ötede yaşayıp yaşamadığını öğrenmek için ertesi güne kadar beklemek zorundaydı.

Kai Li ertesi sabah her zamanki saatinde ürünleri almak üzere pazara gitti. Alameda'da malları satmak için köprüyü yürümek yerine eve geri gelmişti.

Renkli renkli meyve sebzelerle dolu olan arabayı arka bahçeye götürdü. Mei Ling işvereninin öfkelenmesinden korktu fakat Kai Li bu kadar ayrıcalığa sahip olduğuna dair ona güvence verdi. Hava tam anlamıyla aydınlanınca ailece Harrison Caddesi'ne yürüdüler.

Ev çok sevimliydi. Kırmızı ve sarı renklere yeni boyandığı belli olan evde, Victoria mimarisine ait detaylar hâkimdi. Bu ev varlıklı bir aileye aitti. Mei Ling'in içi rahatladı. Bu evde Siew'a iyi bakılıyor olmalıydı.

Evin dar kapısına giden on iki basamağı çıkarken Mei Ling beklenti içindeydi. Kai Li kapıyı çaldı. Kapı kısa sürede açıldı. Karşılarına Suk Suk'un geniş yüzü çıktığında, Mei Ling'in kalbi heyecandan dışarı fırlayacaktı. Sonra adam kalın siyah kaşlarını çatınca genç kadının aklı karıştı. Sonunda adam onun kim olduğunu hatırladı ve gözleri endişeyle büyüdü, yüzü kızardı. Utanmış mıydı? Yoksa kızmış mıydı? Mei Ling emin değildi.

Adam hemen dışarı çıkıp kapıyı ardından kapattı. Mei Ling'e öfkeyle bakarak, "Burada ne işiniz var?" diye sordu.

Kai Li konuşmaya başladı. "Eşim yiğeniniz Siew'un iyi olduğundan emin olmak istedi."

"İyi," diye bağırdı Suk Suk ona. "Ona selamınızı iletirim."

"Onu görebilir miyiz?" diye diretti Mei Ling, korkusunu bastırmaya çalışarak. "Bo ona çok düşkündü ve onu çok özlüyor." Genç kadının sesi çıkmasa da içinden, *ben de*, diye geçirdi

"Hayır." Adam kapıyı kapattı ve göründüğü gibi çabucak ortadan kayboldu.

Mei Ling kırmızı kapıya bakakalmıştı. Kapıyı yumruklayıp Siew'a seslenmek istiyordu ama bu isteğini bastırdı.

Bo özlem dolu bir ifadeyle ona bakıp, "Siew?" diye sordu.

Mei Ling öfkeliydi ve kalbi kırılmıştı. Düzensiz bir şekilde nefes alıp veriyordu. Kai Li bir elini usulca genç kadının koluna yerleştirdi.

"Başka bir gün bir daha geliriz."

Mei Ling, gözyaşları yanaklarından süzülmesin diye gözlerini kırparak başını olumlu anlamda salladı. Siew ile birbirlerine çok yakın olsalar da rahat bir uyku çekmesi için gereken cevapları bulmaktan da çok uzaktı.

Evlerine doğru yürürlerken Mei Ling kendini konuşamayacak kadar üzgün hissediyordu. Kai Li arabasını almak için arka bahçeye gitti. Mei Ling, Bo ve Joy kaldırımda onu bekliyorlardı. Mei Ling gagası siyah lapayla dolu bir kuşun yuvasına uçtuğunu gördü. Tüyleri yeni yeni beliren üç yavru kuş, annesini görünce cıvıldamaya başladı.

Kai Li binanın yanından el arabasını çıkardı. Rengârenk sebze ve meyveler arabayı doldurmuştu. Daha sonra Bo'yu kucağına alıp ürünleri göstermeye başladı; yeşillikler, marullar, soğanlar, domatesler, limonlar ve hatta muz bile vardı.

Kai Li küçük, parlak kırmızı bir meyveyi alıp Bo'ya uzattı. "Bunun tadına bir bak. Çok lezzetli."

Bo çekingen bir tavırla meyveyi dişlemeye başladı. Sonra gözleri mutlulukla parladı. Meyvenin geri kalanını ağzına tıktı.

Kai Li bir kahkaha atarak, "Yeşil kısmını, sapını yemiyoruz," dedi.

Bo o kısmı geri çıkardı. Kocası yüzünde bir gülümsemeyle küçük meyveden Mei Ling'e de verdi. Onun bu şefkati neredeyse genç kadının tuttuğu gözyaşlarının akmasına neden olacaktı. Kai Li, onun kalbinin hüzünle ağırlaştığını görebiliyordu.

Mei Ling meyveden ısırdı. Meyvenin zengin tadı damağında kalmıştı.

"Çilek," diye açıkladı Kai Li sırıtarak. "Buna çilek deniyor."

"İlek!" diye tekrarladı Bo. "Nam nam nam."

Kai Li hafifçe selam vererek meyveyle dolu küçük sepeti Mei Ling'e uzattı. Mei Ling de büyük bir zevkle onu kabul etti. Kai Li, Bo'yu yere bırakıp Joy'u öptü, ardından Mei

Ling'in kolunu şefkatle sıktı. Sonra ahşap arabanın sapını tutup, arabayı yolun aşağısına doğru sürmeye başladı. Mei Ling kalbinde derin duygularla onun gidişini izledi. Belki de bu adamı seviyordu. İyi kalpli, gizemli bir seyyar satıcı olsa bile... Onunla ilgili bilmediği çok şey vardı ama Kai Li de onun hakkında çoğu şeyi bilmiyordu. Yine de kocasının kendisi ve çocukları için endişelendiğinden emindi.

O akşamüstü parkta Mei Ling olanları June'a anlatıyordu. Çocuklar oynarken akşamüstü güneşinin tadını çıkararak bir başlığa nakış işliyordu. Joy yerde emekleyerek biraz Mei Ling'den uzaklaşıyor sonra yeniden onlara doğru emekliyordu.

"Ev neredeydi?" diye sordu June.

"Harrison'da On İkinci Cadde'de," diye açıkladı Mei Ling.

"Köşedeki ev mi? Hani şu kırmızı sarı badanalı büyük ev. Muhteşem ev?"

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı.

"Ah, orası Jack Wong'un evi," dedi June.

"Evet!" diye yanıt verdi Mei Ling. "Suk Suk Jack Wong."

"O iyi bir adam değil," dedi June, ona doğru eğilip adada fahişelerden bahsederken yaptığı gibi fısıldayarak konuşmasına devam etti. "Sürekli kumar oynuyor. Karısı ondan hep korkar."

"Bunu nereden biliyorsun?"

June kulağını gösterdi. "June dinler, öğrenmek için her zaman dinler. Onun çocukları da Lincoln Okulu'na gidiyor. Biz anneler her zaman sohbet ederiz ama onun karısı bize hiç katılmaz."

"Siew'u hiç Lincoln Okulu'nda gördün mü?"

"Hayır. Görseydim söylerdim, değil mi?" diye yanıt verdi June cık cıklayarak. "Sana Siew'u sormaz, onu sana anlatırdım."

"Eğer o küçük kız onlarla birlikte yaşıyorsa okula gitmesi gerekmez mi?"

"Evet," diye yanıt verdi June, sesinde şüphe hâkimdi.

Mei Ling doğrudan arkadaşına bakıyor, daha fazla konuşması için onu cesaretlendiriyordu.

"O çok küçük," diye açıkladı June. "Belki okula gidemeyecek kadar küçüktür, onu sonra okula göndereceklerdir ya da..."

Kalbi hüzünle ağırlaşan Mei Ling, June'un konuşmasını beklerken başını salladı.

"Ya da... Onu hiç okula göndermeyeceklerdir. Belki onu buraya hizmetçi olsun diye getirmişlerdir, Amerikalılara da yeğenimiz demişlerdir."

Mei Ling iç çekti. June haklıydı. Gemide anlatılan hikâyelere güvenilmezdi. Siew kâğıt üzerinde gösterilen bir yeğen olabilirdi.

"Hizmetçi olsa bile Siew için hoş bir ev gibi görünüyor ama onu kanlı canlı görürsem içim rahat edecek," dedi Mei Ling.

"Bazılar bir geçmişi yokmuş gibi davranmayı tercih eder," diye yanıt verdi June. "Kimilerinin bunun için geçerli nedenleri olabilir ama o adam iyi biri değil."

Mei Ling üzüntüden harap olmuştu.

"Siew iyi bir kız," dedi June. "Onun mutlu olup olmadığını öğreneceğim."

Mei Ling arkadaşına gülümseyerek bakıyordu. "Teşekkür ederim. Hem de çok."

İki gün sonra June haberlerle onun yanına geldi. "Karısına, kocasıyla birlikte gelen küçük kızı sordum. Hem gemide hem de adada birlikte olduğumuzdan bahsettim. Onun çok iyi bir kız olduğunu söyledim. Evinde böyle birini çalıştırdığı için şanslı olduğundan bahsettim."

Mei Ling umutla bakıyordu. "Peki, o ne dedi?"

"Bahsettiğim kişiyi tanımadığını söyledi."

"Ne?"

June kaşlarını çatıp başını iki yana sallayarak, "Siew onlarla yaşamıyor," dedi. "Adamın karısı kız hakkında hiçbir şey bilmiyor."

Mei Ling'in boğazı düğümlenmişti, öyle ki zar zor nefes alıyordu.

"Kadının bana yalan söylediğini sanmıyorum ama bu soru karşısında kızdığını söyleyebilirim," dedi June. "Hâlbuki kibarca sormuştum."

June şefkatli bir ifadeyle Mei Ling'in bacağına hafifçe vurdu ama bu, onun duygularını yatıştırmaya yetmiyordu. Aksine endişesi daha da artmış, bu bilgi yaraya tuz basmak gibi bir şey olmuştu. Eğer Jack Wong, Siew için iyi bir gelecek planlıyor olsaydı küçük kızın nerede olduğunu söylerdi. İçindeki ejderha kükrüyor, gerçeği öğrenmek için yanıp tutuşuyordu.

Ertesi sabah Mei Ling, Suk Suk'un evine çıkan köşeyi döndü. O adam Siew'un yerini ona söyleyene kadar bu köşeye gelecek ve çocuklarıyla birlikte burada bekleyecekti. O kadar zaman Siew'a göz kulak olduktan sonra bu bilgiyi öğrenmek hakkıydı.

Sırtında Joy ile evi incelemeye başladı. Bo da yanındaydı, kız kardeşine *ce eee* yapıyordu. Mei Ling'in bacakları öylece dikilmekten yorulduğu için bir ileri bir geri yürümeye başladı. Sokak sessiz olsa da birkaç kişi yoldan geçiyordu. Bir saatin ardından Mei Ling kendini bir aptal gibi hissetti. Adam onun orada olduğundan bile habersizdi. Belki de bu çabası boşaydı ama Siew'un öylece yok olup gitmesine izin veremezdi.

Tam karnı öğle yemeği vaktinin geldiğini gösterircesine guruldamıştı ki kapı açıldı. Mei Ling tetikteydi. Orta yaşlı bir kadın dışarı çıktı. Kadın, Mei Ling'e dik dik baksa da yanından geçerken hiçbir şey demedi.

Mei Ling elinden geldiğince burada bekleyebilirdi ama Bo'nun uyumaya, hepsinin de yemek yemeye ihtiyacı vardı. Evin yolunu tutarken içinden yemin ediyordu. *Seni aramaya devam edeceğiz.*

Ertesi gün yine oraya gittiler. Ve sonraki gün yine. Mei Ling, Kai Li'ye sabahları ne yaptığını söylememişti çünkü aptallığı yüzünden onu cezalandırmasını istemiyordu. Eğer bilmezse Siew ile ilgili bilgi almak için bildiği tek yola başvurmasını engelleyemezdi.

Beşinci gün kapı açıldı. Suk Suk öfkeli bir ifadeyle ona bakıyordu. Belki de uzun zamandır onun varlığının farkındaydı. Adam bir hışımla merdiveni inerken, Mei Ling'in nabzı her adımda daha da hızlanıyordu. Ondan korksa da bir cevap alacağı için heyecanlı olduğundan derin bir nefes aldı ama bu, hızla atan kalp atışlarını yatıştırmamıştı. Adam rahatsız edici bir şekilde genç kadına yaklaştı, duruşunda tehditkâr bir hava vardı.

"Burada ne işin var?" diye diretti Suk Suk.

"Bana kızın nerede olduğunu söyle, ben de seni rahat bırakayım," diye yanıt verdi Mei Ling, sesinin titremesine engel olamamıştı.

"Seni ilgilendirmez," diye bağırdı Suk Suk.

"Neyin beni ilgilendirip ilgilendirmediğini bana sen söyleyemezsin," dedi Mei Ling hiddetle. "Onun nerede olduğunu söyleyene kadar buraya her gün geleceğim." Mei Ling gözünü adama dikmiş öfkeyle bakıyordu. Ardından sakince konuşmaya başladı. "Onun iyi olduğunu görmem gerek."

"O iyi. Sadece küçük bir kız işte." Adamın sesinde aşağılama vardı. "Eğer ben buraya getirmeseydim Guangzhou'nun sokaklarında açlıktan ölüp gidecek olan yetimin teki."

Adamın sarf ettiği sözler, genç kadını kararından döndürmek yerine inancını daha çok pekiştirmişti. "Adres," diye üsteledi.

"İyi bir evde hizmetçi olarak çalıştığına dair sana yemin ederim." Suk Suk, Mei Ling'in öfkeli bakışları karşısında tutumunu değiştirdi. "Çin'de kaldığı yere göre çok daha şahane bir yer. Ben onu günah dolu bir hayattan kurtardım."

"Adres," diye yineledi Mei Ling. "Onu kendi gözlerimle görene kadar seni rahat bırakmayacağım."

Suk Suk, Mei Ling'i baştan ayağa süzdü. Genç kızın içindeki ejderha kendini göstermişti. Aralarındaki bu gerilim dayanılmazdı ama Mei Ling gözünü ondan ayırmayı bırak gözlerini kırpmıyordu bile. Adama öfkeyle bakarken Siew'un yüzünü hatırlayarak kendini onun için savaşmaya zorluyordu.

Bo elini genç kadının bacağına koydu ama Mei Ling en ufak dikkat dağınıklığına bile karşı gelip, o küçük dokunuştan daha çok güç aldı. En az onun kadar Bo'nun da Siew'u görmeye ihtiyacı vardı.

Suk Suk derin bir iç çekti. Mei Ling kazanmıştı.

"Oakland, 672 On Birinci Cadde. Oraya gideceksen arka kapıyı kullan." Başını iki yana salladı. "Onun için boşa uğraşıyorsun."

"Bu senin verebileceğin bir karar değil!"

Mei Ling arkasını döndü ve oradan uzaklaştı. Öfkeden tüm bedeni titrediği için bacaklarının onu taşımayacağından korktu ama adamın görüş açısından çıktığından emin olana kadar sağlam bir şekilde yürüyebildi. Ancak ondan sonra bir direğe yaslandı ve derin bir nefes aldı.

Bo'ya baktı. "Başardık! Onun adresini aldım. Baban eve gelince Siew'u bulmaya gideceğiz."

"Siew," diye tekrarladı Bo tatlı sesiyle. Sesinden onu özlediği anlaşılıyordu. Yine de Mei Ling, Bo'nun kısa süreliğine de olsa ona ablalık yapan küçük kızı hatırladığından emin değildi.

Elindeki adres evlerine çok yakın olsa da dördü yolda yürürken farklı farklı dünyalara şahit olmuştu. İlk önce Çin mahallesinden geçtiler. Edward ve Victoria dönemi mimarisine sahip ahşap yapılar, alt katları dükkân üst katları daire olan binalarla iç içeydi. Ürünler dükkânların önünde müşterileri çekmek için sergileniyordu. Oakland'in ana caddesi olan Broadway'e ulaştıklarında Kai Li durdu ve gökdelenler arasında bir levhayı gösterdi. *Tribune* gazetesinin de bulunduğu belediye binasıydı. Hepsi modern ve şık olan binalar, Mei Ling'e Guangzhou'da yapılan yeni binaları hatırlatmıştı. Broadway'i

geçtikten birkaç bina sonra ticari bölge yerini dört tarafı bahçeyle çevrili, Victoria tarzı muhteşem evlere bırakmıştı.

672 On Birinci Cadde'deki muhteşem evin önüne gelmişlerdi. Mei Ling'in Amerika Birleşik Devletleri'nde gördüğü en hoş evdi. Burada yaşayanlar son derece varlıklı ve nüfuslu bir aile olmalıydı. Rahatlayan ve nedense gözü korkan Mei Ling, binanın yan tarafından dolanıp veranda merdivenini tırmanan Kai Li'yi takip ediyordu. İki kapı vardı. Kai Li kapılara bakıp omuz silktikten sonra sol taraftakini çaldı.

"Lütfen hiçbir şey söyleme," dedi Kai Li.

Mei Ling buna biraz bozulsa da Kai Li haklıydı. Öfkeli tutumu şu durumda onlara pek yardımcı olmazdı.

Kai Li nazikçe kapıyı tıklatırken Mei Ling'in kalbi hızla atıyordu. Kapı açıldığında Kai Li, altı adet sulu portakallardan oluşan hediyesini sundu.

Mavi gözlü, siyah saçlı orta yaşlı beyaz bir kadın kapıda duruyordu. Mei Ling karamsarlığa kapıldı. Nasıl iletişim kuracaklardı ki?

Ama sonra şaşırtıcı bir şekilde Kai Li, İngilizce konuşmaya başladı.

Mei Ling onun mükemmel derecede İngilizce konuştuğunu unutmuştu. Sonuçta her gün patron ve müşterilerle iletişim içinde olduğu ondan ayrı bir hayatı vardı.

Kadın da İngilizce yanıt verdi.

Kai Li selam vererek portakalları uzattı. Kadın şaşkın ama keyiflenmiş bir şekilde bakıyordu. Portakalları kabul etti.

Kai Li yine İngilizce konuşarak Siew'dan bahsetti.

"Evet... Siew...?"

Evet. Siew. Küçük kız buradaydı!

Kadın Kai Li'yi inceledi. Sonra Mei Ling'e baktı. Mei Ling gülümseyerek kadının güvenini kazanmaya çalışıyordu.

"Siew?" diye seslendi Bo.

Mei Ling onu susturmak istese de kadın çocuğa gülümseyerek bakıyordu. İngilizce bir şeyler söyledi. Ardından kapıyı yarım açık bırakarak gitti.

"Yani?" diye sordu Mei Ling.

"Elbette dedi, genelde evet anlamında kullanılır. Sanırım Siew'u getirmeye gitti."

"Siew?" dedi Bo yeniden.

Bo gerçekten onu mu yoksa sadece gemide ya da adada Mei Ling'in anlattığı hikâyeleri mi hatırlıyordu? Mei Ling beklenti içindeydi. Açık kapıdan eve bakmaya, Siew'u görmeye çalıştı ama tek görebildiği girişteki raflardı.

Bir süre sonra kapı tamamen açıldığında karşılarında Siew vardı, beyaz kadının hemen önünde duruyordu. Mei Ling'in kalbi sevinçten yerinden çıkacaktı âdeta. Küçük kız Mei Ling'in hatırladığı gibiydi, sadece biraz boyu uzamıştı. Batı tarzında düz bir elbise giymişti, düzgünce taranmış siyah saçları parlıyordu. Gemidekine göre daha sağlıklı görünüyordu ama Mei Ling küçük kızın gözlerindeki hüznü fark etti. Siew bir Mei Ling'e, bir Bo'ya bakıyordu. Mei Ling kahroldu.

Siew onları hatırlıyor ya da umursuyor gibi durmuyordu. Küçük kız Mei Ling'in kalbinde yer etmişti ama uzun zamandır birbirlerini görmüyorlardı. Siew soruşturma döneminde onları unutmuş ve yeni arkadaşlar edinmiş olabilirdi.

Birden küçük kızın yüzünde kocaman bir gülümseme belirdi. "Bo!" diye ciyakladı Siew. "Bu gerçekten sen misin?!"

Küçük kız hızla Bo'ya koşup onu kucakladı, neredeyse aynı boyda olmalarına rağmen çocuğu yukarı kaldırmıştı.

Siew sonra kollarını Mei Ling'in bacaklarına doladı. Ona bakarken yüzü sevinçle aydınlanmıştı. "Beni buldun! Tıpkı söylediğin gibi!" diye bağırdı.

Mei Ling küçük kıza gülümserken, tüm bedenini rahatlamayla karışık bir sevinç dalgası dolduruyordu. Başarmışlardı. Siew'u bulmuşlardı!

"Seni bulmak istedim ama kâğıdı kaybettim. Özür dilerim," dedi Siew.

Küçük kız öyle ciddi ve ıstırap içinde görünüyordu ki Mei Ling bu yükü onun omuzlarına bıraktığı için pişman oldu.

"Senin hatan değil. İkimiz de birbirimizi yeniden görmek için elimizden geleni yaptık. Şimdi de buradayız!" dedi, en az çocuk kadar kendisini de rahatlatmaya çalışıyordu.

Yere diz çöktü ve Siew'u kucakladı. Küçük kız önce kaskatı kesildi, ardından kendini Mei Ling'in kolları arasına bırakıp ona sarıldı.

Beyaz kadın İngilizce bir şeyler söylemeye başladı.

Bu anlaşılmaz İngilizce sözler Mei Ling'i korkutmuştu. Kadın onları hemen gönderecek miydi? Ne dediğini öğrenmek isteyerek Kai Li'ye baktı.

Başıyla bir yeri göstererek, "Bahçede oturabileceğimizi söylüyor," dedi Kai Li.

Mei Ling ayağa kalktı ve öne eğilerek kadına şükranlarını sundu. Gözleri mutluluk gözyaşlarıyla ıslanmıştı. Kadın da gülümseyerek başını olumlu anlamda salladı, onun da gözleri yaşarmıştı. Siew, Bo'nun elini tuttu ve önden koşturmaya başladılar.

Mei Ling'in zihni sorularla doluydu. Siew'un başından neler geçtiğini öğrenmek istiyordu. Ona iyi davranılmış mıydı? Ne zamandır burada kalıyordu? Buradan başka bir yerde kalmış mıydı?

Fakat Bo ile Siew'un birbirlerine kavuşmasına engel olmayacaktı. Yetişkinler beyaza boyalı ahşap bir banka otururken çocuklar bahçenin çiminde oynuyor, Mei Ling'den Joy'un da oyunlarına dâhil olmasını istiyorlardı. Siew temiz, bakımlı ve yeterince besleniyor gibi görünüyordu.

"Çok tatlı, dediğin kadar varmış," dedi Kai Li, çocukların oyununu izlerken. "Bo da onu gördüğü için çok mutlu."

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı.

"Hâlâ endişeli misin?" diye sordu Kai Li.

Mei Ling'in içi rahat değildi ama memnuniyetsizmiş gibi de görünmek istemiyordu. Kalbi rahatlasa da ters giden bir şeyler vardı.

Omuz silkti.

"O kız buraya ait değil," diye fısıldadı boğuk bir sesle.

"Birçok çocuğa göre durumu iyi," dedi Kai Li düz bir şekilde.

Mei Ling yanıt vermeden Siew yanlarına gelip banka oturdu, nefes nefese kalmıştı. Bo da hemen peşindeydi.

"Bak anne, Siew." Bo kızın sırtını okşarken sırıtıyordu.

"Evet, Siew," dedi Mei Ling neşeli bir ifadeyle. "Onu hatırlıyorsun, değil mi?"

Bo küçük başını hızla aşağı yukarı salladı.

"Burada mı yaşıyorsun, Siew?" diye sordu Mei Ling.

"Evet," diye yanıt verdi küçük kız.

"Ne zamandır?"

Küçük kız omzunu silkti.

"Seninle kim ilgileniyor?"

Siew'un omuzları öne düşmüştü. "Kendim."

Mei Ling'in içi sızladı. "Burada ne yapıyorsun?"

"Aşçı ne derse onu," diye yanıt verdi Siew. "Bazı günler etrafın tozunu alıyorum. En sevdiğim şey bu çünkü uzun süre oturup yapmışım gibi davranıyorum."

"Başka ne iş yapıyorsun?" diye sordu Kai Li.

"Sen Bo'nun babasısın! Gemide tanışmıştık," dedi Siew.

Kai Li başını salladı.

"Joy çok tatlı!"

Kai Li gülümsedi. "Aynı fikirdeyim."

"Şimdi hem kız kardeşim hem de erkek kardeşim var!" dedi Siew, yüzünde gülümsemeyle ama sesi titriyordu.

Bo, Siew'un yüzüne kükreyince Siew kahkaha attı. Sonra da onu kovalamaya başladı.

Mei Ling'in hem kalbi hem de zihni karmakarışıktı. Siew'u sağlıklı gördüğü için mutluydu ama bir hizmetçi olması...? Beyaz insanlarla birlikte bu muhteşem evde hem de? Küçük kızın kaderi gerçekten bu muydu?

Bir süre sonra kapı yeniden açıldı. Beyaz kadın verandada durmuş, onlara bakıyordu. Gözleri ziyaretlerinin sona erdiğini söylüyordu.

Mei Ling'in ruhu itiraz etse de bir şey demedi. Bu kadın Siew ile arasında duruyordu. Eğer küçük kızı ziyaret etmek istiyorsa, bu kâhya kadının izni gerekiyordu. Bu yüzden kavgacı ya da nankör biri gibi görünmek istemiyordu.

Mei Ling çocuklara baktı. Siew, Bo'yu çimenlikte gıdıklarken Bo da zevkle kıkırdayıp yerde kıvranıyordu. Siew kâhya kadını görünce birden durdu.

"Hoşça kal, Bo. İyi bir çocuk ol," dedi Siew, ardından ona sıkıca sarıldı. Ayağa kalkıp Kai Li'nin yanına geldi ve öne eğilerek selam verdi.

"Bo'yu beni ziyarete getirdiğiniz için teşekkür ederim," dedi nazik bir ifadeyle.

Sonra Mei Ling'in yanına gelip beline sıkıca sarıldı. Mei Ling küçük kızın ipek gibi, kahverengi saçlarını okşadı. Siew hâlâ ona sarılırken, "Sizin yanınızda olmak beni daha çok mutlu ediyor," diye fısıldadı.

Gözyaşları Mei Ling'in gözlerini yakıyordu. Çocuğa yeniden geleceklerini söylemek için yanıp tutuşuyordu ama sık sık ziyaretine gelemezlerdi. Bu yüzden onu bir masala inandırmayacaktı. Siew güzel bir evde hizmetçiydi. Bu beyaz aile onu sıklıkla ziyaret etmelerine izin vermezdi. Özellikle gerçek bir aile olmayı henüz becerememiş bir aile tarafından... Kalbi hızla atarken boğazı düğüm düğümdü.

Mei Ling, *Seni seviyorum. Seni asla unutmayacağım* diye haykırmak istiyordu ama sözlerini yuttu. Bo küçük kızın elini tuttu.

"Hoşça kal, Siew," dedi Bo, üzgün bir sesle.

Evlerine dönerken acı bir sessizlik içindeydiler. Mei Ling, Siew için dua ediyordu. *Yüce ruh, Siew'u bütün kötülüklerden koru. Onu bütün dertlerden özgür kıl. Onu neşeyle kutsa.*

Yirminci Bölüm

Oakland
Temmuz 1924

Mei Ling'in gerginliği Siew'u ziyaret etmesiyle biraz yatışsa da kalbi huzurdan yoksundu. Başını sokacak bir çatısı olduğu ve iyi beslendiği için fiziksel olarak herhangi bir zarar görmese de küçük kız yalnız kalmak zorundaydı. Mei Ling, sürekli düşüncelerle boğuşan zihnini susturmak için Siew'u düzenli bir şekilde ziyaret etmenin bir yolunu bulmalıydı.

Bir gece bu düşünceyle boğuşurken aklına kilise geldi. Çinlilerin Hristiyan olması Amerikalıların hoşuna gidiyordu. Belki de kâhya kadın, Siew'un pazar günlerini onlarla birlikte geçirmesine izin verirdi. İşlemeli bir masa örtüsü de bu anlaşmayı güçlendirebilirdi.

Sabah olduğunda bu düşüncesini Kai Li'ye anlattı. Kai Li sesindeki özlemi fark edince kâhya kadın Bayan Haw ile konuşmayı kabul etti. Mei Ling hemen masa örtüsünü bitirdi. Mavi-mor renkte bir kelebek işlemişti, bir yandan da sürekli

dua ediyordu. Masa örtüsünü özenle sarıp götürmesi için Kai Li'ye verdi. İşten sonra Kai Li oraya gidecek ve ricalarını dile getirecekti.

Mei Ling gün boyunca endişe ve heyecandan yerinde duramamıştı. Kendini oyalamak için kâh bahçeyle uğraşıyor kâh Bay Young'a söz verdiği gelinlik üzerinde çalışıyordu. Sonra da Siew'un pazar günü onlarla birlikte kiliseye geldiğini hayal ediyordu.

Kai Li o akşam geç bir saatte eve geldi. Yemekler buz gibi olmuştu. Ancak başını sallaması ve tatlı gülümsemesi başarılı olduğunu gösteriyordu. Siew'u pazar günü yeniden göreceklerdi. Mei Ling gönül rahatlığıyla derin bir nefes aldı.

"Teşekkürler," dedi Mei Ling.

"Önemli değil," diye yanıt verdi Kai Li. "Bayan Haw anlayışla karşıladı. Anladığım kadarıyla Siew'a karşı çok hassas. Umarım bu bilgi kalbini rahatlatır."

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı. Siew'u haftada bir kez görecekleri için mutluluktan yerinde duramıyordu.

"Ah!" June yerinden fırlayıp âdeta çığlık atmıştı. Kiliseye girer girmez etraflarındaki insanların dikkatini üzerlerine çeken June, Siew'un gözünün içine bakarken Mei Ling sevinçten havalara uçuyordu.

"June teyzeyi hatırlıyorsun değil mi? Seni bulması için annene yardım etmiştim! Senin için çok, çok endişelendi. Ama ona Tanrı'nın sizin bir aile olmanızı istediğini söylemiştim. Bak haklıymışım!"

Anne... Bu söz Mei Ling'in içini sızlattı. Siew ile olan ilişkilerinin ne olduğunu June'a anlatmamıştı. İyi anneler, çocuklarının bir hizmetçi olarak çalışmasına izin vermezlerdi, özellikle Siew kadar küçük olan çocuklarının...

"Dorothy, Timothy, buraya gelin," diye seslendi June çocuklarına. "Bu sizin yeni arkadaşınız, Siew. Size daha önce ondan bahsetmiştim. Gemide tanışmıştık."

"Merhaba," dedi Dorothy.

"O İngilizce bilmiyor," diye azarladı kızını June.

"Merhaba," diye yanıt verdi Siew, June'un kızına. "Ben Siew."

June şaşkın bir ifadeyle küçük kıza İngilizce karşılık verdi.

Mei Ling karmaşık hisler kalbini doldururken ikili arasındaki sohbeti izledi. Bu ülkenin dilini konuşabildiği için Siew ile gurur duyuyordu ama kendini dışlanmış hissetmişti çünkü birbirlerine söyledikleri tek bir kelimeyi bile anlamıyordu. Siew ile Bo, June'un çocuklarının yanına geçtiler. Üç yetişkin çocuk İngilizce konuşuyordu. Çok yakında Bo ile Joy da Kai Li ve June gibi bu dili konuşacaklardı.

"İngilizce öğrenmem lazım," dedi Mei Ling, June'a.

"Evet, kesinlikle. Eğer gerçek bir Amerikalı olmak istiyorsan öğrenmek zorundasın. Dili öğrenmem çok uzun zamanımı aldı ama şimdi duyduğumu anlıyorum ve konuşmaktan korkmuyorum. Sen de öğrenebilirsin."

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı. Bunu da başaracaktı.

Haftalar sonra beşi yine Oakland'deki kilisenin sıralarında oturuyorlardı. Pazar günleri Mei Ling'in kendini en huzurlu hissettiği gün olmuştu. Kai Li ve Siew'un eşlik ettiği bir günü yaşamak kalbinin şarkılar söylemesini sağlıyordu.

Ayinin ortasında papaz iki misafiri takdim etti: Donaldina Cameron ile Tien Wu. Mei Ling bu isimleri duymuştu. Bu kadınlar, Kai Li, Joy'un kız olduğunu duyduğunda onu redderse Mei Ling'in kaçmayı planladığı evi yönetiyorlardı. Şimdilerde bu endişe Mei Ling'e tamamen aptalca geliyordu çünkü hiçbir şey Kai Li'yi kızı kadar neşelendirmiyordu ama bu durum her erkek için geçerli değildi.

Bayan Cameron İngilizce konuştuğu için Mei Ling'in zihni düşüncelerle doluydu.

Sonra Tien Wu'nun tercüme ettiği sözleri dinlemeye başladı. "Çinli kızlarımız için uyguladığımız program East Bay'e kadar yayıldı. Mills Koleji'nin yanındaki araziyi satın aldık ve korkunç hayatlarından kaçıp güvende olacakları bir yer arayan genç kızlarımıza bir sığınak yapmak için yardımınıza ihtiyacımız var. Lütfen, anlattıklarımızın doğruluğunu kavramanız için bizi iyice dinleyin."

Bir genç kız ayağa kalktı ve çok kısık bir sesle konuşmaya başladı. Mei Ling genç kızın dediklerini anlamak için öne eğilmişti.

"Daha önce hiç tanışmadığım teyzemle gemiye bindiğimde daha çok küçüktüm. Ailem beni ona satmıştı çünkü dördüncü kızlarının boğazını doyuracak paraları yoktu. Kadın, güzel bir evde çalışacağıma ve bir kadın olduğumda iyi bir evlilik yapacağıma dair onlara söz vermişti.

"Yıllarca bir hizmetçi olarak çalıştım ama iş evliliğe gelince bana uygun bir koca bulunamadı. Bir gelin gibi giydirildim ama bu, tek bir adam için değildi. Sonrasında defalarca kez o gelinliği, bu kez bambaşka adamlar için giydim."

Kızın sesi gittikçe azaldı. Yüzü utançtan kıpkırmızı oldu. Mei Ling'in boğazı düğümlenmişti. İster istemez Siew'a baktı. Küçük kız, genç kadını dikkatle izliyor, kendi hikâyesine benzeyen bu hikâyeyi can kulağıyla dinliyordu.

"Burada başıma neler geldiğini anlatmayacağım çünkü çok utanıyorum ama o hayattan beni kurtaran Tien Wu ile Deaconess Cameron'a minettarım. Birçok kız o kaderden kurtulmayı hak ediyor. Teşekkür ederim."

Deaconnes Cameron yeniden İngilizce konuşmaya başladı. Mei Ling ne söylediğini öğrenmek için sabırsız bir ifadeyle başını iki yana sallıyordu. Sonunda Tien Wu kadının dediklerini tercüme etti. "Doğu Oakland'deki kızlarımıza güzel bir ev inşa etmek için yardımınıza ihtiyacımız var. Çinli Kızlar için Ming Quong Evi. Orada şefkatle sarmalanacaklar."

Konuşmalarını bitirdiklerinde Mei Ling'in içindeki ejderha panikle kükrüyordu. Eğer bir şey yapmazlarsa Siew da aynı kaderi paylaşacaktı. Öfkesini gösteren kocaman açtığı gözlerle Kai Li'ye baktı. Kai Li de iç çekerek başını olumlu anlamda salladı. O da onun endişesini paylaşıyordu.

Mei Ling ona doğru eğilip fısıldamaya başladı. "Onunla konuşmalıyız. Ondan Siew'u kurtarmasını istemeliyiz!"

"Elbette."

Ayin bittiğinde kilisenin boşalmasını beklediler. Bayan Cameron'un yanına gitmeden önce Mei Ling, küçük kız konuşulanları duymasın diye Siew'a köşede Bo ile oynamasını

söyledi. Kendilerini tanıttıktan sonra Kai Li durumu İngilizce olarak açıklamaya başladı. İkisi sohbet ederken Mei Ling onları izliyordu. Bu şekilde kendini etkisiz hissediyor, bu durum onu kızdırıyordu.

Bayan Cameron, Tien Wu'yu gösterip İngilizce bir şeyler söyledi.

Mei Ling ile Kai Li Çinli kadınla konuşurken, Siew ile ilgili bildiklerini paylaşıyorlardı.

Mei Ling küçük kızı göstererek, "Çok iyi bir kız," dedi. "Saygılı, yardımsever, itaatkâr. Başına kötü bir şey gelsin istemem."

"Sevimli bir kız olduğunu görebiliyorum," diye yanıt verdi Tien Wu. "Anlattıklarınıza göre şu an herhangi bir tehlikenin içinde değil. Acilen yardım elimizi uzatmamız gereken çok sayıda kızımız var. Ancak adını not edeceğim ve yardım için neler yapabiliriz bakacağım."

Mei Ling bu sohbetten tatmin olmadığı için öfkelenmişti. Siew'a yardım edip etmeyeceklerinden emin olamıyordu. Rüşvet mi vermeleri gerekiyordu? Kai Li, Bayan Cameron'un bağıştan bahsettiğini doğruladı.

Bir sonraki hafta Mei Ling değerli altın paralarından birini kiliseye getirdi. Bu duruma öfkelense de Siew için her şeyi yapmaya hazırdı. Papaza bağışını verirken içinden dua ediyordu. *Bu bağış Siew'u bütün kaza belalardan korusun.*

"Bayan Cameron ile Tien Wu'nun yardımlarını bekliyoruz, bizim..." Mei Ling, Siew için ne diyeceğini bilemediğinden cümlesinin ortasında sustu. Ricalarının hemen dikkate alınmasını istiyordu. "Üvey kızımız için."

"Böyle korkunç bir muamaleden etkilenen birini tanıdığınız için çok üzgünüm," dedi papaz. "Küçük kızın adı neydi?"

Mei Ling duygu dolu bir sesle, "Siew," dedi.

"Onun için dua edeceğim. Soyadı neydi?"

Mei Ling kendini kötü hissetti. Siew'un gerçek ailesinin adını bilmediği için ona ihanet etmiş gibi hissediyordu. Siew aileden biri gibi olsa da onun hakkında çok az şey biliyordu. Başını iki yana salladı.

"Elimizden geldiğince ona destek olmak istiyoruz," dedi Kai Li ciddi bir ifadeyle.

Mei Ling kocasına baktı. Ona ve o hassas kalbine ne kadar şükretse azdı.

İçindeki endişe, Mei Ling'in hayatındaki tüm iyi şeylere gölge düşürüyordu. Küçük kız hep aklındaydı. Çaresiz sesi asla zihninden çıkmıyordu. *Beni kurtar, lütfen. Başka kimsem yok.*

Genelde rüyalarından bir sahne gündüz vakti zihninde canlanıyordu. Bartlett Bulvarı'nda gördüğü o hayat kadını, bu kez Siew'un yüzüyle sinekliğin arkasından ona bakıyordu.

Mei Ling ayrıca rüyalarında sürekli hiç tanımadığı bir kadının ona seslendiğini görüyordu. Perişandı ve ona yalvarırcasına bakıyordu. Rüyasındaki o isimsiz yüz Siew'un annesi olabilir miydi?

Mei Ling çocuklarını arka bahçeye götürmüştü. Bo'ya düzgün bir taş bulmasını söyledi. İstedikleri gibi bir taş bulana kadar çalılıkların diplerini inceleyip durmuşlardı. Annesinin verdiği filizlerden birinde şakayığın açtığını fark etti. Sarı tomurcuklar kasımpatıların üstünde çiçeklenecekti. Çiçekler hayatta kalmayı başarmıştı.

Mei Ling taşı alıp üstüne "koruma" diye yazdı. Çocukları dışarı çıkmak için hazırladı, bahçedeki son pembe şakayığı da kesti ve Siew'un yaşadığı malikâneye doğru yürümeye başladı. Mahallede yürürken kimse onlara dikkat etmiyordu. Her ne kadar hâlâ yabancı olsa da San Francisco'daki düşmanca tutumun aksine burada kendini neredeyse görünmez, hoş karşılanan biri gibi hissediyordu.

Gösterişli evin önündeki yürüme yolunun yanında büyük bir çalılık vardı. Genç kadın çalılığın arasına taşı, şakayığı ve Siew'un yıllar önce Bo için yaptığı kâğıttan kurbağayı koydu. Burası basit bir sunaktı ama kızı koruyacaktı. *Yüce ruh, ona göz kulak ol*, diye dua etti içinden Mei Ling.

Sonra çoçuklarla birlikte parka gittiler. Mei Ling onu huzursuz eden şey hakkında June'dan fikir almak istiyordu.

Çocuklar onlardan uzaklaşınca arkadaşıyla konuşmaya başladı. "Hiç rüyalarında isimsiz yüzler gördün mü? Tuhaf bir şekilde birilerinin senden bir şeyler istediğini hissettin mi?"

"Hayır!" dedi June yüksek sesle, ardından kaşlarını çattı. "Peki ya sen?"

"Sürekli Siew'u düşünüyorum. Zihnimde onu hep kötü yerlerde görüyorum," dedi Mei Ling. "Ve gece rüyalarımda da bir kadın benden yardım isteyip duruyor."

"Siew seninleyken bu düşünceler yok mu oluyor?" diye sordu June. "Pazar günleri yani?"

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı.

"Çok garip!" dedi June, sesinden aklının karıştığı anlaşılıyordu. "İnsanlar rüyalarında ölmüş sevdiklerini gördüklerini sık sık dile getirirler. Belki Siew'a bu kadar yakın olduğun için öz annesi rüyalarına giriyordur. Belki Siew'la karşılaşman boşa değildi. Seni ona Tanrı gönderdi, Mei Ling."

"Peki, ne yapmam gerekiyor? Tüm bu kâbuslardan, rahatsız edici düşüncelerden nasıl kurtulacağım?"

"O kızı kurtar. Tanrı sana yardım edecektir. Zavallı kadının ruhunun çektiği acıyı hissetmeni sağlayan da o."

Mei Ling bu konudan kimseye bahsetmese de gün içinde biraz daha rahatlamanın bir yolunu bulmuştu. Sabah çocuklarla birlikte Siew'un çalıştığı yere kadar yürüyor, sunağa bir çiçek ya da yiyecek bırakıp dua ediyordu.

Artık o korkunç düşünceler en azından akşama kadar onu rahat bırakıyordu. Ancak geceleri farklıydı. Mei Ling, Siew'u unutmayacağına dair o huzursuz ruha söz verse de rahat bir uyku çekemiyordu. Her seferinde uykusundan, Siew'u demir parmaklıkların ardında, bedenini başka birini mutlu etmek için sunacağı zamanı beklerken görerek uyanıyordu. Zavallı kızın o tatlı yüzünde acı dolu bir ifade oluyordu.

Bu saplantı hâli sağlığına da zarar vermeye başlamıştı. Mide bulantısı âdeta arkadaşı olmuştu. Korku omuzlarını saran bir şal gibiydi. Hiç iştahı yoktu ve hep yorgundu. Endişesi yüzünden bütün gece uykusuz kalıyordu, sonra Kai Li işe gitmeden önce ona çay demlemek için sabah yataktan kalkmaya çabalıyordu.

Gerginliğini Kai Li ve çocuklardan saklamaya çalışsa da bu durumun, ailesinin mutluluğunu bozmasından korkuyordu.

Büyükannesini hatırlamak için aya baktı ama ettiği dualar, sanki her zamanki gibi onu rahatlatmıyordu. Bo ve Joy için sakin kalmaya çalışıyordu ancak onların o neşeli hâlleri bile onu tüketen huzursuzluğu gidermiyordu. Kai Li akşamları evde olduğunda kendini iyi hissediyordu. Siew pazar günleri onlarla birlikteyken de tamamen normal davranabiliyordu.

Birbirlerinden ayrıldıkları anda ise korkusu ve ıstırabı Mei Ling'i ele geçiriyordu.

Kendine sürekli daha zamanlarının olduğunu söylüyordu. Siew daha yedi yaşındaydı ama küçük kızın her an, ardında hiçbir iz bırakmadan kaybolup gitmesinden korkuyordu. Siew kaybolursa Mei Ling hayatı boyunca kendini huzursuz hissedecekti. Onun güvende olduğundan emin olmak için bir şey yapmak zorundaydılar.

Mei Ling bir gece kocasına, "Polise gidebilir misin?" diye sordu.

Kai Li iç geçirdi. Herhangi bir soru sormasa da karısının neden bahsettiğini biliyordu. Kanepede oturan Mei Ling'in yanına oturup başını iki yana salladı. Ricasını geri çeviriyordu. Mei Ling'in kalbi kırılmıştı.

"Karıcığım," dedi Kai Li nazik bir ses tonuyla, "bunun durumu çözeceğini sanmıyorum. Oakland polisi, öyle ya da böyle zarar gören Çinli kızlar için endişelenmez."

Mei Ling, kırgınlığının öfkeye dönüştüğünü hissetti.

"Pardee Ailesi'ne Siew'u sormayacaklardır," diye konuşmasına devam etti Kai Li.

"Kim?"

"Siew'un yaşadığı evin sahibi olan adam çok güçlü biri. California valisi."

"Fahişelik yasal değil. Gazeteler sürekli uyarı veriyor," diye çıkıştı Mei Ling.

"Fahişelik evet ama Siew onların evinde sadece çalışıyor. Polis birkaç yıl sonrasını dikkate almaz ve varsayımlar üzerinde durmaz." Kai Li'nin ses tonu kibar olsa da kendinden emin bir şekilde konuşuyordu. "Polise gitsem bile sadece Siew'u

Pardee Ailesi'nin evinden alacaklarını söylerler, onu öylece bize getireceklerini düşünüyor musun?"

Aslında bu Mei Ling'in hayal ettiği şeydi ama Kai Li, bunu öylece sorunca yanıt vermeye utandı ve omuz silkmekle yetindi.

"Onu Çin'e giden bir gemiye bindirirler," diye açıkladı Kai Li tatlı bir dille. "Bu ülkede kalmaya hakkı olmayan, kâğıt üzerinde yeğen diye gösterilmiş bir kız sadece."

Mei Ling âdeta karnından yumruk yemiş gibi nefessiz kalmıştı.

"Şimdilik güvende sayılır," dedi Kai Li. "Rahatça uyuduğu sıcak, kuru bir yuvası, karnını doyuracak yemeği var. Eğer Çin'e geri gönderilirse bunlardan mahrum kalacak."

Mei Ling iç geçirdi. Kai Li haklıydı. Amerika polisi onlara yardım etmezdi. İçindeki öfke eriyip gitmiş yerini çaresizliğe bırakmıştı.

"Üzgünüm. Takipte olacağız, Siew'u kadın pazarlayan o çetenin eline bırakmayacağız ama bizimle kalmasını sağlamak için ne yapabiliriz bilmiyorum."

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı ve gülümsemeye çalıştı ama kalbi öyle yorgun ve üzgündü ki gülümsemesi yüzüne yansıyamıyordu.

Bu berbat ruh hâli yüzünden tamamen kaba bir eş ve anne olup çıkmıştı. Siew'un yardım çığlıklarıyla dolu kâbusları uykusunu böldüğünden, onu yorgun ve çocuklara karşı sabırsız biri yapmıştı. Çoğu sabah uyandığında Kai Li'nin çoktan

gitmiş olduğunu görüyordu. İyi bir eşin yapması gerektiği gibi ona kahvaltı hazırlamaya kalkamıyor, çay bile demleyemiyordu. Evleri onun yüzünden öyle huzursuzdu ki Kai Li de kaçıp gidiyordu.

Çoğu gece tıpkı San Francisco'dayken yaptığı gibi eve güneş battıktan sonra geliyor, Mei Ling'i huzursuz eden kâbuslarla onu yalnız bırakıyordu. Mei Ling her zamanki saatlerine göre akşam yemeğini hazırlıyordu fakat Kai Li, sonunda kapıdan içeri girdiğinde yemekler soğumuş oluyordu.

Kocası geç saate kadar sebze meyve satıyor olamazdı. Mei Ling neden geç geldiğine dair bir açıklama duyma umuduyla çok çalıştığından bahsettiğinde, Kai Li onun bu yorumunu görmezden geliyordu. Mei Ling, alkol ya da parfüm kokusu gibi kendince bir işaret arasa da tek alabildiği koku sarımsak ve zencefil oluyordu. Bu da onu, Kai Li'nin eve gelmeden önce restoranda yemek yediği şüpheleriyle baş başa bırakıyordu.

Mei Ling kocası ve çocukları için toparlanmak istese de rüyalarındaki kadının o çaresiz bakışları, bir annenin yardım çığlıkları onu paramparça ediyordu. Yetmezmiş gibi şimdi de Kai Li ile ilgili kötü düşüncelerle baş başa kalmıştı. *Belki de kendine yeni bir eş arıyordur... Ona söz verildiği gibi tavşan yılında doğmuş olan, senin gibi öfke saçan bir ejderha olmayan, yemek yapabilen, nazik ve kibar bir eş.*

Senin gibi sahtekâr olmayan bir eş...

Kai Li haftalar sonra eve heyecanlı bir şekilde girdi. Yüzünde tıpkı Oakland'e taşınacaklarını söylediği zamanki gibi bir ifade vardı. Belki bu sefer de Alameda'ya taşınmak isteyecekti.

"Sana hem iyi hem de kötü bir haberim var. Önce hangisini duymak istersin?" Kai Li gülümsüyordu.

Aklı karışmış olan Mei Ling, gergin bir ifadeyle ona baktı. Söyleyeceklerini onaylayacağından emin değildi. Alameda, Siew'dan çok uzaktaydı. Her gün sunağa yürümek için çok uzun bir yol kat etmesi gerekecekti.

Kai Li kıkırdayınca, Mei Ling öfkelenmeye başladı.

"Amerikalılar böyle der," dedi Kai Li. "Kötü haber, akşamları çalışacağım."

Mei Ling'in içini bir hüzün kapladı. İçindeki huzursuzluk ve çocuklarla evde daha çok yalnız olacaktı.

"Ne kadar geç?" diye fısıldadı Mei Ling, çaresizliğini sesine yansıtmamaya çalışarak.

"Akşam yemekleri için bir aşçı olarak çalışacağım," diye yanıt verdi Kai Li.

"Restoranda mı?" Mei Ling'in kalbi heyecanla hızlı hızlı atmaya başladı. Kocasının hayali uğruna gerekirse her şeyle tek başına mücadele edebilirdi.

"Bir restoranda değil, bir evde," diye açıkladı Kai Li. "Her akşam eve yemek getirebileceğim. Bu kısım da iyi haber."

"Bir ev mi?" diye sordu Mei Ling. Yani Kai Li yeniden bir hizmetçi olacaktı. Mei Ling'in aklı karışmıştı. "Bu mu iyi haber?"

Kai Li başını iki yana salladı. "İyi haber..." dedi Kai Li, beklentiyi artırmak için yavaş yavaş konuşuyordu, "aşçılığım

sayesinde Siew'u özgürlüğüne kavuşturabilecek olmamız!" Kai Li parıldayan gözlerle ona bakıyordu.

Mei Ling'in kalbi duracak gibi oldu. "Ne? Nasıl?"

"Akşamları Perdeelerin evine gidiyordum. Önce Bayan Haw ile konuştum, mutfağa alınmanın bir yolunu bulmaya çalıştım. Şansıma iyi bir aşçıya ihtiyaçları varmış. Hünerlerimi sergiledim. Onun kalbini kazandıktan sonra yaptığım yemeği Perdeeler'e götürdü. Beni akşam yemeklerini yapmam için aşçı olarak almaya kabul ettiler." Kai Li sırıtıyordu.

Mei Ling'in tüm bedeni ürpermişti. "Ah, bu harika bir haber!" diye bağırdı.

"Siew'u bizimle yaşaması için yarın eve getirebiliriz."

Mei Ling canlanmıştı. Siew yarın burada olacaktı! Kendini Kai Li'nin kollarına atıp ona sıkıca sarıldı.

"Bunu neden yaptın? Hem de doğru düzgün tanımadığın bir çocuk için?"

"Sen mutlu ol diye," dedi Kai Li.

Mei Ling onun yüzünü inceledi. Kai Li bir şey saklıyordu.

"Gerçekten tek sebebi bu mu?" diye sordu Mei Ling.

Kocasının gözlerinde farklı bir bakış vardı. Acı? Belirsizlik? Kai Li aklında bir şey varmış gibi başını öne eğdi. Sonunda konuştuğunda sesi duygu yoğunluğundan boğuk boğuk çıkıyordu.

"Ben sözleşmeli hizmetçiydim. Doğru düzgün eğitim görmedim." Sesindeki acı Mei Ling'in içine işlemişti. Kocasının konuşmasını bekledi.

Kai Li konuşmayınca Mei Ling, "Nerede? Ne zaman?" diye sordu.

"San Francisco'da. Daha çocukken, dokuz yaşlarında falandım. Emin değilim."

"Ama sen buraya on altı yaşındayken geldin... Ve babanla yaşadın," dedi Mei Ling, kafası karışmıştı.

Kai Li başını iki yana salladı. "Bu yanlış bilgi... Başka bir yalan."

Mei Ling öfkelenmişti. Sorgusuz sualsiz kitaba ve içindekilere inanmıştı. Böyle yaptığı için kendini bir aptal gibi hissediyordu. Tam konuşmaya başlayacaktı ki kendini durdurdu. Kocası Siew'a özgürlüğünü vermişti. Mei Ling derin bir nefes aldı.

Kai Li anlatmaya devam etti. Mei Ling onu daha önce bu kadar üzgün ve ürkek görmemişti. "Eşkiyalar geldiğinde çok küçüktüm," dedi sesi fısıltıyla çıkıyordu. Mei Ling onu duyabilmek için öne eğildi.

"Beş yaşında falandım. Kanepenin altına girecek kadar küçüktüm. Orası saklandığım yerdi." Konuşurken gözleri uzaklara dalmıştı. "Her şey öyle hızlı gelişmişti ki bittiğinde tüm dünyamı kaybettiğimi bile anlamadım. Çok uzun sürmüştü. Orada ne kadar saklandığımı bilmiyorum, annemin gelip beni bulacağından emindim ama öyle olmadı. Beni bulamadı. Sonunda dışarıya çıktığımda hepsi hareketsiz yatıyordu. Öylece kanlar içindeydiler. Sadece kanı hatırlıyorum. Hiç ses yok aklımda. Silah mıydı? Yoksa bıçak mı? Hatırlamaya çalışıyorum ama..."

Kai Li şaşkın bir hâlde ona baktı. "Bütün ailemin öldürüldüğünü sana nasıl söyleyebilirdim ki? Hâlâ kendimi suçluyorum. Daha dikkatli olmadığım için... Belki de onlar ölürken geride kalan bir tek ben olduğum için."

Mei Ling ağlamaya başlamıştı. Denese de gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Onu hayal etmeye çalıştı. Bo'dan çok daha küçüktü. O küçücük bedeniyle dışarıya emekleyerek çıktığında ailesini öylece hareketsiz bir şekilde yatarken bulmuştu.

"Ben... Ah," diye kekeledi Kai Li. Mei Ling sabırla bekliyor, devam etmesi için ona zaman tanıyordu. "Bir misyoner beni buldu. Yetimhaneye gönderildim. Sekiz ya da dokuz yaşındayken kâğıt üzerinde birilerinin oğlu olarak gösterildim, gelecekte işçi olmam için ödeme yapılmıştı." Kai Li detayları anlatıyordu. "Yedi sene boyunca karın tokluğuna çalıştım, kıyafetlerim çalıştığım evdeki çocukların eskileriydi."

Kai Li sustu. Mei Ling çoğu şeyi açıklayan bu bilgiyi hazmetmeye çalışıyordu. Bulmacanın parçaları yerine oturuyordu. Mei Ling onun yalnızlığını ve korkusunu hayal edebiliyordu. Kendisi, ilk karısı, sonra da o ve çocukları için iyi bir hayat oluşturma çabasını da... Kendi başına birçok zorluğun üstesinden gelebilmişti. Kai Li bu zamana kadar tanıdığı en kibar insanlardan biriydi. Mei Ling'in kalbi ona bakınca bambaşka bir şekilde çarpmaya başlamıştı. Bu... Aşk olabilir miydi?

"Bunları bana anlattığın için teşekkür ederim," dedi Mei Ling, sesindeki saygıyı duyabilmesini diliyordu.

"Tam adımı hatırlayamıyorum. Hangi aileden olduğumu söyleyemiyorum ama öküz yılında doğmadım," dedi Kai Li, yüzünde acı dolu bir ifade vardı. "Annem beni küçük farem diye severdi."

"Fare," dedi Mei Ling gülümseyerek. "Bu iyiye işaret o zaman. Becerikli, uyumlu ve kibar."

"Sanırım ama senin tavşan yılı özelliklerine pek de uymuyor." Kai Li ona baktı. "Sana yalan söylediğim için özür dilerim."

Suçluluk duygusu Mei Ling'in kalbini sardı. Kai Li dürüsttü ama Mei Ling hâlâ onu kandırıyordu. Hiç düşünmeden kahkaha attı. Kai Li'nin yüzünde acı dolu bir ifade vardı. Korkusuna ve utancına rağmen Mei Ling'in de aynı saygıyı gösterme zamanı gelmişti. Bu yalana daha fazla devam edemeyecekti.

"Özür dilerim. Bu kahkaham... Evet, sen bana yalan söyledin ama ben de sana karşı tam anlamıyla dürüst değildim." O an tüm bedeni ürperdi. "Ben kiliseye hayatımda ilk defa, seninle evlenirken adım attım," dedi gözlerini ondan ayırmadan. Ondan bir tepki bekliyordu.

Kai Li'nin dudakları yukarı doğru kıvrıldı. "İlk karşılaştığımızda duayı bilmediğini anlamıştım."

"Bir Hristiyan olmamamı önemsemedin... Ya da öyle mi?" diye sordu Mei Ling. "Her iki inancın gereklerini de yerine getirebiliyorum."

"Bize huzur ve... Hayatımız için şans getirecek hiçbir şeyden zarar gelmez."

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı. İçi öyle rahatlamıştı ki sonunda inancını yüksek sesle dile getirebilmişti. Ancak kocasından sakladığı büyük bir sırrı vardı. Aralarındaki bu aldatmacayla nasıl uyumu yakalayacaklardı ki? Mei Ling boğazını temizleyip derin bir nefes aldı ve ruhunu kemiren itirafı yapmak için doğruldu.

"Ben Yu Ling değilim," dedi Mei Ling. Jah Jeh'in adını söylediğinde omzundan büyük bir yük kalkmıştı.

Kai Li kaşlarını çattı.

"O benim ablam," diye açıkladı Mei Ling. "Kız kardeşim anlaşmanın yapıldığı gün seyahat edemeyecek kadar çok

hastalandı ama çöpçatan parayı aileme geri ödemek istemedi. Onun yerine beni istedi."

"Neden bunu sakladın?" diye sordu Kai Li merakla.

"Çöpçatan birbirimize uymayacağımız için senin beni istemeyeceğini söyledi."

"Ah." Kai Li ne demek istediğini anlayınca arkasına yaslandı.

Mei Ling yutkunup dudağını ısırdı, endişeyle bir yanıt bekliyordu.

"Peki adın ne?"

"Adım Mei Ling," dedi kocasına.

"Mei Ling," diye tekrarladı. "Çok güzel bir isim."

Kai Li onun adını söylerken genç kadının teni karıncalandı. Kendi adını duymayalı öyle uzun zaman olmuştu ki...

"Sen nesin peki?" diye sordu Kai Li, yüzünden merak ettiği anlaşılıyordu. Mei Ling onun ne demek istediğini biliyordu.

"Ejderha yılında doğmuşum," dedi Mei Ling, sesinde bir meydan okuma vardı.

Kai Li kahkaha attı. "Elbette, bir ejderhasın," diye yanıt verdi. "Seni başka bir şey olarak düşünemezdim."

Mei Ling onun yüzünü inceliyor, yaptığı açıklama karşısında kocasının duygularını anlamaya çalışıyordu.

"Evliliğimizin yalanlar üzerine kurulmasından dolayı özür dilerim. Ama dürüst davranmayan tek kişi olmadığım için mutluyum... Farelerle ejderhaların mükemmel bir çift olduklarına inanırım."

Mei Ling ona gülümsedi. "Öyleler."

Kai Li genç kadının gözlerinin içine bakarak gülümsedi. Mei Ling orada aşk görüyordu. Ve de saygı. Kai Li onun adını

ve tüm gerçeği biliyordu. Onları ayıran yalanlar duvarı yıkılmıştı. Mei Ling'in ruhu canlanmıştı.

Kocası onu kabul etmişti ve en derin tutkusu için bir yol bulmuştu; Siew'u kurtarmıştı. Mei Ling'in kalbi aşkla dolup taşıyordu.

Mei Ling ona sokulunca Kai Li de onu kollarının arasına aldı. Onun sıcaklığına ve gücüne sokuldu. Mei Ling, kendini Kai Li'ye, Joy'un doğduğu geceden çok daha yakın hissediyordu. Çocuklar uyuduktan sonra hissettiği bu yakınlığı ona gösterdi.

Yirmi Birinci Bölüm

Oakland
Ağustos 1924

Mei Ling zihninde bir sesle uyanmıştı: *Onu hemen getir*! Adrenalin damarlarında dolanıyordu, usulca yatakta doğruldu. Karanlık yüzünden camın öteki tarafındaki ağaç görünmüyordu. *Henüz değil*, dedi Mei Ling rüyalarını işgâl eden o sese. *Ama çok yakında. Çok çok yakında.*

Yeniden uyumayı denedi. Yatağında sessizce uzanıyordu ama rüyaları onu bırakmak niyetinde değildi. Mei Ling en sonunda pes edip, bu özel günde neler yapabileceğini planlamaya karar verdi. Kai Li her zamanki saatinde kalkıp ürünleri alacak ve arabasıyla geri gelecekti. Ailece ellerinde portakallarla Pardee Malikânesi'ne yürüyeceklerdi.

Mei Ling yataktan kalkıp ocağa su koydu. Ardından Çin'den getirdiği şakayık çayından kalanı aldı. Özel bir gün olduğu için biraz tarçın eklediği pirinç lapasını ısıttı.

Kai Li için lapayı hazırlayıp masaya koydu. Sonra bir portakalla birlikte sunağa koymak için birazını ayırdı. Atalarına şükranlarını sunup duasını etti.

Bu sabah Kai Li de onun yanında diz çökmüştü. Mei Ling onunla birlikte atalarının önünde eğilen kocasına baktı. Ardından ona gülümsedi ve başını omzuna yasladı. Kai Li de onun başına bir öpücük kondurduktan sonra ayağa kalkıp kahvaltısını yapmak için masaya geçti.

O günkü ürünleriyle geri geldiğinde Mei Ling ve çocuklar dışarıda onu bekliyordu.

Aynı beyaz kadın kapıyı açtı. Mei Ling öne eğilerek kadına selam verip, ona dört tane meyve uzattı. Kadının yüzünde kibar bir gülümseme belirdi. Sanki gözyaşlarını tutuyormuş gibi bakıyordu.

Kai Li İngilizce teşekkür ederek bir şeyler daha söyledi.

Sabırlı ol, diye geçirdi Mei Ling içinden. *Siew birazdan burada olacak.*

Kadın içeri girdi ve birkaç dakika sonra yanında Siew ile dışarı çıktı. Onları görünce küçük kızın gözleri sevinçle parlamaya başladı. Küçük kız, başını olumlu anlamda sallayan beyaz kadına baktı. Sonra bakışlarını Mei Ling ve ailesine çevirdi. "Ziyaret mi? Ama bugün pazar değil ki!"

Mei Ling'in kalbi heyecanla atıyordu. Kai Li'ye baktı, o da iyi haberleri vermesi için onu cesaretlendirerek başını salladı.

Mei Ling, Siew'un önüne diz çöküp küçük ellerinden tutarak, "Bu bir ziyaret değil," dedi. "Bizimle yaşaman için seni almaya geldik!"

Siew donakaldı, yüzü tamamen ifadesizdi. Mei Ling bir an paniğe kapıldı. Siew'un onlarla birlikte yaşamak istediğini sanmıştı ama belki de yanılıyordu.

Siew kâhya kadına İngilizce bir şeyler söyledi.

Kadın da yanıt verdi.

Siew yine bir şey sordu.

"Evet," dedi kadın gülümseyerek. Sonra bir şey daha söyledi.

"Ben..... Ben..... ....!" dedi Siew.

Kadının suratı asıldı, neredeyse ağlayacaktı.

"..... .... Chinn..... ...."

Siew titremeye başladı. Korkuyor muydu?

"Ne oldu?" diye sordu Mei Ling, Kai Li'ye. "Bizimle birlikte yaşamak istemiyor mu?"

"Bayan Haw sadece ona artık burada çalışmayacağını söyledi. Sanırım Siew mutlulukla şaşkınlık arasında gidip geliyor."

Mei Ling rahatlayarak derin bir nefes verdi.

Siew ellerini Bo'nun omzuna yerleştirdi. Ardından sevinçle, "Yeniden seninle birlikte yaşayacağım!" diye bağırdı.

Mei Ling çocukların yüzündeki saf mutluluk karşısında gülümsemeden edemedi.

Bayan Haw yine İngilizce bir şeyler söyledi.

"Siew ile gidip eşyalarını toplayabilirsin," diye tercüme etti Kai Li. "Ben Bo ile dışarıda bekleyeceğim."

Siew, Mei Ling'in elini tuttu ve onu geniş kiler girişinden içeri soktu. Kilerin bir tarafındaki raflar konserveler, meyve ve sebze kasalarıyla doluydu. Diğer tarafında temizlik malzemeleri vardı; kovalar, paspaslar, süpürgeler ve şişeler.

Bir kapıdan mutfağa geçtiler. Yan tarafta tezgâhlar, bir eviye, markalı bir fırın ve... elektrikli buzdolabı vardı. Mei Ling gazetedeki reklamlar haricinde gerçek bir buzdolabı görmemişti. Burası Kai Li'nin, Siew'un özgürlüğünü kazandığı yerdi.

Mei Ling birden utanarak Siew'a, "Bizim evimiz bu kadar güzel değil," dedi.

Siew omuz silkti. Ardından Mei Ling'i bir koridora götürdü. Sağ tarafta el yapımı masayla sıralar vardı. Geniş, siyah, ahşap bir dolap diğer tarafta duruyordu. Tabaklar, kâseler ve boy boy fincanlar vitrin camlarından görünüyordu. Muhtemelen çekmeceler de gümüş takımlarla doluydu. Siew masanın sağ tarafından alta geçti. Mei Ling küçük kızın nereye gittiğini görmek için eğildi.

Gözlerinin karanlığa alışması bir dakikasını almıştı. Gördüğü manzara karşısında Mei Ling'in nefesi kesildi, yüreği acıyla burkuldu. Bu küçük, karanlık köşe Siew'un uyuduğu yerdi. Yerde duvara dayalı bir şekilde bir döşekle açık bir valiz duruyordu. Küçük kız masanın altındaki o küçücük, karanlık köşede eşyalarını toplamaya başladı. Kai Li'nin dediği gibi Siew'un başını sokacak bir çatısı vardı ama hepsi buydu. Bu kadar büyük ve lüks bir evin içinde ona layık gördükleri yer buydu; mutfaktaki masanın altı.

Siew valizini kapatıp kilitledi. Döşeğini kenara çekip küçük valizini ahşabın üzerinde ittirdi.

"Sana yardım edeyim," dedi Mei Ling valize uzanarak.

Küçük kız aniden durdu ve elini Mei Ling'in elinin üstüne koyarak, "Ben yaparım," dedi. "Senin sırtında Joy var."

"İkisini birden yapabilirim. Hem sana yardım ederim hem de Joy'u taşırım."

Siew başını salladı ve Mei Ling'in valizi almasına izin verdi.

Bayan Haw kenarda bekliyordu. Bir süre sonra İngilizce bir şeyler geveledi.

"Teşekkürler," diye yanıt verdi Siew.

Siew'un gitmeden önce o kâhya kadına sıkıca sarılması Mei Ling'i şaşırtmıştı.

Mei Ling yürüme yolunda ilerlerken çalılığın arasına yerleştirdiği sunağa baktı. Artık her gün buraya gelmesine gerek yoktu. İçi rahatlamıştı ve üstünden büyük bir yükün kalktığını hissediyordu. Siew'un annesini de bir şekilde mutlu ettiğini kadının ruhunun artık huzur bulması için dua ediyordu.

Eve vardıklarında Siew girişte duraksadı ama Bo onun elinden tutup içeri soktu.

Salona geldiklerinde, "Burası bizim koltuğumuz," dedi Bo göstererek. Sonra onu kemerli girişe götürdü. "Burası da mutfak." Siew'un beğendiğini görmek için yüzüne bakıyordu. Siew başını olumlu anlamda salladığında onu yatak odasına götürdü. "Biz burada uyuyoruz. Annemle babam da orada uyuyor." Her iki yatağı göstermişti. "Joy da istediği yerde yatıyor."

Mei Ling kahkaha attı. Buna Kai Li de gülmüştü.

"Benim şimdi işe gitmem lazım," dedi Kai Li.

"Ben hazırım," dedi Siew, Bo'nun elini bırakarak. "Hoşça kal, Bo. İşten sonra görüşürüz!"

Mei Ling başını iki yana salladı. "Siew, sen benimle ve çocuklarla birlikte kalacaksın."

"Ah." Siew'un suratı asılmıştı.

"Yoksa gitmek mi istiyorsun?" diye sordu Mei Ling.

"Hayır!" diye bağırdı Bo.

Siew başını iki yana salladı. "Ne dersen onu yapacağım."

Mei Ling, Siew'a baktı. Küçücük yaşında yaşadıkları o kadar ağırdı ki bir yerde kalabilmek, oraya ait olabilmek için karşılığında mutlaka bir şey vermesi gerektiğini hayat ona çok erken öğretmişti. Ancak Mei Ling yardımseverliğini ve uyumlu olma çabasını takdir etmesine rağmen, Siew'un kendi tutkularının olmasını istiyordu. Sonuçta o bir ejderhaydı!

"Benimle kal," diye bağırdı Bo.

"Burada bana yardımcı olursan sevinirim," dedi Mei Ling.

Siew, Mei Ling'e baktı. Gözlerinde hem şüphe hem de korku vardı. Sonra başını olumlu anlamda salladı. Kai Li, Batılıların yaptığı gibi onlara el sallayıp evden ayrıldı. Bo da Siew'un elini tutup onu en son odaya götürdü.

"Ta-daa!" dedi Bo, gösterişli bir şekilde kapıyı açarak. Mei Ling kahkaha attı. Küçük çocuğun bu deyişi nereden öğrendiğini bilmiyordu. Belki de June'un çocuklarından kapmıştı. Siew tuvaletle banyoyu görünce derin bir iç çekti. Şaşkın bir ifadeyle etrafı incelemeye başladı.

"Neye bakıyorsun?" diye sordu Mei Ling.

"Diğer ailelere," diye yanıt verdi Siew.

"Diğer aile?"

"Bu banyoyu kullanan diğer yatak odasındaki aile."

Mei Ling gülümsedi. "Kendi banyomuz olduğunu görünce ben de böyle şaşırmıştım. Bu banyo sadece beşimiz için."

"Gerçekten mi?" dedi Siew. "Siz zenginsiniz."

Mei Ling gülümsedi. O büyük evden sonra Siew'un onları yetersiz görmesinden korkması yersizdi.

"Ah, Siew, küçüğüm, elbette öyleyiz," diye yanıt verdi. "Yanımızda ve güvendesin, ikimiz de güneşin ardındaki hiç

bilmediğimiz bu topraklarda hayatta kalmayı başardık. Zamanı geldiğinde gerçek zenginliğin, bu gördüklerinden fazlası olduğunu sen de anlayacaksın."

İçindeki ses de bu sözlerini onaylamıştı.

Mei Ling o gün ilerleyen saatlerde neredeyse tamamlanmış olan kırmızı gelinliği ortaya çıkardı. Haftalarca çalıştıktan sonra gelinliğin bir tek kenarları kalmıştı. Siew yüzünde şaşkın bir ifadeyle gelinliğe yaklaştı.

"Çoooook güzeeeel."

"Teşekkür ederim. Bu gelinlik San Francisco'daki zengin bir ailenin kızı için. Sonbahar Ay Festivali zamanında evlenecek. Bu gelinliği gelecek hafta onlara götüreceğiz."

Siew'un dokunmamak için kendini zor tuttuğu ortadaydı.

"Ellerini yıkarsan ona dokunabilirsin."

Mei Ling gelinliği kanepenin üstüne yaydı. Küçük kız ellerini temizledikten sonra parmaklarını parlak renklerde gezdirmeye başladı. Tavus kuşunun tüylerine dokunduktan sonra arka taraftaki dişi tavus kuşunun boynunu okşadı. Ardından gözleri eteğin ucundaki pembe lotus çiçeklerine ve gelinliğin kenarlarını kaplayan yeşil asmalara kaydı.

"Bana da öğretir misin?" diye sordu Siew.

"Elbette," diye onayladı Mei Ling. "Ama bugün değil. Ben çalışırken sen Bo ve Joy ile ilgilen. Eğer işimi erken bitirirsem yürüyüş için parka gideriz. Belki June Teyzen ile Dorothy ve Timothy de orada olur."

Siew çocuklarla ilgilenirken Mei Ling normalde yaptığı işten çok daha fazlasını yaptı. Yatak odasından gelen kahkaha sesleriyle Joy'un arada sırada kopardığı yaygarayı duyabiliyordu, yine de rahatlıkla dikiş dikip düşünecek zamanı vardı. Kalbindeki ağırlık hafiflemişti. Hüzünle geçen aylardan sonra ruhu artık huzuru bulmuştu.

Parka giderlerken Mei Ling, Siew'u, en sevdikleri dükkânın sahibi olan Bayan Wan'la tanıştırmak için durdu ve çocuklara kendilerine bir şey almaları için izin verdi. Her küçük avuca bir bozukluk bıraktı. Bo, Siew'u da peşinden sürükleyerek şekerlemelerin olduğu tarafa gitti.

"Ne istiyorsun?" diye sordu Bo yeni kız kardeşine. "Ben en çok naneli şekeri seviyorum."

Küçük kız şekerlemelerle dolu kavanozlara bakarken başını bir sağa bir sola çeviriyordu. Ardından omzunu silkip avucundaki paraya baktı.

"Bir uzun çubuk ya da dört tane küçük olanlardan seçebilirsin," diye açıkladı Mei Ling.

"Hayır, teşekkür ederim," dedi Siew. "Benimkini alabilirsin." Sonra parayı Mei Ling'e geri uzattı.

Mei Ling aklı karışmış bir ifadeyle, "Şekerleme sevmiyor musun?" diye sordu.

Siew omzunu silkti.

Mei Ling o an anladı. "Hiç şekerleme yedin mi?"

Siew hafifçe başını iki yana salladı.

"O zaman Bo ile birlikte sana seçelim," dedi Mei Ling. "Hangi meyveyi seviyorsun?"

Siew omzunu silkerken ağlamaklı bir ifadeyle bakıyordu.

Mei Ling sakin bir ses tonuyla konuşmaya başladı. "Portakal, elma, muz, üzüm..."

Siew yeniden omuz silkti. "Ananas?"

"Hımm," dedi Mei Ling. "Ben de ananas severim. Gemideki en iyi yiyecek onlardı değil mi?"

Siew hafifçe gülümseyerek başını olumlu anlamda salladı.

Mei Ling, Bayan Wan'dan ananaslı da dâhil karışık şekerleme istedi. Bayan Wan da ailenin yeni üyesine bol şans dilemek için fazladan birkaç şekerleme daha koydu.

"Cehennem parası ister misin?" diye sordu kadın. "Aç Hayalet Festivali* için?"

"Evet, lütfen," dedi Mei Ling. "İki deste." Bu festivalde parayı sembolik olarak yakacak ve hem Bo hem de Siew'un anneleri de dâhil atalarına yiyecek sunacaklardı.

Dükkândan ayrılacakları zaman Bayan Wan, "Siew herhangi bir şeye ihtiyacın olursa gel," dedi. "Sana her zaman yardım ederim."

Siew hafifçe öne eğilerek başını salladı. Çin âdetlerini tamamen unutmuş değildi.

Kapıdan çıkarlarken küçük kız Bo'ya, "Çok kibar biri," dedi.

Bo naneli şekerini ağzına tıkarken başını sallıyordu.

---

* Yulan Festivali olarak da bilinen Hayalet Festivali, bazı Asya ülkelerinde düzenlenen geleneksel bir Budist ve Taocu festivalidir. Çin takvimine göre Hayalet Festivali yedinci ayın on beşinci gecesi düzenlenir. (Çev. N.)

"Siew'u da kaydettirmeliyiz," dedi June. "Bugün seni Lincoln Okulu'na götüreceğim böylece onun adını da yazdırabilirsin. Belki onu Bayan Chew'un sınıfına alırlar. Mills Koleji'nde eğitim görmüş Çinli bir öğretmen, bu yüzden bütün küçük kızlar oraya gideceklerine inanıyor."

Mei Ling uzakta oyun oynayan çocuklara baktı. Kolej? Mei Ling daha önce koleje giden bir kadınla tanışmamıştı. Çocukları için bunu gerçekten hayal edebilir miydi? Kadınların özgürce okuyabildiği, çalışabildiği, yaşayabildiği bir dünya...

Bir an için imkânsız olacağını düşündü ama ilk başta Siew'u bulmak da öyleymiş gibi görünüyordu. Yine de Mei Ling başarmıştı. Siew artık yanlarında yaşıyor ve Bo'nun peşinden koşarak onlarla oyun oynuyordu. Neden çocukları da koleje gitmesindi ki? Hem de üçü birden...

Mei Ling kaynar suyla dolu demliği taşırken ağır ağır adım atıyordu. Demliği kapıya astığı gelinliğin altındaki yere bıraktı. Artık sıra yaptığı işi incelemede, sarkan ipleri kesip kırışıkları düzeltmedeydi. Siew, Bo ile birlikte parka gitmişti. Joy da yanmasın ya da kırmızı ipek kumaşı buruşturmasın diye genç kadının sırtına bağlıydı. Küçük bebek başını sağa sola eğerek Mei Ling'in ne yaptığını görmeye çalışıyordu.

"Bu pembe bir şakayık," dedi Mei Ling kızına. "Burada mor... Şurada da sarı kelebekler var."

Mei Ling konuşurken son kalan birkaç ipi de kesti. İşini bitirdiğinde gelinliği düzgünce katlayıp ambalaja sardı ve bir kutuya yerleştirdi. Gelinliği bugün dükkân sahibi olan Bay Young'a teslim edecekti.

En son şapkalarla masa örtülerini ona götürdüğünde, işlerinin eskisi gibi hemen satılmadığını söylemişti. İşi eskisi kadar ilgi görmüyordu. Adamın bu gelinliği ya da ileride onunla daha fazla çalışmak istememesinden korkuyordu.

Mei Ling, San Francisco'ya gitmek için Bo ile Siew'u almaya parka gittiğinde, June'un da orada olduğunu gördü. Her zamanki gibi göçmen kadınlarla birlikte dedikodu yapıyordu.

"Haydi göstersene," dedi June.

Mei Ling kadınları inceledi. Ya June ya da bir başkası ona zarar verirse? Gelinliği ambalajından çıkarmaya çekindi.

"Önemli bir şey değil, gözlerinizi yormaya değmez," dedi Mei Ling.

"Kesinlikle doğru değil!" diye karşı çıktı June. Kutuyu Mei Ling'in elinden aldı.

Mei Ling hemen kutuyu geri kaptı. Dört aydır verdiği emeğin bu dikkatsiz eller tarafından heba olmasına göz yumamazdı.

"Göstereceğim ama gelinliğe dokunmayacaksınız," dedi Mei Ling sert bir ifadeyle.

June onu başıyla onayladı, ardından sanki kendi fikriymiş gibi diğerlerine, "Sadece bakacağız," dedi. "Dokunmak yok."

Mei Ling kutuyu June'un kucağına koydu. Hem heyecanlı hem de gergin bir ifadeyle kutuyu dikkatle açıp, gelinliği omuzlarından tutarak dışarı çıkardı. Belden oturtmalı eteği ve kombinezonuyla genişçe kesilmiş modern bir gelinlik özelliği taşırken, aynı zamanda Çin'in geleneksel kırmızı ipeğine Yue nakışı işlenmişti.

Mei Ling kadınların yüzlerini inceliyor, Amerika ve Çin tarzını başarılı bir şekilde harmanlayıp harmanlamadığına dair bir güvence arıyordu. Kadınların derin bir iç çektiğini duyunca dudaklarına bir gülümseme yerleşti.

"Ah, çok güzel," diye çığlık attı Fen Wai. "Mei Ling, gerçekten göz kamaştırıcı!" Karşısındaki kadın ellerini heyecanla göğsüne götürmüştü.

Mei Ling'in içi kıpır kıpırdı. Gülümseyip arkadaşlarına selam verdi. Bu kadınlar beğendiyse belki Bay Young'ın kızı da beğenirdi ama San Francisco'daki kadınlar moda konusunda seçiciydi. Bu göçmen kadınların beğenisi, Amerika doğumlu bir gelinin onun işini beğeneceği anlamına gelmezdi.

"Dediğim gibi gözlerinizi yormaya değmez," dedi Mei Ling.

"Mei Ling," dedi June emreder gibi bir ses tonuyla. "Bunu Bayan Tsou'ya göstermelisin. Kızı için böyle bir gelinlik yaptırmak isteyecektir. Haydi gel. San Francisco'ya gitmeden önce onun dükkânına bir uğrayalım."

"Kesinlikle," diye onayladı Fen Wai.

June, Mei Ling ile çocukları dükkâna götürdü. June haklıydı: Bayan Tsou gelinliği görür görmez hemen sipariş vermişti. "Aynısından istiyorum ama moru az, sarısı fazla olsun." Gelinliği şubat ayında, yani Çin takvimine göre yeni yılda istiyordu.

"Sana Oakland'de daha çok müşteri bulurum. Senin gibi yetenekli birinin San Francisco'lara kadar gitmesine gerek yok," dedi June. "Sen o işi June'a bırak."

Mei Ling arkadaşına gülümsedi. Cesaretlendirmesine ve desteğine minnettardı. Oakland'deki Çin mahallesinden müşteri elde etmesi harika olurdu ve onları bulma konusunda ona yardım edecek kişi elbette June'du.

Yirmi İkinci Bölüm

San Francisco ve Oakland
Ağustos 1924

"Yanımda durun," diye hatırlattı Mei Ling, Bo ile Siew'a feribota binerlerken. Bu macera için heyecanlıydılar ama Mei Ling fazlasıyla gergindi. Arkadaşlarının tepkisi heyecan verici olsa da Bay Young'ın işini beğenmemesinden korkuyordu.

Tırabzanların orada durup feribotla kıyı arasında oluşan mesafeyi izlemeye başladılar.

"Kule orada!" dedi Siew, uzakta bir yeri göstererek.

Mei Ling kızın gösterdiği yeri görene kadar etrafa bakındı. Evet, Berkeley'deki California Üniversitesi'nin kulesi Campanile oradaydı.

"Hatırlıyor musun?" diye sordu Mei Ling.

Siew onu başıyla onayladı. "Siz gittikten sonra ne zaman beni yürüyüşe çıkarsalar hep ona baktım çünkü onun yakınlarında olacağını söylemiştin. Hep bir gün seni yeniden görmeyi bekledim..."

Mei Ling'in kalbi hüzünle sarmalanmıştı. Gözleri buğulandı. "Seni arkada bıraktığımız için üzgünüm," dedi Siew'a.

Siew omuz silkti ama konuşmasına devam ederken Mei Ling'e bakmıyordu. "Önemli değil."

Ancak Mei Ling öyle olmadığını biliyordu. O küçücük bedeniyle tek başına, yaklaşık iki sene boyunca hüzün ve korkuyla savaşmış olmalıydı. Mei Ling Siew'un etkilenmeyecek kadar küçük olduğuna inanmak istiyordu ama kuleyi hatırlıyorsa her şeyi hatırlıyor olmalıydı.

"Her şey geride kaldı," dedi Mei Ling hemen. "Artık bir ailen var. Sonsuza kadar. Anlıyor musun?"

Siew başını olumlu anlamda salladı ama yüzündeki gergin, acı-tatlı gülümseme Mei Ling'e ona inanmadığını gösteriyordu. Mei Ling'in içindeki his ona güven vermesini söylese de kendinden şüphe ediyordu...

"Pardee Malikânesi'nin yanındaki kilisede uzun bir kule vardı," dedi Siew. "Günün birinde oraya tırmanıp sana bakmayı düşünüyordum. O zaman seni nerede bulacağımı bilirdim. Annemi kaybettikten sonra bana onun, baktığım her yerde olacağını söylemişlerdi ama bu bir yalandı. Annem artık hiçbir yerde değildi... Ama sen... Sanki senin sesini hâlâ duyabiliyordum. İnanırsam seni günün birinde mutlaka bulacağımı biliyordum."

Mei Ling ruhunun tam bir duygular denizine dönüştüğünü hissedebiliyordu; suçluluk, öfke, şefkat... Hepsi birbirine karışmıştı.

"Neredeyse her gece rüyamda seni bulduğumu görüyordum," dedi Mei Ling küçük kıza gülümseyerek. Fakat kâbuslardan bahsetmedi.

Sakinleşmek için derin bir nefes aldı. Artık bitmişti, birlikteydiler öyleyse neden her ikisi de hâlâ tam anlamıyla güvende hissetmiyordu?

"Hiç dua ettin mi?" diye sordu Mei Ling.

"Her gece, tıpkı söylediğin gibi," dedi Siew.

"Duaların bizi yeniden bir araya getirdi," diye yanıt verdi Mei Ling gülümseyerek. "Ve ödüllendirildin, ikimiz de ödüllendirildik."

Siew yeniden başını sallarken dudaklarında bir gülümseme vardı.

Mei Ling, uyumlu ve huzurlu bir hayatın annesinin söylediği sözler kadar basit olduğuna inanmayı diledi. Siew'un tüm o mücadeleyi ardında bıraktığına inanmasını istiyordu fakat her ikisi için de önlerinde uzanan yolun o kadar aydınlık olacağından emin değildi.

Mei Ling suya baktı. Jui Lan'ın, Angel Island'da karnında bebeğiyle can veren o talihsiz kızın yüzünün, tuzlu sular arasında bir görünüp bir yok olduğu sahne yeniden zihninde canlandı. *Hayır*. Mei Ling bu korkunç düşünceleri zihninden uzaklaştırdı.

"Ne zamandır San Francisco'dasın?" diye sordu Mei Ling, Siew'a.

Siew omuz silkti.

"Oakland'e ne zaman taşındığını hatırlamıyor musun?"

Siew yine omuz silkti. Küçük kız, Angel Island ile onların yanına gelişi arasıda geçen zaman hakkındaki soruların hiçbirine yanıt vermiyordu. Mei Ling ne sorarsa sorsun sadece omuz silkiyordu. Bu yüzden Mei Ling, Siew'un ondan korkunç bir gerçeği sakladığı hissinden bir türlü kurtulamıyordu.

Feribot Binası'na geldiklerinde saat kulesine hayranlıkla baktı. Jackson Caddesi üzerinden Bay Young'un dükkânının olduğu yokuşu çıkmaya başladılar. İnsanlar ve ürünlerle dolu olan sokaklardan geçtiler. Burası Oakland'deki Çin mahallesine göre daha yoğundu ve daha çok Amerika'ya yeni gelmiş erkeklerle doluydu.

Dükkâna gelmeden hemen önce duraksadılar. Bir el arabası hem caddeyi hem de yaya yolunu kapamıştı. Mei Ling, Bartlett Bulvarı'na şöyle bir göz atınca kadınları gördü. Çocukların dikkatini, kafeslere tıkılmış hayat kadınlarından başka bir yöne çekmek isteyerek bir binanın tepesini gösterdi. Bo onun gösterdiği yere baksa da Siew'un gözleri, bulvardaki manzaradaydı. Küçük kız dar geçide doğru yürümeye başladı.

"Bu sen misin Siew?" diye seslendi bir kadın. "Sonra görüşürüz!"

Mei Ling karnından yumruk yemiş gibi derin bir iç çekti. Hemen Siew'un peşinden gidip kızın elini tuttuğu gibi onu sokaktan ve sesten uzaklaştırdı. Çocukları yokuşun aşağısına doğru yönlendirdi. Ardından Siew'u bir tuğla duvara dayayıp önünde diz çöktü.

"O kadını nereden tanıyorsun?" diye sordu Mei Ling. "O kadın senin adını nereden biliyor?!"

Siew'un gözleri yaşlarla dolmuştu. Yine omuz silkti.

"Buralardan, o kadınlardan uzak durmalısın. Anladın mı?" diye bağırdı Mei Ling Siew'a, kalbi hızla atıyordu. "Senin geleceğin orası değil!"

Mei Ling çocukların önünde ağlamamak için gözlerini sertçe ovaladı. Ardından Siew başıyla onu onaylayana kadar küçük kıza dik bir ifadeyle baktı.

"Sen onun gibi değilsin!" dedi Mei Ling. Sonra ayağa kalktı ve çocukları peşinden sürükleyerek dükkâna farklı bir yoldan gitmeye karar verdi. Korkmaları umurunda değildi. O kadar üzgündü ki bağırmak istiyordu.

Mei Ling haklıydı. Kadının Siew'u tanıması, Suk Suk'un onu San Francisco'ya getirme amacını doğruluyordu.

O kadar hızlı yürüyorlardı ki dükkâna vardıklarında nefes nefeseydiler. Sakinleşmek için bir süre dışarıda duran Mei Ling, işlediği servis örtülerinin vitrinde sergilenmediğini fark etti. Hatta dükkânın ön tarafında bile değildi. Bay Young doğruyu söylemişti, yaptığı işler onun için önemli değildi artık.

İçeri girdiklerinde tezgâha gittiler. "Bay Young ile konuşmak istiyorum. Lütfen, ona Bayan Chinn'in gelinliği getirdiğini söyler misiniz?" dedi tanımadığı kasiyere. Adamın yüzünde öfkeli bir ifade vardı. Onu baştan aşağı süzen bakışları genç kadını tedirgin etmişti. Mei Ling gözlerini elini tutan Bo'ya çevirip çocuğa gülümsedi.

Adam gözden kaybolurken kutuyu tezgâha bıraktı, kalbi hızla çarpıyordu. Bu zamana kadar bir fiyat konuşmamışlardı. Açgözlü ve nankör gibi görünme korkusuyla sormaya da çekiniyordu ancak bu gelinlik için kaç haftasını harçamıştı. En azından emeğinin karşılığı olarak yetmiş beş dolar almayı umuyordu. Zaten ipek kumaşın kendisi on beş dolardı. Kış mevsimi yaklaştığından kışlık kıyafetler ve ateşli hastalıklar da dâhil bir sürü masrafları olacaktı.

"Yanımdan ayrılmayın," dedi çocuklara. Ara yollar hep kırılacak eşyalarla doluydu.

Adam geri döndü ama hiçbir şey söylemedi. Mei Ling öylece beklerken kendini kötü hissediyordu.

Sonunda Bay Young geldi.

"Merhaba, Bayan Chinn," dedi adam samimi bir ifadeyle. Sonra yumruk yaptığı ellerini uzatıp yavaşça açtı. Avuçlarında ahşaptan oyulmuş iki küçük oyuncak vardı; bir maymun ve bir kaplan. "Alın bakalım," dedi çocuklara.

Çocuklar Mei Ling'e bakınca genç kadın başıyla onayladı. Bo ile Siew gülümseyerek selam verdikten sonra hediyelerini aldılar. Siew hemen kendi hayvanıyla bir sahne canlandırmaya başlayınca Bo da ona eşlik etti.

"Bakalım benim için neler yaptın," dedi adam Mei Ling'e gülümseyerek.

Mei Ling kutuyu açtı ve gelinliği omuzlarından tutarak dışarı çıkardı, yere değmemesine dikkat ediyordu. Adamın yüzünü incelemeye koyuldu. Bay Young idare eder dercesine dudaklarını büzerek başını salladı.

"İş görür," diyerek iç geçirdi.

Mei Ling gelinliği paketine sararken hayal kırıklığını gizlemeye çalışıyordu.

Bay Young kutuyu alıp başını aşağı yukarı sallayarak, "Kızım o özel günü için yaptığın hediyeyi beğenecektir," dedi.

Hediye!? Bu iş için saatlerce çalışmış, malzeme almak için büyükannesinin verdiği altınlardan birini harcamıştı. Adam arkasına dönmüş giderken Mei Ling şaşkın bir ifadeyle kalakaldı. Duruma itiraz etmek istiyordu ama tek gelir kaynağından olmaktan da korkuyordu. Eğer konuşursa adam ondan iş almaktan tamamen vazgeçebilirdi.

Mei Ling aşağıya baktı ve Siew'un onu dikkatle izlediğini gördü. Küçük kız onun ne yapacağını merak ediyordu.

Mei Ling'in içindeki ejderha âdeta can buldu. O an June'un, Oakland'deki Çin mahallesinde ona daha fazla müşteri bulacağı sözünü hatırladı. Tam anlamıyla buna güvenmese de bu adamın, Siew'un önünde iyi niyetini suistimal etmesine izin vermeyecekti. Ya da sadece bir kadın, *göçmen* bir kadın olduğu için ona haksızlık etmesine...

"Affedersiniz efendim," dedi Mei Ling. "Sanırım tam anlatamadım. Her ne kadar bu gelinliği bir hediye olarak vermek istesem de işimin karşılığını istemek zorundayım. Çocuklarıma bakmam gerek. Beni anladığınızı düşünüyorum."

Bay Young durdu ve usulca ondan yana döndü. Yüzü ifadesizdi.

"Ciddi misin?" diye sordu Bay Young, sesinde tehdit vardı.

Genç kadının kalbi hızla atıyordu, ağzında metalik bir tat hissetmeye başlamıştı. Normalde neşeli olan adam öfkelenmişti.

Mei Ling ona karşı geldiği için kendini huzursuz hissetse de yutkunarak başını salladı.

"Bunun ödemeye değer bir iş olduğunu sanmıyorum," dedi adam.

Mei Ling'in öfkeden başı dönüyordu. "O zaman o özel günde giymesi için kızınıza layık da değildir," diye yanıt verdi. Siew'un elini tuttuğunu hissetti. Bu hareketiyle ondan güç almıştı. June'un çıkardığı iş hakkındaki kesin tavrı ona cesaret vermişti. Kaşlarını kaldırarak boş elini adama doğru uzattı. Adam ona dik dik baktı. Mei Ling de hiç gözünü kaçırmadan adama bakıyor, kutuyu uzatmasını istiyordu.

"İyi," dedi adam. Cebinden para çıkarıp tezgâhın üstüne koydu.

Mei Ling tezgâhta duran dört dolar beş sente şöyle bir baktı. Dört aylık emeğinin karşılığı olarak görülen bu miktar onu sadece daha çok öfkelendirmeye yetmişti. Mei Ling tezgâhın diğer tarafına geçip adamın elinden kutuyu kaptı.

"Yürüyün, gidiyoruz," dedi çocuklara. Dükkândan hışımla çıkarken kalbi hızla atıyordu. "Dikkatli olun!" Bo ile Siew'u uyarmadan da edememişti. İçi utanç ve öfkeyle yanıyordu. İyi bir kazanç elde edeceği beklentisiyle onca para ve zaman harcayarak aptallık etmişti. Yeni bir müşteri bulmak zorundaydı. Renkleri uymasa da belki gelinlik Bayan Tsou'nun kızına olurdu.

"Lütfen bekleyin." Bir kadın sesi düşüncelerini böldü.

Mei Ling duraksadı. Arkasına dönmeden önce derin bir nefes aldı.

"Görmeme izin verin." Topuz yaptığı saçlarıyla otuzlu yaşlarının sonunda olduğunu tahmin ettiği bir kadın dükkânın arkasından çıkmış, ona doğru geliyordu.

Zarif kadın kutuyu aldı ve nazikçe gelinliği çıkardı.

"Muhteşem!" dedi. "Göz kamaştırıcı, büyük kızımıza layıktan da öte. Benim kadar o da işinize hayran kalacak."

Kadın gülümsedi. *Göz kamaştırıcı* kelimesi Mei Ling'in kalbini âdeta bir ok gibi delip geçmişti.

"Kocam önemini anlamaz ama ben anlarım," diye devam etti kadın konuşmasına.

Bayan Young kutuyla birlikte yanından uzaklaştı. Kocasının yanına giderken Mei Ling ona karşı çıkmak üzereydi ama kadın kocasıyla konuşmaya başladı, öyle sessiz konuşuyordu ki Mei Ling duyamıyordu. Fakat kadının sesindeki öfke tınısını duymuştu. Adam cüzdanına uzandı. Bayan Young bütün

parayı aldı ve içinden banknotları tek tek çıkarmaya başladı. Mei Ling her banknotta paraları sayıyordu. On banknot görünce bütün bedeni ürperdi. On beşinci banknotta kalbi duracaktı. Kadın yirminci banknotta durdu. Bay Young'ın yüzünün rengi atmıştı.

Gelinin annesi Mei Ling'den yana döndü.

"İki yüz dolar. Ama bir şartla..." Rakamın anlaşılması için duraksadı. "Bir sene boyunca San Francisco'da başka birine gelinlik yapmayacaksınız." Gözlerini iri iri açmış, başını soru sorarcasına hafifçe öne eğmişti. Mei Ling'in yanıtını beklerken parayı göğsüne yakın tutuyordu.

İki yüz dolar! Parayı düşününce Mei Ling aklını kaçıracak gibi oldu. Genç kadın kabul ettiğini gösterircesine başını salladı. Kadın parayı ona uzatınca memnuniyetle aldı.

"Çok yeteneklisiniz. Size bol şans diliyorum," dedi Bayan Young önünde eğilerek. Mei Ling kadının kocasının yanından geçip gidişini izledi.

Bay Young bir şey demek ister gibi Mei Ling'e omuz silkti ama sert bir ifadesi yoktu. Mei Ling bir şeyler söylemek istese de kendine hâkim olmaya çalıştı. Sadece parayı korsesine sıkıştırıp arkasına döndü ve dükkândan çıktı.

O adam onu kandırmaya, işinin onun için önemli olmadığına inandırmaya çalışmıştı. Genç kadın neredeyse onun yalanlarına inanacaktı ama onu alt edip bu işten kârlı çıkmıştı. *Alçakgönüllü ol.* Annesinin sesi zihninde yankılandı. Bu durumda tevazu, çocuklarının karnını doyurmayacaktı. Kendi işiyle duyduğu gurur ve arkadaşlarının ona olan inancı, Mei Ling'e ailesi için savaşma gücü vermişti.

Siew'a bakıp gülümsedi. Siew'u kurtaran da tevazu değildi. Bu küçük kızı o berbat hayattan kurtaran, Mei Ling'in rüyalarına girip onu ele geçiren o huzursuzluk hissiydi. Ve elbette içinde savaşmak için bulduğu o güçtü. *Çok çalış, evet. Kibar ol, evet.* Ancak Mei Ling alçakgönüllü olmanın uyumlu bir hayat için yeterli olduğu konusunda şüpheliydi. Burası kendi bildiği hayattan çok uzak, yalnızca güçlü olanların ayakta kalabileceği bir dünyaydı. Mei Ling de büyükannesinin bahsettiği o güçlü kadınlardan olmalı, hem bu dünyada ayakta kalmalı hem de atalarının öğretilerini unutmamalıydı. Hem bir Batılı hem de Doğulu olmalıydı. Yaptığı gelinlik gibi her ikisine de ihtiyacı vardı.

Feribot iskelesine doğru yokuş aşağı inerken bir heyecan dalgası tüm bedenini sarmıştı. Bo ile Siew'un yan yana yürümesini görmek içini umutla dolduruyordu.

Parayı gösterdiğinde Kai Li'nin yüzünde belirecek olan sevinci gözünde canlandırınca gülümsemeden edemedi. Parasının birazını saklamayacak, hepsini ona verecekti.

Yirmi Üçüncü Bölüm

Oakland
Eylül 1924

Mei Ling çığlık sesleriyle uyandı. Derin bir iç çekti ve o gece beşinci kez Siew'un yanına gitti. Küçük kız, Bo'nun yanına kıvrılmış yatıyordu.

Siew görünmez iblislere bağırıyordu. "Hayır, hayır, hayır. Git. Beni yalnız bırak."

"Rüya görüyorsun," dedi Mei Ling onu yatıştırmaya çalışarak. Ama kız başını iki yana sallayıp, korku dolu bir sesle bağırmaya devam etti.

Mei Ling, Siew'un terli alnını silmeye kalktığında küçük kız elini itip, "Hayır!" diye bağırdı.

Sonra Siew yatakta doğruldu. Nefes nefese kalmış bir şekilde etrafına bakarken, gözyaşları gözlerinden akıyordu.

Siew onlarla yaşamaya başladığından bu yana geceleri bir ya da iki kez bu durumla karşı karşıya kalıyorlardı. Küçük kız, yaşadığı zorlukların ağırlığını uykusunda saklayamıyordu. Mei Ling bu şekilde yarı uykuluyken daha çok şey öğren-

mek için hevesleniyordu çünkü Siew, gün içinde hiçbir şey anlatmıyordu. Sadece Suk Suk, Bartlett Bulvarı ve kimlerle yaşadığı sorularına başını sallayarak yanıt veriyordu. Mei Ling, öğrenmek için yanıp tutuştuğu sorulara bir türlü yanıt alamıyordu.

Öte yandan ıstırap içinde kıvranan kızı yatıştırmak için ne yapması gerektiğini öğrenmişti. "Sadece bir rüyaydı. Artık güvendesin."

Siew gözlerini kırparak Mei Ling'e baktı ve başını aşağı yukarı sallayıp yeniden yattı. Mei Ling küçük kızın saçını kibarca okşarken Tavşan Ay hikâyesini anlattı, bir süre sonra kızın uykuya daldığını gösteren yumuşak homurtuları duymaya başladı.

Gün içinde hiçbir şey söylememiş olsa da ertesi gün okulun ilk günü olduğu için Siew her zamankindan daha gergindi. Mei Ling bu çocuğa karşı derin bir şefkat duyuyordu. Bu yüzden yedi yaşındaki küçük kızın yanına uzanırken varlığının onu rahatlatmasını, beş kişilik ailesinin de gecenin geri kalanında rahatlıkla uyumasını umuyordu.

Bir süre sonra gün doğdu. Mei Ling tüm gece uyuyamamış olmasına rağmen, Kai Li işe gitmeden çay demleyip pirinç lapası yapmak için ayağa kalktı. Sonra Siew okulun ilk gününde zamanında okula gidebilsin diye çocukları uyandırdı. Artık istedikleri saate kadar uyumak yoktu. Hayatları okul saatlerine göre düzenlenecekti.

Siew heyecanla üstünü giyinip elini yüzünü yıkadıktan sonra hızla yola koyuldu. Mei Ling kahvaltısını yapması için ısrar etse de doğru düzgün bir şey yemedi. June, Mei Ling'e "beslenme çantası" hazırlamasını söylemişti çünkü Siew'un

beslenme saati olacaktı. Mei Ling küçük metal bir çantaya pirinç lapası, tofu ve çin lahanası koydu.

Kendi okul yıllarındaki anılarını anlatarak onu cesaretlendiren Mei Ling, çocuklarla birlikte dışarı çıktı. Siew'un da hayatının bu zamanlarından, en az kendisi kadar zevk almasını umuyor, onun için heyecanlanıyordu.

Okula yaklaştıklarında aynı yöne giden insan seline katıldılar. Çocuklar Çinli olmasına rağmen Batılı tarzda giyinmişlerdi. Erkeklerde koyu renkte pantolon, kızlarda ise renkli etekler vardı. Mei Ling, Siew'un uzun saçını diğer kızlarınki gibi atkuyruğu şeklinde topladığına memnundu. Diğer kızlarla Siew'un kıyafetini kıyasladı. Mei Ling'in çocukluk yıllarının aksine, Siew için diktiği kıyafet tam ona göreydi.

Okulun bahçesine girdiklerinde duraksadılar. Çocuklar çoktan sıraya girmiş olan öğrencilerin yanına gidiyordu. Öte yandan Mei Ling, Siew'un hangi sıraya girmesi gerektiğini bilmiyordu. Kendine olan güveni sarsılmaya başladı. Durup bir ipucu yakalamak için etrafa bakındı. Siew yüzünde şüpheyle ona bakıyordu.

"Bize yardım etmesi için birini bulacağım ama senin İngilizce konuşman gerek. Bunu yapabilir misin?" diye sordu Mei Ling.

Siew onu başıyla onayladı.

Mei Ling, sıranın başında öğrencilerle konuşan, sarışın bir kadın gördü.

Hemen onun yanına gittiler. "Affedersiniz," dedi Mei Ling, bildiği tek İngilizce kelimeyi başıyla selam vererek söylemişti.

"Evet, nasıl yardımcı olabilirim?" diye yanıt verdi kadın.

Mei Ling gülümseyip Siew'a baktı.

Siew İngilizce bir şeyler söyledi.

Kadın gülümseyerek kolunu uzattı ve ona yanıt verdi. Siew öne eğilerek selam verdikten sonra kadınla tokalaştı. Sonra kadın Siew'un elinden tuttu ve Mei Ling'e onları takip etmesi için başıyla işaret etti. Mei Ling arkalarından giderken utanç içindeydi. Okulda kendini bu kadar yabancı hissedeceğini düşünmemişti. Annesi de bir zamanlar böyle hissetmiş olmalıydı, buraya ait değilmiş gibi... Her ne kadar bu dil sinir bozucu olsa ve işe yaramazmış gibi görünse de Mei Ling, kilisedeki İngilizce derslerine katılmaya kesin karar verdi.

Kahverengi saçı modern bir şekilde kesilmiş başka bir Beyaz öğretmenin olduğu bir sıraya geldiler. İki kadın konuştuktan sonra ilk kadın Siew'a bir şeyler söyledi. Siew da Bo ile Mei Ling'e el sallayıp sıraya geçti.

"Merhaba, ben Bayan Bartley," dedi kadın Kantonca. Bu ağızdan kendi dilini duymak Mei Ling'i hem rahatlatmış hem de şaşırtmıştı. "Bu sene Siew'un öğretmeni benim. Lincoln Okulu'na hoş geldiniz."

"Teşekkür ederim," diye yanıt verdi Mei Ling selam vererek. Beyaz öğretmen de aynı şekilde selam verdi.

"Saat iki buçukta burada olun," diye açıkladı kadın sonra Mei Ling'in yanından uzaklaştı.

Kibarca kovulmuşlardı. Mei Ling olduğu yerde donakaldı. Siew sıranın başından ona bakarken sakin görünüyordu fakat Mei Ling küçük kızın gözlerindeki tedirginliği görebiliyordu. Ona el sallayınca Siew da başını salladı, gözleri yaşlarla doluydu.

Yüce ruh, lütfen bugün ona göz kulak ol, diye dua etti Mei Ling, ardından Siew'u orada bırakıp uzaklaştı. On adım

attıktan sonra Bo'nun yanında olmadığını fark etti. Arkasına döndüğünde onun, üvey kız kardeşine sarılmış olduğunu gördü. Siew, Bo'nun önünde diz çöküp kulağına bir şeyler fısıldadı ve Mei Ling'i işaret etti. Bo, ayağını sertçe yere vurarak yanına gelmesini söyleyen Mei Ling'e baktı.

İtiraz edercesine dudaklarını büzen Bo, usulca Mei Ling'e doğru yürürken Siew'a bakıp duruyordu. Mei Ling de Siew'u okulda bıraktıkları için üzgündü, bu yüzden Bo'yu hiç azarlamadan sadece elini tuttu. Genç kadın June'u görmek için etrafa bakındı ama arkadaşını göremeyince evin yolunu tuttu.

Ev, Siew olmadan çok sessizdi. Birkaç haftadır onlarla yaşamasına rağmen ona hemen alışmışlardı ve yokluğu rahatsız ediciydi. Mei Ling'in zihni sürekli küçük kızdaydı. Yetmiyormuş gibi Bo da her on dakikada bir onu soruyordu. Mei Ling de güneş batmadan onu okuldan alacaklarına dair ona güvence veriyordu.

Küçükleri oyalayıp onları gözeten Siew olmadan işlerini yapmak da çok zordu. Mei Ling, Bayan Tsou'dan ölçüleri aldıktan sonra yeni gelinliği için ipek kumaş almıştı. Bugün işe başlaması gerekiyordu çünkü başka bir sipariş daha almıştı. June tıpkı söylediği gibi Mei Ling'in "en iyi" gelinlikleri yaptığını Oakland'deki Çin mahallesine yayarak ona yeni müşteri bulmuştu.

Mei Ling çocukları yatak odasına bırakıp orada kalmalarını söyledi. Bo itiraz etmek istiyormuş gibi ona baksa da Mei Ling dediklerini tekrarladı ve kapıyı kapattı. Bo'nun sorumluluk sahibi olması gerekiyordu.

Genç kadın kapının ardından Bo'nun bir köpek gibi havladığını, Joy'un da kıkırdadığını duyabiliyordu. Kısa bir süre

sonra oğlu bir horoz gibi öttü ve kızı yine kahkaha attı. Mei Ling kendi kendine gülümsedi. Bo, Siew'un onu eğlendirdiği gibi Joy ile oynuyordu. Çin takvimindeki hayvanların taklidini yapıyordu.

Kocaman bir kâğıdı açtı ve herhangi bir kumaş kırıntısı etrafa saçılmasın diye salonda yere serdi. Sonra kendi yaptığı kâğıt kalıbı ipeğin üstüne yerleştirdi. Mei Ling kalıbı düzgün taşlarla sabitledikten sonra kâğıdın etrafından kumaşı dikkatle kesmeye başladı. Öğle yemeği saati gelmeden kesim işini halletmişti. Çocuklar öğlen uykusuna yattığında dikişe başladı. Uyandıklarında Siew'u okuldan alma zamanı gelmişti.

"Bu benim yeni arkadaşım Mimi," dedi Siew sevinçle, parlak siyah saçları atkuyruğu şeklinde toplanmış tatlı bir kızı tanıştırarak.

"Seninle tanıştığıma memnun oldum," dedi Mei Ling, Siew'u okulun ilk gününden sonra mutlu gördüğüne de sevinmişti.

Bo kollarını kız kardeşine dolayıp sırtını okşadı.

"Bu da kardeşim Bo," diye açıkladı Siew sınıf arkadaşına. "Bu da Joy!"

Mimi saygıyla öne eğilerek selam verdi.

"Hoşça kalın!" dedi Siew, öğretmenine el sallayarak.

"Hoşça kal, Siew," diye yanıt verdi kadın samimi bir şekilde. "Hoşça kalın, Bayan Chinn."

Mei Ling sohbeti izlerken kendini yine dışlanmış hissediyordu. Öğretmenin, Kantonca hoşça kal diyerek onu sohbete dâhil etmesini takdir etmişti.

June okuldan sonra parka gitmeleri için Mei Ling ile çocukları davet etti. Çocukları parkta oynarken diğer annelerle sohbet etmek kendini oraya ait hissettiriyordu. Gelecek sefer işini de yanında getirecekti, böylece hem işini yapabilir hem de arkadaşlarıyla sohbet edebilirdi.

Eve dönüş yolunda Siew Bo'ya okulu anlatıyor, halı, kara tahta ve öğrencilerin isimlerinden bahsediyordu. Eve girdiklerinde Siew oyun oynamak için çocukları yatak odalarına götürdü. Mei Ling de açık kapıdan oyunlarını dinliyordu. Siew, Bo'yu yere oturtup onunla İngilizce konuşmasını istedi. Sanki o öğretmendi ve onlar da onun yeni öğrencileriydi. Mei Ling, uzun zaman önce o ve Jah Jeh'in de böyle oldukları zamanı hatırlayarak gülümsedi. Kalbi bu üç çocuk için sevgiyle dolup taşıyordu.

O an suçluluk ve keder duygusu tüm bedenini sardı. Eski yuvasına mektup yazmayalı çok uzun zaman olmuştu. California'daki hayatına öyle çok odaklanmıştı ki Çin'deki ailesi neredeyse aklına gelmemişti. Artık yuvasının, burada, Oakland'de olduğunu ve bu insanların, köyde bıraktığı ailesinden daha çok ailesi hâline geldiğini fark etmek yüreğini burkmuştu.

Geçen hafta aldığı mektup mayıs ayı tarihliydi. Çin'den gelen haberler ona çok yavaş ulaşıyordu. Bunun normal olup olmadığını bilmiyordu çünkü mektup ya gecikiyor ya kayboluyordu. Belki de Mei Ling'e bir mektup göndermek bile ailesine lüks geliyordu ya da ona bir yanıt yazamayacak ka-

dar çok meşgullerdi. Onu önemsemedikleri için yazmadıkları düşüncesine kapılmak istemiyordu. Mei Ling eskisi gibi her hafta yazmasa da her sabah onlar için dua ediyordu.

İğnesini bıraktı ve eline bir kalem aldı.

2 Eylül 1924

Sevgili ailem,

Son mektubunuz için teşekkür ederim. Her ayrıntısı benim için bir hazine.

Size muhteşem haberlerim var; gemide tanıştığımız küçük kız Siew, artık bizimle yaşıyor. Buradaki hayatımız üç çocukla hem yoğun hem de neşeli geçiyor. Üvey kızımız Joy ve Bo ile çok mutlu.

Kai Li her zamankine göre daha çok çalışıyor, şimdi iki işi birden var. Akşama kadar sebze ve meyveleri satıyor, sonra da buranın önde gelen ailelerinden olan Pardee Ailesi'nin malikânesinde aşçılık yapıyor. Yaptığı anlaşmayla orada yaptığı yemekleri çoğu akşam eve getirebiliyor. Böylece biz de onun pişirdiği lezzetli yemeklerin tadına bakıyor, Kai Li'nin sohbetiyle neşe buluyoruz.

Annemden ve büyükannemden öğrendiğim nakışla aile bütçesine katkıda bulunuyorum. Oakland'de gelinlik yapıp müşterilerime doğrudan satabiliyorum. Ayrıca fırsat buldukça yaptığım masa örtülerim de bir başka dükkânda satılıyor. Her nakışta sizlere teşekkür ediyorum.

Siew bugün okula başladı. Onun iyi bir öğrenci olacağına inanıyorum. Yeni evimizde de kızların eğitim aldığı bir geleneğe sahip olduğum için mutluyum.

Devletin desteklediği bir okul hayali burada hayat bulmuş durumda. Arkadaşımız June, oğullarımız kadar kızlarımızın da aynı eğitimi alacağı konusunda emin. Çocuklara bir gün o okula girebilmeleri için çok çalışmaları gerektiğini hatırlatmak adına, bizi geçen hafta California Üniversitesi'ne götürdü.

Kampüsün merkezindeki kuleye çıkarken asansör görevlisi geçtiğimiz katlarda mamutlar ile kılıç dişli kaplan fosillerinin olduğunu söyledi.

Kuleden görünen manzara nefes kesiciydi. San Francisco'ya kadar uzanan o parıldayan suyu görebildik. Körfezin ortasında ünlü adalar var; mahkûmların tutulduğu Alcatraz ve bizim kaldığımız Angel Island. Orada kalmak zorunda olanlar için kalbim acıyor.

Sonunda verdiğiniz kasımpatılardan çay demleyebiliyorum. O küçük fideler yeni evimizin küçük bahçesinde kök saldı. Üstünde öyle güzel sarı tomurcukları vardı ki... Bana öğrettiğiniz gibi onları toplayıp hazırladım. Böylece bütün kış, belki de bütün sene onları çay için kullanabileceğim. Her sabah size ve atalarıma dua ettiğim gibi onları hazırlarken de sizin için yine dua edeceğim.

Size kalpten bağlı olan kızınız,
Mei Ling

Mei Ling kaç para göndermesi gerektiğini düşündü ve son zamanlarda gönderdiği on dolar yerine yirmi dolar gönderdi. Ailesinin bunu gösteriş yapmak değil de bir saygı gösterisi olarak düşünmesini istiyordu. Mei Ling, Çin'deki haberlerin kendisininkiler kadar neşeli ya da ilginç olmadığının

bilincindeydi. Kız kardeşinin, mektubunu kırgınlıkla değil de ilgiyle karşılaması için dua etti.

Sonbahar Ay Festivali, okulların başlamasından sadece birkaç hafta sonraydı. Lincoln Okulu'nda festival kutlamaları için büyük bir kalabalık toplanmıştı. Aileler sergilenecek oyunları izlemeleri için akşam okula davet edilmişti.

Siew iki dile hâkim olduğundan oyunda tercüman rolündeydi. Küçük kız ezberine öyle çok çalışmıştı ki Mei Ling bile onun sözlerini ezberlemişti. Hem İngilizce hem de Kantonca olanları... Mei Ling'in İngilizce konuşma süreci düşündüğü kadar hızlı gelişmiyordu ama söylenilenleri fazlasıyla anlamaya başlamıştı.

Ay doğu tarafından dağların tepesinde yükselirken beşi sanki tatile çıkmış gibiydi. Mei Ling parlayan küreye baktı ve hayatının en son hasat dolunayından bu zamana kadar ne kadar çok değiştiğini düşündü. Bir sene önce Kai Li'nin, bir kız çocuğu doğuracağı için onu gözden çıkarması ihtimaline karşı kendine bir sığınak arıyordu. Ancak o zamanlar onu bu yeni eve getiren adam hakkında pek bir şey bilmiyordu ve ona destek olacağı konusunda kocasına güvenmiyordu.

"Aydaki tavşanı görebiliyor musun?" diye sordu Mei Ling, Bo'ya parlak küreyi işaret ederek.

Yolda yürümeyi bırakıp aya baktılar.

"Ben görüyorum," dedi Siew.

"Hımmm..." Bo yukarı baktı, sonra yüzünde bir gülümseme belirdi. "Ben de!"

Ardından ahşap tavşanını almak için elini cebine atıp, çıkardığı tavşanı aya karşı tuttu.

"Aynısı, aynısı," dedi Siew. "Gördün mü, Joy?"

Mei Ling görmekten ziyade hissediyordu, Joy da başını olumlu anlamda salladı.

Bo da başını sallayıp oyma oyuncağını cebine koydu. Çoğu zaman annesiyle tek bağı olan oyuncağını gittiği her yere hâlâ götürüyordu ama artık ona hüzünle sarılmıyor, onu sadece taşıyordu.

Mei Ling kocasına, oğluna ve kızlarına baktı. Aralarındaki uyum gözle görülür cinstendi. Ardından aya bakıp Çin'deki ailesine sevgilerini ve dualarını yolladı. Gözleri yaşlarla dolmuştu.

Kai Li bunu fark edince kaşlarını çatarak ona baktı.

"Mutluyum," dedi Mei Ling. "Çok mutluyum."

Kai Li rahatlamış bir ifadeyle başını sallayıp gülümsedi. "Ben de karıcığım. Ben de."

Oyunlardan sonra parlak ay ışığı ve renkli fenerlerin altında okulun bahçesinde ay keklerini yiyorlardı.

"Her iki dilde de kendinden emin bir şekilde konuştun," dedi June, Siew'a onu takdir edercesine.

"Teşekkür ederim, teyze," diye yanıt verdi küçük kız gülümseyerek.

Mei Ling gururlanarak başını salladı ve Siew'un sırtını okşadı. Oyunlarda gerçekten çok başarılı olmuştu. Bu kadar kısa sürede bu yeni hayata çabuk uyum sağlamıştı.

"Oynamaya gidebilir miyiz?" diye sordu Siew.

Mei Ling başını olumlu anlamda sallayınca Siew da Bo ile koşturmaya başladı. Kantonca konuşan aileler bir araya toplanmıştı. Çocukları birlikte okula gitmesine rağmen aileler dil yüzünden birbirlerinden kopuktu; göçmenler Kantonca, Amerika doğumlu Çinliler birbirleriyle İngilizce, Çinli olmayanlar ise tamamen kendi komşularıyla konuşuyordu.

Siew, Bo ve Joy birer yetişkin olduklarında doğdukları yerden bağımsız, buranın dilini anadilleri gibi konuşacaklardı. İstediği kadar burada kalsın, istediği kadar İngilizce öğrensin, Mei Ling'in aksanı ise her zaman bir yabancı olduğunu gösterecekti. Çocukları onun hiç bilmeyeceği bir şekilde burayı tamamen yuva olarak kabul edecekti. Bunu fark etmek hem rahatlatıcı hem de rahatsız ediciydi.

Mei Ling, bir grup çocukla oynayan Siew'u izliyordu. Küçük kız koşmasını zorlaştırsa da Bo'nun elini bırakmıyordu. Bir siyahî, bir Beyaz ve bir Japon kız da onlarla birlikte oynuyordu. Hepsi Sonbahar Ay Festivali için gelmişti. Tuhaf olsa da bu manzara görülmeye değerdi. Çocuklar yetişkinlere göre çok farklı bir dünyaya sahipti.

Mei Ling birinin ona baktığını hissetti. Sonra başını o yöne doğru çevirdi.

Suk Suk öfkeli bir ifadeyle ona bakıyordu! Ardından başını Mei Ling'in izlediği yere doğru çevirdi. Gözleri önce şaşkınlıkla büyümüş, sonra o bakışlar öfkeye bürünmüştü. Çenesini sinirle sıktığı belli oluyordu. Adam Siew'u görmüş olmalıydı. Suk Suk başını yeniden Mei Ling'e doğru çevirip ona tehdit edercesine baktı. Sanki genç kadına saldıracakmış gibi öne eğildi.

Tüm bedenini bir panik dalgası sararken Mei Ling, midesinin ağzına geldiğini hissetti. Göğsü sıkışıyor, içindeki ejderha uyanıyordu. Kendini sakinleştirmek için derin bir nefes aldı.

Suk Suk bir hışımla yerinden kalkıp Mei Ling'e doğru yürümeye başlamıştı ki durdu. Parmağıyla onu işaret ettikten sonra yumruğunu sıktı. Sonra arkasına döndü ve oyun oynayan çocuklara doğru yürümeye başladı. Siew'un arkadaşı Mimi'yi kolundan yakaladı. Küçük kız irkilse de durumu kabullenircesine başını öne eğdi. Suk Suk küçük kızı çekiştirerek arkadaşlarından uzaklaştırdı. Çocuk yanındaki koca adamın hızlı adımlarına yetişmek için koşturmak zorunda kalıyordu. Suk suk bahçeye doğru seslenince, bir kadın arkadaşlarıyla olan konuşmasını yarıda kesip hızla onun yanına gitti.

Mei Ling usulca gözden kayboldukları yere bakıyordu. Kalbi göğüs kafesini şiddetle dövüyordu âdeta. Aslında onu gördüğüne şaşırmaması gerekiyordu ama şaşırmıştı. *Buradan uzaklaş*! diye bağırdı içinden bir ses. *Siew'u korumak zorundasın!*

Yirmi Dördüncü Bölüm

Oakland
Eylül 1924

Mei Ling o gece oradan ayrılmak istediyse de Kai Li buna gerek olmadığında ısrar etmişti. Siew onların evinde güvendeydi ve onu yanlarına almalarında hiçbir sakınca yoktu. Bayan Haw, Siew yerine Kai Li'yi işe alma hakkına sahipti. Kâhya kadın bu anlaşmadan memnundu ve Kai Li'ye de bunu hep söylüyordu. Suk Suk gibi adamların gafil avlanmaktan nefret ettiği ve Siew'a hiçbir şekilde zarar veremeyeceği konusunda Mei Ling'e güvence vermişti.

Mei Ling kocasına inanmak istese de içindeki ses sürekli ona Siew'u korumasını söyleyip duruyordu. Bu yüzden Siew'u bir an olsun gözünün önünden ayırmak istemiyordu. Öte yandan Kai Li, Suk Suk yüzünden küçük kızın eğitiminin yarım kalmaması gerektiğini düşünüyordu. Mei Ling gönülsüzce de olsa buna razı oldu ama Siew'a, ertesi gün okuldan sonra kendisini beklemesini tembihledi. Sadece Mei Ling ile okuldan ayrılacaktı.

Ertesi gün öğle saatinde Lincoln Okulu'na öyle erken gitti ki bahçe boştu. Gözleri Siew'un geleceği yoldaydı. Kalbi kızın hiç gelmeyeceği, Suk Suk tarafından alınıp götürüleceği korkusuyla deli gibi atıyordu. Neyse ki bir müddet sonra Siew sınıfından çıkıp ona el salladı ve onlara doğru yürümeye başladı. Jack Wong, yani Suk Suk görünürlerde yoktu.

Mei Ling çocukların parkta oynama isteklerini geri çevirerek onları doğruca eve götürdü. Siew'un içinde olduğu evin kapısını kapattığında kendini daha iyi hissetse de tedirgindi.

Gün içinde Siew güvende olsa da Mei Ling'in kâbusları aksini söylüyordu. Çoğu geceler ya küçük kız parmaklıkların ardındaydı ya da körfez sularının arasında başı bir görünüp bir kayboluyordu ve onu kurtarmaları için yalvarıyordu. Kâbusları şekilden şekile girse de hepsinde Siew'un yardıma ihtiyacı oluyor, Mei Ling ise onu hayal kırıklığına uğratıyordu.

Panikle uykusundan sıçradığında çoğu zaman gözü yaşlı oluyordu. Siew'un onların evinde güvende olduğundan emin olduktan sonra yeniden yatsa da asla rahatça uyuyamıyordu.

Korku ve hâlsizlik yine Mei Ling'in daimi arkadaşı olmuştu. Günler hep aynıydı; Mei Ling, Siew'a okuldan sadece onunla döneceğini hatırlatıyor, doğruca eve geliyor ve kapıları kilitliyordu.

Çocuklara çalışmak zorunda olduğu için böyle yaptığını söylüyordu fakat çocuklar, annelerinin durumunun farkındaydı. Öğleden sonraları kendi yatak odalarına kapanıyor, Mei Ling'i arka bahçede zihnindeki sesle baş başa bırakıyorlardı.

Mevsimin değişmesiyle günler kısalınca kâbuslar da azalmıştı. Haftalardır o adamı görmemişti. Endişesi tamamen yok olmasa da Kai Li'nin haklı olduğunu düşünüyordu, o adam onlara zarar vermeyecekti.

Kendini kötü hissettiği zamanlarda dua ediyordu. *Yüce ruh, lütfen Siew'u bütün kötülüklerden koru.* Mei Ling hep tetikteydi ve hayatlarının altüst olmayacağı ihtimaline tutunmaya çalışıyordu.

Güm! Güm! Güm!

Mei Ling o gece kapıdan yankılanan o korkunç sesle uyanmıştı. Derin uykusundan korkuyla sıçrarken, kalbinin hızlı atışlarını parmak uçlarının zonklamasından hissedebiliyordu. Panik içinde, Kai Li'yi omzundan sarsarak uyandırdı.

"Kapıda biri var!" dedi Mei Ling. "Uyan!"

Kai Li hemen gözlerini açtı.

"Kapıyı açın!" diye bağırdı bir adam kapıyı yumruklayarak.

Kai Li yataktan fırladığı gibi salona gitti. Mei Ling de hemen kalkarak yatak odasının kapısında durdu. Kapıyla pervazı arasındaki aralıktan kim olduğunu görmeye çalışıyordu.

"Kim var orada?" diye sordu Kai Li sert bir sesle.

"Benim," diye yanıt verdi derinden bir ses. "Jack Wong."

Mei Ling kusacak gibiydi. Yatak odasından çıkıp kapıyı ardından kapattı. Çocukların, özellikle Siew'un tehdit altında olduğunu öğrenmesine gerek yoktu. Kai Li ona baktı, yüzünde soru sorar gibi bir ifade vardı. Mei Ling korkularına rağmen

bu adamın ne istediğini öğrenmek zorundaydı. Başını olumlu anlamda sallayınca Kai Li kapıyı açtı.

Suk Suk üstü başı darmadağınık, sarhoş bir hâlde kapıda duruyordu. Bir kolunu kapı pervazına yaslayıp öne doğru eğildi ama eve girmeye çalışmamıştı. Alkolden kızarmış gözleriyle evi incelemeye başladı. Mei Ling korkmuş ve öfkeli olmasaydı muhtemelen ona acırdı.

"O kız nerede?" diye bağırdı Suk Suk, Kai Li'ye değil, öfkeyle Mei Ling'e bakıyordu.

Mei Ling korkudan titreyen bacaklarına rağmen ona doğru gidip, "Siew uyuyor," diye fısıldadı. "Saat gecenin bir yarısı."

Adam o an şaşkın bir ifadeyle bakmaya başladı. Bakışlarını önce Kai Li'ye, ardından Mei Ling'e çevirdi. Derin bir nefes alıp başını sallayarak verdi.

"Şişşşt," dedi Suk Suk, işaret parmağını dudağına götürerek. "Onu uyandırmayın. O sadece küçük bir kız."

Mei Ling öfkeliydi ve kafası karışmıştı. Adam yine derin bir nefes alıp gözlerini kapattı. Mei Ling, ağır ağır nefes alıp verdiği için onun uyuyakaldığını düşündü. Sonra birden gözlerini açtı, o gözler öfke saçıyordu.

"Onu bir daha görmek istemiyordum ama yaptığınız şeye bir bakın!" diye tısladı Suk Suk. "Orada birkaç yıl, sadece birkaç yıl kadar çalışacaktı, ben de onu düşünmek zorunda kalmayacaktım ama şimdi... Siz her şeyi mahvettiniz." Kızgın bir ifadeyle Mei Ling'e bakıyordu. "Bu senin suçun. *Sen* her şeyi mahvettin. Benim kızım onunla... Onun gibi bir sürtükle oynuyor!"

Adamın öfkesi âdeta bir yumruk gibi etkiliydi.

"O kızı o evden nasıl aldığınızı bilmiyorum. Şimdilik burada kalıyor," dedi Suk Suk, "ama ödemesi gereken bir borcu var. Birkaç yıl içinde ödemesi gereken büyük bir borç. Sen..." Mei Ling'i gösteriyordu. "...bunu değiştiremezsin. Nereye giderseniz gidin çeteler sizi bulacak." Başını bir öne bir arkaya atarken, söylediği her kelime netti. "Bundan kaçış yok. Çiiinnn. Amerikaaa. Fark etmez. Bundan kaçış yok. O kızı ellerinle bir fahişe olması için yetiştiriyorsun. Duydun mı beni? Sefil bir yetimdi ve sefil bir fahişe olacak, evinde bir fahişe besliyorsun."

Adam arkasına döndü ve oradan uzaklaşıp gitti. Mei Ling koltuğa çöktü, gözyaşları yanaklarından akıyordu. Nefes almaya çalışsa da bunu güçlükle başarıyordu. *Siew güvende değil. Onu koruyamazsın*, dedi zihnindeki ses defalarca. *Aptal, ne sanmıştın ki... Onun annesi olabileceğini mi?*

Kai Li yanına oturup bir kolunu omzuna doladı. Mei Ling ona bakıyordu. Kocasının gözlerindeki şefkat ve korku onu mahvetmişti. Yüzünü kocasının göğsüne gömüp hıçkırarak ağlamaya başladı. Çocukların bu hıçkırıkları duymasını istemiyordu.

Sonunda dökecek gözyaşı kalmadığında doğruldu.

"Bizim hiç huzurumuz olmayacak mı?"

"Bir şeyler düşüneceğiz," dedi Kai Li. "Önümüzde hâlâ zaman var."

Mei Ling'in içi öfkeden yanıyordu. Yerinde duramayarak ayağa fırladı, içinden geçenleri kocasının yüzüne haykırmak istiyordu. *Bir şeyler düşünmek mi? Bulduğun çözüm bu mu?!*

O sırada bir kapının kapandığını duydu. Mei Ling başını o tarafa doğru çevirdiğinde aklına hemen çocuklar geldi.

Biri uyanmıştı! Mei Ling yatak odasına gitti. Çocukların üçü de yataklarındaydı. Siew'un gözleri kapalıydı ama aldığı sığ nefes Mei Ling'e uyuyor numarası yaptığını gösteriyordu. Küçük kızın yanına gitti ve yatağın yanına diz çöküp sırtını okşamaya başladı. O sırada Siew'un gözyaşlarıyla lekelenen yastığını fark etti. Küçük kız her şeyi duymuştu. Mei Ling'in kalbi acı ve öfkeyle sarmalandı.

"Seni koruyacağız," dedi Mei Ling, sesi boğuktu. "Söz veriyorum. Koruyacağız."

Ama Mei Ling bundan emin değildi.

Mei Ling fotoğrafa baktı. Parmaklarını küçük kardeşi Mui Mui'nin tatlı yüzünde gezdirdi. Bu fotoğrafta gülümseyen tek kişi oydu. Yanakları elma gibiydi ve dişleri de bembeyazdı. Bu fotoğrafı çektiklerinde henüz Siew kadardı. Hiçbiri, yaklaşık bir sene sonra bu dünyaya gözlerini kapatacağını bilmiyordu.

Ardından evindeki diğer fotoğrafa baktı. Bo şimdikinden farklıydı. Siew ve Joy ise o zamanlar yoktu. Yeni bir tane daha çekilmeleri gerekiyordu. Hepsinin aynı karede olduğu bir hatıraları olmalıydı çünkü insan, güzel günlerin ne zaman bir anıya dönüşeceğini asla kestiremiyordu.

Siew'u okuldan aldıktan sonra eve dönerlerken bir fotoğrafçıda durdular. Mei Ling, fiyatı duyduğunda neredeyse fikrini değiştirecekti ama içindeki istek öyle yoğundu ki harcayacağı para umurunda değildi. Fotoğrafçıdan pazar günü için bir randevu aldı.

Kai Li'nin dönmesini beklerken, karanlıkta evin içinde bir oraya bir buraya yürüyüp duruyordu. Nihayet kocası eve geldiğinde çocuklar uyumuştu. Yılın bu zamanı Batılıların tatil zamanıydı ve malikânedekilerin istekleri bitmek bilmiyordu.

"Fotoğraf çektirmeliyiz," dedi Mei Ling, Kai Li kapıdan girer girmez. "Beşimiz birden!"

Kai Li kirli elleriyle gözlerini ovuşturup derin bir iç çekti. Ona öylece bakarken onunla tartışamayacak kadar yorgun görünüyordu. Başını sallayarak, "Yeni yıl kutlamasından sonra bir randevu ayarlarız," dedi. "Tatilde çalışmak bize fazladan gelir getiriyor."

"Hayır, hemen," dedi Mei Ling. "Ben pazar günü için randevu aldım."

"Bu acelen ne?"

Mei Ling acıyla kıvranırken gözleri doldu. "Ya elimizde onun bir fotoğrafı bile olmazsa? Sanki hayatımıza hiç girmemiş gibi hafızalarımızdan silinip giderse?" diye fısıldadı, sesi titriyordu. "Ben... Korkuyorum. Güçlü olduğumu sanıyordum ama hayatın belirsizliğinden ve sahip olduklarımızı öylece, bir anda çalabilen hoyrat yüzünden korkuyorum."

"Ah, karıcığım." Kai Li'nin yüzü acı içindeydi. "Gecenin bir yarısı çocuklar uykudayken düşündüğün şey bu mu?"

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı.

Kai Li genç kadının ellerini tutup doğrudan gözlerine baktı. "Bu durumu çözecek bir yol bulacağız. Küçücük bir yetimi kadın pazarlayan insanların eline emanet etmeyeceğiz."

"Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?" diye sordu Mei Ling.

"Onu buldum ve şu an bizimle yaşıyor."

Mei Ling başıyla onu onayladı. Kai Li'nin Siew'un onlarla birlikte yaşamasını sağlaması gerçekten şaşırtıcıydı. Genç kadın kocasına ve ailesini bir arada tutma isteğine inanmak istiyordu fakat ailelerin, çocuklarını sonsuza kadar koruyamacağını da biliyordu.

Mei Ling, Siew'u korumak için elinden ne gelirse yapacağına dair kendine söz verdi.

Yirmi Beşinci Bölüm

Oakland
Ocak 1925

"Yine geldi," dedi Mei Ling, uyku mahmuru kocasına. Kai Li iç geçirerek yataktan kalktı. Mei Ling de yatakta doğruldu ve salondan gelen sesleri dinlemeye koyuldu. Jack Wong'un sözleri öyle boğuktu ki dediği hiçbir şey anlaşılmıyordu ama Mei Ling onun ne istediğini biliyordu. Bağışlanma ve anlayış... Suk Suk son birkaç aydır birçok gece kapılarını böyle çalıyordu. Kai Li her seferinde ondan yeni bir hikâye öğreniyordu. Kendisi sadece basit bir arabulucuydu, çete üyesi ya da lideri değildi. Çete, kumar borcuna karşılık Siew'u buraya getirmesini istemişti.

Çete liderleri, onun Guangzhou'ya gideceğini öğrenince Siew'u onun yetim kalan yeğeni olarak gösteren belgeleri ayarlamıştı. Suk Suk da kıza kalacak yer bulmuş ve onlara, küçük kızın seyahat masraflarını kapatmak için ödeme yapmıştı.

Eğer Siew'u, Guangzhou'nun sokaklarından çekip çıkarmasaydı onun açlıktan ya da hastalıktan ölüp gideceğini söyleyip duruyor, küçük kızı kurtardığı için ona teşekkür etmelerini bekliyordu. Mei Ling, Siew için endişelenmeseydi bu adama üzülebilirdi.

Birkaç dakika sonra Kai Li yanına geldi.

"Gitti mi?" diye sordu Mei Ling.

"Hayır," diye yanıt verdi Kai Li. "Dışarı çıkıyoruz."

"Ne?!" Mei Ling doğruldu ve önündeki adama öfkeyle baktı.

"Bunu... Onun için yapıyorum." Kai Li'nin sesi çatlamıştı.

"Onunla arkadaş olmak o küçük kıza bir fayda sağlamayacak!" dedi Mei Ling hiddetle. "Çok hoşgörülüsün. Bazen... Alçakgönüllü olmak yerine mücadele etmek en iyi çözüm olabilir." Sesindeki küçümseme net bir şekilde hissediliyordu.

Kai Li ona öylece bakarken nabzı öfkeden hızla atıyordu. Her ne kadar tartışacak gibi görünse de hiçbir şey demeden kapıyı ardından kapatıp, genç kadını karanlığın ortasında bir başına bıraktı.

Mei Ling hızla atan kalbini yatıştırmak adına derin derin nefes alıp verdi. Hissettiği endişe yuvasındaki uyumu yıkıyordu. Aylardır kendini huzurlu hissetmiyordu. Siew'u kaybederlerse ömür boyu acı ve öfkeden kıvranacağını düşünüp duruyordu.

Yüce ruh, lütfen huzur bulmama yardım et, aksi olsa bile... Mei Ling bunu düşünmek istemiyordu. Ardından yataklarında yatan Joy, Siew ve Bo'ya baktı. Kendi anne babası *iki* çocuğunu kaybettikten sonra bile karanlık düşüncelere kapılmadan bir şekilde hayatlarına devam etmenin yolunu bulmuştu.

Yüce ruh, lütfen huzuru ve gücü bulmama yardım et.

Kai Li, Suk Suk ile dışarı çıkıp eve dönünce Mei Ling de salona girdi.

"Başka neler öğrendin?" diye sordu genç kadın, elinden geldiğince saygılı ve sakin bir ses tonuyla.

Kanapede yan yana oturuyorlardı.

Kai Li öğendiklerini toparlamaya çalıştı. "San Francisco'daki çeteye borcu varmış. Borcunun tamamen kapanması için Siew'u birkaç yıl sonra onlara vermek zorunda."

Kai Li'nin böyle açıkça konuşması Mei Ling'in içini sızlatmıştı.

"Siew'u ondan saklamayacağımıza dair benden güvence istedi."

"Ne?" diye sordu Mei Ling. Ne cüretle böyle bir şey isteyebilirdi?

"Pardee Ailesi, Suk Suk'a sözleşmeli işçi ödemesi yapmış, o da bu parayı Siew'u buraya getirme masraflarını kapatmak için çeteye vermiş. Pamuk ipliğine bağlı olan planını mahvedeceğimizin farkında. Eğer malikânede çalışmayı bırakırsam, Pardee Ailesi Suk Suk'tan ödeme talep edecek, Suk Suk'un da bunu ödeyecek parası yok."

"Ah," diye yanıt verdi Mei Ling. Nasıl bir dolap döndüğünü anlamaya başlamıştı.

"Ayrıca çetenin, Siew'un bizimle yaşadığını öğrenmesinden korktuğunu söyledi, sonra da bunu dile getirdiği için pişman oldu," diye ekledi Kai Li.

Mei Ling'in dudaklarına bir gülümseme yerleşti. "Ama çete Siew'un nerede yaşadığını bilmiyor, değil mi?"

Kai Li usulca başını salladı.

Durumları birden şekil değiştirmişti. Suk Suk'a karşı daha avantajlı olduklarını anlayınca içi umutla doldu.

"Bizimle iletişimde olmak zorunda!" dedi Mei Ling.

"Siew ile buradan ayrılıp gidersek de kızı bir daha bulamazsa diye ödü patlıyor. Siew'u şimdi alırsa da nüfuslu Beyaz aileye fazlasıyla borçlanacak."

Mei Ling alay edercesine, "O ve ben... İkimiz de aynı şeyden korkuyoruz," dedi. "Siew'un kaybolup gitmesinden... Farklı nedenlerle olsa da..."

"Dahası Suk Suk kendi hayatı için de korkuyor," dedi Kai Li, başını olumlu anlamda sallayarak. "Çete, Siew'un onun geleceği için endişelenen bir ailenin yanında kaldığını öğrenirse öfkeden çılgına dönecek. Sonuçta bu çetenin gücü gizlilikten, gölgede kalmaktan geliyor. Suk Suk onların iş anlayışına ihanet ederek onları riske atmış oluyor. Eğer kızı isterlerse, onları hedef göstermemize yarayacak hiçbir ilgiyi üzerlerine çekmek istemiyorlar. Ailenin yanında güvende olan küçük bir kız... Yani onların korktuğu gün ışığı biziz."

"Ah, Kai Li," dedi Mei Ling. "Bu harika bir haber. Teşekkür ederim."

"Siew tam anlamıyla güvende değil," dedi Kai Li. "Ama hâlâ zamanımız var."

Mei Ling başını olumlu anlamda sallarken belli belirsiz gülümsedi. Suk Suk'un Siew için basit bir tehdit olması içini rahatlatsa da Mei Ling, bu durumun uzun sürmesine izin veremezdi. Korku ve belirsizlik onu mahvederdi. Çaresizce kıvranan Suk Suk, Siew'un yerini çeteye söylemeden önce bir şeyler yapılmalıydı.

Mei Ling, Amerikalı adıyla, yani *Bayan Kai Li Chinn* adına gönderilmiş zarfı dikkatle açtı. Mektup 15 Kasım 1924 tarihliydi. Sekiz hafta önce yazılmıştı ve Jah Jeh'in son mektubunu yazdığı tarihin üzerinden aylar geçtiğini gösteriyordu. Kız kardeşi gerçekten onca ay yazmadan durabilmiş miydi?

Sevgili kız kardeşim,

Sana hem iyi hem de kötü haberlerim var. Çok sevgili büyükannemiz Sonbahar Ay Festivali'nden sonra hastalandı.

Kötü haberin beklentisi Mei Ling'in içini acıtmıştı.

Ona özenle bakmamıza rağmen gözlerini bu dünyaya kapatıp öbür dünyaya göç etti. Günlerimiz onu özlemekle geçiyor.

Yaşlarla dolan gözleri, Mei Ling'in mektubu okumasını zorlaştırıyordu. Ailesiyle ilgili daha çok şey öğrenmek için yanıp tutuştuğundan, gözlerini sıkıca yumup açarak acısını hafifletmeye çalıştı, ardından mektubu okumaya devam etti. Bir sonraki satırı buğulu gözlerle okuyordu.

Ama o kocaman, güzel ailenin fotoğrafını gözlerini bu dünyaya kapamadan önce görebildiğini bilmeni isterim. Adını verdiği büyük torununun fotoğrafını görmek, onu ne kadar mutlu etti bir bilsen!

Sevindirici haberim ise bir aile üyesini uğurlayıp yeni bir aile üyesini bekliyor oluşumuz. Eğer her şey yolunda giderse

çocuğum öküz yılında doğacak. Anne olacağım için hem heyecanlı hem de gerginim ama annemin yanında bulunmak içimi rahatlatıyor. Aklıma hep sen geliyorsun, o kadar uzakta kendinde nasıl o gücü buldun?

Jah Jeh bir çocuk mu bekliyor?! Mei Ling, onun evlendiğini bilmiyordu bile. Bu haberin olduğu mektup kesin yolda kaybolmuş olmalıydı. Zihni ve kalbi şaşkına dönmüş olsa da Mei Ling, mektubu okumaya devam etti. Diğer haberleri merakla bekliyordu.

Senin şu an içinde bulunduğun hayatı benim yaşamam gerektiğine inanmıştık ama bunun gerçekleştiğini hayal bile edemiyorum. Senin yerinde ben olsaydım bırak doğumu sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmeyi, tüm o yaşadıklarından sağ kurtulacağımı bile düşünemiyorum. Ejderha olmak macerayı kucaklamak demek, benim gibi kibar ve ürkek bir tavşanın üstesinden geleceği bir durum değil.

Mektup Dai Dai, ailesi ve muhtemelen kocası olduğunu düşündüğü Renshu ile ilgili güzel haberlerle devam ediyordu.

Mei Ling mektubu okumayı bitirdiğinde, içinde bulunduğu duygu fırtınasının kalbini sarmasına izin verdi. Hıçkırarak ağlarken kâğıdı göğsüne bastırıyordu. Gözyaşları yanaklarından akıyor, dudaklarından daha önce hiç duymadığı sesler dökülüyordu. Büyükannesini bir daha göremeyeceğini her zaman biliyordu ama kalbi bu acıya itiraz ediyordu. Bu acı olayın aylar önce yaşandığı gerçeği ise daha da korkunçtu.

Jah Jeh bir bebek bekliyordu. Mei Ling'in belki de hiç göremeyeceği bir çocuk. Haberler gerçekten hem mutluluk verici hem de üzücüydü. Jah Jeh, kocası Renshu ile birlikte köyde yaşıyor olmalıydı. Mei Ling, ziyarete geldiklerinde Jah Jeh'e hayran hayran bakan köydeki utangaç çocuğu hatırlıyordu. Ablası onun bu ilgisinden hoşlansa da ona belli etmemişti. Şimdi ise o çocuk onun kocasıydı. Mei Ling ablasının evlendiği adam hakkında daha çok şey bilmeyi diledi. Kai Li gibi kibar biri miydi? Yoksa babası gibi düşünceler arasında kaybolup gidiyor muydu? Ya da tamamen farklı mıydı?

En iyi haber ise Jah Jeh'in onu bağışladığını açıkça dile getirdiği cümleleri okumaktı. Mei Ling, kız kardeşinin huzurlu ve hatta minnet dolu olmasına gerçekten seviniyordu. İçi rahatlamıştı.

Sunağa gidip dua ederken kalbinde hem acıyı hem de rahatlamayı hissediyordu. Dualarında bu sefer kız kardeşi, büyükannesi ve kendisi vardı.

Mei Ling ona öğrettiği ve verdiği her şey için büyükannesine teşekkür etti. Özellikle altınlar için... Verdiği altınlardan biri Angel Island'da hayatını kurtarmıştı. Geri kalanı ise San Francisco'ya geldiği ve Kai Li'nin onları bırakıp gideceğinden korktuğu zamanlarda ona yardımcı olmuştu. Birini ilk kez gelinlik yapacağı zaman ipek kumaş almak için kullanmıştı. Büyükannesinin bilgeliği, ileri görüşlülüğü ve cömert oluşu bu yeni hayatında ona güven ve refah sağlamıştı.

Mei Ling, büyükannesinin ona söylediği son sözleri hatırladı. "Bir kadın kocasına itaat eder, evet ama bilge bir kadın kendi parasını kazanır ve bir kocanın öngöremediği yokluk zamanları için biriktirir. Kazancının çoğunu kocana ver ama

bir kısmını kendine sakla. Bir anne çocuklarını korur... Her zaman."

Büyükannesi hâlâ Mei Ling'e göz kulak oluyordu. Bo, Joy ve Siew aracılığıyla yapıyordu bunu. Mei Ling diz çöküp dua etti ve büyükannesinin ruhunu onurlandırdı.

Tıpkı büyükannesi gibi çocuklarını her zaman koruyup kollayacaktı.

Kai Li işten eve dönünce Mei Ling ailesinden öğrendiği haberleri onunla paylaştı. Ayrıca ona danışması gereken bir konu vardı. "Siew ve Jack Wong'u düşünüp duruyorum."

Kai Li bütün dikkatini ona vererek dinlemeye koyuldu.

"Önümüzdeki yıllarda Siew'u aramaması için Suk Suk'un borcunu ödesek, nasıl olur?"

Kai Li dudaklarını birbirine bastırıp başını olumlu anlamda salladı. Mei Ling onun bu teklifi hemen kabul etmesine çok sevinmişti. Sonra Kai Li başını iki yana sallayarak genç kadını şaşırttı.

"Ben de aynı çözümü düşündüm," diye yanıt verdi Kai Li. "Ona ne kadar borcu olduğunu sordum. Bir sene boyunca kazandığımız paradan çok çok daha fazlası."

Mei Ling'in nefesi kesildi. Hâlbuki bu durum için bir çözüm bulduğuna çok sevinmişti.

"Keşke o kadar parayı hemen kazanabilmemin bir yolu olsa," dedi Kai Li utangaç bir ifadeyle. "Zamanı geldiğinde elimizde yeterince para olması umuduyla birikim yapmaya başlayabiliriz."

Mei Ling hüsranla iç geçirdi. Suk Suk denen adamın zayıf karakterine öfkeliydi. Ona bir yıllık gelirlerini vermek demek hayallerini sonlandırmak demekti. Verdikleri onca emek, ev almak, çocuklarını üniversiteye göndermek ya da bir restoran açmak yerine Jack Wong'u kurtarmaya gidecekti. Öte yandan aklına başka bir çözüm yolu da gelmiyordu. Mei Ling çaresizdi.

Yirmi Altıncı Bölüm

Oakland
Şubat 1925

Mei Ling kapının çalınmasıyla uykusundan uyandı ama bu sefer kocasını kaldırmadı. Suk Suk'un geldiğini düşünmüştü. Ailesini korumaya hazırdı. *Yüce ruh, lütfen bana göz kulak ol.*

Genç kadın Suk Suk'un onu görebileceği şekilde kapıyı araladı. Suk Suk kan çanağına dönmüş gözleriyle onu baştan ayağa süzdü. Konuşmaya başlamadan genç kadın fısıldayarak araya girdi.

"Diğerleri uyuyor," dedi Mei Ling, iyimser bir tavırla. "Konuşabilir miyiz? Sadece sen ve ben? Dışarıda?"

Suk Suk olur anlamında başını salladı.

"Müsaade edersen üstüme doğru düzgün bir şeyler gelip geleyim," diye yanıt verdi Mei Ling gülümseyerek. Ardından kapıyı usulca kapattı. Başını kapının pervazına dayayarak derin bir nefes aldı. Kalp atışlarını yavaşlatmak için bunu birkaç kez tekrarladı. Sonra hızlı ama sessiz bir şekilde harekete

geçip, girişteki dolaba bıraktığı eşyalarını aldı. Sıcak kıyafetler, ayakkabılar ve bir şişe viski...

Genç kadın hazırlandığında, Suk Suk'a tek bir kelime bile etmeden yanından geçip yürümeye başladı. Suk Suk da onun peşinden merdiveni iniyordu. Öyle çok ses çıkarıyordu ki genç kadın onun binadaki herkesi uyandırmasından korktu. Suk Suk puslu gecede Mei Ling'in yanında yalpalayarak yürüyordu. Mei Ling omuzlarını dikleştirip adamın koluna girdi. Suk Suk gülümsedi ve durmak isteyerek onu çekiştirdi.

"Bu da..." diye konuşmaya başladı Suk Suk.

"Şişşt," diye yanıt verdi Mei Ling, bir parmağını adamın dudağına koyarak. "Burada olmaz. Gizli bir yere ihtiyacımız var."

Mei Ling onu çekiştirerek Webster Caddesi'nin aşağı kısmına doğru götürdü. Haliçe gelene kadar beş bina geçtiler. Cadde, Kai Li'nin her gün geçtiği köprüye giden ahşap iskeleye çıkıyordu. Mei Ling adamı iskelenin sağ tarafına yönlendirdi. Kuzeye bakacak şekilde iskelenin kenarına oturup bacaklarını altına aldı. Körfeze doğru bakarken kalbi hızla çarpıyordu. Yanındaki yeri gösterince Suk Suk da ahşap iskeleye çöktü, ayakları, altlarındaki karanlık suya doğru sarkıyordu. Adam dudaklarını büzerek ona doğru eğildi.

Mei Ling başını diğer tarafa çevirip bir şişe viskiyi kaldırarak, "Biraz ister misin?" diye sordu.

"Bayanlar önden," dedi Suk Suk kelimeleri ağzında yuvarlayarak.

Mei Ling bir iç çekti. Kapağı açıp şişeyi ağzına götürdü ve üç büyük yudum almış gibi yaptı.

"Amma susamışsın!" dedi Suk Suk sırıtarak, ardından şişeyi aldı.

"Böyle... Durumlara alışık değilim," dedi Mei Ling, sesinden okunan korkunun normal olmasını umarak.

Suk Suk anlaşılmaz bir ifadeyle ona bakıyordu.

"Ben kötü biri değilim," dedi. "Bunu biliyorsun, değil mi?"

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı ama her hücresi aksini bağırmak istiyordu: *Kötüyü bir kenara bırak, nasıl bir insan bir yetimi esarete sürüklemek, onu bir eşya gibi satmak ister?*

"Keşke o küçük kızı kurtarabilsem," dedi Suk Suk, gözleri yaşlarla doluydu. "Ama *onlar* çok, çok korkunç adamlar." Ona doğru eğilip yüksek sesle fısıldamaya başladı. "Kızı onlara götürmezsem beni öldürecekler." Başı öne düşerken çenesi bir aşağı bir yukarı sallanıyordu.

"Anlıyor musun? Ben iyi bir adamım," diye devam etti göğsüne vurarak. Her bir sözünde parmağıyla kendini gösteriyor, içindeki iyiliği dışarı çıkarmak istiyor gibiydi. Ardından parmağıyla etrafını gösterip usulca başını iki yana salladı. "Ama... Başka çarem yok."

Mei Ling sadece başını salladı, ne Siew'u savunmuş ne de onunla bir tartışmaya girmişti. Onu onaylayarak Suk Suk'un kahverengi şişeden birkaç yudum daha almasını sağladıktan sonra, arada sırada şişeyi kendi dudaklarına da götürüp içiyormuş gibi yapıyordu. Ayaz yüzünden titremeye başlamıştı, puslu havadaki nem kemiklerine işliyordu.

"Ben iyi amạ şanssız bir adamım," diye devam etti Suk Suk. "O küçük kız borcumu ödememin tek yolu."

Derin bir iç çekip inledikten sonra yeniden içkiyi yudumladı. Sonunda başı öne doğru düştü ve hafifçe ona doğru yaslandı. Mei Ling âdeta küçük bir çocuğu teselli ediyormuş gibi bir

kolunu adamın omzuna attı. Sanki yanında Bo, Joy ya da Siew vardı. Suk Suk başını genç kadının göğsüne yasladı.

"Ben kötü biri değilim," diye sızlandı Suk Suk. "Tecrübeli biriyim ama o sadece küçük bir kız. Bir yetim. Hiçbir değeri yok."

Hiçbir değeri yok, diye geçirdi Mei Ling aklından. Bir öfke dalgası genç kadının tüm bedenini sarmıştı.

"Onu Bartlett Bulvarı'na götürdün mü?" diye sordu Mei Ling alacağı yanıttan korkarak.

Suk Suk başını usulca ondan tarafa çevirdi ve ona yan yan baktı. Kendinde başını kaldıracak gücü bulamıyor gibiydi. Başını bir kez evet anlamında salladı.

Mei Ling kusacak gibi oldu.

"Peki..." Mei Ling zar zor yutkundu. "Peki, ona bir erkek dokundu mu hiç?" Genç kadın alacağı yanıt için kendini hazırladı.

"Hayır!" diye bağırdı Suk Suk, etkiyi artırmak istercesine bir parmağını havada sallıyordu. Sonra duraksadı. "Yani... Evet, onu oraya götürdüm ama..."

Mei Ling'in tüm bedeni cayır cayır yanıyordu. Elleri titremeye başlamış, gözleri kararmıştı.

İçindeki ejderhanın, "Ama ne?!" diye kükrediğini duydu.

Suk Suk'un gözleri dehşetle büyümüştü. Söyleyeceği her neyse korkuyla sinerek geri adım atmıştı. "O çok küçük bir kız. Hayır. Hayır. Hayır," dedi başını sallayarak. "Biz canavar değiliz."

Mei Ling ona baktı. Söylediklerine inanmak isteyen yanı şükretmek istese de adamın açıklamaları içini rahatlatmamıştı. O an tek istediği bu adamı parçalara ayırmaktı. Onu ve onun gibi bütün adamları parçalara ayırmak, anne kuzularına uzanan o ellerini kırmak istiyordu.

Sakinleşmeye çalışarak nefes aldı. Gözyaşları göz pınarlarını delip geçiyordu. "Buna ancak sen inanırsın," dedi, sesinde tiksinti vardı. "Sen Siew'u kullanarak acizliğini kapatmaya çalışan korkak bir canavarsın!"

Suk Suk gözlerini kapatıp başını diğer tarafa çevirdi. En azından utanç duygusuna sahipti fakat içinde bulunduğu tehlikenin de farkındaydı. Mei Ling'i hafife almıştı.

Suk Suk şişeyi dudaklarına götürüp başını tamamen geriye atarak öyle içmeye başladı.

"Eh!" Suk Suk boş şişeye söylendi. Ardından onu bir kenara attı. Mei Ling şişenin körfez sularında süzülüşünü izliyordu.

Adam, bir kolunu sanki sahibiymiş gibi genç kadının omzuna attı. Mei Ling gerilmişti, ondan kurtulmamak için kendini zor tutuyordu. Sonunda Suk Suk'un nefes alış verişi ağırlaştı, kolu kendiliğinden yere sarktı ve başı da öne düştü.

Mei Ling bir süre öylece kaldı. Suk Suk'un horladığını duyunca tamamen yalnız olduğundan emin olmak için etrafına bakındı. Ardından adamın arkasına uzandı ve bir eliyle Suk Suk'un kollarını kavrayarak onu hafifçe öne itti. Bir tepki versin diye bekledi ama hiçbir şey yoktu. Onu biraz daha öne doğru iterken adamın ağırlığı parmaklarına baskı yapıyordu. Mei Ling bir an duraksadı, bunun vazgeçmek için son şansı olduğunu biliyordu. Kalbi güm güm atıyordu. Elleri ter içinde kalmıştı. Rüyalarına giren Siew'un annesinin sesi yine zihninde yankılandı. *Siew'u kurtarmak zorundasın.*

Mei Ling başını yukarı kaldırarak, "Tanrım, beni bağışla," dedi. "Bağışlamazsan ve sonum cehennem olsa da... Kötülük sonsuza kadar peşimi bırakmasa da bunu yaptığım için pişmanlık duymayacağım."

Zihnindeki ses susmuyordu. *Yap haydi*!

Suk Suk'u itmeye devam etti, ta ki adam parmaklarının arasından kayıp düşene kadar. Kalbi hızla çarpıyordu.

Mei Ling haliçin sularında bir çarpma, ardından çığlık sesi duydu. "Yardım et. Bana yardım et." Suk Suk delirmiş gibi ona sesleniyordu.

"Geliyorum," dedi Mei Ling karanlığa doğru. "Seni dışarı çıkaracağım."

Fakat Mei Ling hareket etmedi. İskelenin kenarında öylece otururken, bacaklarını kenardan sarkıtıyordu. Gözyaşları yanaklarından akıp, her hıçkırıkta omuzları sarsılırken ruhu alevler içinde yanıyordu.

"Yardım et!" Boğulmakta olan adamın sesi çaresizlikle doluydu. Genç kadın adamın suyla dolan ciğerlerinin yandığını hayal edebiliyordu. Rezil, berbat, korkunç bir adam olsa bile bir yanının merhamet duymasına engel olamıyordu.

"Geliyorum..." diye yalan söyledi Mei Ling bir kez daha, sesi titriyordu. Adamın yüzündeki ürkek ifadeyi, başının tuzlu sulara batıp çıktığını zihninde canlandırabiliyordu.

Öksürme, çırpınma sesleri ve *yardım et* haykırışları ona ulaşıyor olsa da sanki artık daha uzaklardan geliyordu. Akıntı Suk Suk'u körfezde sürüklüyordu.

"Bana başka seçenek bırakmadın," diye fısıldadı Mei Ling, karanlık sulara doğru. "O pis ellerinizi küçücük çocuklara uzatmamanız gerekirdi. Asıl *değersiz* olan sizsiniz..."

Mei Ling orada oturup boğulan adamın gittikçe azalan sesini dinledi. Sanki saatler geçmiş gibiydi ama çaresiz yalvarışlara karışan çırpınma ve öksürme sesleri sadece dakikalar sürmüş olmalıydı. Sonra yalvarışlar duyulmaz oldu, yalnızca

öksürük sesi vardı. Ardından bütün körfezi bir sessizlik kapladı. Mei Ling kendi titrek nefesi haricinde hiçbir şey duymuyordu.

Sonra yüksek sesle konuşmaya başladı. "Artık bitti," dedi. "Artık bitti Siew... Bitti küçük kuzum... Korkmamıza gerek kalmadı."

Ama bu sözlerine kendi bile inanmıyordu. Yaptığı seçime karşılık ödemesi gereken bir bedel olmalıydı.

Birinin hayatını elinden aldın, diyordu zihnindeki ses puslu havada yürürken. Bu düşünceyi aklından çıkarmaya çalışıp farklı şeyler düşünmeye odaklandı. *Yüce ruh, Siew'u bütün kötülüklerden koru. Onu bütün dertlerden özgür kıl. Onu neşeyle kutsa.* Kendi için dua etmek yerine Suk Suk'un ruhuna dua etmeye başladı: *Yüce ruh, Suk Suk'u bütün kötülüklerden koru. Onu bütün dertlerden özgür kıl. Onu neşeyle kutsa.* O adamın acı çekmemesi için dua ediyordu.

Karanlık, sessiz evi ona âdeta hoş geldin demişti. Mei Ling soğukkanlı olmaya çalışsa da olamıyordu. Yine uyku uyuyamıyordu. Kâbuslarında artık Siew yerine Suk Suk'un sular arasında bir görünüp bir kaybolan başı ve çaresizce yalvaran sesi vardı. *Tüm bunları Siew'u korumak için yaptın*, diye rahatlamaya çalışıyordu kendini. Ancak bu düşünce tutuklanıp, ailesinden uzak kalacağı korkusunu gidermiyordu. Belki de sonsuza kadar bu hayattan koparılacaktı.

Ertesi sabah çocukları gün için hazırlarken hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Başka bir yolu olup olmadığı sorusunun onu yiyip bitirmesine engel olmaya ve önünde uzanan güne odaklanmaya çalışıyordu.

"Okuldan sonra parka gidelim," dedi Siew'a.

Siew sevinçle zıplamaya başladı. "Oleeeey!"

Mei Ling, evde geçen uzun, gergin bir günün ardından kendini dışarıda daha iyi hissetmişti. Siew'u almak üzere kullandığı her zamanki yol, bugün gözüne farklı geliyordu.

"Bugün Mimi ile oynadın mı?" diye sordu Mei Ling, Suk Suk'un ailesinin, artık bir reislerinin olmadığını bilip bilmediğini merak ediyordu.

"Bugün okula gelmedi," diye yanıt verdi Siew.

"Belki Mimi hastalanmıştır," dedi Mei Ling sakin bir sesle ama kalbi güm güm atıyordu.

Parka girerlerken Siew omzunu silkti. June arkadaş gruplarıyla birlikte parktaydı. Her zaman olduğu gibi bir hikâye anlattığından tüm gözler ondaydı.

"Dorothy akşam gazetesini alacak, o zaman daha fazlasını öğreniriz!" dedi June keyifle.

Mei Ling'in sırtında olan Joy aşağıya inmek istediğini gösterircesine kıpırdanmaya başlamıştı. Mei Ling göğsüne bağlı olan bezi açıp bebeğini çimlerin üzerine bıraktı. Küçük kız hemen Siew'a doğru emeklemeye başladı.

"Neyi öğreneceksiniz?" diye sordu Mei Ling.

June, Mei Ling'e baktı, bakışlarında gizli bir mana var gibiydi. Sonra bakışlarını ondan kaçırarak konuşmaya başladı. "Jack Wong ölmüş."

Mei Ling'in içi sızlıyordu. "Ne?" diye bağırdı, sonra hemen devam etti. "Nasıl?"

June omzunu silkti. "Gazetelerde detaylı bilgi vardır belki."

Endişe ve korku âdeta Mei Ling'in nefesini kesiyordu. Nereden öğrenmişlerdi? Adamın bedeninin körfez sularında günlerce ortaya çıkmayacağını, belki de sonsuza kadar kaybolup gideceğini düşünmüştü.

Siew kucağında Joy ile onlara doğru yürüyordu. Karnından tuttuğu bebek her adımında sağa sola sallanıyordu.

"Seni istiyor," dedi Siew, Joy'u Mei Ling'in yanına bırakarak.

Mei Ling hiçbir şey demeden gülümseyip başını salladı. Arkadaşlarına doğru giden Siew'u izlerken gözleri doldu. Küçük kızın atkuyruğu şeklinde toplanmış siyah saçları bir sağa bir sola sallanıyordu. *Sen değerlisin küçüğüm,* dedi içinden. *İnsanların söylediklerinin aksine sen değerlisin. Bunu senin ve seninle aynı kaderi paylaşan ama ulaşmaya gücümün yetmediği diğerleri için yaptım.*

Joy annesinin kucağına tırmandı ve annesini emmek için arkasına yaslandı. Sonra da Mei Ling'in başparmağını tutup kollarını ileri geri sallamaya başladı. Mei Ling kızına gülümserken korkudan bayılacak gibiydi. Arkadaşlarıyla oynayan Siew'a bakıp ona hayat veren annesini düşündü.

Biz ikimiz seninle biriz, dedi içinden. *Yerimde olsaydın eminim sen de aynısını yapardın. Bir anne, evlatlarını korumak için her şeyi yapar.*

Dorothy elinde Amerikan gazetesi *Oakland Tribune* ile geri döndü.

"Jack Wong ismine bak bakayım," dedi June kızına. "Onunla ilgili olan haberi bul, bize oku."

Mei Ling, Dorothy'ye dikkatle baktı. Kalbi öyle hızlı atıyordu ki kızın okuduğu cümleleri zar zor duyuyordu. Kız ön sayfayı inceledikten sonra başka bir sayfa açtı. Gözleri sayfanın her yerini inceliyordu, en sonunda gazeteyi katladı.

"Buldum," dedi.

Bütün gözler ona çevrilmişti. Kimse çıt çıkarmadan pür-dikkat onu dinliyordu.

Çinli Adam Haliçte Ölü Bulundu

Çinli iş adamı (35) Jack Wong'un cansız bedeni, pazartesi sabahı erken saatlerde Alameda'daki Chestnut Caddesi'ne bağlanan haliç sularında bulundu. Müfettişler Çinli adamın bedeninin birkaç saattir suda kaldığına inanıyor. Boyu 180 santimetre, kilosu 82 olarak tarif ediliyor. Üstünde kahverengi bir pantolon ile beyaz bir gömlek bulunuyor. Ölüm nedeni şu an bilinmiyor. Oakland polisi vakayı araştırıyor.

June ile Mei Ling birbirine baktı. Mei Ling başını hafifçe iki yana sallayarak bu konuyu kadınların yanında konuşmak istemediğini gösterdi. Korku tüm bedenini sarsa da sakinliğini korumaya çalışarak parkta durmaya devam etti. Polisin onu arayıp aramadığını merak ediyordu. Bir an önce eve koşup ardından kapıyı kilitlemek istiyordu. Kai Li'yi bulup hayatlarını mahvettiğini söylememek için kendini zor tutuyordu.

Yirmi Yedinci Bölüm

Oakland
Şubat 1925

Öğleden sonra geç saatlerde kapıları çaldı. Mei Ling'in kalbi güm güm atıyordu. Bo ile Siew sürpriz ziyaretçi yüzünden heyecanlanarak kapıyı açmak için koşturdu. Üniformalı kişileri görünce Mei Ling'in nefesi kesildi. İki Beyaz polis kapılarında duruyordu. Mei Ling'in ne yaptığını anlayıp onu tutuklamaya gelmiş olmalılardı.

"Babanla... Konuşabilir miyiz?" diye sordu uzun olanı çocuklara.

Polisler Kai Li için buradaydı.

"İşte," diye yanıt verdi Siew.

Misafirperverliğini göstererek masum rolünü oynamak isteyen Mei Ling İngilizce, "Girin," diye seslendi. Elini sallayarak kanepeyi gösterdi.

Adamlar ona öylece baksa da yanıt vermedi.

"Annem içeri girmenizi söyledi," diye tekrarladı Siew.

"Hayır, teşekkürler," diye yanıt verdi biri. Siew'u anlamışlardı.

Mei Ling'in kalbi öyle hızlı atıyordu ki kelimeleri güçlükle duyabiliyordu.

Polisler İngilizce birkaç şey daha söyledi.

Siew başını sallarken gözlerinde korku hâkimdi.

"Güle güle!" diye seslendi Bo, adamlar giderken. Durumun farkında değildi.

Mei Ling kendini kanepeye bıraktı. Güçlükle nefes alabiliyordu. Rahat nefes almak için kendini zorlasa da işe yaramıyordu. Panik tüm bedenini ele geçirmişti. *Kai Li güvende değildi.* Elleri titiyor, görüşü bulanıklaşıyordu. Çocuklar etrafına toplansa da ilgisini onlara veremiyordu. Gözlerini kapattı ve sakinleşmeye, yeniden nefes almaya çalıştı. Bu sefer işe yaramıştı.

Siew ona bir bardak su uzatıyordu. Mei Ling bardağı alıp yavaşça suyu içmeyi denedi. Joy da kucağına tırmanıyordu. Bardağı bir kenara koyup küçük kızını kucakladı. Bo da küçük eliyle bacağını okşuyordu. Annesinin üzgün olduğunu bilse de nedenini anlayamıyordu. Siew onun yüzünü incelerken bir güvence beklediği ortadaydı ama hiçbir şey sormadı. Bu da korktuğunun göstergesiydi.

Mei Ling kendini gülümsemeye zorladı. Derin bir nefes alıp yavaşça verdi. Siew'un elini tutup sıktı.

"İyiyim, sadece onları kapımızın önünde görmek beni şaşırttı," dedi çocukları rahatlatmaya çalışarak ama sözleri yetersizdi. "Babana ne demeni istediler?"

"Ona birkaç soru sormaları gerekiyormuş," diye yanıt verdi Siew.

Duvar Mei Ling'in üstüne üstüne geliyordu. Kai Li saatlerce eve dönmeyecekti. Eğer polis onu Pardee Malikânesi'nde sorguya çekerse Kai Li'nin yalan söylediği ortaya çıkardı. Suk Suk'un bir önceki akşam evlerine geldiğini inkâr etmesi, onu şüpheli durumuna düşürürdü.

Mei Ling onun dönmesini bekleyemeyecekti. Polis onu bulmadan kocasını uyarması gerekiyordu. Çocukları toparlayıp Kai Li'yi bulmaya gitti.

Puslu akşam havasında yürürlerken iliklerine kadar titriyorlardı. Mei Ling malikânede nasıl karşılanacağından emin değildi. Patronu, Kai Li'nin karısıyla konuşmasını istemeyebilirdi. Kai Li onları görünce şaşıracaktı... Ve alacağı haberler yüzünden de üzülecekti.

Çocuklar fazlasıyla sessizdi. Annelerinin gergin olduğunu hissedebiliyorlardı. Joy kardeşlerini tekmelese de hiçbiri onun oyununa karşılık vermiyordu. En sonunda Joy da başını Mei Ling'in sırtına yasladı. Mei Ling, küçük kızın parmağını ağzına soktuğunu, kendini rahatlatmaya çalıştığını hayal edebiliyordu.

En sonunda malikâneye varıp binanın arka tarafına geçtiler.

"Siz burada bekleyin," dedi Mei Ling çocuklara.

Sağ kapıya çıkan merdiveni tırmandı. Bir süre durup derin bir nefes aldı. Kapıyı çaldıktan sonra hayatı tamamen değişecekti. *Ne olursa olsun ailemi koru kolla*, diye dua etti.

Kapıyı çaldı ve kalbi ağzında beklemeye başladı.

Kocası kapıyı açtı. Tatlı yüzündeki ifade şaşkınlıkla endişe arasında gidip geliyordu. Ay ışığıyla aydınlanan geceye adımını atıp kapıyı arkasından kapattı.

"Neler oluyor?" diye sordu Kai Li gözlerini açarak.

"Polis... Bugün seni sorguya çekmek için geldi," dedi Mei Ling ona doğru eğilip fısıldayarak. Çocukların bu sohbeti duymasını istemiyordu.

Kai Li şaşkın bir ifadeyle kaşlarını çattı. Joy annesinin sırtından ona bakıyordu.

"Baba!" diye ciyakladı küçük kız, elini ona uzatmıştı.

Kai Li minik kızına baktı. Ardından elini tutup bir öpücük kondurdu.

"Merhaba, benim neşe kaynağım," dedi usulca. Sonra Mei Ling'e döndü. "Benimle neden konuşmak istediklerini biliyor musun?" Kai Li de fısıldayarak konuşuyordu.

"Jack Wong öldü," diye yanıt verdi Mei Ling. "Onunla ilgili olduğunu düşünüyorum."

"Ne?"

Mei Ling öne doğru eğilerek, "Dün gece yine geldi," diye fısıldadı. Durup derin bir nefes aldı. "Durumu ben hallettim."

"Sen ne yaptın?!" Mei Ling kocasının hem sesinde hem de gözlerinde acıyı görebiliyordu. Çaresizce kapı pervazına yaslandı.

"Ben..." Mei Ling ne diyeceğini, nasıl anlatacağını bilemiyordu.

"Dur. Lütfen. Şu an ne kadar az şey bilirsem o kadar iyi olur," dedi Kai Li.

Mei Ling başını olumlu anlamda salladı.

"Sarhoş bir hâlde mi geldi? Bizden güvence mi istedi?"

"Evet."

Kai Li başını yavaşça salladı. Siew'a bakıp her şey yoluna girecek dercesine gülümsedi. Sonra verandaya gelmeleri için

çocuklara işaret etti. Bo'yu kucaklayıp arkasına döndü ve onları malikâneye aldı.

Doğranmış sebze yığını masada duruyordu. Kai Li, Bo'yu bir sandalyenin üstüne bırakıp diğerlerine de oturması için yer gösterdi. Son model ocağa gidip tenceredeki bir şeyi karıştırdı. Mei Ling onun ifadesini çözemiyordu ama bir şey düşündüğünü tahmin ediyordu.

"Burada bekleyin," dedi Kai Li ve koridorda kayboldu. Mei Ling'in kalbi göğüs kafesine sığmıyordu. Kızına baktı. Küçük kız Kai Li'nin gözden kaybolduğu yere bakıyordu.

Siew'un masanın altına doğru eğildiğini fark etti, siyah saçları açık renkli ahşap zemine değiyordu. Bir zamanlar uyuduğu yere bakarken ne hareket ediyor ne de konuşuyordu. Mei Ling kızın neye baktığını görmek için başını eğdi. Küçük yeri incelerken kafaları neredeyse birbirine değecekti.

Siew, Mei Ling'in gözlerine bakarak, "Çok küçük," dedi.

Mei Ling'in bedeni ürperdi. Siew'u, unutulmuş bir eşya gibi masanın altında geçecek bir hayattan kurtarmak için çok fedakârlık yapmışlardı. Şu an korksa bile bu çocuğu özgürlüğüne kavuşturduğu için pişman değildi. Sonra ikisi de doğruldu. Bir kolunu Siew'a dolayıp küçük kızı sarmaladı.

"Artık orada yaşamadığın için çok mutluyum," dedi Mei Ling.

"Ben de," diye onayladı Siew, içtenlikle gülümsüyordu.

O sırada Bayan Haw mutfağa geldi.

"Merhaba Siew," dedi kadın. Ardından İngilizce birkaç şey daha söyledi.

"Evet, lütfen," dedi Siew. Mei Ling, Siew'u anlasa da Bayan Haw anlaşılmayan bir şiveyle konuşuyordu.

"Ne dedi?" diye sordu Mei Ling.

"Babam başka biriyle konuşuyormuş. Beklerken sıcak çikolata içmemizi söyledi."

"Kiminle konuşuyormuş," diye diretti Mei Ling, polisin çoktan geldiğinden şüpheleniyordu.

Siew omuz silkti. Mei Ling sakinleşmek için derin bir nefes aldı.

"Sor," dedi, sakin bir sesle konuşmaya çalışarak.

Siew, Bayan Haw ile konuşunca kadın da yanıt verdi. Sonra biraz sohbet ettiler.

"Vali," diye tercüme etti Siew. "Babam valiyle konuşuyormuş."

Mei Ling, Kai Li'nin patronunu aile işlerine karıştırmasının akıllıca olup olmadığını düşünüyordu ama bağlantı Çin'de önemli bir yer tutardı. Büyük olasılıkla burada da aynı şekilde etkiliydi, özellikle sosyal konumu yüksek bir vali, bağlantılarını Kai Li'ye zarar vermekten çok ona yardımcı olmak için kullanabilirdi.

Bayan Haw, Kai Li'nin başladığı akşam yemeğini pişirmeyi tamamladı. Mutfağa alışkındı, Mei Ling'in yardım önerisini kibarca geri çevirmişti.

Sıcak çikolatalar içilip bitirildiğinde Kai Li de mutfağa geri döndü. O ve vali yarın sabah polise birlikte gideceklerdi. Bayan Haw bir şeyler söyledi ve ailecek evin yolunu tutmadan önce Kai Li'ye eğilerek selam verdi. Kadının onlara saygısını ve şefkatini gösterme çabası Mei Ling'in içini sızlatmıştı.

Oakland'in karanlık ve puslu sokaklarında sessizce yürüyerek birlikte evin yolunu tuttular. Mei Ling ailesi zarar görmesin diye Tanrı'ya ve atalarına yalvarıyordu.

Çocuklar uyurken Mei Ling, Kai Li'ye önceki gece olanları anlatmaya başlamıştı. "Cesedinin körfezde sürüklenip sonsuza kadar kaybolacağını düşündüm. Akıntıda değişiklik olabileceğini hesap edemedim."

Genç kadın vereceği tepkiyi merak ederek kocasının yüzünü inceliyordu. Karısının neler yapabileceğini bildiği için artık ondan korkuyor muydu?

"Zamanımız vardı. Onu kurtarmak için bir yol bulacaktım," dedi Kai Li, sesi boğuktu.

"Belirsizlik ve endişe ruhumu tüketiyordu. Bedeli ne olursa olsun onu güvende tutmam gerektiğine inanıyordum." Mei Ling, bir anlayış emaresi bekleyerek ona bakıyordu ama kocasının yüzündeki ifadeyi anlamasa da seçiminden pişmanlık duymuyordu. "Polise gidip bir kaza olduğunu söyleyeceğim."

Kai Li başını iki yana salladı. "Senden şüphelenmezler. Ben gideceğim."

"Benim seçimlerimin bedelini sen ödemek zorunda değilsin, Kai Li."

"Ne önemi var? Sen ya da ben fark etmiyor, Mei Ling. Hapse kim girerse girsin bedeli her türlü ikimiz birlikte ödeyeceğiz," dedi Kai Li, sesi keder yüklüydü. Sözlerinin doğruluğu genç kadının kalbine işlemişti. Bir süre gergin bir şekilde öylece sustular.

"Kocan olmayan bir adamla gecenin bir yarısı birlikte olduğunu itiraf etmek?" diye sordu Kai Li. Sustu ve başını iki yana salladı. "Bu utancı yaşamak istemeyiz. Bir anne ve eş olarak adının çıkmasındansa benim gitmem daha doğru olur."

"Üzgünüm."

Kai Li öylece ona bakıyordu. Genç kadının anlamlandıramadığı birçok duyguyu barındırıyordu yüzü. Korku ve öfke açıkça seçiliyordu. Ya gurur?

"Görüşmem bitene kadar üzülmene gerek yok," diye yanıt verdi Kai Li. "Davranışın fevri evet ama cesaret gerektiren cinsten... Aynı zamanda onurlu. Sen aileni korudun."

Kai Li gülümsemeyi denedi. Mei Ling'in dudakları titrerken gözünden bir damla yaş süzüldü. Kai Li kollarını karısına doladı. Ona sıkıca sarılırken muhtemelen ağlıyor, anlamsız sözlerle Mei Ling'i yatıştırmaya çalışmıyordu. O uzun gecede birbirlerine sıkıca sarılmış hâlde uyuyakaldılar.

Kai Li o sabah gün doğmadan uyandı. Mei Ling, onun her bir çocuğunu şefkatle öpmesini izlerken dudağını sertçe ısırıyordu. Gördüğü bu manzara yüreğini burkuyordu.

Ardından Kai Li onun yanına geldi. Birbirlerine sıkıca sarılırlarken Mei Ling, başını kocasının kalbinin olduğu yere yasladı. Onu bırakmak istemiyordu. Kocasının kokusunu içine çekerek dua etti. *Lütfen onu koru. O iyi bir adam. O yanlış bir şey yapmadı.*

Kai Li, pazar haline gidip Bay Johnson'a o gün çalışamayacağını bildirdi. Belki de uzun bir süre oralara uğrayamayabilirdi. Mei Ling bu ihtimali düşünmek istemiyordu ama tetikteydi. Ne kadar derin nefes alırsa alsın, kalbi göğüs kafesini dövüyordu.

Siew evdeki gerginliği hissetmiş olmalıydı ama Mei Ling çocuklara durumdan bahsetmedi. Sabah her zamanki işlerini yapmaya devam ettiler. Okula gitmek âdeta bir işkenceydi, ardından Mei Ling sessizliğe bürünmüş evine geldi. Endişesini unutturacak pek işi yoktu.

Kai Li'nin eve gelmesi ihtimaline karşılık evden çıkmak istemiyordu. Dakikalar geçmek bilmiyordu. Kâh uyuşuk bir hâlde kanepede oturuyor kâh salonda volta atıyordu. Sonunda küçük çocuklarıyla birlikte bahçeye çıktı. Onlar oyun oynarken o da ekmek için bahçeyi hazırlayabilirdi. Küçük küreğini kullanarak çim ekmek üzere toprağı kazıdı, böylece bu çimler toprağı besleyecekti. Çalışmak gergin bedenine iyi gelmiş, ruhunu yatıştırmıştı.

Joy'un çığlık atmasıyla yaptığı işe ara verdi. Kızın elbisesi bahçelerinde çıkan böğürtlenin dalına takılmıştı. Mei Ling dikkatli bir şekilde dikenli dalı alıp kızını ondan kurtardı. O sırada sarı bir çiçek gözüne ilişti. Çiçeğe yakından bakmak için eğildi. Küçücük bir çiçek tek başına duruyor, bu dikenli yolun arasında âdeta ben buradayım diyordu. Mei Ling'e, dört bir yanın acılarla çevrilmiş olsa da güzelliklerin yeşermek için her zaman bir yol bulacağını hatırlatıyordu.

Mei Ling bahçedeki tarhları kazmayı bitirdiğinde, çocuklara öğle yemeği yedirip onları uyutmak için içeri girdi. Çocuklarla birlikte uyumayı denedi ama nafile bir çabaydı.

Uyumaktan vazgeçip babasının verdiği kitabı aldı. Aile mihrabının önüne oturdu ve atalarına, kocasına yardım etmeleri için dua etti. Koridorda bir tıkırtı duyduğunda duasına devam ediyordu.

Mei Ling başını hemen sesten yana çevirdi. Kai Li kapıda duruyordu. Gözleri doğruca Mei Ling'in gözleriyle buluşurken, yüzünde bir gülümsemeyle başını salladı. Ardından karısının yanına geldi. Mei Ling rahatlayarak derin bir nefes aldı, tüm bedeni ürpermişti. Kai Li genç kadının yanına diz çöktü, o kadar yakınlardı ki omuzları birbirine değiyordu.

"Atalarımıza teşekkür etmeliyiz," dedi Kai Li fısıldayarak.

Birlikte diz çöküp dua ederlerken Mei Ling'in kalbi minnet doluydu. *Merhamet ettiğin için sana şükürler olsun.*

Dualarını bitirdikten sonra, "Neler oldu?" diye sordu Mei Ling.

Kai Li derin bir nefes alıp gülümsedi. Sonra omuz silkti.

"Özgürüm," dedi. "Ailemiz güvende."

Mei Ling'in omzundaki yük hafifledi. "Ne dedin?"

Kai Li sanki bir hikâye anlatıyormuş gibi konuşmaya başladı. "'Jack Wong geldi, zaten körkütük sarhoştu. Daha önce birkaç kez yaptığımız gibi birlikte dışarı çıktık. Ben eve yöneldiğimde saat çok geçti, o da eve gidecekti. Sanırım yanlış yola saptı, sonra da suya düştü,' dedim."

"Sana inandılar mı?" diye sordu Mei Ling.

Kai Li başını olumlu anlamda sallayarak, "Bağlantı her ülkede önemlidir," dedi. "Vali Pardee ile Bay Johnson benim lehime ifade verdi. Benim iyi bir adam olduğumu, birinin canına kıyacağıma ihtimal bile vermediklerini söylediler. Bu bir gerçek. Bu konuyla ilgili onlara yalan söylemek zorunda kalmadığım için memnunum."

Kai Li doğruca Mei Ling'e bakıyordu. Mei Ling, onun suçlamasını sakin bir şekilde karşılayarak başını salladı.

"Teşekkür ederim," dedi Kai Li. "Cesaretin ve gücün için."

Mei Ling aksini dile getiren bir ifade görmek için kocasının gözlerine baksa da orada görebildiği tek şey aşk ve saygıydı. Tüyleri diken diken olmuştu, aşkla çarpan kalbi göğüs kafesinden çıkıp uçmak istiyordu.

Gerçekten bitti mi? diye sordu Mei Ling. Bu soruyu hem kendine hem de rüyalarında onu asla yalnız bırakmayan,

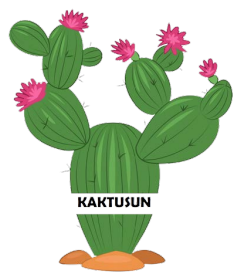
Siew'un öz annesine sormuştu sanki. *Kızımız gerçekten güvende mi*?

Mei Ling yüreğinin derinliklerinde öyle olduğunu biliyordu. Kıymetli Siew'u, güneşin ardındaki topraklara doğru yaptıkları o unutulmaz yolculukta hayatlarına öylece giriveren o kibar, akıllı, küçük kızı kurtarmışlardı.

Artık rüyalarında huzuru bulacaktı. *Umarım her neredeysen beni görüyor, duyuyorsundur,* dedi Mei Ling içinden. *Umarım ruhun huzur bulmuştur.*

Ruhu minnetle doluydu, kalbi onları bekleyen mutlu geleceği düşünerek şarkılar söylüyordu.

Sonsöz

Berkeley
Ağustos 1936

O günden sonra olanlar hakkında bir daha hiç konuşmadık ama Siew'u Berkeley'deki California Üniversitesi'ne getirdiğimiz gün Kai Li bir şeyler ima etmişti. Okulun ilk gününde kampüsü görmek için Siew ile birlikte içeri girmiştik. Kai Li onunla ne kadar duyduğunu saklamakta başarısızdı. Oakland'den Berkeley'e gelen trendeyken birkaç kez gözlerini sildiğini görmüştüm.

Asansörle Campanile Kulesi'ne çıkarken Siew'un kıyafetini düzeltiyordum. Joy, Bo, Siew, Kai Li ve ben… Yanımızda başkaları da vardı ama ben sadece kendi ailemi hatırlıyordum.

"Her hafta ziyarete gelebilir miyiz?" diye sordu Joy İngilizce. Küçük kızım on iki yaşındaydı, genç kızlığa adım atmak üzereydi. Her geçen gün bebekliğini özlüyordum.

Başımı iki yana sallayarak Kantonca yanıt verdim. "Buraya çağrıldığın zaman gelebilirsin. Artık Siew'un ders çalışması gerek, küçük kızlar yüzünden dikkati dağılmamalı."

Joy dudaklarını büktü.

Onun bu hareketine gülümsedim. "Her hafta gelemeyiz ama her dönemde bir kez gelmek çok olmaz."

Asansör sarsılarak durdu. Kapılar yavaşça açıldı. Küçük bir koridora çıkıp seyir terasının merdivenine yöneldik. Çoğunluğu Beyaz olan insanlar, açıklıkta durmuş, manzarayı izliyordu.

Biz sol tarafa dönüp daha boş bir noktada durduk. Kai Li gün ışığıyla parıldayan muhteşem manzaraya bakarken derin bir iç çekti. Daha önce ne buraya çıkmıştı ne de Hong Kong'taki parkta gördüğü manzaradan daha göz alıcı bir manzara görmüştü.

Boyumuzu geçen Bo, ufuk çizgisini inceliyordu. On altı yaşındaki bu zeki, yakışıklı delikanlı, Guangzhou'da ahşap bir tavşanı elinden düşürmeyen o küçük çocuktu. Tavşanı taşımayı yıllar önce bıraksa da oyuncağı sunakta duruyordu.

Bo bir yeri işaret ederek, "Tribune Kulesi," dedi.

Kai Li onu başıyla onaylayarak, "Alameda orada, hemen o iki yer arasında da evimiz var," dedi. Bana doğru bakıp gülümsedi. Başımı omzuna yasladım. Ona olan aşkım öyle derindi ki...

"Restoranımız ne tarafta kalıyor?" diye sordu Joy.

"Hımmm." Kai Li caddeleri inceledikten sonra bir yeri gösterdi. "Tavşan Ay... İşte, orada bir yerde."

Gösterdiği yere baktım. Diğer binalar yüzünden net seçilmiyordu ama restoranın parlak kırmızı kapısını gözümde canlandırabiliyordum.

Sağ tarafa yürüyüp yeni Körfez Köprüsü'ne ve neredeyse tamamlanan Golden Gate Köprüsü'ne baktık. Körfez güneşin altında ışıl ışıl parlıyordu.

"Alcatraz!" dedi Joy ileriyi göstererek.

"Ve Angel Island," dedi Siew usulca.

"Orada olduğun zamanı hatırlıyor musun?" diye sordum.

Siew başını olumlu anlamda sallayarak, "Dışarıda yürüyüş yapıp oradan... Bu manzaraya baktığımız günü hatırlıyorum," dedi. Gözyaşlarını tutarken sesi boğuk çıkmıştı. "Bir gün burayı ziyaret edeceğimize dair söz vermiştin."

İçim adını koyamadığım duygularla dolup taşıyordu.

Siew boğazını temizleyerek, "Bu bana güç vermişti," dedi. Amerikalı gençler gibi doğrudan gözlerime bakıyordu. Güzelim kahverengi gözleri yaşlarla doluydu. "O sözlerin benim için ne demek olduğunu tahmin bile edemezsin. Korktuğum ve yalnız olduğum zamanlarda o sözlere tutundum, o sözler bana güç verdi. Sen verdiğin sözü yerine getirdin... Hatta bana çok daha fazlasını verdin."

Kalbim sevgi ve gururla sarılıp sarmalanmıştı.

Siew önce Kai Li'ye, ardından yine bana baktı. "Babacığım, anneciğim, teşekkür ederim," dedi usulca. "Çabalarınız için... Her şey için. Benim için yaptığınız fedakârlıklar için."

Siew başka bir şey demedi. Sadece öne eğilip selam vererek bize, ailesine olan saygısını ve minnetini gösterdi. Hepimizin gözleri yaşlıydı. Kai Li bana baktı. O an ikimizin de onu kurtarmak için hayatımızı mahvettiğim geceyi hatırladığımıza inandım.

Kai Li yanıma sokuldu, nefesini kulağımda hissedebiliyordum. "Gücün ve cesaretin için teşekkür ederim, karıcığım," diye fısıldadı. "Kızımız yaptığın o büyük fedakârlığa değer."

"Evet, öyle," diye onayladım.

O an Siew'un yaşındayken nasıl olduğumu düşündüm. Yabancı bir ülkede hiç tanımadığım, bir kez bile görmediğim

biriyle yeni bir hayata başlamak için evden ayrılmaya zorlanmıştım. Başarabileceğimi düşünmediğim büyük bir maceraydı. Annemin dediği gibi önce bir adım attım ama yapabileceğime inanmıyordum. Ancak ilk adımı atınca ikincisini de atabileceğimi biliyordum. Bu yeni hayatta yabancılarla birlikte yol alırken, o yabancılar benim tüm dünyam olup çıkmıştı.

Onlara baktım. Benim güçlü ve biricik ailem... Kâğıt üzerindeki evlilikten eser yoktu artık. Bu kibar ve çalışkan çocuklar benim bedenim aracılığıyla dünyaya gelmemişti ama hepsi bana aitti. Anne olmanın bir çocuğu dünyaya getirmek demek olmadığını çok erken yaşlarda öğrenmiştim.

Bo ile Siew'un öz annelerine minnetlerimi yolladım. Hâlâ ismini taşıdığım Wong Lew She ve hakkında hiçbir şey bilmeyip sadece kızını çok sevdiğine inandığım isimsiz anneye de... Bu iki kadın, yetiştirmekten onur duyduğum iki muhteşem çocuk dünyaya getirmişti. *Teşekkür ederim.*

Ve benim canım Kai Li'm, hayatımda tanıdığım en kibar, benim gibi her an kükremeye hazır bir ejderhayı sevebilen adam... Tüm bu güzellikleri hak etmek için ne yapmış olabilirim bilmiyorum ama yaşadığım, yaşayacağım her gün için şükrediyorum.

Büyükannemin dediği gibi biz kadınlar güçlüyüz ve önümüze çıkan tüm zorluklar içimizde kök salan o gücü hatırlamamız, ona sahip çıkmamız için birer fırsat. Artık bunu çok iyi biliyorum ve hayat ne getirirse getirsin, gelecekten korkmuyorum.

Terim Bilgisi

Angel Island Göç İdaresi Merkezi

1910 yıllarında göçmenler, geri gönderilme ya da San Francisco'ya geçme izni verip vermeme konusunda karar alınması için San Francisco Körfezi'nin ortasındaki bu ada-da tutuluyordu. Adadaki Göçmenlik İstasyonu, faaliyet süresi boyunca sekseni aşkın ülkeden gelen yaklaşık bir milyon göç-mene ev sahipliği yapmıştır. Çoğunluğun yüzde yetmişi Çin-liler, Japonlar, Hintliler, Meksikalılar ve Filipinlilerden olu-şuyordu. Avrupalılar ve birinci sınıf yolcular gemide kontrol ediliyor ve nadiren alıkoyuluyorlardı.

Çinlileri İhraç Etme Hareketi yüzünden Çinli göçmenler sıkı güvenlikten geçmek zorundaydı. Çoğu birkaç hafta için-de ülkelerine geri gönderiliyor ama bir o kadarı doksan gün boyunca adada tutuluyordu. Kayıtlara göre iki yıl kalan bile vardı. Çoğu, duvarlara kazıdıkları şiirlerde kötü şartlar altında olduklarını dile getirmişlerdi.

Göç idari merkezi 1940 yılında kapatıldı.

Asyalı Engelleme Yasası

1917 Göç Yasası şöyle diyordu: "İleride bahsi geçecek ya-bancı sınıfların Amerika'ya girişi engellenecektir… Yirminci

paralelin güney ve kuzey konumu, Greenwich'in doğusuna konumlu yüz altıncı batı meridyeni, güneye konumlu onuncu kuzey paraleli, Asya Kıtası'na komşu olan Amerika Birleşik Devletleri'ne bağlı olmayan adalardaki yerel kişiler ile Asya Kıtası'nın herhangi bir ülkesine, şehrine ve özerk bölgesine bağlı olan kişiler..." Bu yasa Amerika Birleşik Devletleri'ne bağlı olduğu gerekçesiyle Filipinlilere ve Japonyalılara uygulanmadı. Ama Japonya ile Asya'dan göç oranını düşürecek resmî olmayan bir anlaşma imzalandı.

Hayırsever Aile Birlikleri

California'daki zenginlik döneminde bu dernekler, kötü şartlar altında yaşayan göçmenlere hem sosyal hem de ekonomik anlamda yardım ediyordu. Sonraları iş adamları için göçmenlere kolay oturum izni alma ya da onları vatandaşlığa geçirme gibi rolleri üstlendiler. Birçok aile için önemli bir destek kaynağı olmaya devam ediyorlar.

Burlingame Antlaşması

1868 yılında yürürlüğe giren antlaşma Çinlilere, Amerika'ya göç ve seyahat etme hakkını veren antlaşmadır. Amerikalı iş adamları Çin'i ucuz işçi kaynağı olarak gördüklerinden bu antlaşma için büyük çaba sarfetmişlerdir.

Çin Takvimi

Tarihleri belirlemek için ayın hareketini göz önünde bulunduran takvim. Yeni yıl kış gün dönümünden sonraki ikinci yeni ayda başlar. Bu da ocak ayının sonu, şubat ayının ilk birkaç haftasına denk gelir.

Çin Lehçeleri

Çincede yüzlerce şivenin yanında yedi ana lehçe vardır. Bazıları diğerlerine göre çok daha birbirine benzer.

Çin Dışlama Yasası

1882 yılında yürürlüğe giren bu yasa, Burlingame Antlaşması'nın aksi bir yasadır. Tek bir ulus için göçü engelleyen Amerika Kongresi tarafından hazırlanmış olan federal bir yasadır. California'lı bir cumhuriyetçi olan Senatör John Miller, Amerika Birleşik Devletleri Senatosu'na on yıl geçerli olacak bir Çinli göçmen yasağı önergesini sundu.

Geary Yasası 1902 senesinde Çinlileri dışlama politikasını sürekli hâle getirdi. Daha sonraki yasa değişikliğiyle Amerika'dan ayrılan Çinli işçilerin geri dönmesini engelledi. 1943 Magnuson Yasası ile yürürlükten kaldırıldı.

Çin Astrolojisi

Her sene bir hayvanı ve o hayvanın özelliğini taşıyan, on iki seneyi tamamlayıp yeniden başa dönen bir şema. Eş ve diğer ilişkilerde uyumu öngörür. Sırasıyla burçlar şöyledir; fare, öküz, kaplan, tavşan, ejderha, yılan, at, koyun, maymun, horoz, köpek ve domuz.

Rehber Kitapçıkları

Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşmeden ya da Çin'e geri gönderilmeden önce Angel Island Göçmen İdare Merkezi'ndeki Çinliler detaylı sorguya alınırdı. İfadede aile geçmişi, ata köyünün yerleşim şekli ve oturdukları evin detayları, mensup oldukları resmî ya da belge üzerindeki aile bilgilerine uymak zorundaydı. İfadelerindeki en ufak uyuşmazlık bile ülkeden

geri gönderilecekleri anlamına geliyordu. Çinli göçmenler, göçmen tefecilerden aldıkları bu rehber kitapçıklarla görüşmeye hazırlanıyorlardı.

Donaldina Cameron

Yeni Zelandalı bir misyoner. San Francisco'daki Çin mahallesinde görev almıştır. Fuhuşa sürüklenen üç bin göçmen Çinli kız ve kadını kurtarmıştır. 'Çin Mahallesi'nin Kızgın Meleği' olarak da bilinirdi.

Golden Gate

Pasifik Okyanusu ile San Francisco Körfezi'nin arasındaki ağız. San Francisco'nun bir tarafı Peninsula ve diğer tarafı Marin Peninsula'dır. 1937'den beri Golden Gate Köprüsü ile birbirine bağlıdır.

1924 Johnson-Reed Yasası

Bu yasanın amacı, Amerikan türdeşliğini korumaktır. Yasa Arap ve Asyalıların Amerika'ya göç etmesini engellemeyi, Afrika'dan ise kısıtlı göç almayı amaçlamıştır. Herhangi bir ülkeden gelen yıllık göçmen sayısını, 1890 nüfus sayımına göre zaten Amerika'da yaşayanların sayısına göre yüzde iki, 1910 nüfus sayımını baz alan 1921 Acil Kota Yasası ile de yüzde üç kısıtladı. Nadiren de olsa Güney ve Doğu Avrupa göçlerini de engellemiştir. Öte yandan Kuzey ve Güney Amerika ülkeleri için herhangi bir kısıtlama getirilmemiştir.

Kuamingtang

Çin'de önde gelen siyasi bir parti. Çing Hanedanı'nı devirip Çin Halk Cumhuriyeti'ni kurmayı hedeflemişlerdir. 1928-1949

tarihleri arasında Çin'in ana karasında hâkimiyetlerini sürdürmüşlerdir. Sonradan Tayvan'a hükmetmişlerdir. Sun Yat-sen ile Chiang Kai-shek 1920'lerde partinin liderleridir.

Oakland Chinatown

Oakland'in ilk Çin Mahallesi, 1800'lü yıllarda Çinli altın tüccarları tarafından kurulmuştur. Oakland'deki bu Çinli heyet, 1870'lerde Çin Mahallesi'nin şu anki yerini "dışlama bölgesi" olarak belirtilmeden önce beş kere değiştirmiştir. 1906 yılındaki San Francisco depreminden sonra San Francisco'lu binlerce Çinli geçici olarak Oakland'deki barınaklara yerleşmiştir.

Kâğıt Üzerinde Eş/Oğul/Kız Olarak Gösterme

Bu sistem Amerika'ya göç etmek için kullanılan sahte belgeleri içerir. Çin'de savaş ve kıtlık, Çin Dışlama Yasası ve San Francisco'daki deprem dönemlerinde bu eylem artmıştır. Parayla belge satın alan göçmenler, Amerika vatandaşı olan Çinlilerin akrabaları olarak görülüyordu. Böylece kişi çalışmak, ailesiyle birleşmek ya da iş kurmak için Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etmeye hak kazanıyordu.

Depremden sonraki yangın eyalet kayıtlarını yok etmişti. San Francisco'da yaşayan bazı Çinli adamlar, Çin'de yaşayan birçok oğulları ve kızları olduğunu ileri sürdü. Belgelerin bedeli yaşa göre değişiyordu. Genelde bir sene için yüz dolar ödeniyordu. Örneğin on iki yaşındaki biri için bin iki yüz dolar gerekiyordu.

Çekçek

Bir insan tarafından çekilen iki tekerlekli ahşap bir araç.

San Francisco Chinatown

San Francisco'da Çinlilerin bir mülk satın alma ya da kiralama hakkına sahip olduğu tek mahalledir.

Tien Wu

Donaldina Cameron ile San Francisco'daki Çin Mahallesi'nde tercüman ve organizatör olarak çalışmıştır.

Tongs-Çeteler

Çinli organize çete grubu.

Wong Kim Ark

Wong Kim Ark, 1873 yılında San Francisco'da doğmuştur. Çin'e seyahat ettikten sonra vatandaşı olmadığı gerekçesiyle Amerika'ya girmesine izin verilmemiştir. Vatandaşlığını yok sayan hükümetle mücadele etmiştir. Davası Yüksek Mahkeme'ye taşınmış, mahkeme de lehine karar vermiştir.